

S. Iversmoē Thyregod.

Jomsvikinga Saga

og

Knytlinga

tilligemed

Sagabrudstykker og Fortællinger

vedkommende Danmark,

udgivne

af

det Kongelige

Nordiske Oldskrift-Selskab,

oversatte

af

Carl Christian Rafn.

Kjöbenhavn.
Trykt hos Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

1829.

Til Læseren.

Den paa Island gjennem Aarhundreder fra Landets Bebyggelsestid lige til vore Dage vedligeholdte almindelig udbredte Lyst til at høre og læse Fortællinger om forgangne Tiders Tildragelser, og den derved fremkaldte og nærede Iver for at opbevare Mindet om samme har skaffet os en Skat af herlige Mindeskrifter, lige vigtige som Grundkilder for vor Historie, og som Folkebøger, gjennemtrængte af vore Fædres Aand og ved den livlige og til Hjertet talende Fremstilling af Begivenhederne i høi Grad skikkede til at fornøie ved en behagelig og lærerig Underholdning.

At sikre Opbevaringen af disse Skrifter og at skaffe enhver dannet Mand og Kvinde i de nordiske Lande og Lærde i Udlandene Leilighed til at gjøre sig bekjendte med dem er Hovedformaalet for det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskabs Bestræbelser, til hvilket Formaals Opnaaelse det, efter sin Bestemmelse at udgive tre særskilte Bind paa Islandsk, Dansk og Latin om Aaret, har arbeidet ved hidtil for Aarene 1825 til 1828 at udgive af de historiske Sagaer 12 Bind, nemlig i den islandske eller gamle nordiske Grundskrift 6, i dansk Oversættelse, dette her fremtrædende iberegnet, 4, og i latinsk Oversættelse 2 Bind, og ved at forarbeide Udgivelsen af adskillige flere.

Blandt Nordens Oldskrifter ere de indholdsrige Sagaer om Jomsborgs djærve Helte og om Knud den Stores navnkundige danske Kongeslægt i enhver Henseende at betragte som nogle af de vigtigste og tillige som de af alle, der have størst Krav paa Deeltagelse hos Danske, da de indeholde Fortæl-

linger om Danske og om Begivenheder, som ere foregaaede her i Danmark. Særdeles Omstændigheder, især Hensyn til den islandske Menigmands Ønske, bød Selskabet dog at begynde sine Arbeider med den norske Kong Olaf Tryggvesøns Saga, og det blev da Selskabets Plan at fortsætte Udgaven af de historiske Sagaer udenfor Island med Sagaerne om Norges paafølgende Konger saavidt mueligt efter hidtil ubenyttede Haandskrifter. Norges Konge-Sagaer ville, efter nøiagtig Oversigt, udgjøre 10 Bind i Grundskrift. Dernæst, altsaa først efter 10 Aars Forløb, skulde Sagaerne om Danmark udgives. Den betydelige Deeltagelse, hvormed Danmark, endogsaa fremfor Nordens øvrige Riger, fremmede Selskabets Sag, der dog er og bør være et fælleds Anliggende for alle Nordboer, gjorde Selskabet det til Pligt at tage fortrinlig Hensyn til det af mange yttrede Ønske at see Sagaerne om Danmark tidligere udgivne. Efter et af Selskabets Medlem Prof. Paulsen indgivet Forslag, som dog nærmest egentlig kun angik Knytlinga Saga, blev det i Mødet den 19de Juli 1827 vedtaget, at Sagaerne om Danmark skulde være den første Gjenstand for Selskabets Virken.

Der begyndtes da, uopholdelig efterat denne Beslutning var tagen, paa Bearbeidelsen af disse Sagaers Grundskrift, og denne fortsattes uafbrudt, saaledes at Udgaven af samme var færdig den 28de Januar 1828. Om Beskaffenheden af de Haandskrifter, som lagdes til Grund for denne Udgave, og om Fremgangsmaaden ved deres Afbenyttelse, er der givet nøiagtigere Underretning i Fortalen til samme, hvorfor vi her kun ville meddele en kortere Underretning desangaaende.

1. Jomsvikinga Saga, S. 1—142. Af de tre Hovedrecensioner, man har af denne Saga, er den yngste bleven udgiven i Stokholm 1815, men til Grund for denne Udgave er lagt en Afskrift, som var fuld af Sprogurigtigheder, og bærer Præg af en høist vilkaarlig Behandling i Affatelsen. Denne Udgave er saaledes af saare liden Værd. Efter en god Membran i Haandskrift-Samlingen paa det Kongelige Bibliothek i Stokholm, af hvilken Professor Rask ved sit

Ophold sammesteds havde taget en tro Afskrift, udgav Selskabets Oldskrift-Afdeling i Aaret 1824 den anden Afdeling af den korteste Recension af denne Saga, baade paa Islandsk og særskilt i dansk Oversættelse, som Prøve paa den da bebudede Sagaudgave, men af denne Udgave toges, ifølge dens Bestemmelse, kun et indskrænket Oplag, som forlængst er gaaet op, og denne mærkværdige Saga fortjente høiligen at udgives i en fuldstændigere Recension.

Til Grund for Selskabets Udgave af Sagaen lagdes Skindbogen Nr. 291 i 4 i den efter den fortjente Stifter Arne Magnusen (Arnas Magnæus) benævnte Arna-Magnæanske Haandskrift-Samling, som opbevares paa Universitets-Bibliotheket. Denne Oldbog maa regnes for een af de allermærkværdigste af alle islandske Codices, som ere opbevarede til vor Tid. Dens særegne Ligatur, hvoraf vi her ville nævne Runen Ψ for Ordet maðr, en Mand eller man, og Retskrivning, ligesom ogsaa ethvert andet udvortes og indvortes Præg, viser noksom dens høie Ælde, og dens Nedskrivning kan med god Rimelighed henføres til Midten eller Slutningen af det 13de Aarhundrede. Paa mange Steder er Skriften ved den høie Ælde og idelig Brug gjennem Aarhundreder saa afslidt, at den ved første Diekast synes aldeles ulæselig. Imidlertid er det dog lykkedes, vistnok efter megen Anstrængelse, at redde den hele uvurdeerlige Skat. Enkelte Linier kostede ofte de trende Medarbeideres forenede Eftersyn og Gisninger og gjentagne Undersøgelser i flere Timer, indtil man endelig udfandt og var sikker om, hvad der staaer. Et nøiagtigt kobberstukket Facsimile af en heel Side af denne mærkelige Codex er vedføiet Udgaven, hvorved enhver Læser selv er sat i Stand til at dømme om Oldbogens Form og Beskaffenhed. Sagaens Begyndelse og Slutning, som fattes i denne Codex, ere tagne af andre Membraner, nemlig den førnævnte stokholmske og Flatøbogen paa det store Kongelige Bibliothek, der desuden tilligemed den Arnamagnæanske Nr. 510, ere benyttede til Jevnførelse, saavidt Recensionernes Forskjellighed tillod det.

2. Biskop Bjarnes Jomsvikinga Drapa, S. 143—156. Denne Drapa, som er forfattet af den ørkenøiske Biskop Bjarne, som levede i Slutningen af det 12te og Begyndelsen af det 13de Aarhundrede, har ingensinde tilforn været udgiven. Ganske fuldstændig er den ikke her, men neppe havde dog nogen formodet, at man havde saa mange, nemlig de 39 første paa hinanden følgende Stropher, af dette vigtige Kvad tilbage, af hvilke ikkun nogle faa Ord, som vare afrevne i Skindbogen, ere gaaede tabt. Drapaen findes bag i Codex Regius af Snorres Edda, hvis Afskriver dog ikke har kjendt den fuldstændigere, som sees deraf, at han fortsætter med et andet Kvad paa samme Membranblad, hvor Drapaen ophører.

3. Knytlinga Saga, S. 157—357. Dette for Danmarks Historie endnu vigtigere Værk er ingensinde tilforn bleven udgiven. Vel har Arne Magnusen i sin Tid afskrevet denne Saga efter en Membran, jevnført den med flere Haandskrifter, samt forsynet den med latinsk Oversættelse, hvilket Arbeide Etatsraad Gram dernæst gjennemsaae og befordrede til Trykken. Det Hele var trykt paa den sidste Side nær af Oversættelsen samt Register og Fortale, da Gram døde 1748. Prof. Møhlmann paatog sig nu at fuldføre Udgaven, hvortil John Olafsen fra Grunnevig forfattede vidtløftige Registere, men Møhlmann selv forsømte at skrive Fortalen til Værket, og imidlertid fortæredes hele Oplaget af Rotter og Muus paa Bogtrykker Høpfners Loft; kun faa Exemplarer af det ufuldendte Værk reddedes fra Undergang, og trende af disse findes nu paa de offentlige Bibliotheker i Kjøbenhavn.

Selskabets Udgave af Sagaen er besørget efter det store Membranfragment Nr. 180b, samt to Papirs-Haandskrifter af den Arna-Magnæanske Samling, med hvilke jevnførtes 7 vigtige, men mindre Membranfragmenter, tildeels af forskjellige Codices, af den Arne-Magnæanske Samling, og to Papirs-Haandskrifter af Haandskrift-Samlingen paa det Kongelige Bibliothek i Stokholm. Da det var Selskabet bekjendt, at der i

denne Samling findes to Haandskrifter af Knytlinga Saga, hvis Beskaffenhed man ikke kjendte, lod det, saasnart Udgivelsen af denne Saga var besluttet, eet af sine Medlemmer, Lærer Gudmundsen, i Maanederne August og September 1827 foretage en Reise did for at jevnføre disse Haandskrifter og tillige undersøge, afskrive eller jevnføre andre Codices af de Sagaer, Selskabet nærmest agter at udgive, fornemmelig to Membraner af Olaf den Helliges Saga. Af Knytlinga Saga kan om faa Aar ventes en Udgave i Folio, ledsaget af en latinsk Oversættelse samt fuldstændige critiske og historisk-antiqvariske Undersøgelser, besørget ved de fortjente Udgivere af de sidste Bind af Noregs Konúnga Sögur Etatsraaderne Thorlacius og Werlauff.

4—5. Sagabrudstykker om Kristendommens Indførelse i Danmark m. v., samt om Harald Blaatand og Svend Tveskæg, S. 359—376. De ere forhen udgivne af Langebek i Scriptores Rerum Danicarum, T. II. Selve Membranbladene bleve paa ny benyttede.

6. Fortælling om Hakon Harekssøn, Side 377—393. Den er før bleven udgiven af Etatsraad Thorlacius, som Program ved Kongens Fødselsdag 1823. Ved Selskabets Udgave af denne lille Saga, der for Resten neppe har noget historisk Værd, ere adskillige Papirs-Haandskrifter og et Par Membranfragmenter benyttede.

7. Fortælling om Erkebiskop Absalons Gjerrighed og om en Bonde, Side 394—398. Udgaven af denne ingensinde før udgivne besynderlige lille Fortælling, for hvilken muligen dog noget Sandt kan ligge til Grund, er besørget efter den Arna-Magnæanske Membran Nr. 624 i 4.

I Fordanskningen af disse Sagaer og Fortællinger er fulgt samme Plan som i den af Olaf Tryggvesøns Saga; Oversætteren har stræbt at gjengive Grundskriftens jevne og fattelige Sprog og at holde Middelveien imellem et altfor forældet og et med Fortællingens Aand upassende ganske Nutids Sprog,

og med det samme Formaal for Øie har han bestræbt sig for at give de i Sagaerne indstrøede, tildeels meget dunkle og vanskelige, Viser i forstaaelig Dansk, uden at afvige mere fra Formen, end en passende Nøiagtighed i Oversættelsen kunde tillade; den ved Fodmaalet bestemte Verseart er saaledes næsten altid, Bogstavrimene ofte, men Linierimene meget sjelden vedligeholdte, og hvor paa enkelte Steder Grundskriftens for Læserne uvante Metaphorer maatte beholdes, ere de forklarede i Anmærkninger underneden. Ligesom ved Olaf Tryggvesøns Saga, saaledes har ogsaa vor berømte Sprogforsker Rask viist den Beredvillighed at gjennemlæse nærværende Oversættelse i Sammenhold med Grundskriften, hvorved den har vundet i Overeensstemmelse og Rigtighed paa ikke faa Steder, og ligesom ved hin Saga har Oversætteren benyttet Adjunkt Egilssons Bearbeidelse af de i dette Bind værende Viser, som er bestemt for den latinske Oversættelse af Sagaerne, som Selskabet udgiver under Benævnelsen Scripta historica Islandorum, af hvilket Værk to Bind ere udgivne og et tredie heel færdigt fra Oversætterens Haand.

Kjøbenhavn den 28de Januar 1829.

Jomsvikinga Saga.

Her begynder Jomsvikinga Saga.

Første Fortælling.

Kong Gorm, med Tilnavn den Barnløse, herskede over Danmark; han var en mægtig Konge og vennesæl af sine Mænd, og havde allerede regjeret længe, den Gang de Begivenheder, som her skulle fortælles, foregik. I Saxland var paa den Tid en Jarl, ved Navn Arnfin, som havde Riget til Lehn af Kong Karl den Store; han og Kong Gorm havde draget i Vikingsfærd sammen, og vare gode Venner. Jarlen havde en smuk Søster, hvem han elskede mere end tilbørligt, og avlede et Barn med hende; men dette holdtes skjult, og Jarlen sendte Folk bort med det, og paalagde dem, ikke at forlade Barnet, førend de vidste, hvad der blev af det. De kom til Danmark, og da de kom til en Skov, bleve de vaer, at Kong Gorm og hans Huustrop var i samme; de lagde da Barnet under et Træ, og skjulte sig. Om Aftenen drog Kongen hjem med hele Huustroppen, paa tvende Brødre Halvard og Havard nær, som bleve der tilbage. De gik frem til Søen, og da hørte de et Barn

græde, og gik efter Lyden, men vidste ikke, hvorledes det kunde forholde sig. De fandt da der et Drengebarn under et Træ, og et stort Knytte i Grenene oppe over det. Barnet var indsvøbt i fiint Atlask, og om dets Hoved var bundet et Silketørklæde, hvori der fandtes en Guldring af en Trediedeel Unses Vægt. De toge Barnet op, og bragte det med sig, og de kom først hjem, da Kongen og Hofsinderne allerede sade ved Drikkebordene. De undskyldte sig for, at de ikke havde kunnet følge Kongen hjem, men denne sagde, at han ikke vilde regne dem det til Last; og nu fortalte de Kongen, hvad der var hændet dem i Skoven. Kongen forlangte at see Drengen, og lod ham bringe til sig. Han syntes vel om ham, og sagde: „Han maa være af fornem Slægt, og det er en Lykke, at han er bleven funden." Siden lod han Drengen overøse med Vand, og give Navn, og han lod ham kalde Knud, fordi Guldringen havde været knyttet i hans Pande, da han fandtes, hvoraf Kongen fandt det passende at give ham Navn. Han gav ham dernæst en god Amme, og kaldte ham sin Søn, gjorde vel imod ham, og elskede ham meget. Og nu, da det led mod Enden af Kong Gorms Levedage, og han var bleven gammel, faldt han i en Sygdom, som blev hans Død; men førend han døde, bød han sine Frænder og Venner til sig, da han troede at forudsee, hvad Udfald hans Sygdom vilde faae; han bad dem om, at han maatte selv bestemme, til hvem de efter hans Død skulde sværge Land og Folk; dertil vilde han have deres Tilladelse; men han sagde, at han vilde give Knud hele sit Rige og alt det, som efter hans Død kunde forhøie

hans Værdighed; og formedelst Kongens Vennesælhed, da han var inderlig elsket af sine Mænd, tilstode de dette, at Kongen skulde bestemme det; og det blev altsaa saaledes besluttet. Efter dette døde Kongen. Knud antog da Regjeringen over Land og Folk og hele det Rige, som Gorm havde besiddet, og han var vennesæl af sine Mænd. Han avlede en Søn, som fik Navnet Gorm, og var først kaldt Gorm den Folkeskye, men, da han var voxen, blev han benævnt Gorm den Gamle og den Mægtige.

2. Over Holseteland[1] herskede til den Tid en Jarl, ved Navn Harald, som blev kaldt med Tilnavn Klak-Harald; han var en viis Mand. Han havde en Datter, som hed Thyre, der i Forstand overgik alle andre Kvinder, og udlagde Drømme bedre end nogen anden; hun var ogsaa meget smuk. Jarlen sátte i Henseende til Landets Styrelse hele sin Lid til sin Datter, og lod hende raade alle Dele med sig, og han elskede hende særdeles høit. Da nu Gorm var bleven voxen, og havde antaget Regjeringen, drog han ud af Landet, og agtede at beile til Harald Jarls Datter, og det var derhos hans Beslutning, hvis Jarlen ikke vilde give ham Datteren, da vilde han med væbnet Magt angribe ham. Da Harald Jarl og hans Datter Thyre spurgte til Kong Gorms Færd og hans Beslutning, sendte de Mænd imod ham, og indbøde ham til et anseeligt Gilde; han tog imod Indbydelsen, og blev der holdt i megen Anseelse; og da han havde fremført sit Ærende for Jarlen, gav denne ham det Svar, at

[1]) d. e. Holsteen.

hun skulde selv raade derfor; „thi hun er meget forstandigere end jeg", føiede han til. Og da nu Kongen fremførte denne Sag for hende selv, da svarede hun saa: „Ei skal dette besluttes denne sinde, men du skal nu drage hjem med gode og anseelige Foræringer, og hvis det er dig meget om at gjøre, at faae mig tilægte, da skal du, saasnart du kommer hjem, lade bygge et Huus saa stort omtrent, at det kan være passende for dig at sove i; dette Huus skal bygges paa et Sted, hvor der ikke før har staaet noget Huus; i dette Huus skal du da sove den første Vinternat og tre Nætter i Træk; husk saa nøie efter, om du drømmer noget, og send dernæst Mænd til mig, at de kunne sige mig dine Drømme, om du har havt nogle! og da skal jeg bestemme for dem, om du skal faae mig tilægte eller ikke; men drømmer du intet, saa maa du slaae det Giftermaal ud af dine Tanker." Efter denne deres Samtale forblev Kong Gorm kun en kort Tid ved Gildet, men beredte sig til Hjemreisen, og var begjerlig efter at forsøge denne hendes Snildhed og Anordning. Han drog da hjem efter megen Hædersbeviisning og med anseelige Foræringer. Da han var kommen hjem, bar han sig i alt ad, som hun havde bestemt ham; han lod Huset bygge, og gik siden ind i det, ligesom det var bestemt; og udenfor Huset lod han være tre hundrede væbnede Mænd, og bød dem vaage og holde Vagt, da det faldt ham ind, at der kunde være Svig under. Nu lagde han sig ned i Sengen, som var anbragt i Huset, og faldt i Søvn, og derpaa drømte han, og han sov der i dette Huus i tre Nætter; og derefter sendte han sine Mænd til Jarlen og hans

Datter Thyre, og lod dem fortælle hans Drømme. Da de kom til Jarlen og hans Datter, bleve de vel modtagne, og siden fortalte de Jarlens Datter de Drømme, som Kongen havde haft. Da hun havde hørt Drømmene, sagde hun: „Nu kunne I være her, saa længe som I selv ville, men I kunne sige eders Konge, at jeg vil ægte ham." Da de kom hjem, fortalte de Kongen denne Tidende. Kongen blev munter og vel tilfreds derover, og kort derefter beredte han sig med meget Mandskab, for at faae Giftermaalet bragt i Stand. Han havde en heldig Reise, og kom til Holsteteland. Harald Jarl havde faaet at høre, at han kom, og lod gjøre de bedste Tilberedelser til at modtage ham. Han kom nu, og der blev holdt Bryllup, og Gorm og Thyre elskede hinanden høit. Ved Gildet morede man sig ved, at Kong Gorm fortalte sine Drømme, og Thyre udlagde dem. Kongen fortalte da saaledes, hvad han havde drømt den første Vinternat, og de tre Nætter, da han sov i Huset; han drømte nemlig, at han var ude under aaben Himmel, og skuede over hele sit Rige; han saae da, at Søen faldt ud fra Landet saa langt, at han ingensteds kunde følge den med Øinene, og saa stort Ebbested var der, at alle Øsundene og Fjordene vare tørre; men derefter saae han, at tre hvide Øxne ginge op af Søen, og løb op paa Landet nær ved det Sted, hvor han stod, og afbede, hvor de kom frem, alt Græsset ligetil Stubbene, og derefter ginge de bort. Den anden Drøm, som var meget lignende med denne, var saaledes, at det igjen forekom ham, at tre Øxne ginge op af Søen; de vare røde af Farve, og havde store Horn; de afbede,

ligesom de forrige, Græsset af Jorden, og da de havde været der i nogen Tid, gik de atter tilbage i Søen. End drømte han den tredie Drøm, som ogsaa var hine lig: det forekom ham atter, at tre Øxne ginge op af Søen, som alle vare sorte af Farve, og havde de allerstørste Horn; de vare ogsaa nogen Tid der, og fore igjen samme Vei bort, og gik tilbage i Søen; og efter det forekom det ham, som han hørte et Brag saa stort, at han tænkte, det kunde høres over hele Danmark, og han saae, at det forvoldtes af Søen, som styrtede op paa Landet. „Men nu ønsker jeg, Dronning!" sagde han, „at du til Moerskab for Folkene udlægger disse Drømme, og viser saaledes Prøve paa din Forstand." Hun undslog sig ikke, men udlagde Drømmene, begyndte først med den tidligste Drøm, og udlagde den saaledes: „De tre hvide Øxne, som ginge op af Søen paa Land, betyde tre store Vintre, i hvilke der vil falde saa megen Snee, at den vil tilintetgjøre Frugtbarheden over hele Danmark; og de tre andre Øxne, der forekom dig at komme op af Søen, og som vare røde, de betyde tre andre Vintre, i hvilke der kun vil falde liden Snee, men som dog derfor ikke ville være ubetydelige, efterdi det forekom dig, at Øxnene afbede Græsset af Jorden; men de tredie Øxne, som ginge op af Havet, og vare sorte af Farve, de betyde trende derpaa følgende Vintre, som ville blive saa haarde, at alle ville sige, at de ikke kunne mindes saadanne, og der vil komme skrækkeligt Uaar og Nød over Landet, saa at ingen nogensinde har oplevet sligt. Det, at Øxnene forekom dig at have store Horn, det betyder, at mange ville blive skilte ved

deres Eiendomme[1]; men det, at de alle ginge tilbage i Søen, betyder, at Uaarene vilde igjen drage bort fra Landet og tilbage i Søen, hvorfra Oxnene vare komne; og at du hørte der et stort Brag, da Søen styrtede mod Land, det bebuder mægtige Mænds Ufred, og de ville mødes her i Danmark og holde her Slag og store Kampe; jeg har ogsaa Formodning om, at nogle af dine Nærbeslægtede ville deeltage i denne Ufred; og hvis du havde drømt dette den første Nat, som du drømte sidst, da vilde denne Ufred have kommet i dine Dage, og da vilde jeg ikke have ægtet dig; men nu vil det ikke skade, thi jeg vil kunne raade Bod paa Uaaret, som alle dine Drømme bebude." Efterat nu dette Gilde var endt, beredte Kong Gorm og Dronning Thyre sig til Hjemreisen, og lode mange Skibe lade med Korn og andre Fødemidler, og førte saaledes Overflødighed til Danmark; og saaledes gjorde de fra den Tid af hver Sommer, indtil Uaaret, som hun havde forudsagt, indtraf; og da det kom, skadede det hverken dem selv, da de havde forberedt sig, heller ikke Folket omkring dem i Danmark, thi de meddeelte deraf megen Overflødighed til alle deres Undersaatter, og Thyre ansaaes for den forstandigste Kvinde, som nogensinde er kommen til Danmark, og blev kaldt Danmarks Bod eller Frelse. Kong Gorm og Dronning Thyre havde to Sønner, af hvilke den ældste hed Knud, den yngste Harald; de vare begge haabefulde Mænd, men Knud blev i sin Ungdom holdt for den viseste, og han overgik i Skjønhed saavelsom i Færdig-

[1]) i Grundskriften: ville blive hornúngar af det, de eie.

heder og alle Idrætter de fleste, som paa den Tid vare i Anseelse. Han havde hvidt Haar, og var i Mandighed alle overlegen. Han voxte op hos sin Bedstefader Jarlen Klak-Harald, som opfostrede ham, og elskede ham høit; han var ogsaa vennesæl i sin Opvæxt. Men Harald blev opfødt hjemme ved sin Faders Hof; han var meget yngre end sin Broder, og var tidlig vild og heftig og ond at omgaaes, hvorfor han i sin Opvæxt var kun lidet yndet.

3. Det fortælles nu, at Kong Gorm engang sendte Mænd til sin Svigerfader Harald Jarl, med det Ærende, at byde ham til Julegilde hos sig. Jarlen tog vel imod Indbydelsen, og lovede at komme om Vinteren til Gildet; og derefter droge Kongens Mænd tilbage, og berettede Kongen, at Jarlen kunde ventes til Gildet. Og da nu den Tid kom, da Jarlen skulde berede sig til Bortreisen, udvalgte han sig et saadant Følge, som ham syntes bedst, til Gildet, men det fortælles ikke, hvor meget Mandskab han havde med sig. De droge nu Veien frem, indtil de naaede til Limfjorden; da saae de et Træ staae der, som de fandt at være af en meget underlig Beskaffenhed; paa Træet groede der meget smaae Æbler, som endnu vare grønne, og Træet var tildeels i Blomster, men under samme laae der andre Æbler, som vare baade gamle og store. De undredes meget derover, og Jarlen sagde, at han fandt det meget besynderligt, at der paa den Tid af Aaret vare grønne Æbler, da man endnu saae under Træet dem, som havde voxet om Sommeren. „Og vi maae derfor," sagde Jarlen, „vende tilbage, og ikke drage længere." Det siges nu, at han med hele

sit Følge drog tilbage, og fortsatte Reisen, indtil de kom hjem, og Jarlen forblev det Aar rolig hjemme med sin Huustrop. Kongen fandt det besynderligt, at Jarlen ikke kom, men troede imidlertid, at han maatte have faaet nogen nødvendig Hindring. Der foregik nu intet mærkeligt den Sommer; men da Vinteren igjen kom, sendte Kongen atter sine Mænd til Holseteland, at indbyde sin Svigerfader til Julegilde ligesom den forrige Gang, og, kort at berette, Jarlen lover atter at komme, og de Udsendte droge hjem, og fortalte Kongen Udfaldet af deres Ærende. Da Tiden nu kom, drog Jarlen hjemmefra med sit Følge, og de fortsatte atter Reisen ligetil Limfjorden; de bestege nu et Skib, og agtede at fare over Fjorden; og det fortælles, at de førte nogle Tævehunde med sig, som gik med Hvalpe; men da de vare komne om Bord paa Skibet, forekom det Jarlen, som Hvalpene gjøede i Hundene, men Hundene taug. Dette syntes Jarlen, saavel som dem alle, at være et stort Under, og han sagde, at han nu ikke vilde fortsætte Reisen; de vendte da tilbage, og droge hjem, og vare hjemme den Juul. Tiden led nu frem, indtil den tredie Vinter kom, og da sendte Kongen atter Mænd, for at byde Jarlen til Julegilde. Denne lovede at komme, og de Udsendte droge tilbage, og fortalte Kongen Ærendets Udfald. Atter beredte Jarlen sig til Bortreisen, og da Tiden kom, begav han sig paa Veien med sit Følge, og de fortsatte atter Reisen ligetil Limfjorden, og havde en heldig Reise, og kom over Fjorden. Det var da ud paa Eftermiddagen, hvorfor de besluttede at forblive der ved Fjorden om Natten. Der forekom dem da et Syn, som de

fandt at have noget Mærkeligt at betyde; de saae nemlig en Bolge reise sig indenfor i Fjorden og en anden udenfor, og de gik imod hinanden; disse Bølger vare store, og der blev et stærkt Bulder, da de mødtes og stødte sammen, og der opstod et høit Brag, og i det samme forekom det dem, at Vandet deraf blev blodigt. Da sagde Jarlen: „Dette ere store Varsler, og vi ville nu vende tilbage, og jeg vil ikke drage til Gildet." De gjorde nu saa, og droge hjem, og Jarlen var hjemme den Juul. Men paa den anden Side blev Kongen meget vred over, at Jarlen ingensinde var kommen efter hans Indbydelser, da han ikke vidste Grunden til hans Udeblivelse. Om Vinteren fattede Kong Gorm derfor den Beslutning, at hærje paa sin Svigerfader Harald Jarls Rige, da han fandt, at han havde meget trodset hans hæderlige Indbydelse, i det han ikke en eneste Gang var kommen, da det var bestemt, og han holdt for, at Jarlen derved havde beskæmmet ham meget. Denne Kong Gorms Beslutning fik Dronning Thyre at vide, og hun afraadede da fra sammes Udførelse: „Det anstaaer dig ikke," sagde hun, „formedelst eders Slægtskab og Svogerskab, at paaføre ham Ufred, og der er meget bedre Raad for denne Sag;" og ved Dronningens Overtalelser formildedes Kongens Vrede noget, og der blev intet af Krigstoget. Der blev siden tagen den Beslutning, at Kong Gorm sendte sine Mænd efter Jarlen, for at faae at vide, hvad Grunden var til Jarlens Udeblivelse. Dette Raad havde Dronningen givet, at Svogrene først skulde komme sammen, og tales ved, for at see, hvorledes det forholdt sig. Kongens Udsen-

dinge kom nu til Jarlen, og fremførte Kongens Ærende, og Jarlen gjorde sig nu i Hast færdig, og kom til Kongen med et anseeligt Følge. Kongen tog temmelig koldt imod sin Svigerfader, og de gik dernæst ind i Talestuen; og da de vare komne der, spurgte Kongen Jarlen med disse Ord: „Hvad er Grunden til," sagde han, „at du ingensinde kom, da jeg bød dig til mig, og beskæmmede saaledes mig og min Indbydelse?" Jarlen svarede, og sagde, at han ikke havde gjort det, for at beskæmme ham, ved ingensinde at komme til Gildet, men at der vare andre Aarsager dertil, og han fortalte nu Kongen de Undere, som de havde seet, og som bleve før omtalte; og derpaa sagde Jarlen, at han vilde forklare for Kongen, hvis han ønskede at vide det, hvad han troede, at disse store Undere betydede eller varslede. Dette tilstod Kongen. Jarlen sagde derpaa: „Jeg maa da begynde med det, at vi saae Træet ved Hoivinter med grønne og smaae Æbler, men gamle og store Æbler laae underneden samme; det troer jeg maa bebude Troesforandring, som vil komme i disse Lande, og den nye Religion vil være mere blomstrende, og den betegnes ved de smukke Æbler; men den Religion, som hidtil har herstet her, betegnes ved de gamle Æbler, som laae nede paa Jorden, og ville der raadne og blive ganske til Støv; saaledes vil ogsaa denne Religion nedlægges, naar den anden kommer i Landene, og den vil da tilintetgjøres og ganske forsvinde, ligesom Mørket for Lyset. Det andet Under var det, at vi hørte Hvalpene gjøe i Tævehundene, det troer jeg vil bebude, at de Mennesker, som ere yngre af Alder, ville tage Ordet fra de Ældre,

og ville tidlig snakke med, og det vil blive at vente, at de faae ikke mindre Deel i Raadene, skjønt de Ældre ofte ere mere forfarne; men jeg troer, at de, som dette gjelder om, endnu ikke ere komne til Verden, thi de Hvalpe gjøede, som endnu ikke vare fødte, men Tævehundene taug. Det var det tredie Under, da vi saae Bølgerne reise sig imod hinanden, den ene indenfor i Fjorden, og den anden udenfor, og de mødtes midfjords, og styrtede i hinanden, og Vandet blev blodigt af deres heftige Sammenstød; det troer jeg bebuder Uenighed imellem Stormænd her indenlands, og deraf vil opstaae store Kampe og megen Ufred, og det er sikkert at vente, at denne Krig vil for en Deel føres paa Limfjorden, hvor disse Varsler, som jeg nu har opregnet, bares os for." Kongen lod sig Jarlens Ord vel befalde, og fandt, at han var meget viis, og derefter gav han ham Sikkerhed og Fred, og lod nu sin Vrede imod ham fare. Men det fortælles, at Kong Gorm, før han og Jarlen ginge sammen i Talestuen, havde sat Mænd til at anfalde Jarlen med Vaaben, hvis han fandt, at denne af Ligegyldighed eller Hovmod havde undladt at drage til Gildet, og ikke en eneste Gang var kommen, naar han havde budet ham, hvorom han troede at faae Vished, naar han kom til at tale med ham; men nu fandt Kongen, at der var Grund til, at han ikke var kommen. Kongen og Jarlen ginge nu bort fra Mødet, og derefter var Jarlen der hos ham i nogen Tid i megen Anseelse, men siden skiltes Svogrene forligte og gode Venner, og Jarlen fik ved sin Bortreise anseelige Foræringer af Kongen, og han drog nu derfra igjen med sit Følge, og

fortsatte Reisen, til han kom hjem. Men ikke længe derefter drog Harald Jarl sydefter, og kom til Saxland, og antog Kristendommen, og kom aldrig siden tilbage til sit Rige.

4. Nu er det at fortælle om Kong Gorm og hans Søn Harald, at de bleve uenige, saasnart Harald var bleven voxen og kommen noget til Kræfter; Kong Gorm tog da den Beslutning, at han gav ham nogle Skibe, og fik ham saaledes bort. Harald var hver Vinter i Danmark, og havde der sit Tilholdsted. Og da det havde gaaet saaledes en Tid, fortælles det, at Harald bad sin Fader Kong Gorm om, at han vilde give ham saadanne Eiendomme og saadant Rige at besidde og bestyre, som hans Bedstefader Klak-Harald havde givet Knud; men han fik ikke af sin Fader, hvad han forlangte; og fra den Tid siges det at der opstod stor Forbittrelse imellem Brødrene Knud og Harald, og Harald syntes, at der i alle Henseender blev gjort stor Forskjel imellem dem, og bar Formodning om, at der for Eftertiden ikke vilde blive gjort mindre Forskjel. Det fortælles ogsaa, at Harald engang ikke kom om Høsten hjem til Danmark, som han pleiede, da han bestandig opholdt sig der om Vinteren, og han havde hærjet den Sommer i Østerlandene. Men et andet Sagn beretter, at Kong Gorm sendte Folk til Holseteland, at byde hans Søn Knud til ham til Julegilde; og da Tiden kom, drog Knud hjemmefra med sit Følge, og havde tre Skibe, og han havde indrettet sin Reise saaledes, at han kom i Limfjorden Dagen før Juul, silde paa Dagen. Og samme Aften kom hans Broder Harald der med ni eller ti Skibe; han var kom-

men fra Østersøen, hvor han havde ligget paa Vikingsfærd om Sommeren. Harald blev nu vaer, at hans Broder Knud laae der med tre Skibe, og han mindedes nu al den Misforstaaelse, som havde været imellem dem; han bød da sine Mænd at iføre sig deres Rustninger og gribe til Vaaben: „Og nu skal det," sagde han, „komme til en Endelighed imellem mig og min Broder Knud." Knud mærkede nu sin Broder Haralds Forehavende og Beslutning, og agtede at værge sig, skjønt han havde mindre Mandskab; de grebe da til deres Vaaben, og beredte sig til Forsvar, og Knud opmuntrede sine Folk. Harald lagde nu til dem paa alle Sider, og det kom strax til Slag imellem Brødrene, og det var selve Juleaften de sloges. Stridens Udfald blev, at Knud faldt og hele hans Mandskab eller dog det meste af samme, thi Harald benyttede sig af den Overmagt, han havde.

5. Efterat dette var skeet, drog Harald lige til Kong Gorms Opholdsted, og kom der silde om Aftenen, og de ginge fuldt væbnede til Kongens Gaard; og det er somme kyndige Mænds Sagn, at Harald søgte Raad, da han ikke selv kunde finde paa, hvorledes han skulde bære sig ad med at berette sin Fader denne Tidende, fordi Kong Gorm havde gjort det høitidelige Løfte, at han vilde dræbe den, som berettede ham hans Søn Knuds Død. Harald sendte da sin Fostbroder, som hed Hauk, til sin Moder, og lod hende anmode om, at give ham noget Raad, hvorledes han kunde komme ud af denne Vanskelighed. Kort efter kom Harald selv til sin Moder, fortalte hende Tidenden, og spurgte hende om Raad; men hun gav

ham det Raad, at han skulde selv drage til sin Fader, og fortælle ham den Tidende, at to Høge havde stredet mod hinanden, og den ene var ganske hvid, men den anden graa, og begge vare dog fortrinlige, men saa endtes Striden mellem dem, at den hvide blev fældet, og det holdtes for et stort Tab. Efter dette gik Harald bort til sine Folk, og før nogen tænkte derpaa, gik han til sin Faders Hal, hvori denne sad og drak med sine Hofsinder; de sade just ved Bordene. Harald gik da ind i Hallen for sin Fader, og fortalte ham om Høgene, ligesom hans Moder havde raadet ham, og sluttede sin Tale med, at den hvide Høg nu var død. Da han havde sagt det, forlod han øieblikkelig Salen, og gik derpaa atter til sin Moder. Det omtales ikke, hvor han og hans Mænd havde Herberge om Natten; men Kong Gorm forstod ikke, saa vidt Folk kunde mærke, Meningen af det, som hans Søn havde sagt ham; men Kongen drak saa længe ham syntes, og gik siden at sove. Men om Natten, da alle Folk vare gangne bort fra Hallen og til Sengs, gik Dronning Thyre med sine Mænd til, og lod nedtage hele Hallens Beklædning, og siden lod hun Hallen betrække overalt isteden med sorte Tapetserier. Dette gjorde hun, fordi det var kloge Folks Raad i den Tid, naar Folk spurgte sørgelige Budskaber, da ikke at fortælle dem med Ord, men at bære sig ad, saaledes som hun nu lod gjøre. Gorm den Gamle stod nu op om Morgenen, gik til sit Høisæde, og satte sig ned, og han agtede nu at begynde at drikke. Men da han gik ind i Hallen, og satte sig i sit Høisæde, og vilde begynde at drikke, betragtede

han, i det han gik igjennem Salen, Væggene i Hallen og den før omtalte Beklædning paa samme. Thyre sad i det andet Høisæde ved Siden af Kongen. Kongen tog da til Orde, og sagde: „Dette maa være din Foranstaltning, Thyre! at Hallen er saaledes betrukken." „Hvorfor synes det dig rimeligt, Herre!" sagde hun. „Fordi," svarede Kongen, „at du derved vil tilkjendegive mig min Søn Knuds Død." „Den tilkjendegiver du mig," sagde Dronningen. Kong Gorm havde staaet oppe foran Høisædet, da de begyndte denne Samtale, men nu satte han sig haardt ned, og svarede intet, og faldt tilbage imod Væggen, og lod sit Liv. Kongen blev siden baaren bort derfra, og begravet, og der blev en Høi opkastet over ham efter Dronning Thyres Foranstaltning. Da havde han været Konge over de Danske næsten i hundrede Aar. Derefter sendte Thyre Bud til sin Søn Harald, at han skulde komme hjem med hele sit Mandskab og drikke Arveøl efter sin Fader. Han gjorde nu saa, og Arveøllet blev baade godt og anseeligt, og derefter antog Harald Regjeringen over Land og Folk og hele det Rige, som hans Fader havde besiddet; og han holdt derpaa Thing med Folket, og de Danske toge ham da til Konge over hele det Rige, som hans Fader Kong Gorm havde eiet. Han sad nu nogle Aar i Fred, styrede sit Rige med Hæder og Anseelse, og var en stræng og dygtig Høvding og venneſæl.

6. Der fortælles fremdeles om en Mand, ved Navn Hakon, som var en Søn af Sigurd Lade-Jarl; han havde sit Hjem og sin Slægt i Norge. Han troede sig berettiget til et Rige i Norge, at være Jarl over

fire Fylker. Men i den Tid herskede Harald Graafeld over Norge tilligemed sin Moder Gunhild, som blev kaldt Kongemoder, og de tillode ikke Hakon at regjere eller besidde hele sit Rige. Men han vilde intet have, naar han ikke kunde raade det hele, og han drog derfor bort fra Landet med betydeligt Mandskab; han havde ti Skibe med sig fra Norge. Siden drog han i Vikingsfærd, og hærjede vidt omkring om Sommeren, men om Høsten kom han til Danmark med sine Skibe og Folk, og indgik Venskabsforbindelse med den danske Konge, og bad om, at han maatte have sit Tilholdsted i hans Rige, og opholde sig der om Vinteren. Kong Harald optog dette særdeles vel, og indbød ham med et halvt hundrede Mand til Ophold ved sit Hof. Hakon tog imod Indbydelsen, og drog til Kongen med dette Mandskab, og skaffede sit øvrige Folk Ophold der i Danmark. Det fortælles ogsaa, at Knud Gormsøn havde efterladt sig en Søn, som hed Harald, og blev kaldt med Tilnavn Guld-Harald. Han kom ikke mange Dage derefter til Danmark med ti Skibe; han havde hærjet vide om Land, og forhvervet sig betydelig Rigdom, og agtede nu at opholde sig om Vinteren hos sin Frænde Harald Gormsøn og have der sit Tilholdsted. Kong Harald tog vel imod sin Frænde og Navne, og bød ham hjem til sig med ligesaa mange Folk, som Hakon forud var kommen der med, og Harald tog imod Indbydelsen. Hakon og Guld-Harald vare der nu begge om Vinteren, og bleve holdte i stor Anseelse af den danske Konge. Da Julen om Vinteren kom, gjordes der endnu større

Anrettelser til Gilde end hidtil, saavel i Henseende til Drikkevarer og Fødemidler, som ogsaa i Henseende til den Mængde Mennesker, som bleve indbudne did til Julen. Det fortælles, at man ved Drikkelauget havde sin Moerskab af at spørge hinanden, om der var nogen Konge i Norden, som viste mere Pragt eller Rundhed i sine Gjæstebude end Harald Gormsøn; og alle vare enige i, at der var ingen Konge ham lig i hele Verdens nordre Part, og saa vidt som den danske Tunge taltes. Men der var en Mand ved Hoffet, som ikke syntes derom, og ingen Deel tog i denne Samtale, det var nemlig Jarlen Hakon Sigurdsøn. Men det er, som Ordsproget lyder, at mange ere Kongens Øren, og det blev strax fortalt Kongen, at Hakon ikke havde deeltaget i at berømme ham, da alle ellers vare enige deri. Da nu Natten var forløben, lod Harald Gormsøn Hakon Jarl og Guld-Harald kalde til sig, og de tre ginge nu sammen til en Samtale; og da de vare komne sammen, spurgte Kongen Hakon, om han havde sagt, at han ikke var den største Konge i Norden, thi der var ham saa fortalt. Hertil svarede Jarlen: „Jeg sagde hverken til eller fra, Herre! da de andre vare mest ivrige i at tale derom, men jeg deeltog ikke i deres Samtale, og jeg troer mig sagløs i dette." „Da vil jeg dog vide," sagde Kongen, „hvad Grund du har for dig, at du ikke heri er af samme Tanker som andre." „Det er vanskeligt, Herre!" sagde Jarlen, „at tale om sligt, men aldrig kan jeg holde den Mand for større, som lader en anden hæve Skatterne af sine Lande, og saaledes har det gaaet længe, og den, som eier dem, har ikke Magt til at kræve dem." Da taug

Kongen en Stund, og tog dernæst til Orde, og sagde: „Jeg har nu overveiet, at du har sagt sandt, og fundet Grund dertil; men ei vil man kunne kalde dig den viseste Jarl og min bedste Ven, om du ikke giver mig et Raad, som kan hjælpe imod Gunhilds Søn Harald Graafeld, thi jeg indseer vel, at det er ham, du sigter til." „Allene derved," svarede Jarlen, „kan din Anseelse tiltage ved denne Indbydelse til mig og din Frænde Guld-Harald, hvis du herefter kan ansees for en større Konge end tilforn, og lad os derfor alle i Forening fatte et Raad, som vi kunne finde godt, og hvorved vi alle kunne vente vor Hæder forøget!" „Giv du da Raadet," sagde Kongen, „og lad det sees, at du med Rette kaldes viis og raadsnild!" Hertil svarede Hakon: „Hvis det skal overlades til mig at give Raadet, da har jeg nu betænkt det," sagde han; „der skal affendes nogle Mænd paa eet velbemandet Skib til Harald Graafeld, hvilke skulle bringe ham saadant Budskab, at I, for, saa meget det staaer til eder, at hædre ham, byder ham hid, dog ikke med meget Mandskab, til et anseeligt Gjæstebud, og lad saa sige ham, at hvad der hidtil har været eder imellem, det ville I nu selv kunne komme overeens om, naar I komme sammen; ogsaa skal du lade tilføie," vedblev han, „at du agter at beile til hans Moder Gunhild, men jeg kjender hendes Sind i saa Henseende, skjønt hun er noget til Alders, at hun da vil gjøre sig al Umage for at tilskynde sin Søn til Reisen, naar det bliver tilføiet, thi hun har længe syntes noget giftelysten. Vi skulle da paatage os at besørge Resten, men du skal tilstaae din Frænde Guld-Harald Hælften af Norge,

og Hælften mig, dersom vi kunne faae Harald Graafeld taget af Dage, uden at du behøver at være tilstede med dine Mænd; men jeg gjør dig derimod det Løfte, og det samme gjør Guld-Harald, at du skal have følgende Skatter af Norge, som jeg nu vil opregne: vi love nemlig at udrede, hvis Landet bliver vort, hundrede Mark Guld og tresindstyve Falke, og hvis dette faaer saaledes Fremgang, som jeg nu har foreslaaet, da ville vi alle tiltage i Magt og Anseelse." Kong Harald sagde: „Dette Raad synes mig vil kunne lede til noget, og dette skal saa skee og iværksættes, om det vil lade sig udføre." Ogsaa Guld-Harald syntes særdeles vel om dette Anslag, og de ginge nu fra Forsamlingen. Kong Harald lod et Skib gjøre færdigt, inden nogen tænkte derpaa, det var en stor Snekke, som han besatte med tresindstyve Mand; de fore derpaa bort, saasnart de vare færdige, havde en heldig Reise, og traf Kong Harald Graafeld i Norge; de fremførte det dem overdragne Ærende for ham, og bragte Frieriet paa Bane hos Gunhild, at Kong Harald Gormsøn agtede at beile til hende, og, da hun hørte det, gik det som Hakon formodede, at hun tilskyndte sin Søn Harald til Reisen: „og det bedste bliver," sagde hun, „at du skynder dig afsted; thi jeg skal bestyre Landet imedens, og det formoder jeg kan være tilstrækkeligt for saa kort en Tid, og skynd dig med Reisen saa meget som mueligt!" Derefter droge Harald Gormsøns Udsendinge tilbage, og havde en heldig Hjemreise, og de berettede Kongen, at Harald Graafeld kunde ventes der.

7. Hakon og Guld-Harald fremsatte nu deres

Skibe, og Harald Gormsøn bestyrkede dem saaledes, at de ialt havde tresindstyve Skibe. De laae da paa Vandet heelt beredte til Slag, og agtede at tage imod Harald Graafeld, hvis han kom. Han brød ikke sit givne Løfte om at møde, og han havde to store Skibe og fire hundrede Mand, og nærede ingensomhelst Frygt. De mødtes ved Hals i Limfjorden. Hakon sagde, at han ikke syntes om at lægge til med mange Skibe, hvor der kun behøvedes lidet: „Og for at sige min Mening ligefrem," føiede han til, „saa finder jeg det meget betænkeligt for mig at drage imod Harald Graafeld for vort Slægtskabs Skyld, men jeg under dig meget vel denne Seier." Det fortælles ogsaa, at Harald, da han i Hakon havde en snedigere Mand for sig, lod sig af denne tilskynde dertil. Guld-Harald lagde da med tredive Skibe imod sin Navne, og lod raabe Krigsraab, og de saae sig nu pludselig indviklede i Kamp, thi de ventede aldeles ingen Ufred; men de værgede sig dog vel og mandig. Hakon Jarl lod sig ikke tilsyne ved Slaget imellem de tvende Navner, og han tilbageholdt ogsaa den Deel af Flaaden, som var forbleven hos ham. Da Kong Harald Graafeld var stædt i denne Fare, og mærkede, at der var Svig under, og forudsaae, hvad Udfaldet vilde blive, da sagde han: „Det fornøier mig, min Navne! at jeg seer, at din Seier ikke vil blive langvarig, om du end fælder mig, thi jeg veed, at dette er Hakon Jarls Raad, som her nu iværksættes, og saasnart jeg er død, kommer han strax imod dig, og dræber dig strax efter, og hævner saaledes os." Og det fortælles nu, at Kong Harald Graafeld faldt i Slaget tilligemed den

største Deel af hans Mandskab, og saaledes endte han sine Levedage. Da havde han regjeret over Norge i femten Aar i Forbindelse med sine Brødre og sin Moder Gunhild. Saasnart Hakon Jarl spurgte dette, gjorde han et haardt Angreb paa Guld-Harald, da han og hans Folk vare mindst beredte derpaa, og bød Haralds Folk de Vilkaar, om de heller vilde holde Slag imod ham, eller overgive Guld-Harald til ham, og han sagde, at han vilde hævne sin Frænde Harald Graafeld. De foretrak, ikke at slaaes imod Hakon, thi de vidste, at Kong Harald Gormsøn vilde, at Guld-Harald skulde dræbes; og det havde været en hemmelig Aftale imellem ham og Hakon, hvad som nu viste sig. Guld-Harald blev da tagen fangen, ført bort i Skoven og hængt. Nu drog Hakon Jarl dernæst til Harald Gormsøn, og underkastede sig hans Dom, fordi han havde dræbt hans Frænde Guld-Harald, men dog var dette blot allene Forstillelse, thi det var i Grunden begges fælles Anslag. Kong Harald idømte ham, at han skulde være skyldig at drage til Danmark een Gang, og udbyde Leding over hele Norge, og komme ham til Hjælp, naar han troede at have Hjælp nødig, men stedse selv at komme, naar han sendte ham Bud, og vilde spørge ham til Raads; han skulde ogsaa betale alle de før omtalte Skatter. Og førend han og Hakon skiltes, tog denne det Guld, som Guld-Harald havde eiet, og hvoraf han havde faaet Navn og var bleven kaldt Guld-Harald; dette Guld havde han ført fra de sydlige Lande, det var saa meget, at det fyldte to Kister saa store, at to Mænd ikke kunde løfte mere. Alt dette Guld tog nu Jarlen i Bytte, og

betalte Kong Harald deraf Skat for de tre paafølgende Aar, sigende, at han ikke nogensinde vilde blive bedre i Stand til at betale Skatten end nu. Kong Harald tog vel imod det. De skiltes derpaa, og Hakon drog bort fra Danmark, og begav sig til Norge. Han drog strax til Gunhild Kongemoder, og sagde hende, at han havde hævnet hendes Søn Harald Graafeld og dræbt Guld-Harald, og desuden, at han skulde hilse hende fra Harald Gormsøn, at han inderlig ønskede, at hun skulde drage til ham med et anseeligt Følge, da han vilde ægte hende; men dette var i Grunden Haralds og Hakons fælles oplagte Raad, og det tillige, hvis hun gik i denne Snare, og kom til Danmark, da havde de sat Mænd til strax at dræbe hende. Det viste sig nu, som mange sagde, at hun syntes at være noget giftelysten; thi hun drog nu bort fra Landet med tre Skibe og tresindstyve Mand paa hvert. Hun reiste nu uafbrudt, indtil hun kom til Danmark; og da det spurgtes, at Gunhild var kommen til Landet, lod Harald kjøre Vogne imod hende og hendes Folk, og hun blev strax sat i en prægtig Vogn, og man sagde hende, at der hos Kongen var anrettet et kosteligt Gilde for hende. De kjørte med hende om Dagen; og om Aftenen, da det var bleven mørkt, kom de ikke til Kongens Hal, men i det Sted var der et stort Morads for dem; og de grebe da fat i Gunhild, og trak hende af Vognen, og handlede noget . . . . Streng . . . .
siden ud i Moradset, og druknede hende der, og saaledes lod hun sit Liv; og det Sted kaldes siden Gunhilds Mose. Derefter droge de bort, kom hjem til Kongen,

og fortalte ham, hvad der var skeet. Kongen sagde: „Da have I gjort vel; der har hun nu den Hæder, som jeg tiltænkte hende." Kong Harald og Hakon Jarl sade nu nogle Aar i god Ro, og der var nu Fred imellem Landene Norge og Danmark. De vare i særdeles god Venskabs Forstaaelse, og Hakon Jarl sendte Kong Harald et Halvaar tresindstyve Falke, og lod sig forlyde med, at han syntes bedre om, heller at betale sin Skyld i eet Aar og ikke hvert Aar.

8. I den Tid regjerede Keiser Otto, med Tilnavnet den Røde, over Saxland og Peituland, tilligemed sine to Jarler Urge-Thrjot og Brimiskjar. Det fortælles, at Keiser Otto en Juul gjorde det høitidelige Løfte, at han vilde drage til Danmark tre Somre efter hinanden, om det behøvedes, og kristne hele Danmark, hvis han kunde faae det udført; og efter dette Løfte samler Keiseren Folk til denne Færd. Da Harald Gormsøn spurgte dette, og fik at vide, at Keiseren havde en meget betydelig Styrke, affendte han strax tresindstyve Mand paa en Snekke til Norge til Hakon Jarl, og bød dem at sige saaledes til Jarlen, at Kongen vilde aldrig mere end nu komme til at behøve, at han udbød Leding over hele Norge, og kom ham til Hjælp. Kongens Udsendinge droge bort, kom til Norge, forkyndte Jarlen Kongens Budskab, og droge siden tilbage. Hakon Jarl tog sig strax af denne Sag, og fandt, at Nødvendigheden krævede, at Folket i Danmark og andre nordiske Lande ikke bleve tvungne til at antage Kristendommen, og affstaae fra deres Fædres Tro og Skikke. Han samlede da i en Hast nogle Folk, men vilde have faaet flere, hvis Le-

dingen havde været fuldstændig, og der havde været given længere Frist. Jarlen begav sig strax paa Veien, saasnart han var færdig, med hundrede Skibe; men senere hen paa Sommeren kom der atter Mænd fra Norge med betydeligt Mandskab, som stødte til Hakon Jarl. Nu drog Hakon Jarl afsted, men havde ikke den heldigste Reise; og da han kom til Danmark, spurgte Kong Harald det, og blev meget glad, og drog ham strax imøde . . . med inderlig Glæde, og anrettede et Gilde . . . . . . , og de toge den Beslutning, at de droge imod Keiser Otto med saa meget Mandskab, som da var sammentrukket over hele Danmark, og over denne Hær vare Kong Harald og Hakon Jarl de øverste Høvdinger, og de droge nu, indtil de traf Keiseren. De mødtes til Søes, og det kom strax til Slag imellem dem, og der blev en meget skarp Strid. De strede hele Dagen igjennem, og der faldt meget Mandskab paa begge Sider, men dog flere paa Keiserens. Da det begyndte at blive Nat, gjorde de en Stilstand paa tre Dage imellem sig, og lagde til Land, og beredte sig paa begge Sider. Og da nu de tre Dage vare forløbne, ginge Keiser Ottos og Kong Haralds og Hakon Jarls Fylkinger sammen, og sloges nu paa Land, og Kampen faldt nu Keiseren besværlig, og der faldt langt flere af hans Folk om Dagen, og det kom saa vidt, at han begav sig paa Flugten med sin Hær. Keiser Otto var til Hest om Dagen, og det fortælles, at de søgte ned til Skibene, og Keiseren red frem til Stranden, og havde et stort, guldbeslaaet og ganske blodigt Spyd i Haanden, og siden stak han Spydet i Vandet, kaldte den almægtige Gud til Vidne,

og sagde derpaa: „Anden Gang, naar jeg kommer til Danmark, da skal een af Delene skee, enten skal jeg kristne Danmark, eller lade her mit Liv." Derefter ginge Keiser Otto og hans Folk om Bord paa deres Skibe, og fore nu hjem til Saxland. Men Hakon Jarl blev endnu hos Kong Harald, og gav ham mange kloge Raad, og nu lode de opføre det Virke[1], som er meget berømt, og kaldes Danevirke; det var opført imellem Egisdør og Slesmynne tværs over Landet imellem Havene. Siden drog Hakon Jarl til Norge, og førend de skiltes, sagde han til Kongen: „Det gaaer nu saa, Herre! at jeg seer mig ikke i Stand til at udrede Skatterne, saaledes som jeg vilde, formedelst al denne store Anstrængelse og Bekostning, som jeg har haft for eders Skyld; men fremfor alt ville vi betale eder Skatterne, naar vi slippe for dette." Kongen svarede, og bad ham raade derfor; men dog troede Folk at mærke, at Kongen tyktes, at Skatterne kom noget vel seent. De skiltes nu saaledes, og Hakon Jarl foer hjem i sit Land, og tyktes nu at have vundet en stor Seier. Det var nu roligt baade i Norge og Danmark i tre Aar, og i disse tre Aar lod Keiser Otto samle Folk, og fik en overordentlig stor Hær, og da disse Aar vare omme, drog han til Danmark med denne store Hær, og Jarlerne Urgethrjot og Brimiskjar fulgte ham.

9. Da Kong Harald spurgte dette, skikkede han Mænd til Hakon Jarl, ligesaa mange som forrige Gang, og sendte ham det Budskab, at han tyktes

[1]) d. e. Skandse eller Vold.

aldrig mere end nu at behøve hans Hjælp og Bistand. Hakon Jarl gjorde sig strax færdig paa Budskabet fra Kong Harald, da det syntes ham høist nødvendigt; han drog strax afsted, saasnart han var færdig, og han havde nu ikke mindre Mandskab end forrige Gang. Da han kom til Danmark, drog han strax med tolv Mænd til Kong Harald; Kongen blev særdeles glad ved ham, og sagde, at han havde taget sig vel af hans Trang. „Og der skal nu," tilføiede han, „sendes Bud efter hele dit Mandskab, at det kan komme hid til Gilde, og jeg takker enhver af eder." „Vi skulle dog forud tales et Ord ved," sagde Jarlen, „førend dette skeer; paa mig kan du gjøre Fordring, at jeg skal følge dig og staae dig bi med Raad, og paa dette Mandskab, som jeg nu har, disse tolv Mænd; men ikke flere, uden jeg vil, thi jeg er forhen een Gang kommen dig til Hjælp med Leding, ligesom vi forud havde aftalt det imellem os." „Det er sandt, hvad du siger," sagde Kong Harald, „men jeg venter dog, at du lader dette Mandskab, som du har ført hid for vort Venskabs Skyld, komme mig til Gavn." „Det kan jeg vel formaae mine Mænd til," sagde Hakon, „at de ansee sig skyldige at følge mig til at forsvare mit Land og Rige; men det tykkes de ikke skyldige, at forsvare Danmark eller et andet Kongerige, og udsætte sig for Krigens Farer, men ikke faae Gods eller Anseelse til Gjengjeld derfor." „Hvad skal jeg da tilstaae dig eller dine Mænd," sagde Kong Harald, „for at I skulle være mig til Hjælp, nu da jeg meest behøver det, thi jeg har spurgt for vist, at jeg har med Overmagten at gjøre, da Keiseren har en meget betydelig Hær?" Jarlen sva-

rede: „Derfor er een Betingelse," sagde han, „hvorom jeg og mine Mænd ere blevne enige, det er nemlig den, at du skal eftergive alle Skatterne af Norge, som ikke ere betalte, og ligeledes skal du aldeles eftergive Skatterne for Fremtiden, saa at Norge aldrig herefter skal være skatskyldig under dig; men hvis du ikke vil tilstaae denne Betingelse, da vil hele denne Hær, som har fulgt mig hid, drage tilbage, undtagen jeg selv, som skal blive her og staae dig bi med disse tolv Mænd, som nu ere komne her, thi jeg skal opfylde alt det, som vi kom overeens om." „Det er et sandt Ord, man siger," sagde Kongen, „at du ved din Forstand og dine Raad sætter alle i Forlegenhed, og der ere mig nu budne tvende vanskelige Vilkaar, af hvilke intet synes mig godt." „Ja betænk du nu nøie Vilkaarene!" sagde Jarlen, „men saa synes mig, som Skatten af Norge ikke vil komme dig til nogen Nytte, hvis du lader Livet her i Danmark." „Jeg skal da hurtig vælge," sagde Kongen, „eftersom Sagen nu staaer, at du med hele dit Mandskab skal være mig til Hjælp, saa megen som du har Mandighed til, og du skal da opnaae det, som du forlanger." Derefter sendtes der Bud efter hele Jarlens Hær, at den skulde komme did til et Møde, paa hvilket de sluttede en fast Aftale med Haandslag om dette, og de bleve nu prægtigen beværtede af Danekongen, og droge siden mod Keiseren med hele den Hær, som de kunde faae. Kong Harald foer med Flaaden til Ægisdør, men Hakon Jarl med sin Hær til Slesdør paa den anden Side af Landet. Keiser Otto spurgte nu, at Hakon Jarl var kommen til Danmark, for at stride imod ham; han tog da den

Beslutning, at han sendte sine Jarler Urgethrjot og Brimiskjar imod ham til Norge med tolv Kugger[1], som vare vel besatte med væbnet Mandskab, i det Ærende at kristne Norge, medens Hakon Jarl var borte.

10. Nu er først at fortælle om Keiseren og den store Hær, som han førte med sig, at de gik op i Land, saasnart de kom til Danmark, og betragtede Danevirke, som ikke forekom dem let at angribe, naar der vare Forsvarere derpaa, og de gik da igjen derfra og ned til deres Skibe og ud paa samme. Og i det samme mødtes Kong Harald og Keiser Otto, og det kom strax til Slag imellem dem. De sloges paa Skibene, og der faldt mange paa begge Sider, men ingen af dem fik nogen fuldstændig Seier, og dermed skiltes de. Derpaa lagde Keiseren sin Flaade ved Slesdør, og der traf han Hakon Jarl med sit Mandskab; de angrebe ogsaa strax hinanden, og det blev en meget skarp Strid, og Slaget gik da Keiseren imod, og han mistede der meget Mandskab, og det sluttede med, at han undflyede med sin Hær. Han fandt, at han havde en haard Modstrider, og han tænkte, at det derfor var bedst, at han nærmere overveiede, hvorledes han helst skulde bære sig ad. Det fortælles, at, da Keiseren lagde sine Skibe til Leie, mødte de en Flaade, som bestod af fem Skibe, som alle vare store Langskibe. Keiseren spurgte, hvad Anføreren for denne Flaade hed; han svarede, og sagde, at han hed Ole. Derpaa spurgte Keiseren, om han var Kristen eller ikke; Ole

[1]) et Slags korte Fartøier.

sagde, at han havde antaget Kristendommen vester ovre i Irland, og han tilbød Keiseren sin Hjælp, hvis han troede at behøve mere Styrke, end han forud havde. Keiseren sagde, at han gjerne vilde modtage det Tilbud, og at han takkede ham meget derfor: „Og du seer mig ud til at have Held med dig," tilføiede han. Ole forenede sig da med ham, og havde tre hundrede Mand, som alle vare særdeles raske Folk, skjønt dog den, som styrede Mandskabet, overgik dem alle. Keiseren og hans Mænd gik nu paa Raad sammen, fordi de vare komne i den vanskelige Stilling, at de ikke havde Fødemidler, og hertil kom, at alt det Kvæg, som havde været paa den Side af Danevirke, hvor de laae, var drevet bort til det sidste Høved, saa at de intet kunde faae, og de meest betænksomme Mænd fandt, at der vare kun to Nødmidler for Haanden, enten at drage bort med saa forrettet Sag, eller at dræbe deres Rideheste til Føde, og man syntes at begge disse Vilkaar dog vare haarde. Dette voldte nu Keiseren stor Bekymring, og han henvendte sig da til Ole, om han kunde hjælpe dem ud af denne vanskelige Stilling, og bad ham at give dem noget Raad, som kunde gavne. Ole svarede, og sagde, at han satte stor Priis paa sine Raad, og vilde have det, som han foreslog, paa nogen Maade sat igjennem, og at alle skulde antage det, ellers vilde han slet intet Raad give. Det blev da Udfaldet af Sagen, at alle gave lydelig tilkjende, at de vilde følge det Raad, som Ole vilde give. Da sagde han: „Det er da mit Raad, at vi alle, som troe paa Krist, skulle gaae til Skrifte, og love den almægtige Gud, alle Tings Skaber, sex Dages Faste, for at han skal

Deutria garacitis Japan

give os Seier, og at vi ikke skulle behøve at dræbe Heste til vor Føde; dernæst vil jeg give et andet Raad," sagde han, „at vi skulle i Dag drage hen i de nærmest liggende Skove og Lunde, og hver Mand skal hugge sig en Dragt af det Slags Ved, som vi ville finde lettest til at fænge Ild, og alt dette Træ skulle vi bære til Virket, og saa siden see, hvad vi kunne finde paa." Dette Oles Raad syntes de vel om, og de gjorde nu, som han havde raadet. Danevirkes Beskaffenhed var saaledes, at en stor Grav var gravet paa den Side, hvor de vare, den var ti Favne bred og ni Favne dyb, men noget smallere der, hvor der stode Kasteller oppe over; disse vare saaledes anlagte, at der stod et Kastel oppe paa Virket for hvert Hundrede Favne. Dagen efterat de havdeført Veddet til Virket, foretoge de sig at gjøre store Broer over Graven, og lagde en Bro ligefor hvert Kastel, og satte Pæle under, og Broerne naaede saaledes lige til Virket. Og den samme Dag toge de alle de Vandtønder, som de havde, udsloge den ene Bund i dem, og lagde deri tørre Splinter og Spaaner, som de afhuggede, indtil Karrene vare fulde; derpaa stak de Ild i Spaanerne, og satte nu Bundene igjen i Karrene, men lode dem være aabne foroven, for at Vinden kunde trænge derind. Ligeledes satte de Ild i det Ved, som de havdeført til Virket; det traf sig netop saa, at det var tørt Veirlig, og der blæste en skarp Søndenvind, saa at Vinden stod ind paa Virket; de toge nu Karrene, og skøde dem ud over Graven, og Vinden trængte nu ind i Aabningen paa Karrene, og slog ud paa Virket og ind under samme; det var om

Aftenen, at de havde endt disse Tilberedelser. Nu fortælles det, at, da Natten kom, begyndte Ilden at blusse i Vandkarrene og Veddet, og Luen slog nu op i Kastellerne og dernæst i Virket, og det brændte nu, det ene Sted efter det andet, thi Virket var for det meste bygget af Træ. Det blev da Udfaldet, at i denne Nat brændte hele Danevirke op med Kastellerne, og der saaes intet Mærke eller Ruin deraf, og al denne Ødelæggelse voldte Vandkarrene, som førte Ilden paa Virket. Men strax ved Morgenens Begyndelse kom der en stærk Regn, saa at Folk neppe mindedes et saadant Vandskyl fra Himmelen; den slukte ganske Ilden, saa at man strax kunde fare over det store Brandsted; men hvis det ikke var blevet slukt af Regnen, saa havde man ikke saa snart kunnet komme der over. Da Kong Harald og Hakon Jarl saae alt dette, overfaldt der dem nogen Frygt, og de undflyede siden til deres Skibe. Men Keiseren gik med sine Folk over de Broer, som de havde gjort over Graven, hvilke endnu vare i Behold, da Ilden havde staaet derfra, den Gang Virket brændte, og de gik nu over hele Brandstedet, som nu var ganske slukt og koldt. De havde da fastet i to Døgn, for at den almægtige Gud skulde hjælpe dem; og paa den tredie Dag rykkede de fra Virket derhen, hvor den danske Konge og Hakon Jarl havde staaet. Da de nu kom der, fattedes de ikke Kvæg, og fik nu tilstrækkelige Fødemidler, thi der var dreven en betydelig Mængde Kvæg derhen, for at det ikke skulde falde Keiserens Folk i Hænderne; disse havde saaledes nu tilstrækkelig Føde, og de sparede ikke meget de Danskes Kvæg, og der vare gode Slagtefaar.

Nu priste de Gud for denne skjønne Seier, og Keiseren fandt, at Oles Raad havde hjulpet godt, og han spurgte nu, hvor Ole havde sin Slægt, og fra hvad Land han var. „Ei vil jeg længer holde mig skjult for dig," sagde Ole, „jeg hedder Olaf, jeg har min Slægt i Norge, og Tryggve hed Fader min."

11. Det fortælles nu, at Keiser Otto og Olaf satte efter Kong Harald og Hakon Jarl, og de holdt med hinanden tre Slag paa Fastlandet, i hvilke der skete et stort Mandefald; Kong Harald og Hakon Jarl undflyede saarede, men Keiseren og Olaf satte efter dem gjennem Landet, og hvor de kom frem, bøde de alle dem, som de toge fangne, at enhver af dem skulde enten antage Troen og Daaben, eller strax blive dræbt; mange valgte da det bedste Vilkaar, og antoge Troen og Daaben, men de Bønder, som ikke vilde underkaste sig det Vilkaar, fik ingen Huusholdning at føre de næste tolv Maaneder, thi Keiserens Folk brændte Bygderne og Landsbyerne, og ødelagde saaledes alle Eiendomme for dem, som ikke vilde antage Troen, og dræbte endogsaa mange af dem selv. Keiser Otto og Olaf Tryggvesøn vandt nu en stor og skjøn Seier i disse tolv Maaneder, thi Hæren holdt ikke Stand imod dem, og Kong Harald og Hakon Jarl undflyede bestandig, og mærkede nu tydelig, at deres Styrke blev stedse mindre og mindre, eftersom alt flere og flere bleve kristnede i Landet. Kong Harald og Hakon Jarl holdt nu en Sammenkomst, for i Forening at overlægge, hvad Beslutning de skulde fatte, da de nu mærkede, at de trængtes haardt, og havde flyet bort

fra deres faste Eiendomme og fra deres Skibe og Gods. Det kunde de indsee, at Skibene kunde de ikke igjen komme til, efterdi de Steder, hvor de laae, allerede vare faldne i Keiserens Hænder, og de fandt det da raadeligst, da det nu var kommet saa vidt, at skikke Mænd til Keiser Otto og Olaf Tryggveson. Der bleve da affendte nogle Mænd til Keiseren, som fremførte den danske Konges og Hakon Jarls Andragende. Keiseren optog det vel, og bestemte dem det Vilkaar, at de skulde antage Troen, og gjorde dem det Forslag, at de skulde alle i Forening have et Møde. Kong Haralds og Hakon Jarls Udsendinge droge nu tilbage og berettede dem Udfaldet af deres Ærende. Derefter kom de alle sammen til et Møde, som var det talrigste Thing, der indtil da havde været holdt i Danekongens Rige. Paa Thinget fremtraadte nu Biskoppen Poppo, som var med Keiseren, og forkyndte med megen Veltalenhed Troen for de paa Thinget Forsamlede, og han talte længe og vel. Kong Harald førte Ordet paa den anden Side, og svarede, da han havde hørt Talen ud: „Det er ikke at vente," sagde han, „at jeg lader mig bevæge ved Ord allene, naar det ikke kommer til, at jeg faaer nogle Jærtegn at see, at jeg kan skjønne, at den Tro, som I forkynde, besidder større Kraft, end den vi hidtil have haft." Dette var dog egentlig Hakon Jarls Ord, skjønt Kongen fremførte dem, thi han vilde heller alt andet, end antage Troen. Biskoppen svarede herpaa saaledes: „Ei skal det fattes," sagde han, „at man jo skal prøve denne Troes Kraft; nu skal der fremtages gloende Jern, men jeg vil forud synge Messe og anrette et

Offer for den almægtige Gud, og derpaa vil jeg gaae over gloende Jern ni Skridt i Haab til den hellige Treenighed, og hvis Gud beskjermer mig derimod, saa at mit Legeme bliver aldeles heelt og uforbrændt, da skulle I alle tilstaae at ville bekjende eder til den sande Tro." Kong Harald, saavelsom Hakon Jarl og alle deres Mænd tilstode dette, at, hvis han kunde gaae over gloende Jern, uden at blive forbrændt, da vilde de antage Troen. Det gik nu for sig, at Biskoppen sang Mesſe, og efter Mesſen gik han til denne Prøve, satte med Kjød og Blod sin Fortrøstning til den almægtige Gud, og var iført hele sin biskoppelige Prydelse, da han betraadte Jernene; men Gud beskjermede ham saaledes, at der ingensteds paa hans Legeme fandtes nogen forbrændt Plet, og heller ikke vare hans Klæder nogensteds svedne. Da Danekongen saae denne mærkelige Begivenhed, antog han strax Troen og Daaben, og det samme gjorde alle hans Mænd, og Kongen fandt disse Jærtegn meget mærkværdige, og hele de Danskes Hær blev nu døbt med det samme. Hakon Jarl var meget uvillig til at lade sig døbe, men fandt dog det andet Vilkaar haardere, og bekvemmede sig derfor tilsidst til at lade sig døbe, og udbad sig derefter Tilladelse til at drage bort, og han agtede at skynde sig hjem, men det kom dog saa vidt, at Hakon Jarl maatte love Keiseren, at han skulde kristne Norge, om han blev i Stand dertil, eller i andet Fald flye bort fra sit Rige. Derefter drog Hakon Jarl bort, og did hvor hans Skibe laae, og han fortsatte dernæst Reisen, indtil han kom hjem til Norge. Der begyndte nu at blive god Venskabs Forbindelse imellem Kong Ha-

rald og Keiser Otto, og de droge nu begge til et Gjæstebud, som Kongen havde ladet anrette. Olaf drog ogsaa did; og førend Keiser Otto og Kong Harald skiltes, lovede den danske Konge, at alle hans Mænd, som han kunde overtale dertil, skulde antage Troen, og dette Løfte holdt han vel. Keiser Otto drog hjem til Saxland til sit Rige, og bad Olaf hjem med sig, men denne sagde, at han havde i Sinde at drage til Østervegen, og han begav sig ogsaa did. Keiser Otto og Olaf skiltes i Danmark, og vare bestandig siden gode Venner.

12. Nu staaer det til at fortælle, hvad der hændte sig paa Hakon Jarls Færd. Paa Hjemreisen til Norge kom han til Gotland, og saasnart han kom der, gjorde han Landgang hist og her, og begyndte at hærje, og han tilbagesendte alle de Præster og Lærere, som Keiseren havde givet ham med til Følge, for at døbe Folket i Norge. Hakon vilde nu ikke, at de skulde følge ham længere. I det han hærjede, fik han Underretning om det største Afgudstempel i Gotland, medens Hedenskabet endnu herskede der; i dette Tempel vare hundrede Afgudsbilleder. Hakon bemægtigede sig al den Rigdom, som fandtes der inde, men de, som passede Templet og Offerstedet, undflyede, og nogle af dem bleve dræbte. Hakon drog dernæst tilbage til sine Skibe med Godset, og skændte og brændte alt, som traf for ham paa denne Vei, og han havde en umaadelig Mængde Rigdomme, da han kom til Skibene. Da Hakon nu saaledes færdedes omkring i Gotland, spurgte Ottar Jarl, som herskede over en stor Deel af dette Land, til hans Færd; han gjorde sig da

i Hast færdig, sammentrak hele Landets Hær imod Hakon Jarl, og rykkede med betydeligt Mandskab imod ham; det kom strax til Slag imellem dem, Hakon blev overmandet af den Hær, som strømmede til fra Landet, og Udfaldet af Kampen blev, at Hakon undflyede med sin Hær, og drog hjem til Norge. Derefter lod Ottar Jarl et Thing sammenkalde, paa hvilket han afsagde en Kjendelse, hvorved han erklærede Hakon Jarl for en Ulv i Helligdommen, fordi intet Menneske havde bedrevet nogen slettere Gjerning, end den, at Hakon havde ødelagt det ypperste Tempel i Gotland, og derhos udøvet meget andet Ondt, hvis Lige intet Menneske havde hørt, og hvor han foer eller kom, der skulde han bære dette Navn. Medens dette nu foregik, spurgte de før i denne Fortælling omtalte Jarler, Urgethrjot og Brimiskjar, til Hakon Jarls Færd, og hvad han foretog sig, og syntes, at han kun gik lidet fredsommelig til Værks, og de ønskede nu ikke at oppebie hans Ankomst did; men flyede nu bort fra Landet med alle deres Skibe, som alle vare fuldt besatte med Mandskab, og de vilde helst søge at undgaae at træffe Hakon Jarl. Men da Jarlen kom i Land i Vigen, og strax spurgte, hvad Jarlerne imidlertid havde foretaget sig, at de havde kristnet hele Vigen nordop til Lindesnæs, saa blev Jarlen derover meget vred og opbragt, og han sendte strax Bud over hele Vigen, at det skulde ikke nytte nogen at holde den Tro, men at enhver, som vilde forsøge det, skulde blive haardt straffet af ham. Da dette spurgtes, undflyede alle de, som vilde holde Kristendommen, men nogle ginge formedelst Jarlens Voldsomhed tilbage til

Hedenskabet og den Vildfarelse, hvori de tilforn vare. Selve Hakon Jarl afkastede Troen og Daaben, og blev da den største Gudsfornægter og Blotmand, saa at han aldrig før havde ofret mere end nu. Hakon sad nu rolig i Landet, og herskede nu ene over hele Norge, og betalte aldrig siden Skat til Kong Harald Gormsøn, og deres Venskab var nu meget i Aftagende.

13. Kong Harald udbød nu Leding af hele Danmark, og drog derpaa til Norge med en overordentlig stor Hær imod Hakon Jarl, og da han var kommen op forbi Lindesnæs i det Rige, som Jarlen havde løsrevet fra Skatskyldigheden til ham, begyndte han at hærje, og lod Ild og Jern rase over Landet, hvor han foer frem, og ødelagde hele Sogn i Norge langs med Søen lige op til Stat, paa fem Gaarde i Læredalen nær. Siden spurgte han, at Thrønderne, Rummedølerne, Romsdølerne og Haleyerne i Norge havde samlet sig, hver Mand, som kunde føre Vaaben, paa eet Sted under Hakon Jarl, for at forsvare Landet, og at han havde saa betydelig en Styrke, at det ikke vilde være mueligt at stride imod den med en fremmed Hær. Kong Harald gik nu paa Raad med sine viseste Mænd. Kongen laae da ved Solunderne, og truede med at ville drage ud til Island, for at hærje der, og saaledes hævne det Nidkvad, som alle Indbyggerne havde gjort om Kong Harald, formedelst det Ran, at Birgir Bryde havde ulovlig bemægtiget sig nogle Islænderes Gods, og fordi Kongen ikke vilde godtgjøre Ranet, da han var anmodet derom. Dette Nidkvad var saaledes beskaffent:

Da den drablystne Harald,
Venders Morder, om Bord paa
Skibet gik, blev i Hingste-
Ham til Vox han forvandlet;
Men den svage, af Landets
Klippeguder [1] forskudte
Birger saaes i Hoppe-
Ham i Spidsen at fare.

Følgende Vise havde Eyolf Valgerdesøn digtet, da hans Tjenestekarl havde solgt sin Oxe og faaet en graa Skindpels derfor, og da havde Kong Haralds Fjendskab spurgtes herud, og nu kvad Eyolf denne Vise:

Man ei Vaaben bør sælge,
Saa maa Kvadet lyde,
Thi nu Sværdegny skal
Høres, og Landser farves;
Gorms Søn nu fra Gandvigs
Gamle Taageland [2] vi
Vente skulle, en vældig
Vaabendyst er at haabe.

Kong Harald fattede, som man kunde vente, da han havde mange vise Mænd paa Raad med sig, den Beslutning, som var ham bedst tjenlig; han vendte nu tilbage, og drog ned igjen til Danmark, og han styrede nu sit Rige til sin Dødsdag med al Hæder og Anseelse, men Hakon Jarl beholdt Skatterne og Norge.

[1]) d. e. Landvætterne. [2]) Gandvig, d. e. det hvide Hav, hvis Kystlande holdtes for Troldes fornemste Hjemstavn.

Anden Fortælling.

14. I det Herred i Danmark, som kaldes Fyen, boede en Mand, ved Navn Toke, hvis Kone hed Thorvør. De havde tre Sønner, som nævnes her i Sagaen, af hvilke den ældste hed Aage, den anden, som i Alder var ham nærmest, Palner, den tredie, som han avlede med en Frille, Fjølner. Deres Fader Toke havde allerede opnaaet en høi Alder, da dette, som her skal fortælles, foregik, og en Høst ved Vinterens Begyndelse faldt han i en Sygdom, og døde af samme. Det varede ikke længe, inden ogsaa hans Kone Thorvør blev syg og døde. Alle deres Eiendomme tilfaldt da Aage og Palner, thi dem tilhørte Arven efter deres Fader og Moder. Da det nu var kommet saa vidt, spurgte Fjølner sine Brødre, hvad af Godset de tiltænkte ham. De svarede, at de vilde tilstaae ham den tredie Deel af Løsøret, men intet af Landene, hvorved det dog tyktes dem, at de gave ham en god Andeel, men som om han var fuldkommen arveberettiget, krævede han den tredie Deel af alt Godset. Det fortælles om Fjølner, at han var en viis Mand, snedig og ondskabsfuld. Hans Brødre sagde, at han ikke skulde faae mere Gods, end de havde tilstaaet ham. Dermed var Fjølner ilde tilfreds, og han drog nu bort med denne Andeel, og kom til Kong Harald, og blev nu Kongens Hofsinde og Raadgiver. Det fortælles om

Aage Tokesøn, at ingen Mand, der ikke bar høit Værdigheds Navn, var til den Tid ham lig i Danmark; han laae hver Sommer ude paa Krigstoge, og havde næsten Seier overalt, hvor han kom frem. Fjølner talte saaledes til Kong Harald, at han vilde ikke ansees for Enekonge i Danmark, saalænge hans Broder Aage Tokesøn var i Anseelse, og ved sin Tale virkede han tilsidst saa meget paa Kongen, at det ikke længer var fredeligt imellem Aage og Kong Harald. Aage stod i god Venskabs Forstaaelse med Ottar Jarl i Gotland, og havde der et sikkert Tilholdsted, og engang drog han efter Indbydelse til Ottar Jarl, og havde to Skibe, af hvilke det ene var en god og stor Drage, det andet en Snekke[1]; han havde paa disse Skibe hundrede Mand, som alle vare vel forsynede med Klæder og Vaaben. Det er ikke fortalt, at noget Mærkeligt forefaldt paa denne deres Reise, og Aage fik ved Skilsmissen gode Foræringer af Jarlen, og siden drog han hjem til Danmark. Imidlertid spurgte Kong Harald, at Aage var dragen til Gildet. Aage var i saa stor Anseelse hos Landsfolket, at der holdtes intet Gilde der i Landet, til hvilket han jo blev indbuden ligesaa vel som Kongen, og han fik da paa hvert Gilde anseelige Gaver, og han var saa vennesæl, at han af Almuen næsten agtedes ligesaa høit som Kongen selv, og kunde frit benytte enhver Mands Eiendom, saa meget som han vilde. Hensigten af Aages Reise til Gotland var fornemmelig den, at han beilede til Jarlens Datter, paa hvilket Andragende han fik ønskeligt Svar.

[1]) Et Drageskib var et Langskib, dannet i Form af en Drage; en Snekke, et Slags let Fartøi.

Aage drog nu, som for er sagt, hjemefter med de to Skibe, og da Kongen fik Underretning derom, lod han fremsætte ti Skibe, som han lod besætte med fire hundrede Mand, og bød dem drage ud og passe paa, naar Aage drog tilbage fra Gildet, og dræbe ham og hele hans Følge, om det vilde lykkes. De droge derpaa ud, og udspeidede Aages Færd, og det var en let Sag, da Aage ikke ventede nogen Fare. Det fortælles nu saaledes, at da Aage kom til Sjælland i Danmark, lod han opslaae Telte oppe paa Landet, og nærede ingensomhelst Frygt. Men imidlertid kom Kongens Mænd med den for omtalte Hær uforvarendes paa dem, hug Teltene ind over dem, og lode dem føle Vaabnene; og da de vare ganske uberedte, blev Udfaldet, at Aage faldt der med hele sit Mandskab. Derefter droge de andre tilbage til Kong Harald, og berettede ham, hvad de havde udført, at Aage og hele hans Mandskab var fældet; Kongen yttrede sin Tilfredshed dermed, og sagde, at han nu dog ventede at kunne være Enekonge over Danmark for Aages Skyld. Kongens Mænd, som dræbte Aage og hans Folk, toge alle deres Vaaben og alt Godset, og førte det med sig som Bytte, og de bragte alt Godset til Kong Harald, og tillige Aages tvende Skibe, Dragen og Snekken, og alt dette tilegnede Kongen sig nu. Ogsaa Aages Broder Fjølner syntes, at det var gaaet fortræffeligt, og at han nu havde gjengjeldt sin Broder det, at han ikke fik den Arvedeel, hvortil han troede sig berettiget efter sin Fader.

15. Denne Tidende spurgtes nu hjem til Fyen, og da Aages Broder Palner hørte dette, gjorde det

saadant Indtryk paa ham, at han derover lagde sig til Sengs, og meest tog han sig det nær, fordi han ikke kunde have noget Haab til nogensinde at faae Hævn over den, som han her i Grunden havde med at gjøre, nemlig Kongen selv. Der var paa den Tid en viis og rig Mand, ved Navn Sigurd, som var Aages og Palners Fostbroder; med ham raadførte Palner sig, hvorledes han skulde forholde sig. Sigurd svarede, at det var den bedste Bistand han kunde yde ham, at han vilde beile for ham til en Kvinde, hvem det vilde være ham til betydelig Forfremmelse at ægte. Palner spurgte, hvo det var: „Jeg vil drage til Gotland," sagde Sigurd, „og beile for dig til Ottar Jarls Datter Ingeborg." „Jeg frygter," sagde Palner, „at jeg ikke vil faae hende, men vist troer jeg, at jeg kunde snarest vente Bod for min Sorg, om jeg fik hende tilægte." De sluttede dermed deres Samtale, og Sigurd beredte sig til denne Reise; og med et Skib og tresindstyve Mand begav han sig paa Veien, og kom til Gotland, hvor Ottar Jarl tog vel imod ham. Sigurd kundgjorde snart sit Ærende, og beilede til Jarlens Datter Ingeborg for Palner Tokesøn, og sagde, at han i ingen Henseende gav sin Broder Aage noget efter, og at han besad betydelige Eiendomme i Fyen, og føiede til, at Palner næsten var død af Sorg, førend han begav sig paa Reisen did, og at det snarest vilde give ham Lindring i hans Kummer, om han fik Jarlens Datter tilægte. Jarlen svarede vel, men dog noget langsomt paa dette Andragende, og sagde, at man dog kom til nøie at overveie saadan Sag, inden man fattede nogen Beslutning, og ikke

handle uden Overlæg, men tilføiede, at han dog holdt det for rimeligt, naar han tog Hensyn til sin Ven Aage, at dennes Broder fortjente et godt Giftermaal. Ei formaae vi at sige, hvor længe de underhandlede om denne Sag, men Udfaldet blev dog, at Ottar Jarl lovede Palner sin Datter Ingeborg. „Det er nu saa, Herre!" sagde derpaa Sigurd, „at Palner er ikke i Stand til at komme hid til eder, for at holde Bryllup, formedelst den Udmattelse, som Sorgen har voldt ham; men han fattes hverken Eiendomme eller Stormodighed til at anrette Gildet ovre i Fyen, og derfor ville vi, da Nødvendigheden kræver det, bede, at I vil reise did til Gildes med eders Folk, saa mange som I selv vil tage med eder;" dette lovede Jarlen. Derpaa drog Sigurd hjem, og fortalte Palner dette, og dennes Sorg lettedes derved meget. De gjorde nu Anrettelser til et stort Gilde, for at modtage Jarlen, og sparede intet, for at det kunde i alle Henseender blive saa anseeligt, som det var mueligt. Paa den bestemte Dag, da de Indbudne skulde komme, indfandt Jarlen sig der med meget Folk, og der blev da holdt et kosteligt Bryllup, og Palner og Ingeborg bleve begge førte i een Seng. Det fortælles, at hun sov snart, da hun kom i Seng, og havde en Drøm, som hun fortalte Palner, da hun vaagnede: „Jeg drømte," sagde hun, „at mig syntes, at jeg var her paa denne Gaard, hvor jeg nu er, og mig syntes at jeg havde en Væv oppe, og det var et Stykke Lærred, som var graat af Farve. Væven tyktes mig opfæstet, og jeg var i Færd med den og vævede, og der var lidet vævet derpaa, eftersom det forekom mig,

og da jeg slog Væven, da faldt en Rendegarnsteen ned bagved fra Midten af Væven, og jeg tog den da op, og saae nu, at disse Stene vare eneste Menneskehoveder; og da jeg havde taget det nedfaldne Hoved op, holdt jeg paa det og betragtede det, og jeg kjendte da Hovedet." Palner spurgte nu, hvis Hoved det da var; hun svarede, at det var Kong Harald Gormsøns Hoved. „Denne Drøm er bedre end ingen," sagde Palner; „saa tykkes ogsaa mig," svarede Ingeborg. De vare nu ved Brylluppet, saa længe de fandt for godt, og derefter drog Ottar Jarl hjem til Gotland med gode og anseelige Foræringer. Palner og Ingeborg levede særdeles lykkelig sammen, og fattede stor Kjærlighed til hinanden, og de vare ikke længe sammen, inden de fik sig en Søn, og der blev givet ham Navn, og han blev kaldt Palnatoke. Han voxte op der hjemme i Fyen, og blev tidlig baade forstandig og vennesæl. I hele sin Færd lignede han ingen saa meget, som sin Farbroder Aage. Palnatoke havde næsten ikke fyldt sine Børneaar, da hans Fader Palner faldt i en Sygdom, som gjorde Ende paa hans Liv; og Palnatoke tog nu alle Eiendommene at bestyre i Forbindelse med sin Moder. Det fortælles om ham, at han, saasnart han havde Alder dertil, om Sommeren drog ud paa Krigstoge, og hærjede vide om Land.

16. En Sommer, berettes der, laae han saaledes igjen i Vikingsfærd, og havde tolv Skibe, som alle vare vel bemandede. Paa den Tid regjerede over Bretland en Jarl, som hed Stefner, der havde en Datter ved Navn Oløf; hun var en forstandig og vennesæl Kvinde, saa at hun var et særdeles godt Parti.

Det fortælles, at Palnatoke kom til dette Land med sine Skibe, og agtede at hærje paa Stefner Jarls Rige. Og da det spurgtes, fattede Oløf, i Forbindelse med Jarlens Fostbroder Bjørn den Bretske, af hvis Raad hun meget betjente sig, den Beslutning, at byde Palnatoke hjem til Gilde, og tilbyde ham megen Hædersbeviisning og et sikkert Tilholdsted i Landet, for at han ikke skulde hærje der. Palnatoke tog imod Indbydelsen, og drog til Gildet med hele sin Hær; og paa dette Gilde beilede Palnatoke til Jarlens Datter. Dette var let udvirket, og Kvinden blev ham lovet og dernæst fæstet, og hun sad ikke længere som Fæstems, end saa, at deres Bryllup blev strax holdt paa samme Gilde, og derhos blev der givet Palnatoke Jarlsnavn og Halvdelen af Stefner Jarls Rige, for at han skulde nedsætte sig der, men efter Stefners Død skulde han have hele Riget, da Oløf var Jarlens eneste Arving. Palnatoke forblev der det tilbagestaaende af Sommeren og ligeledes den følgende Vinter; men om Vaaren kundgjorde Palnatoke Jarl, at han vilde drage hjem til Danmark. Førend han om Sommeren drog derfra, sagde han til Bjørn den Bretske: „Nu vil jeg, Bjørn! at du skal blive her tilbage hos min Svigerfader Stefner, og paa mine Vegne staae ham bi med Landets Styrelse, thi han begynder nu at blive meget til Alders, og det er ikke usandsynligt, at det vil vare længe, inden jeg kommer her tilbage, og om Jarlen imidlertid skulde komme noget til, da vil jeg, at du skal passe hele Riget, indtil jeg kommer tilbage." Derefter drog Palnatoke bort derfra med sin Kone Oløf, og han havde en lykkelig Reise,

og kom hjem til Fyen i Danmark. Han var nu hjemme en Tid, og blev holdt for den mægtigste og forstandigste Mand i Danmark næst efter Kongen selv.

17. Det fortælles nu, at Kongen drog omkring i Landet, og gjæstede hos sine Venner. Palnatoke anrettede da et kosteligt Gilde for Kongen, drog siden til ham og indbød ham; han tog imod Indbydelsen, og drog til Gildet med meget Folk. Der paakom da et Uveir for dem, og de kom om Aftenen til en Bonde, som hed Atle, og kaldtes med Tilnavn Atle hin Svarte; han var en fattig Mand, og tog med særdeles Glæde imod Kongen. Hans Datter gik og vartede op om Aftenen; hun hed Æsa, og blev kaldt Saum-Æsa eller Sy-Æsa, og var stor af Væxt og af et mandigt Udseende. Kongen syntes vel om hende, og sagde til hendes Fader: „Det kan man sige med Sandhed, at vi neppe kunde nogensteds vente os bedre Beværtning, end den som vi her nyde hos dig, Bonde! men der er dog een Ting, som du holder tilbage for os, det er din Datter Æsa og hendes Seng." Bonden sagde, at det ikke anstod sig for ham, at ligge hos saadan en simpel Pige, som hans Datter var; men Kongen sagde, at han kunde vente sig hans Venskab til Gjengjeld, om han tilstod ham hans Ønske; og det blev Enden paa deres Samtale og Snak, at Kong Harald laae hos Bondens Datter om Natten. Dagen derefter standsede Uveiret. Kongen beredte sig tidlig til at drage bort fra Atle, og førend de skiltes, gav han ham gode Gaver og betænkte ogsaa Datteren. Derefter fortsatte Kongen Reisen, og kom til det før

omtalte Gilde. Kongen var længe paa dette Gilde, og Palnatoke beværtede ham særdeles kostelig, og da Kongen drog bort fra Gildet, gav Palnatoke ham gode og anseelige Foræringer, hvilket Kongen ogsaa tog vel op. Men i Begyndelsen af den følgende Vinter mærkede Folk, at Boudens Datter Saum-Æsa begyndte at trives og blive tyk, og maatte være frugtsommelig. Hendes Fader talte da med hende i Eenrum, og spurgte om, hvo der havde haft med hende at gjøre; hun sagde, at ingen havde været hos hende uden Kong Harald, „men dog har jeg," tilføiede hun, „ikke tordet sige dette til noget Menneske uden til dig allene. „Ja," sagde han, „saa meget desto høiere skal jeg agte dig, jo anseeligere Mand du har ladet ligge hos dig." Og Tiden led nu frem, indtil hun nedkom. Hun fødte et Drengebarn, og der blev givet denne Dreng Navn og han blev kaldt Svend, og han fik Tilnavn efter sin Moder, og blev kaldt Saum-Æsa-Svend. Det hændte sig nu saa, at Kong Harald den tredie Sommer derefter atter skulde drage til Fyen til Gildes. Da nu Kongen kom, talte Palnatoke til Æsa, som var kommen der med sin Søn, til hvem hun udlagde Kong Harald som Fader: „Nu skal du," sagde han, „gaae djærvt ind for Kongen, i det han sidder ved Drikkebordet, og kun tiltale ham frit ud angaaende det, som ligger dig paa Hjerte; du skal ogsaa føre Drengen med dig, og derpaa tiltale Kongen med disse Ord: Her fører jeg en Dreng med mig, til hvem jeg ingen anden udlægger som Fader end dig, Kong Harald! men hvad Svar Kongen end giver dig herpaa, saa skal du kun tale djærvt; men jeg skal være i Nærheden og stemme i med dig, og understøtte

din Sag." Hun gjorde, som han raadede hende; og hun gik nu for Kong Harald, førte Drengen med sig, og sagde disse samme Ord, som Palnatoke havde lagt hende i Munden. Kongen svarede strax, da hun havde sagt disse Ord, og spurgte efter, hvad det var for en Kvinde, som var saa dristig, at hun torde fremføre sligt for Kongen, og han spurgte hende om Navn; hun sagde, at hun hed Æsa, og hendes Fader var en Bonde der i Danmark. „En saare dumdristig og taabelig Kvinde est du," sagde da Kongen, „og understaa du dig ikke oftere at tale sligt, om du vil beholde dine Lemmer hele!" „Dette taler hun, Herre!" sagde da Palnatoke, „fordi det tykkes hende, at en stor Nødvendighed kræver det, og hun er ingen Skjøge eller løs Kvinde, men derimod en brav og retskaffen Kvinde, og skjønt hun er af ringe Æt og Herkomst, saa troe vi dog, at hun kun taler Sandt allene." Da sagde Kongen: „Ei ventede jeg det af dig, Palnatoke! at du vilde saaledes paabyrde mig denne Sag, som det nu viser sig." „Det skal nu ogsaa være saa," sagde Palnatoke, „at jeg ikke vil foruleilige eder, Herre! med denne Sag, men saa skal jeg behandle Drengen i alle Henseender, som han er din eneste Søn, men nu ville vi for dennesinde ikke tale mere herom." Kort efter dette beredte Kongen sig til at drage bort fra Gildet; Palnatoke gav ham Foræringer, men han vilde hverken antage eller modtage dem. Men den her i Sagaen før omtalte Fjølner, som var Palnatokes Farbroder, var den Gang med Kong Harald, og han bad Kongen at tage imod disse anseelige Gaver, og ikke blotte sig

saa meget i denne Sag, at han saaledes vilde beskæmme den mest anseete Høvding, ved ikke at ville modtage Æresbeviisninger af ham, skjønt han forud var hans kjæreste Ven. Og han fik da saaledes talt for Kongen, at denne antog Gaverne, og tog imod dem, men dog takkede han ikke, og det var tydeligt at see, at det havde særdeles mishaget Kongen, at Palnatoke havde erklæret ham for Fader til Drengen; og de skiltes nu saaledes, at der herskede megen Kulde imellem dem, og deres Venskab blev aldrig saa godt siden. Kongen drog nu hjem med sine Mænd; men Palnatoke tog Svend Haraldson og hans Moder Æsa hjem til sig, efterdi Æsas Fader Atle hin Svarte da var død, og Godset næsten alt gaaet op. Svend voxte nu op hos Palnatoke i Fyen, og han behandlede Drengen saa vel, som om han var hans egen Søn, og holdt ham hæderlig i alle Henseender; han elskede ham ogsaa meget. Det fortælles nu, at Palnatoke avlede en Søn med sin Kone Oløf, som fødtes kort efterat Kongen var dragen bort fra Gildet; denne Dreng blev kaldt Aage; han blev opfødt hjemme hos sin Fader, og han og Svend Haraldson vare Fostbrødre. Der opfødtes Svend, indtil han var femten Aar gammel.

18. Men da nu denne unge Mand var bleven saa gammel, vilde hans Fosterfader Palnatoke sende ham til hans Fader Kong Harald, og han medgav ham da tyve anseelige Mænd, og raadede ham, at han skulde gaae ind i Hallen for Kongen, sin Fader, og sige, at han var hans Søn, hvad enten denne saa vilde synes vel eller ilde derom, og han skulde da forlange af ham, at han skulde vedgaae deres Slægtskab.

Han gjorde nu efter Palnatokes Raad, og der fortælles intet om hans Reise, forend han kom i Hallen for sin Fader Kong Harald, og sagde alle de Ord, som Palnatoke havde raadet ham at sige; og da han havde udtalt, svarede Kongen: „Det tykkes jeg finde og forstaae af din Tale, at der ikke er løiet om din Mødreneæt, eftersom det forekommer mig, at du maa være den største Fjante og Tosse, og ikke ulig din Moder Saum-Æsa." Derpaa svarede Svend: „Hvis du ikke vil vedgaae at være min Fader, da vil jeg dog bede dig, at du vil give mig tre Skibe og Mandskab til at besætte dem med, og det er ikke for meget at tilstaae mig, thi jeg veed vist, at du er min Fader, men min Fosterfader Palnatoke vil sikkert give mig ligesaa meget Mandskab og ikke mindre Skibe, end du giver mig." „Det synes mig," svarede Kongen, „at være en god Handel, at kjøbe dig bort med det, som du nu begjerer, saa at du aldrig mere kommer for mine Øine." Det fortælles nu, at Kong Harald gav Svend tre Skibe og hundrede Mand, og baade Folk og Skibe vare vel udrustede; og derefter drog Svend bort derfra, og begav sig igjen hjem til sin Fosterfader Palnatoke, og fortalte ham nøiagtig alt, hvorledes det var gaaet af imellem ham og hans Fader. „Sligt kunde man vente af ham," sagde Palnatoke, „og ikke bedre." Derpaa gav Palnatoke Svend tre gode Skibe og hundrede meget udvalgte Mænd, og han gav ham nu Raad, hvorledes han skulde forholde sig; og forend de skiltes, sagde Palnatoke til ham: „Nu maa du forsøge i Sommer at drage ud paa Krigstoge med dette Mandskab, som du nu har faaet; men det Raad vil jeg give

dig, at du for det første ikke drager længere bort end saa, at du hærjer her i Danmark paa de Dele af din Faders Rige, som ere noget fjernt fra ham, og udøver der alt det Onde, som du formaaer. Far over Landet med Hærskjold, og skænd og brænd saa meget, som du er i Stand til, og bliv saaledes ved hele Sommeren, men kom til mig til Vinter, og ophold dig her med dit Mandskab!" Svend drog dernæst bort fra sin Fosterfader med sin Flaade, og han foer nu frem i alt, som hans Fosterfader havde raadet ham, og anrettede store Ødelæggelser i Kongens, sin Faders, Rige, og der opstod en stor Knurren blandt de Bønder, som bleve udsatte for hans Ufred og Overfald, thi han sparede hverken Ild eller Jern imod dem. Dette spurgtes nu snart, og kom Kongen for Øren, og han syntes nu ilde om, at han havde bestyrket ham til saadan Ufred og Overfald, og sagde, at det saaes af denne hans Fremfærd, at han vilde slægte sin Mødreneæt paa. Nu forløb denne Sommer, og da Vinteren kom, drog Svend hjemefter, og fortsatte Reisen, indtil han kom til Fyen til sin Fosterfader Palnatoke; og han havde da forhvervet sig meget Gods om Sommeren. Førend de kom hjem, fik de en stor Storm og Uveir, og alle de Skibe, som Faderen havde givet ham, forliste med hele det Mandskab, som var paa samme. Men derefter seilede Svend hjem til Fyen efter Bestemmelsen, og han opholdt sig nu der med det øvrige af sit Mandskab, og blev vel behandlet.

19. Det er nu at fortælle, at Palnatoke, da Vaaren kom, igjen talte til sin Fosterson, og bad ham atter at drage til sin Fader Kong Harald, og bede

ham, at han skulde give ham sex Skibe, og Mandskab til samme, saa at de kunde blive fuldt besatte; „men husk vel paa," tilføiede han, „at du i alt, hvad du beder ham om, tiltaler ham med onde Ord, og før i alt et djærvt Sprog!" Svend drog nu bort, og kom til sin Fader, og forlangte af ham sex Skibe tilligemed Besætning til samme, og gav onde Ord af sig i alt, ligesom Palnatoke havde raadet ham; men Kong Harald sagde: „Til Ondt allene tyktes mig du brugte det Mandskab, som jeg gav dig forrige Sommer, og du er meget dumdristig, at du atter tør forlange Mandskab af mig, saadan Ondskab som du nu har udviist." „Ei vil jeg drage bort herfra," sagde Svend, „førend I giver mig det, som jeg kræver; og hvis jeg ikke faaer det, da vil min Fosterfader Palnatoke give mig Folk, og jeg vil da anfalde dine egne Mænd selv, og jeg skal da ikke spare at tilføie dem alt det Onde, som jeg formaaer." Da sagde Kongen: „Du skal da have sex Skibe og to hundrede Mand, men kom aldrig mere for mine Øine!" Svend drog nu bort med saa forrettet Sag til sin Fosterfader Palnatoke, og fortalte ham alt, hvorledes det var gaaet af imellem ham og hans Fader. Palnatoke gav ham igjen ligesaa mange Skibe og Folk, som hans Fader havde givet ham, og gav ham ligeledes atter Raad. Nu havde Svend altsaa tolv Skibe og fire hundrede Mand. Og før han drog bort, sagde Palnatoke til ham: „Nu skal du igjen hærje, og, skjønt ikke der, hvor du hærjede forrige Sommer, saa skal du dog igjen hærje paa de Danske, og lad dem nu finde, at Overfaldet paa dem er saa meget haardere end forrige Sommer, som du nu har

baade større og bedre Skibe og Mandskab end da, og forlad dem nu ikke hele Sommeren, men drag til Vinter igjen her hjem til Fyen, og ophold dig her hos mig!" Svend drog nu bort fra sin Fosterfader med sin Flaade, og foer frem med Hærskjold vidt omkring i Landet; han hærjede baade paa Sjælland og Halland, og saadan Heftighed udviste han om Sommeren, at man kunde sige, at han hærjede baade Nat og Dag, og den Sommer forlod han aldrig den danske Konges Rige. Han dræbte mange Mennesker, og brændte mange Herreder om Sommeren. Det spurgtes nu vidt omkring, at der var kommen en stor Ufred i Landet, men, skjønt det blev berettet Kongen, lod denne dog, som han ikke lagde Mærke dertil, og lod det gaae, som det kunde. Ud paa Høsten drog Svend hjem til Fyen til sin Fosterfader Palnatoke, og mistede nu ingen Skibe paa Hjemreisen saaledes som forrige Sommer, og han opholdt sig nu om Vinteren med hele sit Mandskab hos sin Fosterfader.

20. Om Vaaren gik Palnatoke atter til sin Fosterson, og sagde da saaledes til ham: „Nu skal du udruste alle dine Skibe, og dernæst drage til din Fader med hele din Flaade; du skal da gaae for ham og sige, at han skal give dig tolv Skibe til, alle med fuld Besætning; og hvis du ikke kan faae ham til at tilstaae dig det, udbyd ham da til Slag strax paa Stand med den Flaade, som du nu har, og tiltal ham endnu langt haardere end før!" Svend gjorde nu, som Palnatoke raadede ham, og drog med hele sin Flaade lige til sin Fader Kong Harald, og krævede det, som hans Fosterfader havde raadet ham. Da han havde udtalt,

svarede Kongen: „Du er saa dumdristig en Mand," sagde han, „at jeg kjender neppe din Lige, i det du tør komme til mig, skjønt du baade er Sørøver og Tyv, og det holder jeg for, at du er eet af de allerværste Mennesker i alt, hvori du maa raade dig selv; og ikke tør du at troe, at jeg skulde vedgaae at være din Fader, thi jeg veed vist, at du er ikke af min Slægt." „Tilvisse er jeg din Søn," sagde Svend, „og sandt er det, at vi ere i Slægtskab, men dog skaaner jeg dig derfor i ingen Henseende, og hvis du ikke giver mig det, som jeg forlanger, saa ville vi nu prøve en Dyst med hinanden, og vi skulle slaaes strax paa Stand, og du skal ingensteds kunne undflye!" Kongen svarede: „Et vanskeligt Menneske er du," sagde han, „og dit Sind synes rigtignok at vidne noget om, at du ikke maa være af saa ganske ringe Forældre; og du kommer til at have det, som du forlanger; men drag siden bort af mit Rige og til andre Lande, og kom her aldrig mere, saa længe som jeg lever!" Svend drog da bort med fire og tyve Skibe, som alle vare vel bemandede, og han drog nu hjem til Fyen til sin Fosterfader Palnatoke. Denne tog vel imod sin Fostersøn, og sagde: „Det tykkes mig at du udfører mine Raad vel, og nu ville vi begge i Forening overlægge, hvad der kan synes os raadeligst. Du skal nu drage ud, og hele Danmark skal nu staae dig frit til at hærje i, undtagen Fyen, her hvor jeg opholder mig, her skal du ogsaa have dit Tilholdsted. Den Gang, da dette foregik, var Svend atten Aar gammel. Palnatoke kundgjorde, at han agtede om Sommeren at drage bort fra Landet og til Bretland, at besøge sin

Svigerfader Stefner Jarl, og sagde at han vilde have tolv Skibe: „Og far du kun i alt frem, Svend!" sagde han, „saaledes som jeg nu har raadet dig, men imod Slutningen af Sommeren skal jeg komme til dig med meget Mandskab, thi det aner mig, at der i Sommer ville blive sendte Folk ud imod dig, og at Kongen ikke længer vil taale, at du anfalder hans Rige; jeg skal da komme dig til Hjælp; men vogt dig omhyggelig for at undflye, skjønt der sendes Folk imod dig, og hold Slag med dem, om der end er nogen Overmagt!" Palnatoke og Svend skiltes nu, og hver af dem drog sin Vei; de droge begge bort paa een Gang, og Palnatoke begav sig til Bretland. Men Svend gjorde nu, som der var ham raadet; han hærjede paa ny i sin Faders Rige, Nat og Dag, og foer vidt omkring i Landet. Landsfolket undflyede, og syntes at være ilde behandlet, og de kom til Kongen, og berettede ham deres ulykkelige Stilling, og bade ham at tage nogen hurtig Beslutning, for at frelse dem. Kongen syntes da, at det ikke kunde være længer saa, og at han havde altfor længe taalt af Svend det, som han ikke vilde have taalt af nogen anden. Han lod da halvtredsindstyve Skibe udruste, og drog selv med denne Flaade, og agtede at dræbe Svend og hele hans Hær. Udpaa Høsten mødtes Kong Harald og Svend en Aften silde ved Bornholm. De kunde godt see hinanden, men da det var saa mørkt om Aftenen, at de ikke kunde see at stride, lagde de deres Skibe til Leie. Men den følgende Dag strede de lige til Nat, og da vare ti af Kong Haralds og tolv af Svends Skibe ryddede. De forbleve endnu begge liggende der, og Svend lagde om

Aftenen sine Skibe ind i Havbugten, men Kongen lod sine Skibe lænke sammen tværs over Mundingen af Vigen, og lægge Stavn ved Stavn, saaledes at Svend var indesluttet i Vigen, og han ventede nu, at denne ikke skulde komme ud, om han vilde forsøge derpaa. Men de havde i Sinde, at lægge imod dem om Morgenen, og dræbe Svend og hele hans Mandskab.

21. Samme Aften, da det saae ud til, at der vilde følge saadanne store Begivenheder, kom Palnatoke tilbage fra Bretland, og han naaede Land i Danmark denne Aften, og havde fire og tyve Skibe. Han lagde til under Næsset paa den anden Side, og tjældede der over sine Skibe. Derefter gik Palnatoke ene bort fra sit Skib op i Land, og havde et Pilekogger paa sin Ryg. Det traf sig just saa, at Kong Harald ogsaa gik i Land, ledsaget af nogle Mænd; de gik hen i en Skov, og gjorde en Ild for sig, til at varme sig ved. De sade alle paa en Træbul. Det var blevet mørkt, da dette skete. Palnatoke gik op til Skoven ligeover for, hvor Kongen varmede sig ved Ilden, og han blev staaende der en Tid. Men Kongen varmede sit Bryst, og der bleve lagte Klæder for ham, og han laae da paa Knæerne og Albuerne, og heldede sig meget ned, i det han varmede sig ved Ilden; han varmede sig nu om Skuldrene, og hans Bagdeel hævedes i det samme meget i Veiret. Palnatoke hørte nøie, hvad de sagde, og han kunde tydelig kjende sin Farbroder Fjølners Stemme; og han lagde nu Piil paa Streng, og skød til Kongen, og saa berette de fleste kyndige Mænd, at Pilen fløi lige i Bagdelen paa Kongen og

langs igjennem ham, og kom frem i Munden, og Kongen faldt strax død til Jorden, som man kunde vente. Hans Ledsagere saae nu, hvad der var skeet, og tyktes at det var et meget stort Under. Da tog Fjølner til Orde, og sagde, at den Mand havde gjort en stor Ulykke, som havde bedrevet denne Gjerning eller raadet dertil, og det var et uhørt Tilfælde, saaledes som det var skeet. „Men hvad Beslutning skulle vi nu tage?" sagde de, og alle henvendte de sig til Fjølner, fordi han var den viseste og meest anseete af dem. Det siges nu, at Fjølner gik hen, hvor Kongen laae, og tog Pilen bort fra det Sted, hvor den sad, og gjemte den i samme Forfatning, som den var; men Pilen var let at kjende, thi den var omvunden med Guld. Derpaa sagde Fjølner til sine Mænd, som vare der tilstede: „Jeg raader helst til," sagde han, „at vi alle skulle have eet Udsagn om denne Tildragelse, og intet tykkes mig mere passende at sige, end at han er bleven skudt i Slaget i Dag; det vil være os hæderligst; men en stor Skændsel vil det være for os, som have været tilstede ved denne Tildragelse, saa uhørt som det her er gaaet, at bekjendtgjøre dette for Folket." De indgik nu en fast Aftale herom, og havde alle eet Udsagn, ligesom de vare komne overeens om. Palnatoke gik strax efter denne Gjerning til sine Skibe, kaldte dernæst tyve Mænd til sig, og sagde at han vilde drage til sin Fosterson Svend. De gik da fra Skibene og tværs over Næsset, og kom der sammen om Natten, og beraadsloge med hinanden, hvad Beslutning de skulde tage. Palnatoke sagde, at han havde spurgt, at Kong Harald vilde gjøre Angreb paa dem, saasnart

det om Morgenen var blevet saa lyst, at der kunde strides. „Men," sagde han, „jeg skal holde, hvad jeg har lovet dig, nu da jeg er kommen hertil, at jeg skal hjælpe dig, saa meget som jeg kan, og begge skulle vi dele een Skjæbne." Ikke en eneste af Svends og Palnatokes Hær vidste, at Kongen var død uden Palnatoke selv, og han lod, som intet Mærkeligt var foregaaet, og fortalte endnu ikke dette til noget Menneske. Svend tog til Orde, og sagde til sin Fosterfader: „Jeg vil bede dig, min Fosterfader! at du vil give os noget Raad, som kan hjælpe os i vor nærværende vanskelige Stilling." Palnatoke sagde: „Ei skulle vi være sene i at tage en Beslutning; vi skulle gaae om Bord hos eder, og derpaa skulle vi løse alle Skibene fra hinanden, og binde Ankeret foran Forstavnen paa ethvert Skib; vi skulle da have Lygter under Teltene, fordi det nu er mørkt om Natten; derpaa skulle vi roe saa heftig som muligt ud imod Kongens Flaade, thi det er mig fortrædeligt, at Kong Harald skal indeslutte os her i Havbugten i Morgen, og dræbe os." De gjorde nu efter Palnatokes Raad, og roede saa heftig de kunde lige ud paa Flaaden, saa at tre af Kongens Snekker bleve stødte i Sænk, og blot de Mænd, som kunde svømme, reddede sig i Land; men Palnatoke og Svend roede ud efter dem igjennem den samme Aabning med alle deres Skibe, lige til de naaede til den Flaade, som Palnatoke havdeført did. Saasnart det om Morgenen blev lyst til at stride, lagde de mod Kongens Folk, og de spurgte da den Tidende, at Kongen var død. Derpaa sagde Palnatoke: „Da ville vi sætte eder to Vilkaar, hvoraf I kunne vælge, hvilket I

ville, at I enten skulle holde Slag og slaaes med os, og seire saa den, hvem Lykken vil være gunstig! men det andet Vilkaar er, at alle de, som have fulgt Kong Harald, skulle nu tilsværge min Fostersøn, Kong Svend, Land og Folk, og tage ham til Konge over hele Danmark. Kongens Mænd gik nu paa Raad sammen, og bleve da alle enige om, at tage Svend til Konge, og ikke slaaes; og derpaa gik de til Palnatoke, og berettede ham, hvad de havde valgt, og dette gik nu i Udførelse, og alle de Tilstedeværende tilsvore Svend Land og Folk. Derpaa droge Palnatoke og Svend begge sammen igjennem hele Danmark, og, hvor de kom frem, lod Palnatoke holde Huusthing, og Svend blev nu tagen til Konge over hele Danmark, inden de standsede, og over alle danske Lande. Kong Haralds Lig blev ført til Roeskilde, og der jordet. Da havde han været Konge over Danmark efter sin Fader Kong Gorm i syv og fyrretyve Aar. Da Svend nu var bleven Konge, holdt han det for sin Pligt, ligesom alle andre Konger, at gjøre Arveøl efter sin Fader inden tre Aars Forløb. Han besluttede strax at holde dette Gilde og ikke opsætte det længer. Han indbød da først sin Fosterfader Palnatoke til Arveøllet, og ligeledes Fyenboerne, hans Venner og Frænder. Men Palnatoke svarede saaledes herpaa, at det ikke var ham beleiligt, næste Vinter at komme til Gildet: „Jeg har nemlig hørt," sagde han, „hvad der er mig en mærkelig Begivenhed, at min Svigerfader, Bretlands Jarl Stefner, er død, og jeg maa nødvendig drage derover, thi mig tilkommer dette Rige efter hans Død." Men da Palnatoke ikke troede at kunne komme til Arveøllet,

blev der den Gang intet af samme, thi Kongen vilde for al Ting, at hans Fosterfader skulde være tilstede ved Gildet.

22. Palnatoke drog nu om Høsten bort fra Landet med sin Flaade, og da han drog bort, lod han sin Søn Aage blive der tilbage, til at bestyre hans Gaarde i Fyen og alle hans Eiendomme der; og inden de skiltes udbad han ham Kongens Gunst, og Kongen lovede, at han vilde drage den bedste Omsorg for Aage, og dette Løfte holdt han. Derpaa drog Palnatoke bort; han fortsatte Reisen, indtil han kom til Bretland, og tog nu imod det Rige, som hans Svigerfader Stefner Jarl havde besiddet, og Bjørn den Bretske styret i Forbindelse med ham, og saaledes forløb det næste Aar. Om Sommeren efter sendte Kong Svend Bud til Bretland, at Palnatoke skulde komme der til Gildet med saa meget Mandskab, som han vilde tage med, da Kongen nu vilde holde Arveøl efter sin Fader. Kongens Udsendinge vare tolv i Følge, og det var næsten kommet saa vidt, at Palnatoke vilde begive sig paa Reisen derfra; men da sagde han: „Jeg beder eder at takke Kongen for hans Indbydelse, men det er nu saa, at jeg har faaet en Sygdom paa mig, og saa længe det ikke bedrer sig, seer jeg mig ikke skikket til at reise; dertil kommer ogsaa, at jeg har her langt flere Forretninger at varetage, end at jeg kan drage saaledes bort denne Sommer. Han undslog sig saaledes paa alle Maader fra Reisen, og Kongens Mænd droge med saa forrettet Sag hjem, og berettede Kongen Udfaldet af deres Ærende. Men da de vare dragne bort, forlod al Sygdom strax Palnatoke. Kongen opsatte da Arve-

øllet endnu denne Høst, og nu forløb den følgende Vinter og næste Sommer; og det var altsaa kommet saa vidt, at Svend ikke vilde kunne ansees for en brav Konge, hvis han ikke nu holdt Arveøl efter sin Fader, inden de tre Aar vare omme; og Kongen vilde derfor paa ingen Maade opsætte det længer. Han sendte da de samme Mænd som før til Bretland til sin Fosterfader Palnatoke, for atter at indbyde ham ligesom for til Gildet, og han lod sige, at han skulde have hans store Vrede, hvis han nu ikke kom. Palnatoke gav da Kongens Udsendinge til Svar, at de skulde drage hjem, og sige saaledes til Kongen, at han kun skulde berede alt til Gildet, saa godt som han var i Stand dertil, at det kunde blive saa anseeligt som muligt, og han sagde, at han vilde komme til Gildet samme Høst. Kongens Udsendinge droge nu hjem, og berettede Kongen Udfaldet af deres Ærende, at Palnatoke kunde ventes der. Kongen lod da gjøre Forberedelser til Gildet, og lod alt berede saaledes, at det kunde blive saa anseeligt som muligt, baade i Henseende til Anrettelser og talrig Forsamling. Og da nu alt var ganske færdigt til Gildet, og Gjæsterne komne, var Palnatoke endnu ikke ankommen; og det var langt ud paa Dagen, og det kom endogsaa til den Tid, at man gik til Drikkebordet om Aftenen, og der blev anviist Folk Sæde i Hallen. Da fortælles det, at Kong Svend lod staae Plads aaben paa den laveste Bænk i Høisædet for hundrede Mand, hvilken Plads han tiltænkte sin Fosterfader Palnatoke og hans Følge; men da det syntes, at Palnatoke tøvede længe, inden han kom, begyndte de at drikke. Men om Palnatoke er det nu at

fortælle, at han, tilligemed Bjørn den Bretske gjorde sig færdig til Afreisen med tre Skibe og hundrede Mand, af hvilket Mandskab Halvdelen var Danske og Halvdelen Britter. De droge siden derfra, og begave sig til Danmark, og samme Aften, da Gildet begyndte, kom de til Kong Svends Hovedsæde; de lagde Skibene til Leie, hvor det forekom dem at være dybest; det var da meget godt Veir om Aftenen; de lagde Skibene saaledes, at Forstavnene vendte fra Land, og de lagde alle Aarerne imellem Roertollene, for at de desto hurtigere kunde gribe til dem, hvis de behøvede at skynde sig. Dernæst gik de op paa Land, og begave sig siden til Kongens Gaard, hvor Folk da sade ved Drikkebordene. Det var, som sagt, den første Aften af Gildet. Palnatoke gik nu ind i Hallen, og alle hans Mænd fulgte ham. Han gik ind langs igjennem Hallen, og hen for Kongen, og hilste paa ham; Kongen optog vel hans Hilsen, og viste ham og dem alle til Sæde, og de sade nu ved Drikkebordene og vare meget muntre. Og da de havde drukket en Tid, fortælles der, at Fjølner gik hen til Kongen, og talte nogen Tid sagte med ham. Kongen skiftede Farve derved, og blev rød og opsvulmet i Ansigtet. Der var en Mand, ved Navn Arnodd; han var Kongens Kertesvend eller Opvarter, og stod foran hans Bord; ham rakte Fjølner en Piil, og sagde at han skulde bære den for hver Mand i Hallen, indtil nogen vedkjendte sig den. Arnodd gjorde nu, som Fjølner bød ham; han gik først fra Kongens Høisæde indefter i Hallen, og fremviste Pilen for hver Mand, men ingen kjendte sig

ved den. Dernæst gik han udefter langs den lavere Bænk, indtil han kom for Palnatoke, og spurgte ham efter, om han kjendte Pilen. Palnatoke svarede: „Hvi skulde jeg ikke kjende min egen Piil, ræk hid!" sagde han, „det er min." Der blev nu ikke liden Støi i Hallen, og Folkene lyttede efter, da nogen vedkjendte sig Pilen. Og nu tog Kongen til Orde, og talte: „Du Palnatoke!" sagde han, „hvor skiltes du ved denne Piil sidste Gang?" Palnatoke svarede: „Ofte har jeg været føielig imod dig, Fostersøn! og hvis dig tykkes, at det er større Hæder for dig, at jeg siger dig det i en stor Forsamling, heller end naar faa ere tilstede, da skal jeg tilstaae dig det; jeg skiltes ved den paa Buestrengen, Konge!" sagde han, „da jeg skød den i Rumpen paa din Fader og langs igjennem ham, saa at den kom ud af Munden." „Stander op, alle Mænd!" sagde da Kongen, „og griber Palnatoke og hans Følgesvende, og dræber dem alle! thi nu er sønderbrudt alt Venskab mellem mig og Palnatoke, og al den gode Forstaaelse, som har været imellem os." Da sprang alle Mænd i Hallen op, og der blev nu ikke mindre uroligt. Palnatoke fik sit Sværd draget, og lod det nu være sin første Daad, at han hug til sin Frænde Fjølner, og kløvede ham ned i Skuldrene. Men saa mange Venner havde Palnatoke der i Huustroppen, at ingen vilde anfalde ham; og de kom alle ud af Hallen undtagen en bretsk Mand af Bjørns Folk. Da de vare komne ud, og der savnedes een Mand af Bjørns Folk, sagde Palnatoke: „Det var det mindste man kunde have ventet; og lad os nu ile saa hurtig som mueligt ned til vore Skibe, thi nu er

der intet andet for." „Ei vilde du saaledes have løbet fra din Mand," svarede Bjørn, „hvis du var i mit Sted, og det skal jeg heller ikke;" og han vendte strax tilbage ind i Hallen; og da han kom ind, kastede Kongens Folk den bretske Mand over deres Hoveder, og havde næsten, saa at sige, revet ham sønder. Dette blev Bjørn vaer, og han greb ham, kastede ham paa sin Ryg, og løb siden ud, og de ginge derpaa ned til deres Skibe. Dette gjorde Bjørn mest, for at indlægge sig Berømmelse, thi han kunde vel vide, at Manden maatte være død, og det var ogsaa Tilfældet, at Manden døde, og Bjørn bar ham med sig; og de løb nu ned til deres Skibe, og grebe strax til Aarerne; men det var paa den Tid ganske bælmørkt om Natten og Blikstille; Palnatoke og Bjørn undkom saaledes med deres Folk, og standsede ingensteds, førend de kom hjem til Bretland. Men Kongen drog hjem til Hallen og alt Folket med ham, og fik ikke udført, hvad de vilde, og vare meget ilde tilfredse dermed. De begyndte derpaa igjen at drikke Arveøllet, og drog siden derfra, enhver til sin Hjemstavn.

23. Det fortælles nu, at Palnatokes Kone Oløf næste Sommer derefter faldt i en Sygdom, hvoraf hun døde. Efter hendes Død syntes Palnatoke ikke længer om at være i Bretland, og han satte da Bjørn den Bretske til at styre dette Rige. Han drog derefter bort fra Landet med tredive Skibe, og agtede at drage i Vikingsfærd og paa Krigstoge. Han begav sig paa Veien, saasnart han var færdig, og hærjede samme Sommer paa Skotland og Irland, og forhver-

vede sig meget Gods og Berømmelse paa Krigstogene. Saaledes vedblev han nu tolv Somre efter hinanden, og forøgede sine Rigdomme og sin Anseelse. Imedens han var paa disse Krigstoge, drog han en Sommer til Vindland, i den Agt ogsaa at hærje der; han havde da faaet ti Skibe til, saa at han i alt havde fyrretyve Skibe. I den Tid herskede over Vindland en Konge, som hed Burislaf. Han saae ikke gjerne Palnatokes Overfald, fordi han havde hørt om ham, at han næsten havde Seier alle Steder, hvor han hærjede, og han var den berømteste Viking paa den Tid, og han syntes at overgaae enhver anden i Viisdom og Forstand, saa at de fleste havde tungt ved at modstaae ham. Da Palnatoke nu var kommen der til Land, og Burislaf spurgte hans Ankomst, og hvad han agtede, sendte Kongen, inden nogen tænkte derpaa, sine Mænd til ham, bod ham til sig, og lod ham sige, at han vilde holde Fred og indgaae Venskab med ham. Til Indbydelsen føiede han, at han vilde give ham det Fylke eller Rige af sit Land, som hed Jom, for at han skulde tage fast Bopæl der, og dette Rige vilde han give ham, fornemmelig for at han skulde være forpligtet til at forsvare Kongens Land og Rige. Dette Tilbud modtoge, som der fortælles, Palnatoke og alle hans Mænd; og han lod strax der i sit Rige anlægge en stor og stærk Søborg, som siden blev kaldt Jomsborg. Oppe i denne Borg lod han gjøre en Havn, der var saa stor, at der i samme kunde paa een Gang ligge tre hundrede Langskibe, saa at alle vare indelukkede i Borgen. Den var indrettet med megen Kunst ved Indløbet; der vare anbragte Porte paa den, og en stor Steenhvælving

oppe over, og foran Aabningerne vare Jerndørre, der vare laasede indenfra; og oppe paa Steenhvælvingen var bygget et stort Kastel, hvori der vare Valslynger. Den ene Deel af Borgen laae ud i Søen; de Borge, som ere saaledes byggede, kaldes Søborge; og saaledes var Havnen indenfor Borgen.

24. Dernæst gav Palnatoke efter vise Mænds Raad Love der i Jomsborg, for at der kunde samles flere til, end der tilforn vare: I Palnatokes Samfund maatte ingen Mand optages, som var ældre end halvtredsindstyve Aar, og ingen yngre end atten Aar, derimellem skulde alle være. Aldeles ingen Mand maatte være der, som veg for en lige stridbar og lige udrustet Mand. Alle, som gave sig i deres Samfund, skulde give fast Løfte om, at de skulde hævne hverandre, som Bordfæller eller Brødre. For alting maatte ikke nogen udbrede onde Rygter imellem Folk, og naar nogen Tidende spurgtes dertil, da maatte ingen være saa ubesindig at fortælle den, thi Palnatoke skulde først fortælle alle Tidender. Og hvis nogen fandtes at handle imod det, som nu er opregnet, og at overtræde disse Love, da skulde han strax udvises og forjages af deres Samfund. Og om der optoges nogen, der havde dræbt een af de forhen Optagnes Broder eller Fader eller nogen af hans Nærpaarørende, og det blev opdaget, efterat han var optagen i Samfundet, da skulde Palnatoke fælde Dom i denne Sag. Aldeles ingen Mand maatte have en Kvinde hos sig i Borgen, og ingen maatte uden Palnatokes Befaling eller Tilladelse være længer end tre Nætter borte fra Borgen. Alt det Bytte, som de gjorde i Krigen, skulde, hvad enten

det var lidet eller stort, bæres til Stangen at skiftes, saa og alt, hvad der kunde vurderes til Penge, og hvis det befandtes om nogen, at han ikke havde iagttaget dette, da skulde han drage bort derfra, hvad enten han var en større eller ringere Mand. Ingen maatte ængsteligt Ord mæle, eller nogen Ting frygte, hvor farlig den end saae ud. Ingen Forhandling maatte nogen have med dem, som vare i Borgen, men Palnatoke skulde fastsætte og bestemme alt, ligesom han vilde. Slægtskab eller Venskab skulde ikke komme i Betragtning, om nogen, som ikke svarede til disse Bestemmelser, ønskede at optages; og om end nogle af de Mænd, som forud vare der, indbøde saadanne did, der ikke svarede til Bestemmelserne, da skulde det dog ikke nytte dem noget. De sade nu saaledes i Borgen i god Fred, og holdt vel deres Love. De fore hver Sommer bort fra Borgen, hærjede paa forskjellige Lande, og vandt megen Berømmelse; de bleve anseete for de ypperste Krigere, saa at næsten ingen i den Tid holdtes for deres Jævnlige, og de bleve fra den Tid bestandig kaldte Jomsvikinger.

25. Om Kong Svend er det nu at fortælle, at han i alle Henseender behandlede Palnatokes Søn Aage paa det Bedste, som om de bestandig havde været i god Venskabs Forstaaelse, og skjønt der var kommet noget imellem dem, lod Kongen dog ikke Aage undgjelde det, men agtede meget paa deres Fostbrødrelag. Aage boede i Fyen, og herskede der over de Eiendomme, hvilke hans Fader, som før blev fortalt, havde overdraget ham.

26. I Sagaen nævnes en Mand, ved Navn

Vesete, der herskede over det Fylke, som kaldes Bornholm; hans Kone hed Hildegun; de havde tre Børn, som omtales her i Sagaen, nemlig to Sønner, Bue med Tilnavnet hin Digre eller den Tykke, og Sigurd, som kaldtes Sigurd Kappe, og en Datter ved Navn Thorgunna; hun havde nogle Aar, førend dette skete, været gift. Kong Svend beilede nu til hende for Palnatokes Søn Aage, og hun blev gift med ham, og de havde ikke været længe sammen, inden de fik en Søn, som blev kaldt Vagn. I den Tid herskede over Sjælland en Jarl, som hed Harald, og blev kaldt Strut-Harald, fordi han havde en Hat, hvorpaa der var en stor Strut eller Kokarde, som var forfærdiget af brændt Guld, og saa stor at den vog ti Mark Guld, og deraf fik han det Navn, at han blev kaldt Strut-Harald. Jarlens Kone hed Ingigerd; de havde tre Børn, som nævnes her i denne Saga, nemlig to Sønner Sigvald og Thorkel med Tilnavnet Thorkel den Høie, og en Datter ved Navn Tofa. Palnatokes Søn Aage boede i Fyen i megen Hæder og Anseelse, og Vagn voxte op der hjemme hos sin Fader, indtil han var nogle Aar gammel. Om ham fortælles det, at, saasnart hans Sindelag begyndte at vise sig, var han vanskeligere end alle andre, som havde opvoxet der; i sine Sæder og i hele sin Adfærd var han ogsaa saaledes, at man neppe kunde komme ud af det med ham. Ogsaa fortælles det, at Vagn i sin Opvæxt stundum opfødtes hjemme, men stundum var han paa Bornholm hos sin Bedstefader Vesete, fordi han var saa uregjerlig, at næsten ingen syntes at kunne komme ud af det med ham, eller tvinge ham med Magt. Af alle sine Frænd-

der kunde han bedst lide Bue, og hvad han sagde, agtede han mest, fordi han var ham kjærest; men aldrig gjorde han det, som hans andre Frænder sagde, hvad det end var, hvis han selv ikke syntes derom. Han var den skjønneste og mest velvoxne Mand, man kunde see, særdeles fortrinlig i Legemsfærdigheder, og tidlig udmærket i alt. Hans Morbroder Bue var uomgængelig og som oftest meget taus, men heftig af Sind, han var saa stærk, at man ikke ret kjendte hans Kræfter. Bue var ikke nogen smuk Mand, men dog var han anseelig og stormodig, og var i alle Henseender en stor Helt. Hans Broder Sigurd Kappe var en smuk, beleven og rask Mand, men dog ogsaa vanskelig at omgaaes og meget faatalende. Strut-Haralds Søn Sigvald var meget bleg, og havde en styg Næse men deilige Øine, og var høi af Væxt og rask af Udseende. Hans Broder Thorkel var den høieste af Mænd; han var derhos stærk og forstandig, og saa vare de begge.

27. Det fortælles nu, at Sigvald og hans Broder udrustede to Skibe til Bortreise, i den Agt at drage til Jomsborg, og forsøge om de kunde blive optagne der, og de spurgte nu deres Fader Harald Jarl til Raads, om han fandt det tilraadeligt, at de gave sig i Jomsvikingernes Samfund. Han svarede, at han kunde ikke andet end tilraade, at de droge derhen, og søgte at vinde Hæder og Anseelse: „og det er nu paa Tide," føiede han til, „at I Brødre forsøge eder, om I ere duelige til noget." De bade ham om Reisepenge og Fødevarer, men han svarede, at eet af to maatte skee, at de enten selv maatte skaffe sig Fødeva-

rer, og hvad andet de behøvede til Reisen, eller de skulde slaae sig til Ro, og ingensteds fare. De begave sig imidlertid ligefuldt paa Veien, skjønt deres Fader Harald intet vilde forstrække dem med. De havde to Skibe og hundrede Mand, hvilket Mandskab de udrustede paa det bedste; siden seilede de deres Kaas, indtil de kom til Bornholm. De troede da at behøve Kvæg og andre Fødevarer, og de toge derfor den Beslutning, at de gjorde Landgang, og plyndrede, og de opbrøde Vesetes rigeste Gaard, røvede alt Godset, og bare det ud paa deres Skibe. De fore derpaa deres Vei bort, og om deres Færd veed man dernæst intet videre at fortælle, førend de kom til Jomsborg. De lagde til udenfor Borgporten; men Palnatoke pleiede bestandig, naar nogen ankom til Borgen, at gaae med betydeligt Mandskab op i det Kastel, som var bygget over Indløbet til Havnen, og derfra pleiede han at tale med dem, som vare ankomne. Dette gjorde han ogsaa nu, da Sigvalds Ankomst blev ham mældt, han gik med betydeligt Mandskab op i Kastellet, og spurgte derfra, hvo der styrede de Skibe og Folk, som vare ankomne. Sigvald svarede ham: „To Brødre styre dem," sagde han, „Strut-Harald Jarls Sønner; jeg hedder Sigvald, og min Broder Thorkel; men vort Ærende hid er, at vi ønske at optages blandt eder tilligemed de Mænd i vor Hær, som I finde duelige dertil." Palnatoke svarede vel paa deres Andragende, men raadførte sig dog desangaaende med sine Stalbrødre Jomsvikingerne, og sagde at han kjendte deres Herkomst, og vidste at de vare af god Byrd. Jomsvikingerne bade Palnatoke raade derfor, som ham selv syntes, og

sagde, at hans Villie var ogsaa deres Raad. Derefter blev da Jomsborg lukket op, og Brødrene roede op i Borgen, og da de vare komne der, skulde deres Mandskab prøves, ligesom det var bestemt i Jomsvikingernes Love. Dette skete nu ogsaa, at deres Mandskab blev prøvet, om de befandtes at have Raskhed og Mandighed til at træde i Jomsvikingernes Samfund og være underkastede de Love, som gjaldt der. Men saa faldt Prøven ud, at Halvdelen af deres Mandskab blev antagen af Jomsvikingerne, men den anden Halvdeel sendte de tilbage. Sigvald og hans Broder Thorkel og tresindstyve Mand med dem bleve nu antagne, og indførte i Jomsvikingernes Samfund; ingen stode høiere i Anseelse hos Palnatoke end disse Brødre, og saaledes forløb nu en Tid.

28. Om Vesete er dernæst at fortælle, at han fik snart at høre, at hans rigeste Gaard var plyndret; han tog da først den Beslutning, at han stillede sine Sønner tilfreds, og holdt dem tilbage fra al Hidsighed og Selvhævn, og drog selv til Kong Svend, og fortalte ham, hvorledes Haralds Sønner havde baaret sig ad, at de havde plyndret ham og ødelagt hans rigeste Gaard. Kongen svarede: „Jeg giver dig det Raad," sagde han, „at du for det første skal lade alt være roligt; jeg vil imidlertid sende Bud til Strut-Harald, og lade forespørge hos ham, om han vil give Erstatning for sine Sønners Brud, saa at du kan staae dig derved, og jeg vil, at du skal dermed være tilfreds." Vesete drog nu hjem med saa forrettet Sag, men Kong Svend lod strax skikke Bud efter Harald Jarl, og bad ham komme til sig. Jarlen und-

drog sig ikke fra Reisen, men begav sig til Kongen, hvor han blev vel imodtagen. Kongen spurgte ham, om han vidste, hvad Forurettelse hans Sønner havde tilføiet Vesete; han sagde, at han ikke vidste det nøie. Kongen fortalte ham da, at de havde udplyndret hans rigeste Gaard, og han bad ham nu at give Erstatning for det røvede Gods, og tilføiede, at Sagen dermed skulde være endt. Men Jarlen svarede, at han endnu ikke havde Penge til at give i Bøder for, at unge Mennesker havde taget sig nogle Køer eller Faar til Føde. „Saa kan du nu drage hjem igjen," sagde Kongen, „og jeg har nu sagt dig min Villie, men jeg vil dog sige dig forud, at du maa selv vogte dig og dit Gods for Vesetes Sønner, og jeg vil nu ingen Deel tage i eders Forhandlinger, da du ikke vil gjøre det, som jeg raader til, men kun hvad du selv synes, og det aner mig, at det er en slet Beslutning." Harald Jarl svarede, at han skulde nok selv vogte sig derfor, og ingenlunde tilregne Kongen det. „Jeg er heller ikke," tilføiede han, „i nogen Maade bange for Vesete og hans Sønner." Derefter drog Harald Jarl hjem, og om hans Færd fortælles der ikke, at noget hændtes paa samme.

29. Det er dernæst at fortælle, at Vesete og hans Sønner spurgte Harald Jarls og Kong Svends Samtale, og ligesaa, hvad Udfald den havde faaet, og hvad Kongen havde sagt til Jarlen, da denne drog bort. Vesetes Sønner agtede nu at gjøre noget ved den Sag, og udrustede tre Skibe, som alle vare store, og besatte dem med to hundrede Mand, hvilket Mandskab de udrustede paa det bedste. De droge der-

paa lige til Sjælland, hvor de udplyndrede tre af Harald Jarls rigeste Gaarde, og efter det fore de hjem igjen med det meget Bytte, som de nu havde gjort. Det blev snart berettet Strut-Harald Jarl, at hans tre rigeste Gaarde vare udplyndrede, og han tænkte nu paa, hvad Kongen havde spaaet ham. Han sendte da strax Mænd til Kongen, om han nu vilde tage sig af at forlige dem, og sagde at han nu gjerne ønskede, at han skulde dømme i Sagen. Men Kongen svarede saaledes: „Harald Jarl kan nu følge sit eget gode Raad, eftersom han ikke vilde følge mit Raad, da vi talte om denne Sag, og da var der mindre at tale om, end der nu er; lad ham kun nu raade sig selv, og jeg vil ingen Deel have deri.“ Jarlens Udsendinge droge derpaa hjem igjen, og berettede Jarlen, hvad Kongen havde svaret. „Vi komme da til at følge vort eget Raad,“ sagde Jarlen, „om Kongen vil sidde rolig imedens.“ Harald Jarl skaffede sig nu ti Skibe og Mandskab til samme, og udrustede dem paa det bedste. Med denne Flaade drog han lige til Bornholm; der gik de i Land, og udplyndrede tre af Vesetes Gaarde, som ikke vare ringere end dem, Vesetes Sønner havde udplyndret. Harald Jarl vendte nu tilbage til Sjælland med dette Gods, og tyktes nu, at han havde hævnet sig godt i denne Færd. Det fortælles nu, at der ikke forløb lang Tid, inden Vesete spurgte dette, al den Skade, som han havde lidt paa sit Gods, og han fattede da den Beslutning, at han drog strax til Kong Svend, som tog vel imod ham. Nu fremførte Vesete sin Sag for Kongen, og androg den paa denne Maade: „Du maa have spurgt, Herre!“ sagde han,

„at der en Tid har herſket ſtor Uenighed imellem mig og Strut-Harald Jarl, og jeg frygter for, at Ufred deraf vil opſtaae mellem ſelve Landets Indbyggere, hvis du ikke vil lægge dig derimellem, og det kan hændes, at det ſenere hen vil blive vanſkeligere, end det nu er, thi begge Parter ere eders Mænd, Herre!" Kongen ſvarede paa denne Maade: „Jeg ſkal ſnart drage til det Thing, ſom kaldes Isørething, did vil jeg byde Harald Jarl, og I ſkulle da indgaae Forlig efter gode Mænds Raad og vor Beſtemmelſe, og det maa nu være bedſt for Jarlen, at vi afgjøre denne Sag efter-ſom os ſynes bedſt, allerhelſt da det forekommer os, at du farer vel med din Sag." Derefter drog Veſete hjem, og nu forløb den Tid, til Kong Svend ſkulde med ſit Følge drage til Thinget. Kong Svend havde halvtredſindstyve Skibe med ſig, og ſaa betydelig en Magt, fordi han havde beſluttet, ene at afgjøre hele Sagen imellem dem. Harald Jarl havde ikke langt til Thinget, og han havde ikke mere end tyve Skibe. Veſete drog ogſaa til Thinget, og havde allene tre Skibe. Det fortælles ogſaa, at hans Sønner Bue Digre og Sigurd Kappe ikke fulgte ham. Da nu Kongen, Jarlen og Veſete vare komne til Thinget, reiſte Veſete ſine Telte nede ved Søen ved det Sund, ſom løber ind til Thingſtedet. Strut-Harald Jarl der-imod havde opſlaaet ſine Telte længere oppe fra Søen, og derimellem leirede Kongen ſig. Ud paa Aftenen bleve de fra Thinget af vaer, at der kom ti Skibe ſei-lende fra Harald Jarls Bopæl, og da de nærmede ſig did, bleve Skibene lagte for Anker, og Anførerne gik op med deres Mandſkab fra Skibene i Land; de begave

sig strax hen paa Thinget. Disse Mænd kjendtes strax, og man saae, at Vesetes Sønner Bue og Sigurd vare komne. Bue hin Digre var meget prægtig klædt, thi han var da ifsørt Harald Jarls Klædning, som var saa kostbar, at den var besat med tyve Mark Guld. De havde ogsaa frataget Jarlen to Guldkister, som vare saa fulde af Guld, at der i hver af dem var ti hundrede Mark. Jarlens Hat havde Bue Digre paa sit Hoved; den var smykket med ti Mark Guld. Fuldt væbnede og med fylket Mandskab ginge disse Brødre rask frem paa Thinget; og da de vare komne der, tog Bue til Orde, og opfordrede til Taushed, og da han havde faaet Ørenlyd, talte han saaledes til Strut-Harald Jarl: „Det er nu mit Raad, Jarl!" sagde han, „hvis du har noget Kjendskab til dette Smykke, som du seer skinne her paa os, at du nu uden Feighed søger at faae det tilbage, om du tør, og der er nogen Daad i dig, thi længe har du forurettet os Frænder; jeg er nu ganske færdig til at slaaes med dig, om du besidder noget Mandemod." Kong Svend hørte Bues Ord, og indsaae, at hans Værdighed vilde lide derunder, hvis han tillod dem at slaaes der paa Thinget, og ikke gik imellem dem, da han havde saa fast bestemt, at de skulde forliges der paa Thinget; Kongen tog da den Beslutning, at han gik imellem dem, saa det ikke kom til Strid, og ved hans kraftige Mellemkomst kom det tilsidst saa vidt, at begge Parter maatte tilstæde Kongen at dømme imellem dem, som han vilde; dog betingede Bue sig i Forliget, at han vilde aldrig give Slip paa Jarlens Guldkister eller nogen af hans Prydelser, men han bad Kongen at raade for alt andet, som han

vilde. Kongen svarede: „Du Bue!" sagde han, „du bliver os haard, lad din Fordring gaae igjennem i Henseende til Guldkisterne, og for dem skal Jarlen have saa meget andet Gods, at han tykkes holden derved; men du kommer til, Bue Digre!" sagde han, „at overgive Jarlen sine Prydelser, som du har taget, og ikke gjøre ham saa megen Vanære eller Beskæmmelse, at han ikke skulde faae sin Hædersdragt tilbage." Udfaldet blev da, at Kongen kom til at raade, og Bue afførte sig Klæderne. Grunden til, at Kongen stod meest paa, at Jarlen skulde have sine Stadsklæder tilbage, var den, at Jarlen holdt det for størst Beskæmmelse for sig, at han ikke beholdt sine kostbare Klæder. Og de bleve nu enige om, at Kongen skulde saaledes afgjøre det imellem dem i Henseende til Kostbarhederne, som han nu havde bestemt, og ligeledes afgjøre hele den øvrige Sag, saaledes som han fandt det billigst for begge Parter. Og derpaa afsagde Kongen den endelige Afgjørelse, begyndte med den Bestemmelse, som han forud havde sigtet til, at Bue skulde strax tilbagegive Jarlens kostbare Klæder, men selv beholde begge Guldkisterne, for fuldkommen at blive forligt med Jarlen; de skulde ogsaa godtgjøre Strut-Harald Jarl de tre Gaarde, som vare udplyndrede; „men han skal derimod," sagde han, „eder til Hæder gifte sin Datter Tofa med Sigurd Kappe, og disse Gaarde skulle være hendes Medgift, og I skulle ikke paa anden Viis gjengjelde Gaardenes Udplyndring, end at I skulle selv tage dem i Besiddelse." Paa denne Maade afgjorde Kongen Sagen, fordi han troede at vente, at de da vilde blive fuldkommen enige, og Forliget vilde kunne

holde sig længst imellem dem, naar de kom i Svogerskab sammen. Baade Vesete og hans Sønner vare meget veltilfredse dermed, og Vesete overgav Sigurd Trediedelen af alle sine Eiendomme, men især Sigurd glædede sig meget ved det Giftermaal, som var ham bestemt. De forligtes nu saaledes, og droge strax fra Thinget til Strut-Harald Jarl, hos hvem Bryllupet strax skulde holdes. Did kom ogsaa, som rimeligt var, Kongen selv tilligemed Vesete og hans Sønner, og Sigurds og Tofas Bryllup blev nu holdt med megen Pragt og Høitidelighed. Efter Gildet drog Kongen hjem, hædret med anseelige Foræringer, og ligeledes de andre Gjæster. Vesete og hans Sønner droge nu ogsaa hjem til Bornholm, og Jarlens Datter Tofa fulgte med dem; det var nu roligt en Tid, og der herskede god Fred imellem dem alle.

30. Kun en kort Tid havde Brødrene været hjemme hos deres Fader, inden Bue Digre lod sig forlyde med, hvad han havde i Sinde, at han nemlig agtede at drage til Jomsborg og søge sig Hæder og Berømmelse. Hans Broder Sigurd vilde ogsaa drage med ham, uagtet han nylig var bleven gift, og Brødrene beredte sig til at drage bort, og udrustede to Skibe og hundrede[1] Mand, og agtede at gjøre aldeles, ligesom Strut-Harald Jarls Sønner Sigvald og Thorkel før dem havde gjort. De fore dernæst ligetil Jomsborg, og lagde strax til ved Steenhvælvingen udenfor Indløbet til Havnen. Da Høvdingerne i Borgen bleve deres Ankomst vaer, ginge Palnatoke,

[1]) d. e. 120 eller et stort Hundrede, ligesom alle Steder her i Sagaen.

Sigvald og Thorkel Høie frem paa Steenhvælvingen, og Sigvald kjendte Mændene, som anførte Skibene. Bue fremførte da sit Ærende, og sagde, at han vilde give sig i Jomsvikingernes Forbund, og ligesaa vilde hans Broder og alt deres Mandskab, hvis Palnatoke vilde tage imod dem. Men Sigvald tog til Orde: „Hvorlunde have I og min Fader Strut-Harald afgjort eders Sag?" sagde han, „inden I forlode Landet." „Saa meget er der foregaaet imellem os," svarede Bue, „at det vil udgjøre en vidtløftig Fortælling, men Udfaldet paa det Hele blev, at Kong Svend afgjorde hele Sagen imellem os, og alle de Forhandlinger, som vi havde med hinanden, vil jeg ikke i Korthed kunne opregne, men forligte ere vi nu." Da talte Palnatoke til sine Stalbrødre Jomsvikingerne: „Ville I vove paa," sagde han, „om disse Mænd sige sandt eller ikke, men meget tilbøielig er jeg til at tage imod dem, thi jeg venter, at det vil vise sig, at der i vor Trop ere faa saadanne, som de ere." Jomsvikingerne svarede ham: „Vi ønske at du optager disse Mænd i vort Forbund, om dig saa synes, men kommer der siden noget, dem angaaende, for Dagen, som vi nu ikke vide, da skal det, som andet, være underkastet din Dom." Derefter blev Jomsborg lukket op, og Bue og Sigurd lagde deres Skibe ind i Havnen. Dernæst blev deres Mandskab prøvet, og firsindstyve Mand holdt sig i Prøven, men fyrretyve droge tilbage hjem til Danmark. Alle Høvdingerne, baade de som tilforn ere nævnte, og disse som nu kom til, vare nu sammen i Borgen, og vare gode Venner. De hær-

jede nu den ene Sommer efter den anden paa forskjellige Lande, og forhvervede sig baade Rigdom og megen Berømmelse, og skjønt der ikke i denne Fortælling er berettet om de store Bedrifter, som de udførte, er det dog et almindeligt Ord, at man aldrig har fundet større Helte eller Kæmper end Jomsvikingerne, og vi troe, at deres Lige have neppe nogensinde været til; men hver Vinter opholdt de sig i Rolighed i Jomsborg.

31. Nu er at fortælle om Vagn Aagesøn, at han voxte op hjemme hos sin Fader i Fyen, men opholdt sig stundum hos sin Bedstefader Vesete. Han var saa vild og uregjerlig i sin Opvæxt, at det fortælles som det bedste Kjendemærke paa hans Sindelag, at, da han var ni Aar gammel, havde han dræbt tre Mennesker. Han var nu hjemme, indtil han var tolv Aar gammel, og det var da kommet saa vidt, at Folk neppe troede længer at kunne udholde hans Heftighed og Overlast; han blev ogsaa saa udædisk, at han ingen Ting vilde skaane. Hans Frænder vidste ingen Udveie i denne vanskelige Sag; og man tog da den Beslutning, at hans Fader Aage gav ham et halvt Hundrede Mand og et Langskib, og ligesaa meget Mandskab gav hans Bedstefader Vesete ham og derhos et andet Langskib; ingen af de Mænd, der fulgte ham, var ældre end tyve, og ingen yngre end atten Aar, undtagen Vagn selv, som var tolv Aar gammel. Han forlangte ikke mere, end nu er sagt, hundrede Mand og to Langskibe, og sagde, at han behøvede ikke flere, og at han selv skulde skaffe sig Levnetsmidler, og hvad andet han havde nødig.

32. Vagn drog nu hjemmefra med dette skjønne

Mandskab; de kom strax til at trænge til Levnetsmidler, men Vagn var ikke meget raadvild, skjønt han var ung; han foer nu langs med Danmarks Kyster med væbnet Magt, og hug Strandhug[1] uden Skaansel, saa meget som han behøvede; han røvede baade Klæder og Vaaben, og han holdt ikke op, før han hverken fattedes Vaaben og Klæder eller Levnetsmidler; han seilede derpaa bort fra Danmark, efterat have ladet de Danske skaffe sig alle disse Fornødenheder, og han havde nu alt i Overflødighed, hvad han behøvede til disse to Skibe. Han drog nu ligetil Jomsborg, og kom der tidlig om Morgenen ved Solens Opgang. Han lagde strax Skibene udenfor til Steenhvælvingen, men Borgens Høvdinger Palnatoke og Sigvald, Thorkel, Bue og Sigurd begave sig, saasnart de bleve Skibene vaer, op i Kastellet, som de pleiede, og spurgte derpaa om, hvo der vare komne. Vagn spurgte igjen, om Palnatoke var i Kastellet; han svarede, og sagde, at den Mand, som var kommen at tale med ham, bar dette Navn: „Men hvilke ere disse Mænd," sagde han, „som føre et saa mandigt Væsen." Vagn svarede; „Ei vil jeg fordølge dig mit Navn, jeg hedder Vagn, og er en Søn af Aage i Fyen, og eders Nærpaarørende; og jeg er kommen her, for at give mig i eders Samfund, da man fandt mig vanskelig at komme til Rette med hjemme, og mine Frænder syntes at have faaet nok af det, skjønt jeg nu drog bort derfra." „Troer du da, Frænde!" sagde

[1]) d. e. røvede og slagtede det ved Kysterne gaaende Kvæg.

Palnatoke, „at du vil her blive holdt for at være let at have med at gjøre, da man hjemme vanskelig kunde komme ud af det med dig?" Vagn svarede: „Løiet er for mig, Frænde!" sagde han, „om du ikke vil kunne styre mit Sind saaledes, at jeg kan være i raske Mænds Samfund, og jeg venter, at du vil hæderlig modtage os, da vi ere komne til eder." Da raadførte Palnatoke sig med Jomsvikingerne: „Tykkes det eder raadeligt," sagde han, „at vi tage imod min Frænde Vagn eller ikke?" „Det er mit Raad," svarede Bue Digre, „skjønt Vagn af sine Frænder agter mig høiest, at vi aldrig skulle tage imod ham, og at han aldrig skal komme indenfor Borgen." Palnatoke henvendte sig derpaa til Vagn, og sagde: „Mændene her i Borgen modsætte sig din Optagelse, Frænde! og det endogsaa dine Frænder, som noie kjende dig." Vagn spurgte videre: „Ville de Mænd, som staae hos dig, vedgaae det, at de ikke ville antage mig? mindst havde jeg ventet det af min Frænde Bue, at han vilde vedkjende sig den Mening." „Saa er det dog," svarede Bue, „at jeg ikke raader til, at I optages, snarere fraraader jeg det, men dog vil jeg, at Palnatoke skal raade derfor." „Men hvad stemme Strut-Haralds Sønner?" vedblev Vagn, „det ønsker jeg at vide." „Det driste vi os dog til at sige," sagde Sigvald, „at det er vort bestemte Ønske, at du aldrig kommer i vor Flok." Nu tog Palnatoke igjen Ordet: „Hvor gammel er du, Frænde!" spurgte han. „Derom skal jeg ikke lyve," sagde han, „jeg er tolv Aar gammel." „Ja!" sagde Palnatoke, „da kan du ikke komme i vort Forbund, da du ikke nær har den Alder, som vi have

bestemt, for at kunne optages i vort Samfund her i Jomsborg, og det forhindrer altsaa, at du kan være her hos os." Vagn svarede: „Ei agter jeg, at du for min Skyld skal bryde dine Love, men da ville de mindst kunne siges at være brudte, om jeg er som een, der alt har fyldt sine atten Vintre eller mere." „Det er bedre, Frænde! at du opgiver dette Forsæt," sagde Palnatoke, „jeg vil heller sende dig over til Bretland til Bjørn den Bretske, og for vort Slægtskabs Skyld vil jeg give dig Hælften af mit Rige i Bretland til Eiendom og Bestyrelse." „Vel tykkes mig dette budet, Frænde!" sagde Vagn, „men dog vil jeg ikke antage dette dit Tilbud." „Hvad vil du da, Frænde!" sagde han, „om du ikke vil antage det, som jeg nu byder dig, thi jeg mener, at jeg gjør dig et godt Tilbud." „Alligevel vil jeg dog ikke antage det," svarede Vagn, „skjønt Tilbudet er godt og passende for en Frænde." „Hvad agter du da, Frænde!" spurgte Palnatoke videre, „med din Heftighed og Paastaaenhed, om du ikke vil modtage saadanne Tilbud?" „Det skulle I nu faae at vide, Jomsvikinger!" sagde Vagn, „hvad jeg har i Sinde, jeg vil udbyde Strut-Harald Jarls Søn Sigvald, at vi skulle prøve en Dyst sammen, og slaaes med lige meget Mandskab paa begge Sider; han skal lægge ud af Borgen med to Skibe og hundrede Mand, og vi skulle dernæst prøve hinanden, hvo af os der først trækker sig tilbage, og hvo der gaaer af med Seiren i vort Skifte; og saa skal det være en Aftale imellem os, at, hvis det gaaer saa, at de vige tilbage og undflye, da skulle I være forpligtede til at tage imod os, og tillade os at være hos eder i Jomsborg; men

hvis vi faae den Lod, som jeg venter vil komme over Sigvald, da skulle vi drage bort, og have I da ikke nogen Forbindtlighed mere i den Sag. Men ei udfordrer jeg eder med ringere Ord, end at slaaes maa Sigvald Jarlsøn med os, hvis han tør, og hvis han er en uforsagt Mand, og hvis han har Mandemod og ei er feigere end det usleste Kryb." Nu svarede Palnatoke: „Det seer ud til at blive noget mærkeligt," sagde han, „hvad denne unge Mand vil foretage sig, og nu kan du høre, Sigvald! hvor lidet han skaaner dig i Udfordringen, skjønt du er en Jarls Søn, og det tykkes mig, at man kan vente, at du vil komme i en fuld Prøve, inden du faaer endt Striden med denne min Frænde. Men eftersom Udfordringen er saa bestemt og heftig fremført, da vil du neppe holdes for en brav Mand, naar du ikke forsøger dig med dem, thi der er talt alt for meget, til at du kan undslaae dig; det er derfor det bedste, at I lægge imod dem, og gjører det første Anfald paa dem saaledes, at de kunne faae deres Overmod dæmpet! Men hvis det gaaer saa, at vor Frænde Vagn ikke bliver saa seiersæl, som han fører store Ord til, og det gaaer ham mindre heldig, da vil jeg dog byde enhver at vogte sig for at røre ham med Vaaben, thi det vil komme dem dyrt at staae, som gjøre det, og ubehageligt vil det være mig at see paa, at han bliver haardt medtagen, eller at nogen Skade tilføies ham, skjønt han tykkes vanskelig at komme til Rette med; men det aner mig, Sigvald! at der nu vil blive sat en Prøve paa, hvad Mand du er i Strid, skjønt min Frænde endnu er ung." Derefter beredte Sigvald sig, og roede ud af Borgen med

to Skibe, og, saasnart de mødtes, angrebe de hinanden og sloges, og det siges, at Vagn og hans Stalbrødre strax i Begyndelsen angrebe deres Modstandere med saa heftig en Steenregn, at Sigvald og hans Folk ikke kunde andet end dække og beskytte sig, og de havde dog nok at bestille dermed, saa hidsige vare disse unge Mænd; og saasnart Stenene gik op, lode de det ikke bie med Hugvaabnene; de holdt da Hugstrid, og brugte Sværdene med megen Mandighed. Men saa faldt Sagen omsider ud, at Sigvald trak sig tilbage, og flyede ind til Land, for at hente Stene. Men Vagn satte efter ham, og de mødtes nu paa Land, og Sigvald nødtes da til at vige, hvad enten han vilde eller ikke; der blev nu en anden Kamp, som var meget heftigere og skarpere end den forrige, og det siges, at ogsaa denne Kamp faldt Sigvald besværlig. Palnatoke og de andre Høvdinger stode i Borgens Kastel, og vare derfra Oievidner til, hvorledes Striden faldt ud for Sigvald. Vagn angreb nu Sigvald saa heftig, at han og hans Mænd vege ganske tilbage, lige til de kom til Borgen, men den var tillukket og laaset, saa at de ikke kunde komme ind i Borgen, og maatte da vende om, og enten forsvare eller overgive sig. Palnatoke og Jomsvikingerne saae nu, at een af Delene maatte skee, at enten vilde Vagn overvinde Sigvald og hans Mandskab, eller de maatte nødsages til at lukke Borgen op, for han kunde undslippe med Livet, thi flye kunde han ikke, og havde heller ikke villet, saadan en Mand som han var. Det blev da Udfaldet, at Palnatoke bød, at Borgen skulde lukkes op: „Du har, Sigvald!" sagde han, „neppe med din Lige at

skifte, naar du strider mod denne vor Frænde, og det er nu det bedste, at standse denne Leg, thi den er nu prøvet tilfulde af eder, og vi kunne nu skjønne, hvad Mand enhver af eder er; og det er mit Raad," vedblev han, „hvis eder saa synes, at vi antage denne unge Mand og hans Mandskab, skjønt han er noget yngre, end det er bestemt i vore Love, og det venter jeg, at ikke een Mand her i vor Trop vil kunne faae Bugt med ham, og saadanne Mænd kan man have godt Haab om for Fremtiden, og saadanne holde ikke Alting for at være stort og uoverkommeligt." De gjorde nu efter Palnatokes Ord, lukkede Jomsborg op, og standsede Kampen imellem dem, og Vagn blev nu med alle sine Mænd optagen i Samfundet. I denne Strid imellem Vagn og Sigvald faldt, ifølge Beretningen, tredive Mand paa Sigvalds Side og ligesaa mange paa Vagns, men dog havde Vagn Anseelse for at have seiret i denne Træfning. Paa begge Sider vare ogsaa mange blevne saarede i Striden. Vagn var nu der i Jomsborg med alle Høvdingers Villie og Samtykke, thi deres Lov bød, at alle skulde være enige, naar det kom dertil, skjønt de forud havde været af forskjellig Mening. Det siges om Vagn, at han blev der i Jomsborg saa sagtmodig og sædelig, at ingen Mand der overgik ham i Besindighed, ligesaa lidt som nogen var behændigere i Legemsfærdigheder eller mere øvet i Ridderskab end han. Han drog bort hver Sommer, styrede et Skib, og begav sig paa Krigstoge, og ingen af Jomsvikingerne var større Kæmpe end han i Striden. Saaledes gik det nu i tre Aar fra den Tid, da han blev optagen i Jomsvikin-

gernes Forbund, at de hver Sommer laae ude paa Krigsskibe, og havde bestandig Seier, men om Vinteren vare de hjemme i Jomsborg, og de vare nu navnkundige vidt omkring i Verden.

33. Udpaa Efteraaret det tredie Aar faldt Palnatoke i en Sygdom; den Gang var Vagn femten Aar gammel. Kong Burislaf blev da strax indbuden til Borgen, efterdi Palnatoke anede, at denne Sygdom vilde blive hans Død. Da Kongen kom til Palnatoke, talte denne saaledes til ham: „Det er min Anelse, Herre! at dette er min sidste Sygdom, og det er heller ikke usandsynligt, naar man tager Hensyn til min Alder; men det er mit Raad," vedblev han, „som jeg vil give eder, at der sættes en anden Mand i mit Sted til at være Høvding i Borgen og bestyre de Anliggender, som jeg tilforn har haft med at gjøre, saa at Jomsvikingerne blive her i Borgen, og fremdeles værne Landet for dig, ligesom vi hidtil have gjort; og det forekommer mig, at af dem, som kunne komme i Betragtning, fattes Sigvald mindst, imod mig at regne, i hvad der udfordres for at kunne styre Borgen og afgjøre Folks Sager, baade i Henseende til Klogskab og Raadsnildhed, og maa det synes eder noget ubesindigt, hvad jeg nu siger eder, at jeg troer det, skjønt jeg ikke tør sige det for vist, at alle fattes noget, i det jeg har været." Kongen svarede ham: „Ofte have dine Raad været os gode," sagde han, „vi ville derfor ogsaa end følge dette, som du giver os, og det vil være os alle det bedste, men det er at befrygte, at vi nu ikke længe ville have Nytte af dig og dine Raad, og desto mere pligtige ere vi til at følge det sidste, og

alle de gamle Love, som Palnatoke med forstandige Mænds Raad har givet her i Jomsborg, skulle fremdeles staae ved Magt." Det siges, at Sigvald var ikke meget uvillig til at antage den Post, som overdroges ham efter Kong Burislafs og Palnatokes Raad. Derefter gav Palnatoke sin Frænde Vagn det Halve af Riget i Bretland til Eie og Bestyrelse i Forbindelse med Bjørn den Bretske, og siden anbefalede han Vagn paa det bedste i alle Henseender til Jomsvikingerne og i Særdeleshed til Kongen; derom talte han meget, og viste derved, at han elskede sin Frænde Vagn høit, og at det var ham meget magtpaaliggende, at de skulde behandle Vagn vel. Kort derefter døde Palnatoke, og alle holdt det for et stort Tab, og her ender Fortællingen om een af de bedste Helte.

34. Efter Palnatokes Død antog Sigvald Bestyrelsen over Jomsvikingernes Samfund, og det varede nu ikke længe, inden man afveg noget fra de forrige Vedtægter i Borgen, og Lovene bleve nu ikke overholdte med saa stor Nøiagtighed, som da Palnatoke styrede Borgen; saaledes varede det nu ikke længe, inden Kvinder vare i Borgen to eller tre Nætter efter hinanden, ligesaa vare ogsaa Mændene længere ude af Borgen, end det var bestemt i Loven; stundum forefaldt endogsaa i Borgen Slagsmaal imellem Folk og enkelte Drab.

35. Sigvald drog nu ud af Borgen, og begav sig til Kong Burislaf. Kongen havde tre Døttre, som ere nævnte i Sagaen: den ældste hed Astrid og var meget smuk og forstandig; den næstældste hed Gunhild, og den yngste Geira; hende ægtede Olaf Tryggveson.

Da nu Sigvald var kommen til Kongen, bød han ham to Vilkaar, at enten vilde han ikke blive i Jomsborg længer, eller han skulde give ham sin Datter Astrid tilægte. Hertil svarede Kongen ham: „Det havde jeg bestemt," sagde han, „at jeg vilde have giftet hende til en Mand af en høiere Værdighed end du, men dog vil det være mig en Nødvendighed, at du ikke drager bort af Borgen; vi ville derfor alle i Forening overlægge, hvad der synes os raadeligst." Kongen gik nu til sin Datter Astrid, og spurgte hende, hvad hun syntes om dette Giftermaal, at hun blev gift med Sigvald; „og vil jeg," sagde han, „at vi tage en fornuftig Beslutning, for at Sigvald og Jomsvikingerne ikke skulle drage bort fra Borgen, thi jeg behøver særdeles meget deres Landeværn." Astrid svarede sin Fader: „Om jeg skal sige dig Sandheden, Fader!" sagde hun, „da vilde jeg aldrig ægte Sigvald; men dog skal du ikke afvise ham, men kun give ham Haab paa de Vilkaar, som jeg bestemmer: han skal, for at naae dette Giftermaal, sætte det igjennem, at han befrier Landet fra alle de Skatter, som hidtil have været betalte til den danske Konge, før han kommer i min Arm, eller ogsaa han skal skaffe den danske Konge Svend herhid, saa at du har ham i din Vold." Kongen fremsatte nu dette Forlangende for Sigvald, og derefter sluttede de en fast Aftale derom indbyrdes, at det skulde være udført inden tredie Juul; men, hvis Sigvald ikke til den Tid fik det sat igjennem, da skulde hele Aftalen være ophævet.

36. Sigvald drog nu efter dette hjem til Jomsborg; og samme Vaar seilede han med tre Skibe og tre

hundrede Mand bort fra Borgen; han foer ligetil Sjælland, og traf der paa nogle Folk, af hvilke han spurgte, at Kongen gjæstede oppe paa Landet ikke langt derfra. Og da han nu troede at have faaet Visshed om, hvor Kongen opholdt sig, lagde han sine Skibe ved et Næs, hvor der ingen Skibe vare i Nærheden; det var ikke langt fra den Gaard, hvor Kongen gjæstede med sex hundrede Mand. Sigvald lagde sine Skibe saaledes, at Forstavnene vendte fra Land, og han lod det ene Skib forbinde ved det andets Bagstavn, og alle Aarerne lægge imellem Roertolleue. Derpaa sendte Sigvald tyve paalidelige Mænd til Kong Svend, og bød dem at sige til Kongen, at han ønskede at tale med ham i et nødvendigt Anliggende, men at han var syg og laae for Døden, og at han havde Ting at aabenbare ham, hvorpaa Kongens Liv beroede. De Udsendte begave sig nu til Gaarden, og gik ind i Hallen for Kongen, og deres Formand fremførte hele det Ærende, hvormed de vare sendte. Da Kongen hørte denne Tidende, begav han sig strax, tilligemed de sex hundrede Mand, som vare ved Gildet, ned til Stranden, for at tale med Sigvald. Da denne blev vaer, at Kongen kom, fortælles det, at han var paa det Skib, som var fjernest fra Land, og han laae nu i Sengen, og var meget afmægtig. Han bød da sine Mænd saaledes: „Naar tredive Mand ere komne ud paa det Skib, som er nærmest Land, da skulle I trække Bryggen bort fra Landet og op i Skibet, og sige, at man ikke maatte trænge saa heftig ud paa Skibene, at de ikke skulle synke under os; og jeg venter, at Kongen vil være imellem de forreste; men naar

tyve Mænd ere komne paa det midterste Skib, da skulle I ligeledes der trække Bryggen ind." Det fortælles nu, at Kongen kom der med sit Mandskab, og spurgte efter Sigvald; man sagde ham, at han var meget afmægtig, og laae paa det yderste Skib; og han gik dernæst ud paa det Skib, som var nærmest ved Land, og siden fra det ene til det andet, indtil han kom til Sigvalds Skib. Hans Mænd fulgte efter ham, men Sigvalds Folk forholdt sig i alt, som han havde budet. Og da nu Kongen kom selv tiende ud paa det Skib, paa hvilket Sigvald laae, spurgte Kongen om, hvorledes Sigvald befandt sig, og man svarede ham, at han endnu kunde tale, men var dog yderlig afmægtig. Derpaa gik Kongen hen, hvor Sigvald laae, bøiede sig ned til ham, og spurgte, om han kunde høre, hvad han sagde, og hvad Tidende han kunde berette ham, hvorfor det var ham saa magtpaaliggende, at de talte sammen, som Sigvald havde sendt ham Bud. „Bøi dig lidt ned til mig, Herre!" sagde da Sigvald, „for at du bedre kan høre, hvad jeg siger, thi jeg taler kun sagte." Og da Kongen bøiede sig ned til ham, tog Sigvald med den ene Haand over hans Skuldre, men med den anden under hans Arme, og han var nu ikke saa ganske svag, og holdt ikke Kongen saa meget løst; i det samme raabte han til Skibsfolkene, at de skulde bruge alle Aarerne saa rask som mueligt; og de gjorde efter hans Bud, og roede nu bort saa hurtig de kunde; men de sex hundrede Mand stode tilbage paa Landet, og saae derpaa. Kongen tog nu til Orde, og sagde: „Hvad er det nu, Sigvald! vil du svige mig, eller hvad har du i Sinde?

Jeg tykkes nu at forudsee, at der vil møde mærkelige Begivenheder, men jeg kan ikke vide, hvad Hensigten er med dette Foretagende." Sigvald svarede Kongen: „Ei vil jeg svige eder, Herre! men I skal nu fare med os til Jomsborg, og vi skulle vise eder al den Hæder, som vi formaae, og alle eders Mænd, som nu følge eder, skulle være velkomne hos os, og naar I komme til det Gilde, som vi have beredt for eder, da skulle I faae at vide, hvad Grunden er til alt dette; der skal du ene raade for alt, men vi skulle, som vor Pligt er, vise dig al Underdanighed og al den Hæder, som vi formaae." „Det maae vi nu tage til Takke med," sagde Kongen, „eftersom Sagerne nu staae." De seilede nu ligetil Jomsborg, og Sigvald viste Kongen den tilbørlige Agtelse, og Jomsvikingerne beredte et stort Gilde for ham, og kaldte sig alle hans Mænd. Sigvald sagde nu Kongen, hvad Aarsagen var til, at han havdeført ham bort fra Landet, at han nemlig havde beilet for ham til Kong Burislafs Datter: „Det var den smukkeste og fortrinligste Mø, jeg kjendte, og det foretog jeg mig af Venskab for eder, Herre! fordi jeg ikke vilde, at du skulde gaae glip af det Parti, som forekom mig at være det bedste." Alle Jomsvikingerne sandede dette med Sigvald, eftersom han forud havde bestemt. Kongen spurgte efter, hvad Møen hed. „Denne Mø," sagde Sigvald, „til hvem jeg har beilet for dig, hedder Gunhild, men til mig er Kongens anden Datter Astrid fæstet, men Gunhild bærer dog Fortrinnet i alt, som tilbørligt er. Du, Konge! skal blive her ved dette Gilde i Jomsborg, men jeg skal imidlertid drage til Kong Burislaf, og sætte Sa-

gen igjennem for os begge, og du kan kun sikkert stole paa mig i hele din Sag, og jeg skal ogsaa svare til din Tillid." Derefter drog Sigvald til Kong Burislaf med hundrede Mand, og der blev anrettet et stort og anseeligt Gilde imod ham. Sigvald talte nu med Kongen, og sagde, at han nu var kommen, for at ægte Astrid, da han nu havde faaet det sat igjennem, som var betinget, at den danske Kong Svend var kommen til Jomsborg, og det stod nu ganske i deres Magt at gjøre ved ham, ifølge deres egen bedste Bestemmelse, hvad de vilde, og han bad da Kongen og Astrid gjøre, hvad der forekom dem raadeligst og forstandigst. De talte nu sammen derom, og baade Kongen og hans Datter Astrid spurgte Sigvald til Raads, hvad han raadede til i denne Sag, Kong Svend betræffende. Sigvald svarede: „Jeg har udtænkt et Raad i denne Sag," sagde han, „jeg raader nemlig, at du skal gifte din Datter Gunhild med Kong Svend, og gjøre hans Hidreise hæderlig, men han skal, for at naae Giftermaalet, eftergive dig alle de Skatter, som du hidtil har været pligtig at yde ham; paa den Maade vil jeg søge at mægle imellem eder, og jeg skal nok see til at faae det sat igjennem, som jeg nu har sagt." Efter denne deres Samtale drog Sigvald tilbage med sit Mandskab, som bestod af hundrede Mand; og saasnart han kom til Kong Svend, spurgte denne strax, hvorledes Sagen havde gaaet. „Det beroer allene paa eder, Herre!" sagde han. „Hvorledes det," spurgte Kongen. „Saaledes," svarede Sigvald, „at, om du vil eftergive Kong Burislaf Skatterne, da gifter han dig sin Datter; du maa ogsaa tage det i Betragtning,

Herre!" tilføiede Sigvald, „at alt jo tilhører dig efter hans Død, og det er en større Hæder for dig, at du har en Svigerfader, som ikke er skatskyldig under nogen, thi de Konger ere altid ringere anseete, som yde Skat, end de som ingen have at yde." Saaledes talte Sigvald for Kong Svend paa mange Maader, for at faae ham til at synes vel om dette, og han manglede hverken Snildhed eller Veltalenhed. Det kom da saa vidt, at Kong Svend syntes vel om at følge det Raad, som Sigvald gav, og ønskede meget, at Giftermaalet kunde komme i Stand. Denne Beslutning blev da tagen, og Bryllupstiden berammet, og begge Bryllupper skulde holdes paa een Gang. Da Tiden nu kom, droge alle Jomsvikingerne, og Kong Svend i Færd med dem, til Høitideligheden, og der blev nu holdt et i alle Henseender saa prægtigt Gilde, at ingen mindedes, at der nogensinde havde været et anseeligere Gilde i Vindland. Det fortælles, at Brudene Gildets første Aften havde sidt Hovedtøi, saa at man ikke nøie kunde see dem i Ansigtet, men Morgenen derefter vare de muntre, og havde da aflagt det side Hovedtøi. Kong Svend betragtede da nøie begge Søstrene, thi han havde ikke seet nogen af dem førend paa dette Gilde, og kjendte blot af Sigvalds Udsagn til Søstrenes Skjønhed og Belevenhed; og det siges nu at Kong Svend syntes allerbedst om den Kone, som Sigvald havde faaet, den Ræv, og fandt at hun var baade smukkere og mere beleven end hans Kone, og Kongen fandt nu, at Sigvald ikke fuldkommen havde faret med Sandhed, og at Sigvalds Venskab imod ham ikke havde været saa ærlig meent; og Kongen

skuede nu, efterat have talt derom med sine vise Mænd, hele hans Anslag, men han lod sig dog, som Sagerne nu stode, ikke formærke dermed for Folket, men benyttede alt, saa meget som mueligt, til sin Hæder og Anseelse, og trøstede sig ved, at den tredie Deel af Vindland nu tilkom ham efter Kong Burislafs Død. Efterat Gildet nu var endt, drog Kong Svend bort med sin Kone Gunhild, og havde tredive Skibe med sig derfra, og betydeligt Mandskab og mange Kostbarheder; men Sigvald drog med sin Kone Astrid til Jomsborg. Nu afveges der meget fra de Love, som i Forskningen vare givne af Palnatoke og andre vise Mænd, hvilket Jomsvikingerne selv mærkede, men de vare dog end alle en Tid i Borgen, og vare meget navnkundige.

37. Ikke længe derefter spurgtes en stor Tidende fra Danmark, at Sigvalds og Thorkels Fader, Strut-Harald Jarl var død. Deres Broder Heming var endnu ung, da dette skete, og Kong Svend ansaae sig derfor pligtig til at gjøre Arveøl efter Strut-Harald Jarl, hvis dennes ældre Sønner ikke kom hjem, eftersom Heming var for ung til at bestyre Gildet. Han sendte da Bud til Jomsborg til Brødrene Sigvald og Thorkel, at de skulde komme til Arveøllet; der skulde de træffes, og alle i Forening gjøre Gildet og sørge for Anretningen, for at det kunde blive saa anseeligt som mueligt efter saadan en Høvding, som deres Fader Strut-Harald Jarl havde været. Brødrene sendte strax Kongen Bud, at de vilde komme, og sagde, at Kongen kun skulde lade alle Anretelser gjøre, som

behøvedes til Gildet, og de lode sige, at det skulde være paa deres Regning, og bade ham tage af den Eiendom, som Strut-Harald havde besiddet, alt hvad der behøvedes. De fleste fandt det ikke raadeligt at drage did, da de havde Mistanke om, at Kong Svends Venskab til Sigvald og til alle Jomsvikingerne i Almindelighed ikke var at stole paa, efter hvad der var foregaaet imellem dem, skjønt de den Gang ikke yttrede noget Fjendskab imod hinanden, men Sigvald og Thorkel Høie vilde bestemt reise, som de havde lovet, og ikke blive tilbage, og dem vilde alle de andre følge til Gildet. Og da Tiden nu kom, droge de bort fra Jomsborg med meget Mandskab, og havde hundrede og halvfjerdsindstyve Skibe. De seilede nu ligetil Sjælland, hvor Harald Jarl havde regjeret. Der var Kong Svend forud, og havde ladet gjøre Anrettelser til Arveøllet, saa at alt var færdigt til samme; det var ved Vinterens Begyndelse. En stor Mængde Mennesker vare der forsamlede, og Gildet var meget anseeligt. Jomsvikingerne drak meget første Aften, og Drikken gjorde stærk Virkning paa dem. Da det nu havde gaaet saaledes en Tid, mærkede Kong Svend, at de alle bleve næsten ganske betagne af Drikken, saa at de bleve meget snaksomme og muntre, og toge ikke i Betænkning at tale meget, som de ellers aldrig vilde have sagt. Og da Kongen mærkede dette, tog han til Orde, og sagde: „Her er en stor Forsamling og megen Munterhed," sagde han, „og jeg vil nu foreslaae, at I begynde paa nogen ny Glædskab og Skjemt for Folkene, som kan være af Betydenhed og længe kan blive i Folks Minde." Sigvald svarede Kongen, og sagde:

„Det tykkes mig at være det bedste, Herre! at I begynder først; thi da vil man helst kunne vente, at Munterheden i Hallen vil forøges, og vi have alle at følge eder, og vi ville derfor alle samtykke i det, som I vil bestemme angaaende Maaden, hvorledes vi skulle opvække denne Munterhed." „Jeg veed," sagde Kongen, „at det har været Skik ved kostelige Gilder og Sammenkomster, hvor raske Mænd have været samlede, at de have gjort høitidelige Løfter sig til Skjemt og Berømmelse, og jeg synes nu vel om, at vi forsøge den samme Morskab, thi jeg venter vist, at saa meget som I Jomsvikinger i Berømmelse overgaae alle andre her i Verdens nordre Deel, saa meget mere mærkværdigt vil det blive, som I ville fremkomme med i denne Glædskab; og det vil vise sig heri som i andet, at I ere nu mere udmærkede end andre, og det er rimeligt, at Folk ville længe mindes det, som I fremsætte, men dog skal jeg ikke undslaae mig fra at begynde denne Skjemt; thi gjør jeg da det Løfte," sagde Kongen, „at jeg, inden tre Aar ere forløbne, skal have uddrevet Kong Adelraad af hans Rige eller ogsaa fældet ham og saaledes erholdt Riget; og nu er Raden til dig, Sigvald!" vedblev Kongen, „og lad dit Løfte ikke blive ringere end mit!" „Saa skal det skee, Herre!" svarede han, „at jeg skal ogsaa sige noget: Det Løfte gjør jeg," vedblev han, „at jeg skal hærje paa Norge med det Mandskab, som jeg kan samle, og inden tre Aars Forløb have uddrevet Hakon Jarl af Landet eller dræbt ham eller i tredie Fald selv naae min Bane." Nu gaaer det godt," sagde Kong Svend, „og det Løfte

er vel gjort, naar du udfører det derefter; ei er det umandig talt, Held være med dig, at du har talt dette, og udfør dette dit Løfte vel og mandigen!" „Nu er Raden til dig, Thorkel Høie!" vedblev Kongen, „at du ogsaa skal gjøre et Løfte, og er det passende, at du lader det blive noget mandigt." „Jeg har betænkt mit Løfte, Herre!" svarede Thorkel, „jeg gjør det Løfte, at jeg vil følge min Broder Sigvald, og ikke flye, førend jeg seer Bagstavnen paa hans Skib; men, hvis han holder Slag paa Land, da gjør jeg det Løfte, at jeg skal ikke flye, saa længe han er i Fylkingen, og jeg kan see hans Banner foran mig." „Vel er dette talt," sagde Kong Svend, „og saa rask en Mand er du, at du tilvisse vil udføre det." „Nu, Bue Digre!" vedblev Kongen, „nu kommer det til dig, og det vide vi, at du vil komme frem med noget ret Mandigt." „Det Løfte gjør jeg da," sagde Bue, „at jeg skal følge Sigvald i denne Færd saa vel som jeg har Manddom og Tapperhed til, og ikke flye, førend der staae færre tilbage, end der ere faldne, og dog blive, saa længe Sigvald holder Stand." „Det gik, som vi formodede," sagde Kongen, „at der vilde komme noget Mandigt fra din Haand; men nu er Raden til dig, Sigurd Kappe!" sagde Kongen, „ogsaa at sige noget efter din Broder Bue." „Mit Løfte er snart gjort, Herre!" sagde Sigurd, „det Løfte gjør jeg, at jeg skal følge min Broder Bue, og ikke flye, førend han er død, 'om Skjæbnen saa vil." „Det kan man vente," sagde Kongen, „at du vil udføre det saa vel som din Broder; men nu skal du til det, Vagn Aageson! og vi ere meget begjerlige efter at høre,

hvad Løfte du gjør, thi I Frænder have gjennem flere Slægter været drabelige Folk." Vagn svarede, og sagde: „Det Løfte gjør jeg, at jeg skal følge Sigvald og min Frænde Bue paa denne Færd, og blive, saa længe Bue vil, om han er i Live; og til dette Løfte føier jeg endnu," sagde han, „at, om jeg kommer til Norrig, da skal jeg komme i Seng til Ingeborg, Thorkel Leiras Datter øster i Vigen, uden hans eller nogen af hendes Frænders Minde, førend jeg drager tilbage hjem til Danmark." „Nu gik det, som jeg anede," sagde Kongen, „og du overgaaer de fleste, som vi kjende, i Raskhed og Belevenhed." Det fortælles, at Bjørn den Bretske var der med i Jomsvikingernes Trop, og var især Vagn Aagesøns Stalbroder, thi de styrede Bretland i Forening efter Palnatokes Død. Og nu sagde Kongen: „Hvad Løfte gjør du, Bjørn hin Bretske?" „Det Løfte gjør jeg," svarede Bjørn, „at jeg vil følge min Fostersøn Vagn saa vel, som jeg har Forstand og Mandighed til." Efter dette endte de denne Samtale, og Folk gik hurtigere end man kunde vente det at sove. Sigvald gik i Seng til sin Kone Astrid, og sov snart haardt ind, da han kom i Sengen. Men hans Kone Astrid vaagede, og da han havde sovet meget længe saaledes, vakte hun ham, og spurgte, om han mindedes sit Løfte, som han havde gjort om Aftenen; men han sagde, at han ikke mindedes, at han havde gjort nogetsomhelst Løfte om Aftenen. „Det vil du ikke kunne slippe saaledes fra," sagde Astrid, „saa vidt jeg skjønner, og du behøver baade Forstand og Overlæg." „Hvad Beslutning raader du mig da til at tage?" sagde Sigvald, „thi du

er bestandig viis, og du vil nu kunne give noget godt Raad." „Ei veed jeg nu noget Raad, som er godt," sagde hun, „men noget vil jeg dog sige: Naar du kommer til Drikkebordet i Morgen, vær da munter og glad, thi Kong Svend vil, som jeg formoder, huske eders Løfter, og naar Kongen da taler derom til dig, da skal du svare ham paa den Maade: Naar Øllet gaaer ind, gaaer Forstanden ud, og havde jeg ikke været drukken, da vilde jeg ikke have gjort saa stort et Løfte; men derpaa skal du spørge Kongen, hvad han vil tilstaae dig, for at du kan faae dit Løfte udført, og tal saa kun frit til Kongen, og lad, som du troer, at hele din Sag beroer paa Kongens Bistand, thi han troer at have besnæret dig meget i dette, og spørg, hvor mange Skibe han vil give dig til dette Tog, om du bekvemmer dig til at drage, og hvis han optager det vel, men dog ikke bestemmer, hvor mange Skibe han vil give dig, da skal du trænge fast ind paa ham, at han strax skal bestemme, hvad han vil tilstaae, og siig, at du vil behøve mange, fordi Hakon Jarl har en stor Styrke; men du maa endelig strax drive paa dette, og trænge stærkt ind paa Kongen," sagde hun, „fordi jeg troer, at han nu vil være lettere til at tilstaae dig Hjælpetropper og Skibe, saa længe han ikke bestemt veed, om der bliver noget af Toget eller ikke; men er Toget først besluttet, da formoder jeg, at du vil kun faae liden Bistand af ham, om han ikke forud har lovet den, fordi han ønsker tilvisse hverken Held over dig eller Hakon Jarl, og det vil synes ham bedst, om det gaaer eder begge ilde."

38. Det fortælles nu, at Sigvald gjør, lige-

som Astrid havde raadet ham; og da de den følgende Dag begyndte at drikke, var Sigvald særdeles munter, og skjemtede meget. Og nu bragte Kongen deres Lofter paa Bane, som de havde gjort om Aftenen, og Kongen syntes meget vel om dem, og tyktes at han ret havde besnæret Sigvald og alle Jomsvikingerne tilsammen. Sigvald svarede Kongen, og sagde alle de Ord, som Astrid havde lagt ham i Munden, og spurgte nu om, hvad Kongen vilde tilstaae ham hertil. Det kom da saa vidt, at Kongen sagde, at han agtede, naar Sigvald var færdig til dette Tog, at tilstaae ham tyve Skibe. „Dette Bidrag," svarede Sigvald, „er godt for een eller anden anseelig Bonde, men ikke er dette et kongeligt Bidrag, saadan en Høvding som du er." Da svarede Kong Svend og med et vredt Øiekast til Sigvald, spurgte han ham: „Hvor meget troer du da at behøve, om du skal have saa meget, som du ønsker?" „Det skal jeg snart sige," svarede Sigvald, „lige tresindstyve Skibe, alle store og vel udrustede, men jeg vil dog give dig isteden ikke færre Skibe, men snarere flere, skjønt de blive mindre, thi man kan ikke vide, om alle eders Skibe komme tilbage, hvilket er meget usikkert." Da sagde Kongen: „Færdige skulle alle Skibene være, Sigvald! naar du er færdig til Toget, bered du dig kun, jeg skal give dette, som du forlanger." „Det er et godt og hæderligt Tilbud, Herre!" sagde Sigvald, „som man kunde vente af eder, og udfør nu vel det, som du nu har lovet, thi nu skulle vi strax begive os paa Toget, naar dette Gilde, ved hvilket vi ere her, er til Ende, og skaf du nu alle Skibene, saa vi ikke blive opholdte, og jeg skal skaffe

Besætning til dem og vi begge i Forening." Og nu studsede først Kongen, og taug lidt, men sagde dog, førend man ventede det: „Saa skal skee, Sigvald! som du siger, men dog er dette kommet lidt hurtigere paa, end jeg tænkte, thi jeg ventede ikke, at Toget skulde saa snart gaae for sig." Da sagde Sigvalds Kone Astrid: „Ei kunne I vente," sagde hun, „at I ville faae nogen betydelig Seier over Hakon Jarl, om I opholde Toget saa længe, at han bliver underrettet derom, og faaer Tid til at berede sig, hvis I nu ikke kunne faae Seier; og det er det eneste Raad, at I gjøre eder færdige saa hurtig som muligt, og ikke lade noget Rys gaae foran eder, men komme uforvarendes over Jarlen." Det fortælles nu, at de toge den Beslutning at begive sig paa Toget, saasnart som Gildet var sluttet, og de lode Arveøllet være til Ende, og begyndte at tænke paa Reisen. Strut-Harald Jarls Datter Tofa tog da, fortælles der, til Orde, og sagde til sin Mand Sigurd: „Du maa nu reise, som du har besluttet, men jeg vil bede dig, at du følger din Broder Bue saa vel som muligt, og efterlad dig et hæderligt Minde, og jeg skal vente efter dig, saa at ingen Mand skal komme i min Seng, saa længe jeg spørger, at du er i Live; men her ere to Mænd, Bue!" sagde hun, „som jeg vil give dig med paa denne Færd, fordi du stedse har været velvillig imod mig: den ene hedder Havard med Tilnavn Huggende, den anden Aslak med Tilnavn Holmskalle; disse Mænd giver jeg dig, fordi jeg holder af dig, og ikke undseer jeg mig ved at tilstaae, at jeg meget heller vilde have været gift med dig end med ham, som jeg nu har, men dog kommer det

nu til at forblive ved, hvad skeet er." Bue modtog Mændene af hende, og takkede hende for dem, og gav strax Aslak til sin Frænde Vagn, at han skulde følge ham, men Havard fulgte ham selv. Gildet endtes nu, og Jomsvikingerne begave sig strax derfra, og, saasnart de vare færdige, droge de strax bort fra Landet, og havde hundrede store Skibe; fra Jomsborg havde de ført hundrede og halvfjerdsindstyve med sig, men blandt disse vare der mange smaae.

39. De begave sig nu paa Veien, havde god Bør og kom til Vigen i Norge, de naaede Land silde om Aftenen, og strax om Natten styrede de til Byen Tønsberg, og kom der med hele Hæren ved Midnatstid. I Sagaen nævnes en Mand, som hed Ogmund, og kaldtes Ogmund Hvide; han var Hakon Jarls Lehnsmand, var en ung Mand og meget anseet af Jarlen; han var den øverste Befalingsmand i Tønsberg, den Gang dette skete. Da Hæren var kommen i Byen, udplyndrede de den næsten ganske, og dræbte der mange Mennesker, og røvede uden Skaansel alt, hvad der havde nogen Værd; og Beboerne vaagnede ikke til nogen glad Tidende, men mange af dem maatte strax døie Hug og Vaabengang. Ogmund Hvide vaagnede ogsaa ved denne Ufred, ligesom de andre, der sov nærmest ham i Herberget. Han tog da den Beslutning, og de andre med ham, at de undflyede op paa et Loft, hvor de troede at kunne forsvare sig længst, thi der var ingen Mulighed i, at de kunde undkomme til Skoven. Da Jomsvikingerne bleve det vaer, trængte de op mod Loftet, og hug paa det af alle Kræfter; Ogmund saae nu, at den ankomne Hær var altfor strid-

var og hidsig, til at de kunde forsvare sig der; han tog da den Beslutning, at han sprang ned fra Loftet paa Gaden, og kom staaende ned; Vagn Aagesøn stod just der, hvor Øgmund kom ned, han hug strax til ham, og hug ham Haanden af ovenfor Haandledet; Vagn beholdt Haanden, men Øgmund undslap til Skoven. Med Haanden fulgte en Guldring, hvilken Vagn tog op, og beholdt. Men da Øgmund kom til Skoven, og han endnu der kunde høre dem tale, standsede han, for at forsøge, om han af deres Ord kunde forstaae, hvo de vare, thi han vidste det endnu ikke, og syntes at man kunde have Grund til at bebreide ham hans Uvidenhed, om han ikke, naar han kom til Folk, vidste nogen Besked derom, skjønt han dog bar et kjendeligt Mærke paa sig. Af deres Ord og Raab blev han da vaer, at det var Jomsvikingerne, som vare komne, og ligeledes fik han at vide, hvo der havde givet ham selv Hugget. Derefter drog han sin Vei bort over Skove og Krat, og det siges at han i tre Døgn laae ude i Skovene, inden han kom til beboede Steder; men saasnart han kom til Bygder og Folk, havde han al den Bistand, som han behøvede, thi mange kjendte ham, og han var en vel anseet og vennesæl Mand. Han spurgte nu, hvor Jarlen gjæstede, og begav sig strax til ham. Jarlen gjæstede den Gang paa Gaarden Skugge hos en Lehnsmand, ved Navn Erling; Jarlen var der med hundrede Mænd, og hans Søn Erik var der med ham. Det siges, at Øgmund Hvide kom der en Aften silde, og gik strax ind i Hallen for Jarlen, og hilste paa ham; Jarlen tog vel imod hans Hilsen, og spurgte ham om, hvad

Tidender der gik blandt Folk. „Fra min Færd ere end kun ringe Tidender at berette," svarede Øgmund, „men det kunde vel hændes, at de kunne blive til ikke saa ganske ringe." „Hvad da?" spurgte Jarlen; „det da," svarede Øgmund, „at jeg kan forkynde dig Budskab om Krig, at en stor fjendtlig Hær er kommen i Land øster i Vigen, som farer frem med megen Ufred og Hærværk, og det troer jeg de have i Sinde, ret at fortsætte for Alvor." Jarlen svarede: „Jeg kan da see," sagde han, „at Folk her i Landet aldrig ville holde op med løgnagtige Beretninger, førend nogen bliver hængt derfor!" „Ei maa du tage dette saa," sagde Erik, „dette er ingen usandfærdig Mand, som fremfører denne Tidende." „Veed du da meget nøie, Frænde!" sagde han, „hvo denne Mand er, og det er da rimeligt, eftersom du tager dig af hans Sag." „Derom troer jeg at vide nogen Besked," sagde Erik, „ikke mindre end du, Fader! efter din Formodning; jeg troer, at det er din Lehnsmand Øgmund Hvide, og han har ofte modtaget os bedre, end vi nu modtage ham." „Ei kjendte jeg ham," sagde Jarlen, „lad ham igjen komme hid at tale med mig!" Øgmund kom strax efter Jarlens Bud, og gik igjen hen for ham. „Hvilken Øgmund er du?" spurgte derpaa Jarlen; og han gav ham da nøiagtig Underretning om sig, saa at Jarlen kunde gjenkjende ham. Da sagde Jarlen: „Jeg veed, at du vil kun fremføre en sand Beretning, om du er saadan en Mand; men siig mig," vedblev Jarlen, „hvo anfører denne store Hær?" „Sigvald heder Anføreren," sagde Øgmund, „men desuden hørte jeg nævnes i Hæren baade Bue og Vagn, og jeg bærer

noget Vidnesbyrd paa mig selv om, at jeg ikke opdigter dette;" og han rakte nu Haanden op, og viste Jarlen Stumpen. Da sagde Jarlen: „Haardt er du behandlet og ynkelig tilredt, men veed du, hvo der tilføiede dig denne Skade?" „Jeg sluttede mig dertil, Jarl!" sagde han, „af det, som de sagde, da han optog Ringen, som sad paa Haanden: Der er noget fortjent for dig, Vagn Aageson! sagde de, og deraf troede jeg at forstaae, at det var ham, som havde hugget Haanden af mig, og at denne Hær maatte være Jomsvikingerne." „Dette maa du have forstaaet ret," sagde Jarlen, „af de Mænd, som du hørte nævnes i Hæren, men det er dog vist, at denne Hær valgte jeg sidst imod mig, om jeg kunde vælge blandt alle, og nu behøves baade Forstand og Haardførhed, saa er min Formodning herom."

40. Jarlen sendte nu strax nogle Mænd til Lade, til sin Søn Svend, at berette ham Krigstidenden, og byde ham, at han skulde besørge Folk samlede over hele Trondhjem, og at han skulde opfordre alle de mest anseete Mænd, og ligesaa de mindre anseete, og faae hvert Skib af nogen Størrelse udrustet derfra. Gudbrand Hvide var der hos Jarlen, og var mest afholdt af ham. Jarlen drog strax bort fra Gildet med det Mandskab, som han der fik samlet, og han drog nu, indtil han kom ned i Romsdalen, og siden samlede han Folk fra Nordmøre. Han sendte Erling sydefter igjennem Rogeland, at berette Tidenden, og samle Folk der; og han skikkede ham strax afsted derhen, inden han drog fra Gildet, og sendte det Budskab til alle sine Mænd, som vare i Landet, og til alle

dem, som der var noget ved, at de skulde alle komme til ham med det Mandskab, som de kunde faae samlet. Og Jarlen sendte ligesaa vel Bud til de Mænd, med hvilke han var uenig, at ogsaa de skulde komme til ham, og lod tilføie, at han vilde indgaae Forlig med alle dem, som kom til ham denne Gang, og ydede ham Bistand. Hakon Jarls Søn Erik drog nordefter igjennem Rummedalen imod sin Broder Svend, overalt omkring paa Øerne og Udkanterne af Landet, og samlede alle de Folk, som han kunde faae. Da Erik seilede sydefter igjennem Hamresund, fortælles der, at der kom Krigsskibe imod ham, under Anførsel af en Mand, som hed Thorkel med Tilnavn Midlang; han var en barsk Viking, og var i Uenighed med Hakon Jarl. Vikingerne grebe strax til deres Vaaben, og agtede at lægge imod dem, de havde tre Skibe. Men da Erik saae det, sagde han til Thorkel Midlang: „Hvis du vil slaaes med os, da skulle vi være beredte dertil, men dog seer jeg her et bedre Raad." „Hvad er det?" spurgte Thorkel. „Upassende synes mig det," sagde Erik, „at vi Norges Mænd slaaes selv indbyrdes, thi nu vilde der være bedre Vilkaar for Haanden: hvis du vil komme til min Fader med dit Mandskab, og yde ham den Bistand, som du formaaer, da ville I blive forligte, og det vil da ikke være vanskeligt fra min Faders Side." „Det Vilkaar vil jeg modtage," svarede Thorkel, „dersom du staaer inde for, Erik! at dette ikke skal blive uopfyldt, naar jeg kommer til din Fader." „Det skal jeg staae inde for," sagde Erik, og Thorkel Midlang gav sig da med sit Mandskab i Følge med Erik. Strax derefter traf Brødrene Erik og

Svend paa hinanden, og de droge nu til det Sted, som Hakon og Erik, forend de skiltes, havde aftalt med hinanden, og siden mødtes de alle, Hakon, Erik og Svend, paa det Sted, hvor de havde aftalt, at de skulde træffes, og hele Hæren skulde komme sammen; det var paa Søndmøre ved den Ø, som hedder Hød; der kom mange Lehnsmænd. De havde i alt tre hundrede Skibe, af hvilke dog mange ikke vare meget store. De laae der i den Vig, som hedder Hjørungevaag, og de gik nu paa Raad sammen, og laae der i Vigen med hele Flaaden.

41. Om Jomsvikingerne er dernæst at berette, at de droge søndenfra langs med Kysten, og fore frem med Ufred, hærjede og røvede, hvor de kom frem. De hug store Strandhug, og dræbte mange Mennesker, og vidt omkring opbrændte de Gaardene til Aske, og de fore frem med Hærskjold overalt nordefter, og alle undflyede, som spurgte til dem, og fik Leilighed til at undslippe. De droge nu saaledes, indtil de kom til det Sund, som kaldes Ulvesund, og de vare da komne til Stat, og det siges, at ingen af dem, hverken Hakon Jarl eller Jomsvikingerne, havde faaet nogen sikker Underretning om hinanden. Jomsvikingerne seilede nu søndenfra, Stat forbi, tyve Somile, og fore, ligetil de kom i Havnen ved Herøerne, hvor de lagde sig til Leie med hele deres Flaade. Da de vare komne der, syntes de paa ny at behøve Levnetsmidler, og det siges da, at Vagn Aagesøn drog paa sit Skib til Øen Hød, og han vidste ikke, at Jarlen laae der i Vigen kort fra Øen. Vagn laae ved Øen, og de gik op paa samme, i den Agt at gjøre Strandhug, om de

kunde træffe noget Kvæg. Det skete nu, at de traf en Mand, som drev foran sig tre Køer og tolv Geder; Vagn spurgte denne Mand om Navn; han svarede og sagde, at han hed Ulf. Da sagde Vagn til sine Mænd: „Tager I nu Køerne og Gederne, og slagter dem, og fører dem ud paa vort Skib, og gjører ligesaa, hvis I her træffe mere Kvæg!" „Hvo er denne Mand," sagde da Ulf, „som anfører Mandskabet paa dette Skib?" „Han hedder Vagn, og er Aages Søn," svarede Vagn. „Saa tykkes mig nu," sagde da Ulf, „at der nu maa være større Slagtekvæg, og nu ikke meget langt fra eder, eftersom eders Agt nu er, Jomsvikinger! end at I behøve at slagte mine Køer eller Geder." „Siig os det da, om du veed noget til Hakon Jarls Færd," sagde Vagn, „og hvis du med Sikkerhed kan sige os det, saa at vi kunne vide, hvor han er, da skal du undslippe baade med dine Køer og Geder: hvilke Tidender kan du da berette os, hvad veed du om Hakon Jarl?" Ulf svarede: „Her laae han i Gaaraftes silde med eet Skib indenfor Øen Hod paa Hjørungevaag, og I kunne strax dræbe ham, om I ville, thi han venter der paa sine Mænd." „Da skal du have frikjøbt alt dit Kvæg, og gaa nu om Bord paa Skibet til os, og lots os ind til Jarlen." „Det gaaer ikke an" sagde Ulf, „og jeg vil visseligen ikke stride imod Jarlen, det passer sig ikke; men sige vil jeg eder Veien, saa at I kunne finde ind i Vigen, om I ville; og hvis jeg drager med eder ud paa Skibet, da vil jeg betinge mig, at I skulle lade mig fare i Fred, naar I kunne see saa langt, at I kunne finde Veien ind i Vigen." Ulf gik nu om Bord paa Skibet til

dem; det var tidlig om Morgenen, og de ilte nu saa hurtig som muueligt til Herøerne, og berettede Sigvald og alle Jomsvikingerne denne Tidende, som Ulf sagde dem.

42. Jomsvikingerne beredte sig nu i alt, saa vel som det stod i deres Magt, som om de skulde drage til den haardeste Kamp, og vilde være beredte paa alt, skjønt Ulf lod, som det var en let Sag; og da de vare heelt beredte, roede de til Vigen. Det siges nu, at Ulf anede, at Skibene i Vigen vilde forekomme dem flere, end han havde berettet dem; og saasnart de saae Skibene komme frem, sprang Ulf over Bord, dukkede strax under, og agtede at svømme i Land, og vilde ikke vente efter, at de skulde lønne ham for hans Arbeide; men da Vagn saae det, vilde han tilvisse lønne ham efter hans Fortjeneste, han greb da et Spyd, og kastede det efter ham, og Spydet traf ham lige paa Midten, og han døde der. Sigvald og alle Jomsvikingerne roede nu ind paa Vigen, og saae da, at hele Vigen foran dem var bedækket af Krigsskibe. De lagde nu strax hele deres Flaade i Slagorden. Paa den anden Side saae nu Jarlerne Hakon og hans Sønner, hvor Jomsvikingerne vare komne, de løste da strax Skibene fra hinanden, og bestemte, hvo der skulde stride imod enhver af Fjenderne. Det siges, at Bugten af Hjørungevaag vender imod Øst, men Mundingen imod Vest; ude paa Vigen staae tre Stene, som kaldes Hjørunger, af hvilke den ene er noget større end de andre; efter disse Stene er Vigen opkaldt. Midt inde i Vigen ligger der et Skjær, fra hvilket der til alle Sider er lige langt til Land, baade indefter i Bugten

af Vigen og udefter til begge Sider; nordenfor Vigen ligger en Ø, som hedder Primsignd, og søndenfor Vigen ligger Harund, og indenfor samme Harunderfjord. Nu fortælles det, at Jomsvikingerne lagde deres Skibe i følgende Orden: Sigvald lagde sit Skib i Midten af Fylkingen, og nærmest ved ham lagde hans Broder Thorkel Høie sit; Vue Digre og hans Broder Sigurd Kappe lagde deres Skibe ude i den ene Fløi af Fylkingen; og Vagn Aagesøn og Bjørn den Bretske deres i den anden Fløi. Hakon Jarl og hans Sønner overveiede paa deres Side, hvo af deres Flaade der skulde stride imod disse Kæmper, og de ordnede saaledes deres Folk paa de fleste Steder, at tre bleve satte imod een af Jomsvikingerne. Nu er da først at fortælle om deres Bestemmelse, at Svend Hakonsøn skulde stride imod Sigvald: men mod Sigvalds Broder Thorkel Høie vare satte tre Mænd, af hvilke den ene var Yrjar Skegge, den anden Sigurd Steikling oppe fra Halogeland, den tredie Thorer, med Tilnavnet Hjort: med Svend Hakonsøn vare ogsaa bestemte tvende Mænd imod Sigvald, som ikke forhen ere nævnte, nemlig Gudbrand fra Dale og Styrkar fra Gimse: imod Vue sattes Jarlens Lehnsmand Thorkel Midlang og Halstein Kærlingebane fra Fjaler, og som den tredie Thorkel Leira, som ogsaa var Jarlens Lehnsmand: imod Vues Broder Sigurd Kappe sattes Armod fra Ønunderfjord og hans Søn Arne: imod Vagn Aagesøn sattes Jarlen Erik Hakonsøn, Erling af Skugge og Øgmund Hvide som den tredie, hvilken sidste havde at gjengjelde Vagn, fordi han, som

før blev berettet, havde afhugget hans Haand: imod Bjørn den Bretske bestemtes Lehnsmanden Einar den Lille, Havard Uppsja som den anden, og Halvard af Flydrenæs som den tredie; men Hakon selv skulde seile frit omkring, og var ikke bestemt imod nogen enkelt, men skulde understøtte alle Fylkingerne og anføre Flaaden. Det siges at fire Islændere have været med Jarlerne Hakon og Erik, hvilke her ere nævnte; det var nemlig Einar, som da blev kaldt Skjoldmø-Einar; han var Jarlens Skjald, men stod da i liden Anseelse hos Jarlen, imod hvad han før havde staaet; Einar talte meget om, at han vilde løbe fra Hakon Jarls Flok og over til Sigvald, og siden kvad han denne Vise:

I en Uhelds Tid jeg
Odins Drik[1] tillaved,
Kvad til Heltes Hæder,
Medens andre slumred;
Ingensteds jeg kom, hvor
Penge agtedes meer end
Skjalde; Jarlen sparer
Guld for en Hæders Drapa!

„Og tilvisse vil jeg til Sigvald," sagde han, „ei vil han bevise mig mindre Hæder, end denne Jarl beviser mig;" han sprang derpaa ud fra Hakon Jarls Skib op paa Bryggen, og lod som han havde megen Lyst til at løbe bort, men løb just ikke strax, men vilde see, hvorledes Jarlen vilde tage det op; og da han kom paa Bryggen, kom der ham igjen en Vise paa Tungen, og han kvad til Sigvald:

[1]) Skjaldskab benævntes Odins Drik eller Mjød.

Jarlen, som Ulve føder,
Søge vi nu ville,
Vore Skjolde paa Sigvalds
Skibe ville vi hænge[1]!
Saa mig ei ringeagter
Høvdingen, naar vi træffes,
Ud paa Søens Heste[2],
Vore Vaaben vi bære!

Hakon Jarl mærkede nu, at Skjoldmø-Einar var i Færd med at drage bort, og han kaldte da paa ham, og bad ham komme tilbage at tale med ham. Denne gjorde saa. Derpaa tog Jarlen gode Skaaler, som han havde, der vare gjorte af luttret Sølv og heelt forgyldte, dermed fulgte to Vægter, den ene af Guld, den anden af Sølv, paa hver af disse Vægter var anbragt Billedet af et Menneske, og de kaldtes Lodder, men de vare i Grunden Lodder, som Folk pleiede at have, og havde fortrinlige Egenskaber, og Jarlen brugte disse Lodder i alle Tilfælde, som vare af nogen Vigtighed. Jarlen pleiede at lægge disse Lodder i Skaalerne, og bestemme, hvad ethvert skulde betyde for ham, og bestandig, naar Lodderne gik godt, og det kom op, som han vilde, da bevægede Loddet sig i Skaalen, som bemærkede, at det, som han ønskede, vilde skee, og dette Lod rumlede da noget i Skaalen, saa der hørtes en Glam deraf. Disse Kostbarheder gav Jarlen Einar, og han blev munter og glad derover, og han opgav nu Bortfærden, og drog ikke til

[1]) Til Dækning mod Fjendens Skud. [2]) Skibene.

Sigvald; og deraf fik Einar Navn, og blev siden kaldt Einar Skaaleglam. Den anden Islænder, som var der, hed Vigfus, og var en Søn af Vigaglum; den tredie var Thord, med Tilnavn Ørvehønd eller Keithaand, den fjerde Thorleif, med Tilnavnet Skuma, han var en Søn af Thorkel den Rige vestenfra Alvidra i Dyrefjord. Det fortælles om denne Thorleif, at han tog sig i Skoven en stor Kølle eller knortet Træbul, gik derpaa hen, hvor Kokkene havde Ild paa og lavede Mad, og sved Køllen rundtomkring udvendig, og med den i Haanden gik han nu til Erik Hakonsøn, just som denne gik ned til Skibet, ledsaget af Einar Skaaleglam; Thorleif gav sig da i Følge med dem, og da Erik saae ham, sagde han; „Hvad vil du, Thorleif! med den store Kølle, som du holder i Haanden?" Thorleif svarede ham paa denne Maade:

I Haanden jeg har
Den til Hoveder gjorte
Bues Beenbrækker,
Sigvalds Ulykke,
Vikingers Fare,
Hakons Værge;
Egekøllen,
Om vi leve,
Vist skal vorde
Ond for Daner.

De fire Islændere Thorleif Skuma og Einar Skaaleglam, Vigfus Vigaglumsøn og Thord Ørvehønd begave sig nu om Bord paa Skibet med Erik.

43. Derefter lagde Fylkingerne imod hinanden i den Orden, som nu er opregnet og fortalt, og Ha-

kon Jarl var i Fylkingen med sin Søn Svend, for at staae ham bi imod Sigvald, og der begyndte nu en meget hidsig Kamp imellem Fylkingerne, og man behøvede ikke at opmuntre nogen af dem til Strid eller Fremgang, og det siges, at saavel Sigvald som Hakon og Erik holdt vel Stand, og ingen af dem lod deres Skibe vige tilbage. Men som Sagerne stode saaledes, fik Hakon Jarl at see, at Bue havde gjort en stor Bugt paa deres Fylking, der hvor han var i den nordre Fløi, og de, som strede imod ham, havde ladet Skibene trække sig tilbage, og fandt, at det var bedre at være længere fra ham; men han trængte ikke desto mindre efter dem, han hug dem svære Hug, og de fik megen Skade af ham, og han var farlig i Kampen. Jarlen mærkede, at det stod omtrent lige imellem Erik og Vagn, som vare i den søndre Fløi af Fylkingen. Erik lagde da derfra med det Skib, som han selv førte, og ligesaa gjorde hans Broder Svend med sit Skib, og Brødrene seilede nu hen, og lagde imod Bue, og strede mod ham, og fik deres Fylking netop rettet, men ikke mere. Hakon Jarl stred imidlertid med Sigvald, men da Erik kom tilbage i den søndre Fløi af Fylkingen, havde Vagn gjort en stor Bugt paa Eriks Flaade; Eriks Skibe vare vegne tilbage, og vare adskilte, og Vagn havde gaaet igjennem Fylkingen, og trængt fast ind paa dem. Da Erik saae dette, blev han meget vred, og lagde nu Jernbarden[1] haardt imod det Skib, som Vagn styrede, og de stak Stavnene sammen, og de sloges nu paa ny, og Stri-

[1]) Eriks Skib, som var beslaaet med Jern paa Forstavnen.

den havde ikke været hidsigere, end den nu blev. Det siges nu, at Vagn og Aslak Holmskalle sprang fra deres Skib over paa Eriks Jernbarde, og hver af dem gik derpaa langs med sit Bord, og Aslak Holmskalle hug til begge Sider, saa det er værdt at omtale, og ligesaa gjorde Vagn, og de sloge saaledes omkring sig, at alt Mandskabet veg for dem. Erik saae nu, at disse Mænd vare saa hidsige og rasende, at det ikke vilde gaae godt længe saaledes, og at det var nødvendigt, saa hurtig som mueligt at søge Jarlens Raad. Aslak var, som der berettes, skaldet, og havde ingen Hjelm paa Hovedet, men trængte frem med den bare Hjerneskal om Dagen. Det var klart Veir og varmt, og formedelst Heden aftoge mange deres Klæder, og beholdt allene Rustningerne paa. Erik ophidsede nu sine Mænd imod dem, og de trængte ind paa Aslak Holmskalle og brugte Vaabnene imod ham; de hug ham i Hovedet, baade med Sværde og Øxer, og tænkte, at de vilde gjøre ham den største Skade med det, da han havde den blottede Hjerneskal; men det siges dog, at Vaabnene sprang uden Virkning af Aslaks Hjerneskal, hvad enten de hug ham i Hovedet med Sværde eller Øxer, thi ingen af dem bede, men sprang alle bort fra Skallen, i det de hug. Da de nu saae, at han gik haardt frem, hvad de end foretoge sig, og gjorde rydeligt omkring sig, hug til begge Sider baade tidt og haardt og stort, og fældte mange Mænd; saa siges der, at Vigfus Vigaglumsøn fattede det snilde Raad, at han greb en stor Ambolt med Horn, som laae paa Dækket af Jernbarden, og hvorved Vigfus forud havde nittet sit Sværdefæste, som var løsnet, og slog den i

Hovedet paa Aslak Holmskalle, saa at Hornet eller Spidsen strax gik ned i Hovedet; dette var Aslak ikke hærdet imod, men faldt strax død paa Stedet. Men Vagn gik langs det andet Bord, og slog fra sig paa det hidsigste, hug til begge Sider, og tilføiede mangen Mand Skade, og i det det gik saa, løb Thorleif Skuma imod Vagn, og slog til ham med Køllen; Hugget traf oppe paa Hjelmen, og var saa svært, at han blev saaret indenfor, vaklede og snublede nær henimod Thorleif, og i det han snublede, stak han Sværdet i Thorleif, og dernæst sprang han ud fra Jernbarden, og kom staaende ned paa sit eget Skib. Ingen havde været skarpere i Angreb, end han og alle hans Mænd vare; og saaledes havde han og Holmskalle dog ryddet Jernbarden for Erik, at denne maatte lade gaae Folk fra andre Skibe om Bord paa samme, indtil den igjen var fuldstændig besat, hvilket han fandt fornødent, og der begyndte nu igjen en skarp Strid imellem ham og Vagn. Nu saae dernæst Erik, at hans Fader Hakon Jarl og hans Fylking var kommen i Land, og der blev nu nogen Stilstand i Kampen.

44. Hakon Jarl og hans Sønner kom nu alle sammen, og talte med hinanden; da sagde Hakon Jarl: „Det forekommer mig, at Kampen gaaer os meget imod, og det er baade saa, at jeg forud holdt disse Mænd for haarde at stride imod, og nu tykkes mig ogsaa, at ingen ere dem lige, at de jo ere værre end alle andre, og det kan jeg see, at det ikke vil gaae godt saaledes, om man ikke finder paa et Raad. I skulle nu blive tilbage ved Hæren, thi det er uforsigtigt, at alle Høvdingerne gaae bort fra Mandskabet, om Joms-

vikingerne skulde lægge imod os, som man aldrig kan være rolig for; men jeg vil imidlertid gaae op i Land med nogle Mænd," sagde Hakon Jarl, „og see, hvad der kan udrettes." Jarlen gik da op i Land med nogle Mænd, og gik nordefter op paa Øen Primsignd. Der paa Øen var en stor Skov; Jarlen gik hen til en aaben Plads, som var i Skoven, og lagde sig der ned paa begge Knæer, og gjorde Bøn. Han vendte sig imod Nord, og han talte nu saaledes, som han ventede det vilde bedst hjælpe, og saa vidt kom det med hans Bønner, at han anraabte sin Skytsgudinde Thorgerde Hørdetrold, men hun lukkede Ørerne for Jarlens Bøn, og det forekom ham, at hun maatte være vred paa ham. Han bød hende nu at tage forskjellige Ting af ham til Offer, men hun vilde ikke modtage det, saa at han syntes næsten at maatte opgive Haabet. Saa vidt kom det omsider, at han bød hende Menneskeoffer, men hun vilde ikke antage det, som han bød hende til Menneskeoffer. Nu syntes Jarlen, at det blev slettere med hans Sag, om han ikke fik hende formildet, og han forøgede nu Tilbudet til hende, og det kom endelig saa vidt, at han bød hende ethvert andet Menneske, ham selv og hans Sønner Erik og Svend undtagne; men Jarlen havde en Søn, som hed Erling, og var syv Aar gammel, og var en meget haabefuld Dreng; og det blev da omsider Udfaldet, at Thorgerde modtog Jarlens Tilbud, og kaarede Jarlens Søn Erling. Og da nu Jarlen tyktes, at hans Bønner og Paakaldelse bleve hørte, fik han bedre Haab; og han lod derpaa Drengen tage, og overgav ham til sin Træl Skopte Kark, og han tog

Drengen af Live paa samme Maade, som Hakon pleiede, og som han gav ham Bestemmelse om. Derefter drog Jarlen til sine Skibe, og opmuntrede nu hele sit Mandskab paa ny: „og nu veed jeg vist," saa sagde han, „at vi ville faae Seier over Jomsvikingerne, gaaer derfor desbedre frem! thi nu har jeg, for at skaffe os Seiren, gjort Løfter til de tvende Søstre Thorgerde og Irpa, og de ville ligesaa lidet slaae Haanden af os nu som før." Medens Jarlen var borte, havde der været en Stilstand i Kampen, og imidlertid havde de paa begge Sider, saa godt som de kunde, igjen beredt sig til Strid. Derefter gik nu Jarlen om Bord, og de lagde nu imod hinanden anden Gang. Jarlen var nu imod Sigvald, og gik paa det hidsigste frem i Fortrøstning til Hørdebrud og Irpa; og nu begyndte Veiret at oprøres i Nord, en tyk og sort Sky trak op af Havet, og hævede sig pludselig over dem; det var paa den Tid Dags, at Klokken var henimod tre, og Skyen skjulte nu hurtig Himmelen, og der fulgte strax en stærk Byge paa, og det forekom dem, som der var deri baade Lyn og Tordenbrag, thi alle Jomsvikingerne maatte stride imod Uveiret. Denne Byge, og Veiret, som stod i Forbindelse med samme, var med saadant Under, at somme ikke kunde gjøre mere end holde Stand, og Folkene, som forud om Dagen havde taget Klæderne af for Hedens Skyld, begyndte nu, da Veiret havde forandret sig, at ryste af Kulde, men desuagtet kæmpede de dog med Mandighed. Det fortælles, at Bues Følgesvend Havard Huggende var den første, der saae Hørdebrud paa Hakon Jarls Flaade; der vare ogsaa mange andre, som

saae hende, om de end ikke pleiede at kunne see Spøgelser, og da Bygen sagtnedes lidt, saae de tillige, at en Piil fløi, som det forekom dem, af hver Finger paa Hexen, og en Mand faldt bestandig for hver Piil død paa Stedet. Dette fortalte de nu til Sigvald og deres andre Stalbrødre; da tog Sigvald til Orde, thi Hakon og hans Sønner fortsatte Striden saa hidsig som de kunde, baade da Bygen kom paa, og saalænge den varede, og sagde: „Ei tykkes mig, som vi stride imod Mennesker alene i Dag, men snarere imod de værste Trolde, og skjønt det maa synes noget vanskeligere at gaae vel imod Trolde, er det dog det bedste, at enhver viser sig saa haardfør som muligt." Det fortælles nu om Jarlen Hakon, at, da han fandt at Bygen formindskedes, og ikke var saa heftig, som den havde været, paakaldte han igjen med Iverighed Thorgerde og hendes Søster Irpa, og gjorde hende og dem begge opmærksomme paa, hvor meget han havde opofret, i det han havde ofret sin Søn, for at faae Seier; og Bygen drev nu paa anden Gang, og strax, da Uveiret igjen blev stærkere, saae Havard Huggende, at to Koner vare paa Hakon Jarls Skib, og bare sig begge eens ad, ligesom han før saae den ene, og Sigvald tog nu til Orde: „Nu vil jeg flye bort," sagde han, „og saa skulle alle mine Mænd gjøre, og er det nu blevet saa meget værre end før, da jeg talte herom, som vi nu stride imod to Troldkvinder, og der da kun var een, og nu ville vi ikke tøve her længer, og det kan tjene os til Undskyldning, for at vi holde bort, at vi ikke flye for Mennesker, thi ei gjorde vi det Løfte, at stride imod Trolde." Sigvald holdt nu bort med

sit Skib, og raabte til Vagn og Bue, at de skulde undflye saa hastig muueligt. I det samme som Sigvald løste sit Skib fra Flaaden, og raabte til Bue og Vagn, sprang Thorkel Midlang fra sit Skib op paa Bues Skib, og dette skete nu i en Haandevending; han hug af ham Læben og Hagen heelt ned igjennem, saa at Stykket strax faldt ned paa Skibet, og Tænderne sprang Bue ud af Munden ved Hugget. Da Bue fik dette Saar, sagde han: „Kun lidet vil nu den danske Mø paa Bornholm synes om at kysse os, om vi skulle nogensinde herefter komme did." Bue hug igjen til Thorkel, men det var glat paa Skibet, som var blodigt, og Thorkel faldt paa Skjoldegangen[1], da han vilde bøde Hugget af, og Hugget traf ham da paa Midten, og Bue hug ham sønder i to Stykker ved Skibsbordet. Strax efter dette tog Bue sine Guldkister, een i hver Haand, og sprang derpaa over Bord med begge Kisterne, og ingen af dem kom op mere, saa at nogen siden saae enten ham eller Kisterne. Da Bue steg op, og agtede at springe over Bord, som han derpaa gjorde, skal han, efter nogles Udsagn, have sagt disse Ord: „Over Bord, alle Bues Mænd!" og da sprang han strax over Bord. Nu er at fortælle om Sigvald, at han trak sig ud af Flaaden, og agtede ikke paa, at Bue var sprungen over Bord, og han raabte nu paa Vagn og Bue, at de skulde flye ligesom han; men Vagn svarede ham, og kvad denne Vise:

Selve Sigvald haver
Sat os her i Kampen,

[1]) d. e. den Kant paa Skibsbordet, hvor Skjoldene opstilledes til Dækning.

Og den feige Usling
Foer nu hjem til Danmark,
Tænker snart i sin Kones
Arme sig at kaste,
Men over breden Borde
Bue gik med Kjækhed.

Sigvald var, som der fortælles, bleven kold i Bygen, og gik til Aarerne for at roe sig til Varme, men en anden Mand satte sig imidlertid ved Styret; og da Vagn havde kvædet Visen, og saae forud Sigvald, kastede han et Spyd til ham, og troede, at han endnu sad ved Styret, men Sigvald var da gaaet til Aarerne, og Spydet traf ham, som styrede; men i det Vagn kastede Spydet ud af Haanden, sagde han til Sigvald: „Gid du faae en Ulykke for din Flugt!" Sigvalds Broder Thorkel Høie drog strax bort, da Sigvald var flygtet, og havde sex Skibe, og ligesaa gjorde Sigurd Kappe, thi hans Broder Bue var da gaaet over Bord, og der behøvedes da ikke at vente efter ham, og begge, baade Thorkel og Sigurd, troede nu at have udført deres Løfte, og de fortsatte nu alle Reisen uafbrudt til Danmark, og havde fire og tyve Skibe bort med sig. Men alle de, som kunde komme bort fra de efterværende Skibe, sprang op paa Vagns Skib, og forsvarede sig der alle paa det hidsigste, lige-til det begyndte at blive mørkt, da ophørte Striden, og der stode da endnu tilbage en betydelig Mængde Mænd paa Vagns Skib; men Dagen strakte ikke til før Hakon Jarl og hans Folk til at undersøge Skibene, hvor mange der vare levende paa samme eller kunde leve, og de lode derfor holde Vagt om Natten,

at ingen skulde ved Mørkets Hjælp slippe bort fra Jomsvikingernes Skibe, og toge al Takkelasen bort fra Skibene. Efterat have gjort dette roede Hakon Jarl med sine Folk til Land, og skøde Skjoldene over sig, og tyktes nu at kunne glæde sig over vunden Seier. De veiede nu Haglkornene, for saaledes at prøve Søstrene, Thorgerdes og Irpas Duelighed, og den stod sig vel i Prøven, thi det siges, at hvert Hagelkorn vog en Øre, da de veiede dem i Skaalerne. Derefter bleve Mændenes Saar forbundne, og Hakon Jarl selv og Gudbrand af Dale holdt Vagt om Natten.

45. Nu er at fortælle om Vagn og Bjørn den Bretske, at de overlagde med hinanden, hvad Beslutning de skulde tage: „Eet af to maae vi gjøre," sagde Vagn, „enten blive her paa Skibene, indtil det dages, og da lade os tage til Fange, og det Vilkaar er ikke værdt at vælge, eller søge til Land og gjøre dem saa meget Ondt, som vi formaae, og siden forsøge at undslippe." De toge nu alle det Raad, at de toge Masttræet og Raaerne, gik af Skibet, og de firsindstyve Mand, som de vare, førtes paa Træerne i Mørket, og vilde søge at komme i Land. De naaede til et Skjær, og troede da at være komne paa Fastlandet. Mange af dem vare da meget udmattede, og ti Mænd, som vare saarede, lode der Livet om Natten, saa at kun halvfjerdsindstyve endnu levede, og af disse vare dog mange meget affræftede, og de mægtede nu ikke at drage længere, men bleve der om Natten. Det siges ogsaa, at saavel Hagelbygen, som Lynilden og Tordenen standsede, da Sigvald var flygtet, og Veiret

blev igjen roligt og koldt, og saaledes var det nu ogsaa om Natten, da Vagn og hans Stalbrødre vare paa Skjæret til det blev Dag, og ligetil det var bleven lyst. Det siges at Jarlens Mænd endnu, da Morgenen stundede til, vare i Færd med at forbinde deres Saar, og havde anvendt hele Natten dertil fra den Tid af, da de lagde til Land, hvortil Grunden var, at der var en stor Mængde bleven saaret; men dog vare de nu næsten færdige dermed. Og nu strax efter hørte de en Buestreng smelde ude paa det Skib, paa hvilket Bue havde været, og en Piil fløi fra samme, og traf Jarlens Frænde Gudbrand under Armen, saa at han ikke behøvede mere, men var strax død, og saavel Jarlen som alle de andre toge sig Tabet af ham meget nær, og de lagde da hans Lig tilrette, thi der var ikke andet at gjøre. Det fortælles, at der stod en Mand ved Døren til Teltet, og da Erik gik ind i Teltet, spurgte han: „Hvi staaer du her," sagde han, „og hvi seer du saaledes ud, som om du er Døden nær." Det var Thorleif, og han svarede ham: „Jeg veed ikke," sagde han, „om ikke Vagn Aagesøns Sværdsod rørte mig lidt i Saar, da jeg gav ham Køllehugget." Da sagde Jarlen: „Til liden Glæde har din Fader ladet dig drage bort fra Island, om du nu skal døe." Dette, som Jarlen sagde, hørte Einar Skaaleglam, og der kom ham da en Vise i Munden:

Til den unge Havets
Helt saa kvad nu Jarlen,
Da paa den gjæve Kriger
Spor af Sværde vare:
Meget Uheld din Fader

Rammer, at han ei hjemme
Holdt dig, hvis du her skal
Døe, det skeer dog sikkert.

Og derefter faldt Thorleif Skuma om, og døde.

46. Saasnart det om Morgenen var blevet lyst, droge Jarlen og hans Folk ud, at eftersee Skibene, og kom til Vues Skib, da de især ønskede at faae at vide, hvo der havde skudt Pilen om Natten, og det syntes dem, at denne Mand havde fortjent en haard Medfart. Da de nu kom til Skibet, fandt de der een Mand, som endnu var kun lidet mere end netop i Live, det var Havard Huggende, som havde været Vues Følgesvend, han var meget saaret, thi begge Fødderne vare huggede af ham nedenfor Knæerne. Svend Hakonsøn og Thorkel Leira gik hen til ham, og da de kom der, spurgte Havard: „Hvorledes var det, Svende!" sagde han, „kom der nogen Sending her fra Skibet over til eder i Nat eller ingen?" „Tilvisse kom der een," svarede de, „kom den maaskee fra dig?" „Ei er det at fordølge," sagde han, „at jeg sendte eder den, blev den nogen Mand til Skade, der hvor den ramte?" „Han, som den ramte, døde paa Stedet," svarede de. „Det er da vel," sagde han, „men hvo ramte den?" „Gudbrand Hvide," svarede de. „Ja!" sagde han, „saa skete da ikke det, som jeg helst ønskede, thi Jarlen selv havde jeg tiltænkt Pilen, men nu vil jeg dog være tilfreds dermed, da nogen faldt for den, som I nødig vilde have mistet." „Det er ikke noget at betænke sig paa," sagde Thorkel Leira, „lad os dræbe denne Hund som snarest!" og derpaa hug han til ham, og strax løb andre til, og hug ham sønder, indtil han var død.

De havde forud spurgt ham om Navn, og han havde sagt dem det. Da de havde udført dette, droge de igjen ind til Landet, og fortalte Jarlen, hvem de havde dræbt, og sagde, at det ikke var nogen ringe Trold, og at de af hans Ord tydelig mærkede, at hans Sind ikke stod til at forbedre. Derefter bleve de vaer, at der var en heel Mængde Mænd ude paa Skjæret; Jarlen bød sine Folk at drage ud efter dem, og tage dem alle uden Undtagelse til Fange, og føre dem til ham, og han tilføiede, at han vilde raade for deres Liv. Jarlens Mænd gik da om Bord paa et Skib, og roede ud til Skjæret. De Mænd, som vare der, vare saa forkomne af Saar og Kulde, at kun faa af dem vare i Stand til at føre Vaaben, og der fortælles heller ikke om, at nogen af dem har forsvaret sig; de bleve nu alle tagne til Fange af Jarlens Mænd, og førte i Land til Jarlen, de vare halvfjerdsindstyve ialt. Derefter lod Jarlen Vagn og hans Stalbrødre lede op paa Land. De bleve bundne med Hænderne bag paa Ryggen med eet Reb, uden Skaansel, den ene ved Siden af den anden. Jarlen og hans Mænd aabnede nu deres Madgjemmer, og satte sig til at spise, og Jarlen agtede nu i god Mag om Dagen at dræbe alle disse Jomsvikinger, som de havde taget fangne. Førend de satte sig til at spise, bleve Jomsvikingernes Skibe førte i Land, og Godset blev sammenbaaret til Deling, og Hakon Jarl og hans Mænd skiftede Godset nøie imellem sig og ligesaa deres Vaaben, og de syntes nu, at de i alle Henseender havde vundet en stor Seier, da de havde faaet alt Godset, taget en Deel af Jomsvikingerne til Fange, og for-

drevet nogle, men dog dræbt den største Deel, og de snakkede og broutede nu dygtig. Og da de nu vare mætte, gik de ud af Teltene, og hen hvor de Fangne sade, og det siges at Thorkel Leira blev bestemt til at hugge dem alle ihjel. De tiltalte først Jomsvikingerne, og spurgte dem, om de vare saa haardføre, som Ordet gik om dem, men Jomsvikingerne svarede dem intet paa dette, saa vidt her er fortalt.

47. Det er dernæst at fortælle, at nogle af dem, som vare meget saarede, bleve nu løste af Rebet. Skopte Kark og nogle andre Trælle havde imidlertid holdt Vagt ved dem, og holdt Rebet. Da Jomsvikingerne nu vare løste, foretoge Trællene sig at snoe Vøire i Haaret paa dem, og der bleve nu først fremførte tre saarede Mænd med denne Tilberedelse. Thorkel Leira gik dernæst til dem, og hug Hovedet af den ene efter den anden, og talte derpaa til sine Kammerater, og spurgte dem, om de kunde finde, at han ved denne Forretning havde i nogen Maade forandret Udseende: „thi Folk sige," sagde han, „at det pleier at skee, naar man hugger tre Mænd ihjel, den ene efter den anden." Hakon Jarl svarede ham: „Ei kunne vi see, at du ved dette har forandret Udseende, men dog synes mig, at dit Udseende tilforn var forandret." Man førte nu den fjerde Mand fra Rebet, snoede en Vøir i hans Haar, og førte ham derhen. Thorkel hug ligeledes ham ihjel, ogsaa han var meget saaret. Da han kom der, talte Thorkel til ham, førend han gav ham Hugget, og spurgte, hvorledes han syntes om at døe. Han svarede: „Godt synes mig om min Bane," sagde han,

„det vil gaae mig ligesom min Fader, at jeg skal døe;" og derefter hug Thorkel Hovedet af denne Mand, og han endte saaledes sine Dage. Nu blev den femte Mand løst fra Rebet, og ført derhen, og da han kom der, sagde Thorkel Leira: „Hvorledes synes du om at døe?" Han svarede: „Ei mindedes jeg da Jomsvikingernes Lov, om jeg frygtede ved Døden, eller talte Angestord, ethvert Menneske skal een Gang døe;" Thorkel hug ham. De besluttede nu at tilspørge enhver især af dem, førend de bleve dræbte, for saaledes at prøve Mandskabet, om det var saa tappert, som Ordet gik om det, og da syntes det tilstrækkelig prøvet, om ingen talte Angestord. Derpaa fremførtes den sjette Mand, og en Vøir blev snoet i hans Haar. Thorkel spurgte ham paa samme Maade. „Godt synes mig om at døe med god Berømmelse," sagde han, „men du, Thorkel! vil leve med Vanære." Han hug denne. Da blev den syvende Mand fremført, og Thorkel spurgte ham som sædvanlig. „Jeg synes meget vel om at døe," sagde han, „men hug mig hurtig; jeg holder paa en Tælleknív, thi vi Jomsvikinger have ofte talt om indbyrdes, om et Menneske, naar han hugges meget hurtig, kan være sig noget bevidst, efterat Hovedet er skilt fra Kroppen, og skal jeg nu derpaa give det Tegn, at jeg vil række Kniven frem, hvis jeg er mig noget bevidst, men hvis ikke, vil den falde ned." Thorkel hug ham, og Hovedet fløi af, men Kniven faldt ned. Derpaa blev den ottende Mand fremtagen, og Thorkel spurgte ham som sædvanlig. Han sagde, at han syntes godt derom, og, da han mærkede, at Hugget snart vilde falde, raabte han: „Væder!" Thorkel

standsede Hugget, og spurgte ham, hvi dette Ord kom ham paa Tungen. Dertil svarede han: „Ei ere her dog for mange til alle de Au'er [1], som I Jarlsmænd nævnte i Gaar, da I finge Hug." „Elendige!" raabte Thorkel, og lod Hugget falde. Derpaa blev den niende Mand løst. Thorkel gjorde ham det sædvanlige Spørgsmaal. Han sagde: „Godt synes jeg om min Død, som alle vi Stalbrødre, men jeg vil ikke lade mig hugge som Faar, men jeg vil sidde for dig, og hug mig saa lige i Ansigtet, og læg nøie Mærke til, om jeg blinker noget, thi vi have ofte haft det at tale om indbyrdes!" Saa skete nu, han sad for Thorkel, og denne gik foran ham, og hug ham i Ansigtet, og han blinkede ikke, uden det at Øielaagene trak sig sammen, da Døden foer over ham. Derpaa blev den tiende Mand fremført, og Thorkel spurgte ham ogsaa. Han sagde: „Jeg ønsker, at du bier, medens jeg løser mine Buxer." „Det skal tilstaaes dig," sagde Thorkel. Og da han havde gjort det, sagde han: „Mange Ting hændes dog Mennesket anderledes, end han venter det; jeg ventede at komme i Seng til Jarlens Kone Thora Skagedotter, men nu kan du dog fortælle, at jeg er voxen dertil." Derpaa trak han Buxerne op. Hakon Jarl sagde: „Hug denne paa det hurtigste, han har længe haft Ondt i Hu!" Thorkel hug ham. Derpaa fremførtes en ung Mand, som havde et stort Haar, der var guult som Silke. Thorkel spurgte som sædvanlig. Han sagde: „Levet har jeg nu min skjønneste Tid, og ei agter jeg

---

[1]) Klageudraabet „au" bemærker i Oldsproget ogsaa Faar.

Livet kjært, nu da saadanne Mænd ere døde, men ei vil jeg, at Trælle skulle lede mig til Døden, men en Mand, der ikke er ringere end du, og vil en saadan ikke være vanskelig at finde her, og han maa holde Haaret ud fra Hovedet, og rykke Hovedet til sig, saa at Haaret ikke bliver blodigt." En Hirdmand gik da til, og tog Haaret og viklede det om sin Haand; men Thorkel svang Sværdet, og agtede at hugge ham saa haardt og hurtig, som han formaaede, og han hug til; men da den unge Mand hørte Hvinet af Hugget, rykkede han Hovedet haardt til sig, og det traf saa, at Hugget ramte Hirdmanden, som holdt Haaret, og Thorkel hug begge hans Arme af i Albueledet; men den unge Mand sprang op, og gjorde Løier af det, og sagde: „Hvo har sine Hænder i mit Haar?" Hakon Jarl tog da til Orde, og sagde: „Stor Ulykke hændes os nu af disse Mænd, dræber ham saa hurtig som mueligt! han har tilføiet os Skade nok, og det er det bedste, at de, som ere tilbage, blive dræbte som snarest, thi disse Mænd ere altfor onde at komme til Rette med, til at vi kunne tage os i Agt for dem, og der har ikke været talt for meget om deres Haardhed og Manddom." Erik tog til Orde, og talte til sin Fader: „Vide ville vi nu, Fader!" sagde han, „hvilke Mændene ere, inden de alle blive dræbte, og hvad hedder du, unge Mand?" sagde Erik. „Svend er mit Navn," svarede han. „Hvis Søn er du, Svend!" spurgte Erik videre, „og hvad Herkomst er du af?" „Bue Digre hedder min Fader," svarede han, „og er Vesetes Søn fra Bornholm, og jeg er dansk af Herkomst." „Hvor gammel er du?" spurgte Erik. „Hvis

jeg overlever denne Vinter," svarede han, „da bliver jeg atten Aar gammel." „Du skal overleve Vinteren," sagde Erik, „om vi maae raade, og skal ikke dræbes;" og Erik tog ham nu i Fred, og lod ham være i Trop med sig og sine Mænd. Da Hakon Jarl saae dette, tog han til Orde, og sagde: „Ei veed jeg nu, hvad du tænker paa, om du vil tage saadan en Mand fri, som har tilføiet os saa stor Vanære og Beskæmmelse, som denne unge Mand, af hvem vi have lidt størst Skade, men dog kan jeg ikke ansee det passende at tage Manden udaf dine Hænder, og kommer du nu til at raade dennesinde;" og det blev da, som Erik vilde. Derpaa sagde Hakon Jarl til Thorkel Leira: „Hug nu de andre snart!" Erik sagde: „Ei skulle nu Mændene dræbes, førend jeg forud har talt med dem, thi jeg vil vide, hvo enhver af dem er."

48. Efterat dette var talt blev nu en Mand løst fra Rebet, men Rebet havde viklet sig noget om Fødderne paa ham, saa at han ikke ret kunde komme løs. Denne Mand var stor af Væxt, smuk og ung og meget rask. Thorkel spurgte ham, hvorledes han syntes om at døe. „Godt synes jeg derom," sagde han, „naar jeg blot forud havde faaet mit Løfte udført." Erik Jarl sagde: „Hvad er dit Navn, og hvilket er det Løfte, du har gjort, som du saa gjerne vil have udført, inden du lader dit Liv?" Han svarede: „Jeg hedder Vagn," sagde han, „og er, som man har sagt mig, en Søn af Aage Palnatokeson fra Fyen." „Hvad Løfte har du da gjort, Vagn!" spurgte Erik videre, „efter hvis Opfyldelse, saaledes som du ønsker, du synes godt om at døe?" „Det Løfte gjorde jeg," sagde

Vagn, „at jeg skulde, naar jeg kom til Norge, komme i Seng til Thorkel Leiras Datter Ingeborg uden hans eller nogen af hendes Frænders Minde, og dræbe ham selv, og tykkes mig, at det gaaer meget slet med min Sag, om jeg ikke skal faae dette udført, inden jeg døer." „Det skal jeg forhindre," sagde Thorkel, „at du ikke skal faae det udført forinden," og han sprang da lige ind paa Vagn, og hug til ham med begge Hænder, men Vagns Fosterfader Bjørn den Bretske sparkede til Vagn saa haardt, at han stødte ham bort fra Hugget. Thorkel hug da over Vagn, og Sværdet traf paa Rebet, hvormed Vagn var bunden, som gik itu, og Vagn blev løs uden at blive saaret. Thorkel snublede, da han hug feil af Manden, og faldt, men Sværdet fløi ham ud af Haanden. Bjørn havde stødt saa haardt til Vagn, at han var falden om derved; han blev dog ikke længe liggende, men sprang strax hurtig op, og hug Thorkel Banesaar. „Nu har jeg udført det ene af mine Løfter," sagde Vagn, „og jeg er nu noget bedre tilfreds end tilforn." Hakon Jarl sagde: „Lad ham nu ikke gaae løs længe, men dræber ham først, thi han har gjort os en stor Skade." „Han skal ligesaa lidt dræbes som jeg," sagde Erik, „hvis jeg maa raade, og jeg vil tage Vagn under min Beskyttelse." Hakon Jarl sagde: „Ei behøve vi nu at bestemme noget, eftersom du vil raade ene, Frænde!" „Godt Mands-Bytte er i Vagn, Fader!" sagde Erik, „og det synes mig et godt Bytte, at vi tage ham til den Hæder og Værdighed, som Thorkel Leira har haft; dette kunde Thorkel vente sig, som nu er truffet ham, thi nu gaaer det, som man siger, at den Vises Gjæt-

ning gaaer i Opfyldelse; du saae strax i Dag Døden paa ham." Nu tog Erik Vagn i sin Beskyttelse, og han var nu ingen Fare udsat for; men da sagde Vagn: „Kun under den Betingelse foretrækker jeg at tage Fred af dig, Erik! hvis der ogsaa skjenkes Fred til alle mine Stalbrødre, som ere tilbage, ellers ville vi fare een Færd alle tilsammen." „Jeg vil nu tale med disse dine Stalbrødre," svarede Erik, „men dog afslaaer jeg ikke ganske det, som du forlanger." Erik gik da hen til Bjørn den Bretske, og spurgte hvo han var, og hvad han hed; han svarede, og sagde, at han hed Bjørn; „Er du den Bjørn," spurgte Erik fremdeles, „som med saadan Raskhed hentede Manden ud af Konning Svends Hal." „Ei veed jeg det," sagde Bjørn, „at jeg med Raskhed hentede Manden, men dog tog jeg ham bort derfra." „Hvad bringer dig gamle Mand til at drage hid og angribe os?" vedblev Erik, „hvad bevægede dog dig skaldede og graahærdede Gubbe til denne Færd? ja det kan man sige med Sandhed, at alle Straa vilde stikke os Norges Mænd, eftersom endogsaa saadanne, som gaae paa Gravens Rand, droge hid at stride imod os; og vil du nu modtage dit Liv af mig?" sagde Erik, „thi jeg synes ikke om at dræbe dig, saa gammel en Mand som du er." „Modtage vil jeg vist Livet af dig, Erik!" svarede Bjørn, „paa det Vilkaar, at min Fostersøn Vagn og alle de Mænd, som ere tilbage, erholde Fred." „Det skal nu tilstaaes eder alle, hvis jeg maa raade," sagde Erik, „og jeg skal raade." Derpaa gik Erik for sin Fader, og bad ham om, at alle de tilbageværende Jomsvikinger maatte faae Fred, og dette tilstod Jarlen ham; hvor-

paa alle Jomsvikingerne bleve løste, tagne i Fred og skjenkede Sikkerhed. Hakon Jarl og Erik tog nu den Bestemmelse, at Bjørn den Bretske erholdt den Gaard, som Halstein Kærlingebane havde besiddet. Det siges, at der foruden Halstein faldt fem Lehnsmænd. Vagn Aagesøn drog øster over til Vigen med Eriks Minde, og Erik sagde til Vagn, førend de skiltes, at han efter eget Tykke kunde holde Bryllup med Ingeborg Thorkelsdatter. Og da Vagn kom over til Vigen, gik han samme Aften, som han kom der, i Seng til Thorkel Leiras Datter Ingeborg. Han opholdt sig der om Vinteren, men om Vaaren efter drog han bort derfra, og holdt vel alt, hvad han havde lovet Erik. Vagn drog da ned til Danmark og hjem til sine Gaarde i Fyen, hvor han levede i lang Tid, og blev anseet for en udmærket Mand, og mange Stormænd nedstamme fra ham. Det fortælles at Vagn førte Ingeborg hjem med sig, men Bjørn den Bretske drog hjem til Bretland, og herskede der, saa længe han levede, og han blev anseet for en ypperlig Mand.

49. Om Sigvald er nu at fortælle, at, da han var flygtet bort fra Slaget, seilede han uafbrudt hjem til Danmark. Ved sin Hjemkomst traf han sin Kone Astrid, som anrettede et Gilde for ham. De fortalte alle Beretninger om Slaget, og om hele Toget ligefra den Tid Jomsvikingerne droge hjemmefra Danmark, og Folk havde Moerskab af at høre dem fortælle disse Tildragelser. Det siges, at Astrid vilde modtage Sigvald Jarl i alle Henseender paa det bedste, og ret vise, at hun glædede sig ved hans Hjemkomst; hun lod da anrette et Bad for ham, og bad ham der-

paa at gaae i Badet; „thi jeg veed," sagde hun, „at efter saa lang en Reise, som der er fra Norge, vil det være godt at rense Saarene, som I fik i Slaget." Sigvald gik derpaa i Badet, og Astrid brugte ikke andre Kvinder til at betjene ham i Badet; hun sagde siden: „Jeg formoder dog, at der have været nogle af Jomsvikingerne i Slaget, som haveført en mere skrammet Bælg bort derfra, end den du har, thi mig tykkes denne bedst skikket til at gjemme Hvedemeel i." Hertil svarede Sigvald: „Endnu kunde det vel indtræffe i mit Liv, at du ikke havde saadant at sige, og tænk da efter, om du da vil være bedre tilfreds." Om deres Samtale fortælles der nu ikke videre. Sigvald herskede fremdeles over Sjælland i nogen Tid, og blev anseet for en meget viis Mand, og holdtes for at være underfundig, og om ham ere mange Beretninger fortalte i andre Sagaer. Men Hakon Jarl herskede kun kort Tid derefter over Norge, og han vandt ved alt dette tilsammen saare megen Berømmelse, og ligesaa hans Sønner. Der er ikke her fortalt noget om, hvad Svend Bueson foretog sig, om han blev hos Erik, eller tog anden Bestemmelse. Men Bues Broder Sigurd Kappe drog til Danmark, og antog Bestyrelsen af sit Fædrenegods paa Bornholm efter sin Fader Vesete, og boede der i lang Tid. Han blev anseet for en meget duelig Mand. Han og Tofa levede siden lykkelig sammen, og en stor Slægt nedstammer fra dem. Sigvalds Broder Thorkel den Høie blev holdt for en særdeles viis Mand, som siden provedes ved mange Leiligheder. Skjoldmø-Einar drog til Island, og druknede i Bredefjord, og Skaaløerne sammesteds

have faaet Navn af, at Skaalerne, som Jarlen havde givet ham, dreve der i Land. Thord Ørvehønd drog hjem til Dyrefjord til sin Fader Thorkel i Alvidra, og her fortælles saaledes, at Thorleif Skuma og Thord Ørvehønd have været Brødre, og Thord boede i Alvidra efter sin Fader, og fra ham nedstamme mange i Fjordene der vesterpaa. Einar, Thorleif og Thord bragte de nøiagtigste Beretninger om disse Tidender ud til Island. Men det er siden Folks Sagn, at Bue er bleven til en Orm, og har lagt sig paa sine Guldkister, men vi tænke at Grunden til denne Fortælling har været, at en Orm er bleven seet paa Hjørungevaag. Det kan ogsaa hændes, at nogen ond Vætte har lagt sig paa dette Guld, og er bleven seet der siden; men ei formaae vi at sige, hvad det retteste er; det kan ogsaa være, at ingen af disse Formodninger er sand, thi om sligt kan man have mange Forestillinger.

50. Kong Svend Saumæsasøn var nu hjemme i Danmark. Hans Søn Knud voxte op hjemme hos sin Fader, og blev opfostret af Thorkel den Høie. Kong Svend hærjede paa Kong Adelraads Rige, og uddrev ham af Landet sydefter over Havet. Kong Svend satte Thingmannalid [1] paa to Steder: det ene i Lunduneborg, der havde Ulfs Broder Eilif Thorgilsøn Anførselen; han havde tresindstyve Skibe paa Themsen: det andet Thingmannalid var nord oppe i Slesvik; der havde Thorkel den Høies Broder Heming Jarl Anførselen; der vare ogsaa tresindstyve

[1]) en Hær af Thingmænd eller faste Krigere, som hørte til et Thing eller Garnison.

Skibe. Thingmændene fastsatte den Lov, at ingen maatte udbrede uvisse Rygter, og ingen maatte være borte om Natten. De søgte til Burekirke; der var en stor Klokke, med hvilken der skulde ringes hver Nat Klokken tre; da skulde alle gaae til Kirke uden Vaaben. Samme Lovbestemmelse havde de i Slesvik. I Hæren nævnes to Mænd Thord og Audun.

51. Borgen styredes af Alrek Strjona, en Broder til Kong Adelraads Dronning Emma, som var en Datter af Rikkard Jarl, Vilhelms Fader. Over den nordlige Deel af England herskede Ulfkel Snilling, som var gift med Kong Adelraads Datter Ulfhild. Kong Svend døde i England, og de Danske førte hans Lig hjem til Danmark, og begrov ham i Roeskilde hos hans Fader. Da var Knud ti Aar. Thingmændene havde stor Magt. Der var to Gange Marked om Aaret, den ene Gang om Midsommer, og den anden Gang ved Midvinters Tid. Engelskmændene syntes, at ingen Tid var mere beleilig til at tilintetgjøre Thingmannalid end netop nu, da Svend var død, og Knud endnu ung. Hver Vinter imod Juul droge Folk til Borgen med Vogne, belæssede med det Gods, som de pleiede at føre til Markeds; saa skete det ogsaa denne Vinter, og alle Vognene vare tjældede. Det skete efter Ulfkel Snillings og Brødrene Adelraads Sønners svigefulde Raad og Anstiftelse. Den syvende Dag af Julen gik Thord udenfor Borgen til en Kone, som han holdt til med, der boede i et Huus der udenfor; hun bad ham blive der om Natten. „Hvi beder du mig om det, hvorfor der er fastsat Straf?" spurgte han. „Jeg beder dig derom," sagde hun, „fordi det

tykkes mig vigtigt." „Vi ville da indgaae den Aftale," sagde han, „at jeg skal blive her, men du skal sige mig Grunden til, at du beder mig derom." „Grunden til denne min Bøn," sagde hun, „er, at jeg veed at det er bestemt at tilintetgjøre hele Thingmændenes Hær." „Hvorledes kan du vide det," spurgte han videre, „som vi ikke veed?" „Det er saa," sagde hun, „at Folk kjørte i Vogne hid til Borgen, og lode som de fore med Gods, men der var en Mængde Mænd i hver Vogn, men intet Gods, og saaledes have de ogsaa gjort nord oppe i Slesvik; og naar den tredie Deel af Natten er forløben, da ringes der i Borgen, for at Krigerne kunne berede sig om Midnat, da skulle Mændene berede sig paa deres Side i Borgen, men naar de to Trediedele af Natten ere forløbne, da bliver der ringet paa Burekirke; da skulle I gaae vaabenløse til Kirken, men da vil der blive slaaet en Kreds om Kirken." „Det er vist," sagde Thord, „at dit Venskab er stort, og jeg maa berette det til Eilif, skjønt det tykkes at være et Rygte, men denne Gaard skal du have til Eiendom." Thord gik ind i Borgen, hvor han traf sin Stalbroder Audun, og de gik og fortalte Eilif, hvad de havde hørt. Han underrettede Mændene derom; nogle troede det, men andre sagde, at det var en ugrundet Frygt. De hørte, at der blev ringet som sædvanlig, og mange troede at Præsten ringede. Alle de, som troede Thords Ord, gik med Vaaben, men alle de andre vaabenløse.

52. Da de kom i Kirkegaarden, traf de der en Mængde Folk for sig; de kunde da ikke faae deres Vaaben, thi de kunde ikke komme hjem. Eilif

spurgte dem om Raad, men de sagde, at de intet vidste. „Ei tykkes det mig raadeligt," sagde Eilif, „at vise sig frygtsomme og løbe ind i Kirken, da den intet Tilflugtsted kan være os; men bedst tykkes det mig, at vi springe over Skuldrene paa dem, som staae udenfor Muren, og forsøge om vi kunne undslippe til Skibene." Saaledes gjorde de nu. Det største Mandefald skete ved Skibene; imidlertid slap Eilif dog bort med tre Skibe, men fra Slesvik undslap ingen, og Hening faldt der. Eilif drog til Danmark. Noget efter dette blev Edmund tagen til Konge i England; han var Konge i ni Maaneder, i hvilken Tid han holdt fem Træfninger med Knud Svendsøn. Alrek Strjona, som nogle kalde Erik, var Edmunds Fosterfader og Broder til Emma, som den engelske Kong Adelraad havde haft tilægte. Thorkel den Høie havde da Overbestyrelsen i Danmark. De holdt Ting om Vaaren efter Thingmændenes Fald; Eilif tilskyndte, at man skulde drage over at hævne sig, men Thorkel svarede: „Vi have en ung Konge; det passer ikke at hærje, uden Kongen er med paa Toget, men efter tre Aars Forløb venter jeg, at Kongen ikke vil fattes Haardførhed, og Fjenderne ere da uberedte." „Uvist er det," svarede Eilif, „om de, som nu ikke bekymre sig derom, vil huske det om tre Aar." Eilif drog da ud til Miklegaard, og blev Høvding for Væringernes[1] Hær, og faldt omsider der. Efter tre Aars Forløb drog Knud, Thorkel og Erik med otte hundrede Skibe til England. Thorkel havde tredive Skibe, og dræbte

[1]) saa kaldtes de græske Keiseres af Nordboer bestaaende Livvagt.

Ulffel Snilling, og hævnede saaledes sin Broder Hemming, og ægtede Kong Adelraads Datter Ulfhild, som Ulffel havde haft tilægte. Med Ulffel faldt hele Mandskabet af tresindstyve Skibe, men Kong Knud indtog Lunduneborg. Thorkel foer frem langs med Kysten, og traf paa et Skib Dronning Emma, som han forte hjem i Land med sig; han skyndte Kong Knud til at beile til hende, og denne ægtede hende. Hun fødte om Vinteren en Søn, som fik Navnet Harald, og blev af Knud antagen som Søn. Hørde-Knud var begges Søn. Sveud var Knuds og Alfifas Søn. Knuds Datter hed Gunhild, hende ægtede Keiser Henrik Konradsøn, med hvem Knud reiste til Rom. Længe derefter var Kong Knud til Gjæstebud hos Thorkel Hoie, da saae Kongen Ulfhild, og syntes at Thorkel havde sveget ham, i det han havde faaet ham til at ægte Emma istedenfor hende, og for den Sags Skyld lod han Thorkel dræbe. Koug Knud og Edmund holdt nogle Træfninger, hvorefter baade de Danske og Engelskmændene bade dem at indgaae Forlig. De gjorde efter deres Bøn, og bestemte, at den, som overlevede den anden, skulde erholde hele Riget. En Maaned efter blev Edmund dræbt af sin Fosterfader Alrek Strjona, hvorefter Knud erholdt hele England, og herskede derover i fire og tyve Aar.

Biskop Bjarnes
Jomsvikinga Drapa.

Ingen Høvding jeg æsker
Til mit Kvad at høre,
Man til Sangen ei lytted,
Søgte Hæder dog vandtes;
Nu for Folket det raske
Digt jeg vil fremsige,
Om end ingen Helte,
Ætberømte, mig høre.

2.

Sorgens Kvide atter
Rammer mig som andre,
Stor Kummer nu voldte
Mig den yndige Kvinde;
Dog til en Sang at kvæde
Megen Lyst jeg nærer,
Om end i Elskovs Sager
Uheld er mig hændet.

3.

Det er længe siden
Da jeg fik kjær en Kvinde,
Guldsmykket, den unge
Mø mit Hjerte fastholdt;

Dog kun lidet har jeg
Om den Yndige kvædet,
Vel det passer sig for mig
Om en Kvinde at synge [1].

4.

Fjernt jeg var ei under
Fosser, Galdre [2] jeg ikke
Øved . . . .
Kvæde man maa om meget
Andet . . . .
Skjalden om Kampens Bulder,
Dette Saga-Kvad jeg
Vil for Folket fremføre.

5.

Hørt vi har, at i Jomsborg
Fem Høvdinger fordum
Sade, (mig den fagre
Kvinde min Glæde røved);
Vel man bør at opregne
Tapre Heltes Bedrifter,
Der er om mærkelige
Krigeres Færd at synge.

6.

Allevegne Harald
Vældige Kampe førte,

---

[1]) hertil gaaer Indledningen, der ligesom de følgende i Parenthes indsluttede Omkvæde ere Kjærlighedsdigte.
[2]) Tryllekunster.

Og de stridlystne Frænder
Skarpe Sværde rødned;
De af den gamle Tro fik
Vaabens Klirren siden
Der at høre, Vesetes
Søn de hjælpe vilde.

7.

Fremmerst skal de raske
Krigeres Høvding nævnes,
Ypperst i alt, en herlig
Seier han vandt i Kampen;
Ei blandt frække Helte
Kunde i Farens Prøve
Nogen lignes med Aages
Modige Søn i Kjækhed.

8.

Sigvald hed de i Kampfærd
Raske Krigeres Høvding,
Ogsaa en Flok af djærve
Helte Thorkel styred,
Hver en Kamp den stærke
Bue med Sigurd deeltog,
Vide Rygtet kaldte
Vagn dog tapreft af alle.

9.

Stolte Helte til Danmark
Styred med deres Skibe,

Udbredt Hæder og Magt de
Vandt sig, hvor de fore,
Og de Gjæve drukke
Deres Fædres Gravøl,
Dette Møde, veed jeg,
Voldte dem mange Sorger.

10.

Folk da vilde, at Helte
Hæder søge skulde,
Herligt Stof til Digte
Sligt et Møde giver;
Og nu rask de begyndte
Store Løfter at gjøre,
Drikkegammen ei liden
Var der da i Hallen.

11.

Let til Heftighed opbragt
Løfte Sigvald gjorde,
Bue var strax tilrede
Saadan Kamp at øge;
Høit de loved at jage
Hakon fra sit Rige,
Eller ham Livet røve,
Bittert Had de næred.

12.

Færdig strax den kjække
Bue var til med tapre
Sigvald i Stridens haarde

Tummel bort at drage;
Helten sagde, at Havard
Ham ledsage skulde,
Og at over Aslaks
Følge han sig glæded.

13.

Villig til i Kampen
Djærven Bue at følge,
Saa da talte den frække
Vagn i Mænds Forsamling,
Helten gjorde det Løfte,
(Heftig Sorg mig paakommer),
At han Thorkels fagre
Datter ægte skulde.

14.

(Mig en velbaaren Kvinde
Røver min hele Glæde)
Fyrsten bød Folket skyde
Skibene strax paa Vandet,
(Grusom Sorrig mig den
Ædle Mø forvolder)
Folkenes Hær, i Striden
Øvet, gik om Bord nu.

15.

Søndenfra de raske
Mænd med Flaaden styred
Over Havet, den kolde

Sø paa Heltene drev da;
Isnende Bølger sloge
Mod de tætte Bræder,
Og paa Siderne skvalped;
Uveir døiede Folket.

16.

Saa fortælle Kampens
Mænd, at med en Flaade
Julenat paa Jædren
Jomsvikingerne landed;
Altfor hidsige vare
Heltene efter Striden,
Geirmund da de raske
Krigere overfulde.

17.

Norrigs høie Jarler
Heltene, som fra Sønden
Komne vare, til Landsers
Møde offentlig bøde;
Samlet i føie Tid der
Fandt man en mægtig Flaade,
Mangen tapper Kriger
Mødte til Sværdelegen.

18.

(Mig en velbaaren Kvinde
Rover min hele Glæde)
Ilden, for Skoven farlig,
Vidt om Øerne rased;
(Grusom Sorrig mig den

Ædle Mø forvolder)
Op af Husene Luen
Slog, og Freden forstyrred.

19.

Man fortæller, at trende
Tapre Høvdinger over
Hver af Flaaderne vare,
Folk det har i Minde,
Der hvor den haarde Kampfærds
Øvere mødtes paa breden
Hjorungevaag, den Træfning
Tyktes heel navnkundig.

20.

Hakon Landet saa tappert
Værgede, som man kunde
Vente, Erik rødned
Villig Sværdes Egge;
Man fortæller, at Armod
Var den tredie Høvding,
Munter var og af Folket
Afholdt denne Kriger.

21.

Nu de vrede Helte
Heftig Skjoldene stødte
Sammen til Strid, en vældig
Hær forsvared Landet;
Fem de vare mod een af
Vikingehæren, man siger,

At det i Stridens Ophav
Ikke mærkes kunde.

22.

(Mig en velbaaren Kvinde
Røver min hele Glæde)
Haarde Anfald de gjorde
. . . .;
(Grusom Sorrig mig den
Edle Mø forvolder)
Sværdegnyet voxte,
. . . .

23.

Sigvald bød sin til Angreb
Haarde Trop at gange
Djærvt mod Hakon, ikke
Fred var nu hans Ønske;
Hjelme og Skjolde kløved
Haralds kamplystne Søn nu,
Frem for Skandserne trængte
Kjækt han nogle Gange.

24.

Der gik den raske Bue
Haardt i Kampen frem med
Sine Folk, man siger,
Sikkert det kunde ventes;
Haarde Hug uddeelte
Heltene, da de ginge
Rasende frem, og vakte
Rædsom Vaabentummel.

25.

Heftig Guld-Bue kløved
Hjelme med blanken Kaarde,
Ned lod han i Skuldre
Bryniernes Slider[1] gange;
Haarde Hug uddeelte
Havard til Fjenders Skarer,
Og mod Aslak at stride
Ondt det var for Helte.

26.

(Mig en velbaaren Kvinde,
Rover min hele Glæde)
Staalenes Jling sused,
Pilene sprang fra Buen;
(Grusom Sorrig mig den
Ædle Mø forvolder)
Fat i Buestrengen
Greb de kjækkeste Helte.

27.

Man med mange Slags Vaaben
Værgede sig i Striden,
Bue fældte for Fode,
Blodige Isser kløved;
Grusomt sunge i Heltes
Hænder de skarpe Sværde,
Stærkt lod Aages Arving
Blod paa Spydene dryppe.

---

[1]) d. e. Sværdet.

28.

Vanskelig var for Kæmper
Vagn i den haarde Træfning,
Frem gik med den frække
Fører Heltene modig,
Der hvor i Odins Uveir
Aages Søn hin tapre
Banehug tildeelte
Brat den modige Armod.

29.

Spydgny øgede Hæren
Allevegne, jeg hørte,
Maatte for mægtige Helte
Mænd tilbagevige,
Indtil i Piles Uveir
Ond mod Mennesker, Hakon,
Gruſuld Gjerning ſkete!
Grumt ſin Søn fik ofret.

30.

(Mig en velbaaren Kvinde
Røver min hele Glæde)
Bugnende af Føde
Ulven paa Ligene traadte;
(Grusom Sorrig mig den
Ædle Mø forvolder)
Rovdyret over Benet
Gabede, og var mættet.

31.

Da jeg hørte, at rædsomt
Rased fra Norden Hølges

Datters haarde Uveir[1],
Haglen paa Hjelmene rasled;
Der hvor Stormen Skyers
Stene[2] førte i Heltes
Spillende Øine, af Vunder
Sprudled hvislende Blodet.

32.

Modet da for Jarlen
Mindskedes, jeg hørte,
At sin Flaade den Feige
Førte ud af Striden;
Sigvald høit i Masten
Seilene bød at heise,
Bølgen pladsked paa Borde,
Blæsten i Seilskjød pusted.

33.

Der lod Vigfus Veien
Vorde let for Aslak,
Dødsmaaden, der ham gaves,
Dvæler i Folkeminde;
Tapre Thorleif brød de
Tykke Been i den stærke
Havard, haardt med Køllen
Hug han fra sig deelte.

34.

(Mig en velbaaren Kvinde
Røver min hele Glæde)
Ud om Øerne dreve

[1]) d. e den af Troldkvinden opvakte Hagl. [2]) Haglkornene.

Døde Kroppe for Strømmen;
(Grusom Sorrig mig den
Ædle Mø forvolder)
Troldkvindehestes [1] Hunger
Helten ganske bortjog.

35.

Over Borde at gange
Bue bød alle sine
Helte, Vagns med Vaaben
Værged sig forud mandig;
Krigeren med de tunge
Kister villig sprang i
Søen, andre han ikke
Undte Deel i sin Rigdom.

36.

Steg da den frygtelige
Kriger over Borde,
Kisterne bar den kjække
Guld-Bue ud fra Skibet;
Ofte kunne siden
Modige Folk der see en
Skrækkelig Orm paa Sundet
Over Guldet ruge.

37.

Skuden, hørte jeg, værged
Vagn med sine Helte,
Ryddede vare ellers
Alle deres Skibe;

[1]) d. e. Ulvenes.

Den ei kunde nogen
Jarlens Mand bestige,
Ned de voldsomt styrted
Eriks Mænd af Skibet.

38.

Oppe stode der efter
Ene tredive raske
Ungersvende, som yded
Vagn en kraftig Bistand;
Aldrig jeg hørte at andre
Ikke flere Mænd mod
Haarde Heltes Anfald
Have saa kjækt sig værged.

39.

Med de danske Fjender
Helten gik i Land da,
Spydet med Blod var farvet,
Død laae paa Skibene Hæren;
Vagn sine Krigere raaded,
Ikke bort at flygte,
Enige tilsammen
Sade de hele Natten.

*   *   *

Atten Mand lod Erik
Aanden strax opgive,
Mændenes Hær heel meget
Mindskedes for Vagn nu;
Modige Helte mælte
Manddomsord blandt Fjender,

Længe de Kjækheds Ord skal
Leve i Folkemunde!

* * *

Og med Øxen hævet
Ilte Thorkel Leira,
Da om Kvinden kvæded
Krigeren Elskovssange;
Han da agted den tapre
Aages Søn at hugge,
Men til Hævnen rede
Vagn ham før nedlagde.

* * *

„Vil du," kvad til Vagn hin
Vise og bolde Fyrste,
„Modige, gjæve Kriger!
Gives af mig Livet?"
„Ei jeg det vil, om ikke
Udført faaer jeg Loftet,
Som jeg gjorde," sagde
Sværdlegs Mand til Jarlen.

* * *

Gavmild Erik Helte
Gods og Livet skjenked,
Folk det med Roes omtalte,
Tolv med Vagn blev skaaned.

* * *

Da gik glad at ægte
Ingeborg hin prude
Skjoldegnyets Kæmpe,
Skyndte dertil mange.

Knytlinga Saga.

Her begynder Knytlinga Saga.

Harald Gormsøn blev tagen til Konge i Danmark efter sin Fader; han var en mægtig Konge og stor Kriger. Han bemægtigede sig Holseteland i Saxland; ogsaa havde han et stort Jarlsrige i Vindland, der lod han Jomsborg anlægge, og lagde deri en betydelig Besætning, som han gav Sold og Love; de underlagde ham Landet; om Sommeren vare de paa Krigstoge, men om Vinteren vare de hjemme; de bleve kaldte Jomsvikinger. Kong Harald Gormsøn fik ved Svig den norske Konge Harald Gunhildsøn bragt af Dage; denne faldt ved Hals i Limfjorden, som det fortælles i Norges Konge-Sagaer; men siden drog Kong Harald til Norge med sin Hær, underlagde sig hele Landet, og satte Jarlen Hakon Sigurdsøn til Høvding derover, men den danske Konge tog Skatter af hele Landet. I Kong Harald Gormsøns Dage var Otto den Røde Keiser i Saxland; han havde Ufred med den danske Konge, og paabød de Danske Kristendommen; men den danske Konge havde en Hær ude imod ham, og vilde paa ingen Maade antage Kristendommen. Kong Harald Gormsøn holdt et stort Slag mod Keiser Otto søndenfor Danevirke, hvor ogsaa Hakon Jarl af Norge

var tilstede med den danske Konge. Keiseren tabte Slaget, men dog indtog han Landet noget derefter, og jog Kong Harald og Hakon Jarl paa Flugt til Limfjorden og lige ud paa Morsø. Siden antog Kong Harald Kristendommen, og Keiseren stod Fadder til hans Søn Svend, og gav ham sit Navn, med hvilket han blev døbt, saa at han kom til at hedde Otto Svend. Hele Danmark blev da kristnet, og før drog Keiseren ikke bort.

Styrbjørn den Stærkes Fald.

2. I Kong Harald Gormsøns Dage var Styrbjørn den Stærke paa Krigstoge i Østervegen. Styrbjørn var en Søn af den svenske Konge Olaf Bjørnsøn. Styrbjørn kom med sin Hær til Danmark, og tog Kong Harald til Fange; da gav Harald ham sin Datter Thyre tilægte, og drog selv med Styrbjørn til Sverrig. Styrbjørn stak Ild i alle sine Skibe, forend han gik i Land; men da Kong Harald blev det vaer, at Styrbjørn var uden Skibe, holdt han med sine Skibe ud paa Løgen [1], og siden bort tilbage til Danmark. Styrbjørn holdt Slag paa Fyrisvalle mod sin Farbroder, den svenske Konge Erik den Seiersælle; der faldt Styrbjørn og den største Deel af hans Mandskab, men nogle flyede; denne Flugt kaldte de Svenske Fyriselta [2].

Om Kong Haralds Krigstog.

3. Da Kong Harald Gormsøn, som før blev berettet, havde ladet sig døbe, nødte han Jarlen Hakon

[1]) d. e. Mælaren. [2]) d. e. Fordrivelsen paa Fyrisvalle.

Sigurdsøn til ogsaa at antage Troen, og han blev døbt med alle sine Nordmænd, som den Gang vare i hans Følge. Kong Harald gav ham da Præster og andre lærde Mænd, og bød ham at lade alle Folk i Norge døbe, hvilket Hakon Jarl lovede med Ed. Men da Kongen og Jarlen skiltes, drog Hakon til Norge, og satte de viede Mænd i Land ved Hals i Limfjorden, men han forkastede Kristendommen, og anrettede siden store Ofringer i Norge. Da Kong Harald spurgte dette, at Hakon havde forkastet Kristendommen, og tillige at han havde hærjet paa den danske Konges Rige, drog Kongen med sin Hær til Norge, og ødelagde hele Kysten, saa at alt blev brændt imellem Lindesnæs og Stat paa fem Gaarde i Læredal i Sogn nær, men alle Beboerne flyede bort i Fjelde og Skove med alt det rørlige Gods, som de kunde føre med sig. Kong Harald laae en Tid med sin Hær ved Solunder, og agtede da at hærje paa Island med de Folk, som han havde med sig, og saaledes hævne det Nidkvad, som Islænderne havde gjort om ham. Kong Harald bød en troldkyndig Mand at fare i en paataget Ham til Island og see at bringe Kongen Underretning derfra. Han foer i en Hvals Skikkelse rundt omkring Landet, og fortalte siden Kongen, at mange troldkyndige Uvætter beboede dette Land, og at der var saa stort et Hav imellem Landene, at det ikke engang kunde beseiles med Langskibe. Da Harald fik denne Underretning, holdt han for, at det var et altfor farligt Tog, og at dette ikke var til at udføre. Efter dette Krigstog til Norge drog Harald Gormsøn hjem tilbage til Danmark, men

Hakon Jarl lod igjen hele det ødelagte Land i Norge bebygge, og betalte siden ingen Skatter til den danske Konge.

Kong Haralds Fald.

4. Kong Harald Gormsøns Søn Svend forlangte en Deel af Riget af sin Fader Kong Harald, men da denne ikke yndede ham meget, fordi han var uægte født, vilde han ikke give ham noget Rige at styre. Men da Svend voxte til, skaffede han sig Skibe og Mandskab, og hærjede vidt omkring, baade udenlands og indenlands. Da blev Kong Harald vred paa ham, og samlede Folk imod ham. Svends Fosterfader Palnatoke var da kommen sin Fostersøn til Hjælp, som det berettes i Sagaen om Jomsvikingerne, og de styrede da til Sjælland og ind i Isefjord, hvor Harald forud laae med sine Skibe. Svend lagde strax til Strid imod ham, og det kom til et stort Slag; Folk strømmede til Kong Harald, saa at Svend blev overmandet og tog Flugten. I dette Slag fik Kong Harald sit Banesaar og blev ihjelskudt med en Piil. Han var den første af de danske Konger, som blev begravet i viet Jord. Da havde han været Konge i firsindstyve Aar, nemlig tredive Aar i sin Fader Kong Gorms levende Live og halvtredsindstyve Aar efter dennes Død.

Om Kong Svend.

5. Svend antog Regjeringen i Danmark efter sin Fader Kong Harald; han blev kaldt Svend Tveskæg; han var en mægtig Konge. I hans Dage droge Sigvald

Jarl og de andre Jomsvikinger til Norge, og sloges med Hakon Jarl i Hjørungevaag paa Møre; der faldt Bue Digre, men Sigvald Jarl flyede. Efter dette unddrog Norges Rige sig fra de danske Kongers Herredømme, men kort efter kom Olaf Tryggvesøn til Norge, og antog Regjeringen. Kong Svend var gift med den vendiske Konge Burislafs Datter Gunhild; deres Sønner vare Knud og Harald. Siden ægtede Kong Svend Sigrid Storraade, en Datter af Skøglar-Toste og Moder til den svenske Kong Olaf; hun havde forhen været gift med den svenske Kong Erik den Seiersælle. Kong Svends og Sigrids Datter var Astrid, som var gift med Ulf Jarl, en Søn af Thorgils Sprakelæg eller den Hurtige; deres Sønner vare Svend og Bjørn. Kong Svend Tveskæg havde fremdeles en Datter, ved Navn Gyda, som var gift med Jarlen Erik Hakonsøn i Norge; deres Søn var Hakon Jarl, som Olaf den Hellige tog til Fange i Søidungssund. Kong Svend Tveskæg ydede sin Stedsøn Olaf Svenske og sin Svigersøn Erik Jarl Bistand til at fælde Kong Olaf Tryggvesøn; de sloges ved Svolder; og efter Kong Olaf Tryggvesøns Fald tilegnede disse tre sig Norge, saa at den danske Konge Svend tog den ene Trediedeel, den svenske Konge Olaf den anden, og Erik Jarl den tredie.

Den hellige Edmund dræber Kong Svend.

6. Kong Svend var en stor Kriger og en meget mægtig Konge; han hærjede vidt omkring, baade i Østervegen og sønderpaa til Saxland. Tilsidst drog han

med sin Hær vesterpaa over til England, hærjede der vidt omkring, og holdt mange Træfninger. Der var den Gang Adelraad Edgeirsøn Konge. Han og Kong Svend holdt mange Slag med hinanden, og seirede vexelviis. Kong Svend indtog den største Deel af England, og opholdt sig siden der i mange Aar, hærjede og brændte vidt omkring i Landet, hvorfor de kaldte ham Englændernes Fjende. I denne Ufred flyede Kong Adelraad bort fra Landet for Kong Svend, men Kong Svend døde pludselig om Natten i sin Seng, og Engelskmændene sige, at Kong Edmund den Hellige skal have dræbt ham paa samme Maade, som den hellige Mercurius dræbte Julianus den Frafaldne.

Om Thingmændenes Hær.

7. Efter Kong Svends Død styrede de danske Høvdinger den Deel af England, som de havde indtaget. Da opstode atter nye Kampe, thi saasnart Kong Svend var død, drog Kong Adelraad tilbage hjem til Landet, og satte sig igjen i Besiddelse af sit Rige med Olaf den Helliges Bistand, som det berettes i hans Saga efter Skjalden Ottar Svartes Ord; han siger nemlig saa:

Landbeskytter! du atter
Adelraad sit Rige
Gjengav, sligt dig Folkets
Mægtige Fyrste skylder;
Haardt var Slaget, da Edmunds
Arving du indsatte
I det fredede Rige,
Før behersket af Slægten.

I den Tid oprettede de Danske Thingmændenes Hær i England, som vare besoldede Folk, det var en meget tapper Hær. Thingmændene holdt paa de Danskes Vegne mange Slag imod Engelskmændene.

Kong Knud underlagde sig England.

8. Kong Svend Tveskægs Søn Knud var ti Aar gammel, da hans Fader døde; han blev tagen til Konge i Danmark over hele de Danskes Rige, thi hans Broder Harald var allerede død. De danske Hovdinger, som den Gang vare i England, og bestyrede det Land, som Kong Svend havde indtaget, sendte da Bud til Danmark, at Kong Knud skulde komme vester over til England med den danske Hær for at staae dem bi. Men efterdi Kong Knud den Gang endnu var et Barn, og ikke vant til at anføre en Hær, toge hans Venner den Beslutning for ham, at han skulde sende en Hær til England, og sætte Hovdinger derover, men ikke drage selv did, saalænge han ikke var kommen mere til Alders. Det skete da saa, at Kongen forblev endnu tre Aar i Danmark, efterat han havde antaget Regjeringen. Men efter den Tids Forløb udbød han Tropper af Danmark; han sendte ogsaa Bud til Norge til sin Svoger Erik Jarl, at han skulde samle Folk, og drage til England med ham, thi Erik Jarl var meget berømt for Tapperhed og Manddom, da han havde seiret i de to Slag, som have været de navnkundigste i de nordiske Lande, det ene, som Kong Svend Tveskæg og den svenske Konge Olaf Svenske og Erik Jarl holdt mod Olaf Tryggveson ved Svolder, og det andet, som Jarlerne Hakon og Erik holdt mod Joms-

vikingerne paa Hjørungevaag. Kong Knud styrede med sin Hær vester over til England, og havde meget Mandskab. Herom taler Ottar Svarte i Knuds Drapa:

Helt! du paa Søen Skibe
Skød kun lidet gammel,
Aldrig drog en Fyrste
Ung som du fra Hjemmet;
Konning! til Kamp du rusted
Haardt bryniede [1] Skibe,
Røde Skjolde du heiste
Hurtig, Knud! foran Landet.

Og fremdeles siger han saaledes:

Ud dig fulgte de bolde
Jyder, som Flugt ei gjerne
Vælge, Skibes Høvding
Skaaninger udrusted;
Vinden pusted i Seilet
Over dig, Konning! du styred
Vester i Havet de fleste
Skibe, og blev navnkundig.

Med Kong Knud fulgte mange Høvdinger til England; den første af disse var hans Svoger Jarlen Ulf Sprakelægsøn, som da var gift med Kong Knuds Søster Astrid Svendsdatter; der vare ogsaa Brødrene Heming og Thorkel Høie, Strut-Harald Jarls Sønner, og mange andre Høvdinger. Kong Knud kom til England, og landede paa det Sted, som hedder Fljot. Saa siger Halvard Harekssblese i Knuds Drapa:

[1]) d. e. stærkt beslaaede især paa Forstavnen.

Knud! du lod frem til Fljote
Haardt bryniede Skibe
Løbe, Krigeres djærve
Fører gled over Søen;
Skibes Høvding! du Flaaden
Binde lod til Ellas
Fødeland, og glæded
Krigsgudindens Fugle.

Men saasnart Kong Knud kom til England, gik han op, og hærjede paa Landet, dræbte Indbyggerne, og brændte alle Bygder. Saa siger Ottar Svarte:

Hærskjold, mægtige Konning!
Var du, ved Strid dig glæded,
Ei jeg troer, at du, Fyrste!
Yndede Stillesidden;
Jyders Drot paa Toget
Dræbte Edgeirs Æt da,
Kongesøn! stræng du var dem,
Fast af Sind man dig kalder.

Og fremdeles kvad han saaledes:

Bygderne af dig bleve
Brændte, unge Konning!
Bonden lod for sin Bolig
Brand du ofte raabe.

Indbyggerne traf en Hær sammen, og droge imod de Danske, og holdt flere Slag med dem. Saa siger Thord Kolbeinsøn:

Tapre Mænd, som længe
Englænderne fjendske
Vare, ginge til Kamp i
Land af deres Skibe;

Bønderne, som vilde
Gaardene værge, mod dem
Droge, Kampgny heftig
Kongens Folk da vakte.

Kong Knud holdt det første Slag i England paa Lindesø, og der skete et stort Mandefald, derpaa indtog han ogsaa Hemingborg i England, og dræbte der meget Folk. Saa beretter Ottar:

Slag du holdt paa den grønne
Lindesø, o Konning!
Vikinger mod dig satte
Al den Magt de kunde;
Du de Svenskes Betvinger!
Meen tilføied det vrede
Engelske Folk i breden
Hemingborg vestenfor Usa.

Dernæst holdt han store Slag i Nordhumberland ved Tesa; der fældede han mange Folk, men nogle flyede, og omkom i nogle der værende Moser og Moradser. Efter dette rykkede Kong Knud med sin Hær længere syd paa, og underlagde sig hele Landet, hvor han kom frem.

Kong Knud faaer Emma.

9. Den engelske Konge Adelraad døde af Sygdom samme Høst eller Sommer, da Kong Knud kom med sin Hær til England; han havde da været Konge i England i otte og tredive Aar. Hans Kone Emma beredte sig strax efter hans Død til at drage bort fra Landet. Hun agtede at drage vester over til Valland til sine Brødre Vilhelm og Robert, som vare Jarler i

Valland. Deres Fader var Rikard Rudu-Jarl, en Søn af Rikard, Vilhelm Langespyds Søn; han var igjen en Søn af Gange-Rolf, som indtog Normandiet, og han var Røgnvald Møre-Jarls Søn. Kong Knuds Mænd fik Nys om Dronning Emmas Forehavende, og da hun og hendes Folk vare i Færd med at gaae om Bord, kom Knuds Mænd dertil, bemægtigede sig Skibet med alt, hvad der var paa samme, og de førte Dronningen til Kong Knud. Høvdingerne gave da Kong Knud det Raad, at han skulde ægte Dronning Emma, og saa skete.

Om Kong Edmund.

10. Efter Kong Adelraads Død bleve hans og Dronning Emmas Sønner tagne til Konger: den ældste af dem var Edmund den Stærke, den anden Edgeir, den tredie Edvig og den fjerde Edvard den Gode. Kong Edmund trak nu en stor Hær sammen, og drog derpaa imod Kong Knud. De mødtes ved Skorstein, hvor det kom til et Slag, som var det navnkundigste, der har staaet i den Tid; paa begge Sider skete et stort Mandefald. Kong Edmund red frem midt i de Danskes Hær, og kom sin Stedfader Kong Knud saa nær, at han kunde naae at hugge til ham med sit Sværd. Kong Knud skød Skjoldet frem over Halsen paa Hesten, som han sad paa, og Hugget traf paa Skjoldet lidt nedenfor Haandfanget, og var saa stort, at det skar Skjoldet sønder, og kløvede Hestens Hals foran Sadlen; men de Danske trængte da saa stærkt ind paa ham, at Kong Edmund vendte tilbage til sine Mænd, efterat han dog forud havde dræbt

mange Danske, men Kongen var lidet eller intet saaret. Men da Kongen var reden frem heelt fra sin Hær, troede hans Mænd, at han maatte være falden, da de ingensteds saae ham, og der kom da Flugt i deres Hær, og da nogle saae, at Kongen undflyede for de Danske, da flyede alle, som saae det. Kongen raabte vel høit, og bød Hæren vende tilbage, og slaaes, men de lode da alle, som de ikke hørte det, og hele Hæren flyede. Der skete et meget stort Mandefald, og de Danske fordreve de Flygtende lige til Natten. Saa siger Ottar Svarte:

Englænder lod du falde,
Unge Konning! nær Tesa;
Over Nordhumbrers Lig den
Dybe Strøm da skylled;
Sorten Ravn at sove
Sønder ved Skorstein ei Helten
Tillod, vældigen kæmped
Svends behjertede Arving.

Om Ulf Jarl.

11. Ulf Jarl var igjen, som oftere tilforn, i Spidsen af Kong Knuds Mænd, og forfulgte de Flygtende længst. Han kom da ind i en Skov, som var saa tæt bevoxet, at han ikke kunde komme ud af den hele Natten, førend det lyste om Morgenen. Da blev han vaer, at der paa en Slette foran ham dreves nogle Faar, og at en vel voxen Dreng drev dem. Ulf Jarl gik til Drengen, hilste paa ham, og spurgte ham om Navn. „Jeg hedder Gudine," sagde han; „men er du af Knuds Mænd?" „Tilvisse er jeg een af hans

Ledingsmænd," svarede Ulf Jarl, „men hvor langt er nu til vore Skibe?" „Ei synes mig," sagde Drengen, „at I Danske kunne vente eder Hjælp af os; og snarere have I Danske gjort eder fortjente til andet." „Dog vilde jeg nu gjerne bede dig, Dreng!" svarede Ulf Jarl, „at du vilde vise mig den korteste Vei til vore Skibe." Hertil svarede Drengen: „Du har gaaet lige den modsatte Vei bort fra Skibene, og er kommen langt op i Landet igjennem øde Skove; men I, Knuds Mænd, ere her ikke meget afholdte af Landsfolket, og man synes at der er nogen Grund dertil; og nu har man her i Bygden spurgt det Mandefald, som skete i Gaar ved Skorstein, og derfor vil du ligesaalidt som nogen anden af Knuds Mænd faae Fred her nogensteds, hvis Bønderne træffe dig, og om nogen hjælper dig, da vil han være i samme Stilling. Men du forekommer mig at være en Mand, som passende kunde indtage nogen af de Faldnes Plads, og jeg anseer dig for en anden Mand, end du giver dig ud for." Ulf Jarl tog da en Guldring af sin Haand, og sagde: „Denne Ring vil jeg give dig, hvis du vil følge mig til vore Folk." Gudine betragtede ham en Stund, og sagde langsomt: „Ei vil jeg modtage Ringen, men jeg vil nu forsøge paa, om jeg kan føre dig til dine Folk, og vil jeg da heller have Lønnen tilgode hos dig, hvis jeg kan faae dig hjulpet noget, men om dette ikke bliver dig til nogen Hjælp, da fortjener det ingen Belønning; du skal nu først gaae hjem med mig til min Fader." De gjorde nu saa; og da de kom til Gaarden, gik de til en lille Stue, og der lod Gudine fremsætte et Bord, og frembære god Drik. Ulf Jarl saae,

at der var en god og velindrettet Gaard. Da kom Manden og Konen til dem, de vare begge smukke Mennesker og vel klædte. De toge med Glæde imod Gjæsten, og han opholdt sig der den Dag, og nød god Behandling. Om Aftenen bleve to gode Heste fremledede med fortrinligt Ridetøi paa. Manden og Konen sagde da til Ulf: „Far du nu vel! og overdrager jeg min eneste Søn i dine Hænder; og jeg beder dig, hvis du kommer til Kongen, og du hos ham har nogen Indflydelse, da skaf min Søn der i Tjeneste, thi han vil ikke længer kunne være hos mig, hvis vore Landsmænd spørge, at han har fulgt dig bort, hvorledes jeg selv saa reder mig ud af det." Ulf Jarl lovede, at skaffe Gudine der i Tjeneste. Gudine var det smukkeste Menneske man kunde see, og talte vel for sig. Hans Fader hed Ulfnad. Ulf Jarl og Gudine rede nu hele Natten, og kom om Morgenen, da det var blevet lyst, til Kong Knuds Skibe. Folkene vare oppe paa Land, og, da de saae Jarlen, og kjendte ham, strømmede de alle omkring ham, og toge imod ham med særdeles Glæde, som om de havde faaet ham tilbage fra den anden Verden, thi han var saa vennesæl, at alle elskede ham med inderlig Kjærlighed. Da mærkede Gudine først, hvem det var han havde fulgt. Jarlen satte Gudine i Høisædet hos sig, og holdt ham i alt som sig selv eller sin Søn, og kort at berette, Jarlen gav ham sin Søster Gyda tilægte, og ved sine Bestræbelser og Bistand fik han det bragt til, at Kong Knud gav Gudine Jarldømme for hans Svoger Ulf Jarls Skyld. Gudines og Gydas Sønner vare disse: Englændernes Konge Harald og Toste Jarl, som kaldtes

med Tilnavn Træspyd, Maurakaare Jarl, Valthjof Jarl og Svend Jarl. Fra dem nedstamme mange Stormænd i England saavelsom i Danmark og Sverrig og øster ovre i Garderige; det er Kongeslægter i Danmark. Kong Harald Gudinesøn havde en Datter, ved Navn Gyda, som var gift med Kong Valdemar i Holmgaard. Deres Søn var Kong Harald; han havde to Døttre, om hvilke senere hen skal fortælles.

Om Kong Knud.

12. Kong Knud holdt et andet Slag ved Borgen Brandfurda; det var igjen et stort Slag. Kong Knud seirede, men Adelraads Sønner flyede, og tabte meget Folk, og de Danske ødelagde Borgen. Saa siger herom Ottar Svarte:

Friser lod den djærve
Kriger i Striden falde,
Brandfurda og Folkets
Bygder du ødelagde;
Der fik Edmunds ædle
Afkom svære Vunder,
Spyd skød de Danske efter
Folket, som du forfulgte.

Kong Knud holdt et tredie Slag mod Adelraads Sønner ved Assatun nordenfor Daneskov; det var igjen et stort Slag. Saa siger Ottar:

Stærke Konning! du øved
Kampfærd under Skjoldet,
Ørnen i Assatun fik
Aadsler sorte til Føde;
Skjoldung! med dit store

Sværd et Navn du vandt dig,
Nordenfor Daneskov et
Vældigt Mandefald skete.

Kong Knud holdt et fjerde Slag mod Kong Edmund og hans Brødre i Nordvik; det var ligeledes et stort Slag, og der skete et betydeligt Mandefald. Kong Knud seirede, og Adelraads Sønner flyede. Saa siger Ottar Svarte:

Gavmilde Fyrste! du siden
Gjorde indenfor Nordvik
Brynier røde, du Livet
Lader heller end Kjækhed.

Om Kong Knud.

13. Derpaa styrede Kong Knud med hele sin Flaade til Temsen, thi han spurgte, at Kong Edmund og hans Brødre havde flyet til Lunduneborg. Da Kong Knud kom til Mundingen af Temsfloden, kom hans Svoger Jarlen Erik Hakonsøn seilende ude fra Havet, og de mødtes der, og lagde siden op i Floden med den forenede Flaade. Saa beretter Thord Kolbeinsøn i Eriks Drapa:

Fastere blev ved Færden
Fyrsternes Venskab bundet,
Mange større og mindre
Skibe løb op ad Elven[1];
Bølgens Heste holdt den
Ætstore Kriger saa nær mod
Landet, at man øine
Kunde de engelske Sletter.

[1]) Temsen.

Og fremdeles kvad han:

Knud, som ad Kjølens Vei mod
Kongerne foer til Landet,
Langskibene løbe
Lod paa de lave Grunde;
Fryd det var for Kongen
Jarlen hjelmbedækket
Paa den Dag at træffe,
Da de samles vilde.

Ude i Temsfloden var der bygget et stort Kastel, hvori der var sat en Besætning til Forsvar, for at ingen Flaade skulde kunne seile op i Floden. Kong Knud lagde strax op i Floden til Kastellet, og slogs med Besætningen; men Engelskmændene lode en Flaade løbe ud fra London og ned ad Floden til Strid imod de Danske. Saa siger Ottar Svarte:

Atter Fremgang du havde,
Buen klang høit mod Staalet,
Sværdene sløve bleve,
Da Kastellet du angreb;
Du paa Temsens lave
Vande holdt en ikke
Mindre Træfning, som Ulvens
Gane kan bevidne.

Kong Knuds Angreb.

14. Kong Knud styrede med hele Flaaden op til Lunduneborg, og leirede sig om samme. Siden angrebe de Borgen, og Beboerne forsvarede den. Saa siges i den Flok eller korte Sang, som var forfattet af Knuds Folk:

Blodfarvede Vaaben
See de engelske Møer
Hver Morgen paa Temsens
Bred, ei Ravnen skal sulte;
Seierbegjerlig hurtig
Danekongen angriber
Byens Mænd, paa bretske
Brynier klirrer Sværdet.

Og fremdeles dette:

Mangen Kriger paa denne
Dag en gammel og ringe
Skjorte sig ifører
Langt fra Fødelandet;
Lad os end med Blod af
Engelskmænd beværte
Ravnen, Skjalden snart en
Skjorte af Jern iføres.

Kong Knud holdt der mange Træfninger, og fik ikke Borgen indtaget.

Om Erik Jarl.

15. Erik Jarl rykkede med en Deel af Hæren op i Landet, fulgt af Thingmændene, imod den engelske Hær, som stod under Anførsel af en stor Høvding, ved Navn Ulfkel Snilling. Det kom der til et Slag, i hvilket Erik Jarl seirede, og Ulfkel flyede. Saa siger Thord Kolbeinsøn i Eriksdrapa:

Skibene lod den gjæve
Fyrste vestenfor London
Sammenbinde, Kongen
Stred for Landet at vinde;

Frygtelige Hug af
Thingmændene, der hvor
Blanke Sværde bæved,
Fik den tapre Ulfkel.

Et andet Slag holdt Erik Jarl mod Engelskmændene paa Ringmarehede. Saa siger herom Thord Kolbeinsøn:

Krigerne Saar over Been og
Arme tilføied den raske
Høvding, som ofte Ravne
Svullent Kjød gav at æde;
Englændernes Hær lod
Tidt den modige Erik
Mindskes, rød da farved
Ringmarehede Blodet.

Ogsaa der seirede Erik Jarl. Endnu beretter Thord Kolbeinsøn i Eriks Drapa mere om hans Krigstog:

Tapre Mænd, som længe
Englænderne fjendske
Vare, ginge til Kamp
I Land af deres Skibe;
Bønderne, som vilde
Gaardene værge, mod dem
Droge, Kampgny vakte
Hjelmbedækkede Svende.

Kongernes Forlig.

16. Kong Knud beleirede, som sagt, Lunduneborg, men Kong Edmund og hans Brødre forsvarede Borgen. Der droge da Sendebud imellem dem; Kong

Knud var gift med Dronning Emma, Brødrenes Moder; og det kom nu saa vidt, at de satte hinanden Gidsler og sluttede Stilstand for at tale sammen og forsøge et fastere Forlig. Paa dette Møde blev der nu sluttet Forlig imellem dem, paa det Vilkaar at Landet skulde skiftes lige imellem dem, saa at enhver af dem skulde have Halvdelen af Riget, saa længe han levede, men hvis nogen af dem døde uden Børn, da skulde den Efterlevende frit træde i Besiddelse af hele Riget. Dette Forlig blev befæstet med Eder. Der var da en mægtig Mand, ved Navn Heidrek Strjona, som lod sig bestikke af Kong Knud til at svige Kong Edmund, og dræbe ham ved et morderisk Overfald, og saaledes endte han sit Liv. Heidrek var endogsaa Kong Edmunds Fosterfader, og han troede ham som sig selv. Siden fordrev Kong Knud alle Kong Adelraads Sønner fra England, efterat have holdt mange Slag med dem, men efterat Kong Edmund var dræbt, kunde de ikke faae nogen Styrke til at staae imod Kong Knud. Saa siger Sigvat Skjald i Knuds Drapa:

Snart slog Knud da
Adelraads Sønner,
Eller dem dog alle
Udjog af Landet.

Kong Adelraads Sønner begave sig da vester over til Valland til Normandiet, og opholdt sig der længe hos deres Morbrødre Rodbert og Vilhelm, som det berettes i Hellig Olafs Saga. Jarlen Erik Hakonsøn døde i England, just som han var beredt til at gjøre en Reise til Rom. Hans Drøbel blev skaaren, og Blodet kunde da ikke standses, og deraf døde han.

Kong Knud og Dronning Emma havde tre Børn, to Sønner, af hvilke den ældste hed Harald, den anden Hørde-Knud, og en Datter Gunhild, der siden blev gift med Keiser Henrik den Milde, som af sine Slægtninge var den tredie af dette Navn. Kong Knud havde en tredie Søn, ved Navn Svend; hans Moder var Alfifa hin Mægtige, Alfrun Jarls Datter.

Kong Svend kommer til Norge.

17. I den Tid, da Kong Knud herskede over England og Danmark, herskede Olaf Haraldsøn over Norge. Men da Kong Olaf kom til Regjeringen der, flygtede Jarlerne Svend Hakonsøn og Hakon Erikssøn, Kong Knuds Søstersøn, bort fra Landet for ham. Denne drog over til England til sin Frænde Kong Knud, som tog vel imod ham. Derpaa blev der Ufred imellem Kong Olaf og Kong Knud. Kong Knud og Hakon Jarl kom til Norge med en meget betydelig Hær; det var i Sidstningen af Kong Olafs Dage, og de lagde hele Landet under sig. Kong Knud satte da sin Frænde Hakon Jarl til Regjeringen i Norge, og han drog derfra til Danmark; men Kong Olaf flyede da fra Landet, og drog østerpaa over til Garderige. To Aar derefter kom han tilbage til Norge, og holdt da det store Slag paa Stiklestad med sine Lehnsmænd, som da vare blevne ham utroe, og strede imod ham. Der faldt, som almindelig bekjendt, Kong Olaf, og han blev Helgen, og ligger i et Skrin i Nidaros. Jarlen Hakon Erikssøn forliste i Englandshav, eet Aar førend Kong Olaf den Hellige faldt. Dernæst kom

Svend, Kong Knuds og Alfifas Søn, til Norge, og blev da, efter sin Faders, Kong Knuds Foranstaltning, tagen til Konge over hele Landet. Kong Knud satte sin Søn Hørde-Knud over Danmark, saa at han skulde være Konge der. Kong Knud herskede ogsaa over en stor Deel af Skotland, og derover satte han sin Søn Harald til Konge; men dog var Kong Knud Overkonge over dem alle; han blev kaldt Knud den Mægtige eller Knud Gamle; han var af alle Konger, som have talt den danske Tunge, den mægtigste, og den som herskede over det største Rige. Kong Knud begav sig paa en Reise bort fra Landet, og drog syd til Rom. Paa denne Reise udgav han saa mange Penge, at ingen vidste Marketallet, ja neppe engang Pundetallet; han havde mange Penge med sig fra sit Rige, og benyttede sig desuden frit af Keiserens Eiendom, saa meget som han vilde. Medens Kong Knud var paa Veien til Rom, behøvede ingen, som naaede at komme til ham, at bede om Mad, thi han gav alle Penge nok til Fortæring. Kong Knud gik fra Flæmingeland til Romeborg. Saa siger Sigvat Skjald:

Faa blandt Fyrster
Have faret saa
Ud til Syden
Som den ypperste Konning.

Kong Knud oprettede et Herbergeersted, hvor alle derhen Reisende, som talte den danske Tunge, kunde opholde sig om Natten, og nyde Beværtning. Vidt omkring skjenkede han ogsaa betydelige Rigdomme til Klostere og andre store Stiftelser.

Knuds Død.

18. Da Kong Knud kom tilbage til England til sit Rige, faldt han i en Sygdom, som først var af den Art, som kaldes Guulsot; han laae længe om Sommeren, og døde om Høsten den trettende November i Borgen Morster, som er en stor Hovedstad, og der er han jordet. Han havde da naaet sin Alders syv og tredivte Aar, og havde været Konge over Danmark i syv og tyve Aar, og herstet over England i fire og tyve, og over Norge i syv Aar. Alle ere enige i, at Kong Knud har af alle Konger i de nordiske Lande været den mægtigste og den som har haft det videst udstrakte Herredømme.

Om Kong Knud.

19. Kong Knud har været den gavmildeste Konge i de nordiske Lande; thi det er med Sandhed sagt, at han ikke mindre overgik andre Konger i det, at han hvert Aar uddeelte store Foræringer til sine Venner, end i det, at han tog langt større Skatter og Skyld hvert Aar af tre Hovedlande, end enhver anden, som kun havde eet Kongerige under sit Herredømme, hvorhos dog ogsaa er at mærke, at England af alle nordiske Lande er rigest paa myntede Penge. Det er til Exempel et Vidnesbyrd om hans Gavmildhed: Der var en Islænder, ved Navn Thoraren Lovtunge, som var en stor Skjald, og havde i lang Tid tjent Konger og Stormænd. Han var den Gang gammel, da han drog til Kong Knud, og havde forfattet et Kvad om ham. Han gik for Kongen, hilste ham,

og spurgte om han vilde høre det Kvad, som han havde digtet om ham. Det var just som Kongen sad ved Bordet, og Maden allerede var borttagen. Nogle Mænd stode for Bordet, som androge deres Sag, og Kongen hørte dem først; men da de havde udtalt, sagde Thoraren, som var dristig i at tale til Kongen, eftersom han ofte havde talt til Høvdinger: „Herre!" sagde han, „end vil jeg bede, at I vil høre mit Kvad, og det vil ikke opholde eder længe, thi det bestaaer kun af faa Vers." Knud svarede, og saae temmelig vredt til ham: „Det har ingen før du vovet, at digte Smaakvad om mig, og det skal du nu vide for vist, at du skal komme her i Morgen ved Davretid, og da fremsige for mig en Drapa paa tredive Vers eller længere, som du i den Tid skal have gjort om mig, eller i andet Fald skal du døe!" Da gik Thoraren bort, og begyndte at digte en Drapa om Kong Knud, og denne Drapa er bleven benævnt Hovedløsning; til samme benyttede han alt, hvad han kunde, af det korte Kvad. Den følgende Dag fremsagde han nu Kvadet ved Kongens Bord, og det gik ham særdeles vel dermed. Kongen lønnede ham for Kvadet, og gav ham halvtredsindstyve blanke Mark. Siden digtede Thoraren en anden Drapa om Kong Knud, som blev kaldt Tugdrapa; deri siges saa:

Vist jeg haver
Helten Gjengjeld
Ydet for de
Femti Mark,
Som den kjække Kriger
For Kvadet gav mig,

Da Ædlingen
Jeg besøgte.

Kong Knud gav Berse Skjald-Torfeson to Guldringe, som begge tilsammen veiede en Mark, og desuden et guldbeslaaet Sværd. Saa siger Sigvat Skjald:

Vore Hænder, Berse!
Begge prægtig smykked
Knud, den kjække Drot, da
Kongen vi besøgte,
Dig et hvæsset Sværd, en
Mark af Guld og mere
Mig en halv den vise
Gav, selv Gud alt raader.

Da Kong Knud døde i England, endtes de danske Kongers store Vælde, som Slægten i lang Tid havde besiddet, i det enhver efterfølgende stedse havde været mægtigere end hans Fader.

Om Knud og Svend.

20. Knud var meget stor af Væxt og stærk af Kræfter, en særdeles smuk Mand, naar undtages at hans Næse var tynd, høi og noget krum; han var lysladen, havde et fagert og langt Haar, og fortrinlige Øine, som baade vare klare og skarpe; han var en gavmild Mand, en stor Kriger og vaabendjærv, seiersæl, og en Lykkes Mand i alt, hvad der hørte til Magt og Vælde. Meget viis var han ikke, ligesaa lidt som Kong Svend, hvem han i alt slægtede paa, eller som forhen Harald og Gorm, som ikke heller vare synderlig vise.

Om Hørde-Knud.

21. Gamle Knuds Søn Hørde-Knud tog hele Riget i Danmark efter sin Fader, men Gamle Knuds anden Søn Harald antog Regjeringen over England efter sin Fader. Da kom Adelraads Søn Edvard den Gode, Haralds og Hørde-Knuds Halvbroder, til England, hvor han, som tilbørligt var, nød god Modtagelse. To Aar efter Gamle Knuds Død døde Kong Knuds Datter, Dronning Gunhild i Saxland, som havde været gift med Keiser Henrik; og tre Aar derefter døde Englændernes Konge Harald Knudsøn, og han blev jordet ved Siden af sin Fader i Morster. Da antog hans Broder Hørde-Knud Regjeringen over begge Rigerne England og Danmark, men Olaf den Helliges Søn Magnus, Hørde-Knuds edsvorne Forbundne, herskede da over Norge, saa som det berettes i Norges Konge-Sagaer; og to Aar efter Harald Knudsøns Død døde Hørde-Knud, og blev jordet i Morster ved Siden af sin Fader Gamle Knud. Med Hørde-Knud uddøde aldeles de danske Kongers gamle Slægt. Da blev Edvard Adelraadsøn tagen til Konge over England; han var længe Konge der, og fra den Tid vare de danske Konger aldrig i Besiddelse af England. Da antog Hellig Olafs Søn Magnus Regjeringen i Danmark, og var da Konge derover, ligesom det berettes i Norges Konge-Sagaer. Han herskede ene over Danmark, indtil Svend, som med et andet Navn skal have hedt Magnus, satte sig op imod ham; han var en Søn af Jarlen Ulf, Thorkel Sprakalægs Søn. Svends Moder var Astrid, en Datter af Kong Svend Tveskæg; hun var Søster til Kong Knud

Gamle, men Astrids Moder var Skøglar-Tostes Datter Sigrid Storraade, som ogsaa var Moder til Olaf Svenske.

Om de Danskes Konge.

22. Svend Ulfsøn modtog af Kong Magnus Olafsøn Jarldømme og derhos Herredømmet og Regjeringen over Danmark, den Gang de mødtes i Gøtelven, og Svend stadfæstede deres Forlig med Ed. Magnus drog da til Norge, men Svend til Danmark. Samme Høst toge de Danske Svend Ulfsøn til Konge, og han underlagde sig da hele Landet, og blev Konge derover. Da Kong Magnus spurgte dette, drog han Vaaren derefter med en stor Hær til Danmark. Samme Sommer slogs Kong Magnus i Vindland ved Jomsborg, og seirede der; han brændte Borgen og ødelagde Landet vidt omkring. Et andet Slag holdt Kong Magnus om Høsten Dagen før Mikkelsmesse i Jylland tæt nordenfor Hedeby paa Lyrskovshede ved Skotborgeraa. Da slogs han med Venderne. Der seirede Kong Magnus ved sin Fader Kong Olafs Hellighed og Jærtegn, og dræbte en overordentlig Mængde Hedninger. Nogle berette, at Svend Ulfsøn har været tilstede i dette Slag paa Kong Magnus's Side, og at deres Forlig har til den Tid endnu været holdt vedlige. Saa siger Thorleik Fagre i det korte Kvad, som han digtede om Svend Ulfsøn:

Mandefald blandt Fjender
Voldte Guldets Deler,
Nord for Hedeby fik
Ravnen nok at æde,

Faa af Vender ved Flugten
Undkom, døde laae paa
Heden mange, og Ørne
Over dem Gabet spærred.

Samme Efteraar i Vinterens Begyndelse holdt Kong Magnus og Kong Svend Ulfsøn et Slag ved Ærø, i hvilket Kong Magnus seirede, men Svend flyede til Jylland. Et andet Slag holdt de kort før Juul ved Kysten af Jylland søndenfor Aarhuus; det var et haardt Slag, og et stort Mandefald skete i samme. Der flyede Kong Svend med Tab af syv Skibe, som det fortælles i Kong Magnus den Godes Saga. Svend flyede først til Sjælland med den Deel af Hæren, som var undkommen, og vilde følge ham, men Kong Magnus seilede strax efter ham, og naaede Svend paa det Sted, som hedder Hafn, hvor han laae med faa Skibe. Der skete kun kort Modstand, Svend flyede op i Landet, og der faldt igjen meget af hans Folk. Svend flyede derpaa til Fyen, men Kong Magnus forfulgte ham, og der bleve igjen tilføiede Svends Mænd mange Nederlag. Det var ikke store Slag, men dog siger Arnor Jarleskjald i Magnus's Drapa:

Træfninger holdt du, frække Fyrste!
Fire een og samme Vinter,
Hæder du ved Heltedyder,
Herligt Navn fra Kampen bragte.

Kong Svend gik til Søes igjen, styrede østenfor Skaane, og gik der op i Land, drog dernæst østerpaa til Sverrig til sin Frænde Kong Ønund Olafsøn, hos hvem han opholdt sig til Vaaren. Kong Magnus drog om Vaaren til Norge, og opholdt sig der længe

om Sommeren, men da Svend spurgte det, drog han strax tilbage til Danmark, og underlagde sig Landet. Da Kong Magnus spurgte det til Norge, drog han om Høsten til Danmark med sin Hær, og traf Kong Svend ved Helgenæs, hvor det kom til et meget stort Slag, hvis Udfald dog omsider blev, at Svend flyede op i Land med Tab af alle sine Skibe. Saa siger Arnor i Magnus's Drapa:

Kjæk ved Helgenæs et Slag du
Holdt, som mindes vil, mens Jorden
Er beboet, Ørnen sine
Blodbesprængte Fjædre rysted;
Alle deres Skibe vandt du
Vidtberømte Konning! Gods og
Endnu større Seier siden,
Saae sit Rige tabt da Jarlen.

Svend flyede da atter til Sverrig, og opholdt sig der den anden Vinter, men Kong Magnus drog da til Norge. Svends Svoger Harald Sigurdsøn kom denne Vaar til Sverrig østenfra Garderige. Harald var da gift med Ellisif, en Datter af Kong Jarisleif i Holmgaard; hendes Moder var Ingigerd, en Datter af Olaf Svenske, som var Svend Ulfsøns Morbroder. Svend og Harald indgik Forbund, trak en Hær sammen, og droge derpaa til Danmark, hvor de fore frem med Hærskjold, og underlagde sig hele Landet. Da Kong Magnus spurgte dette, drog han fra Norge med en Hær imod dem. Da drog Hellig Olafs og Harald Sigurdsøns Morbroder Hallkel fra Magnus's Hær til Harald Sigurdsøn, og fik Forlig bragt i Stand imellem Harald og Kong Magnus. Harald drog da til

Norge, og modtog der Halvdelen af Riget af sin Frænde Kong Magnus. Svend flyede da igjen til Sverrig, men drog atter tilbage til Danmark, saasnart Kongerne vare dragne nordpaa. Han var da i Danmark om Vinteren, men den følgende Sommer drog Kong Magnus og Harald til Danmark. Svend var den Gang i Skaane. Denne Høst døde Kong Magnus af Sygdom i Jylland, og hele Nordmændenes Hær fulgte hans Lig nord op til Norge. Svend blev da uhindret Konge i Danmark, og herskede længe derefter over dette Rige. Men Harald blev Konge i Norge, og der var længe Ufred imellem dem, og Kong Harald hærjede hver Sommer i Danmark, om hvilket der findes vidtløftige Beretninger i Kong Haralds Saga. Da Harald havde hersket i sexten Aar over Norge, holdt han og Kong Svend et stort Slag paa Kysten af Halland i Isfnfjord udfor Nisse; der seirede Kong Harald, og Kong Svend flyede. Tre Aar derefter gjorde Harald og Svend Forlig imellem sig og Fred imellem Landene. Aaret derefter igjen faldt Kong Harald i England. Kong Svend havde ogsaa Ufred med den svenske Kong Steinkel, som drog med sin Hær imod Kong Svend, men dog ikke bemægtigede sig noget af hans Land. Saa siger Thorleik Fagre:

De, som søgte at møde
Svend, tidt Farer udholdt,
Lidt kun vandt de trende
Konger, døied dog Møie;
Hele Jyders Land og
Danmark ubeskaaret

Dog beholdt den Frækne
Folkets hulde Konning.

Om Kong Svends Børn.

23. Kong Svend Ulfsøn var gift med Gunhild, en Datter af Jarlen Svend Hakonsøn; deres Søn hed Svend. Kong Svend havde desuden mange Børn udenom; han havde fjorten Sønner, som kom til moden Alder; den ældste hed Knud; han døde, medens Faderen endnu levede, paa en Reise til Rom; den anden Harald, den tredie Knud den Hellige, den fjerde Olaf, den femte Svend, den sjette Erik den Gode, den syvende Thorgils, den ottende Sigurd, den nieude Benedikt, den tiende Bjørn, den ellevte Guttorm, den tolvte Eymund, den trettende Nikolaus, den fjortende Ulf, som blev kaldt Ubbe. Kong Svend havde tvende Døttre: Ingerid, som siden blev gift med den norske Konge Olaf Haraldsøn Kyrre, og Ragnhild, som var gift med en Søn af Askel Erlingsøn, ved Navn Svend, deres Søn var Knud paa Sole. Svend Ulfsøn var en berømt og venneſæl Konge, saa at ikke nogen af de danske Konger har været mere almindelig afholdt af Landsfolket; han var længe Konge over Danmark. Kong Svends Søn Thorgils drog østerpaa til Garderige, hvor han havde en anseelig mødrene Slægt. Der blev han opfødt, og tagen til Konge, og kom ikke siden til Danmark. Kong Svends Søn Sigurd faldt i Vindland.

Om Kong Svend.

24. Da Kong Svend havde herſket over Danmark i ni og tyve Aar efter Kong Magnus den Godes

Død, var han øster ovre i Jylland; han lod da lyse til Thinge, og der kom en stor Forsamling; og da Thinget var sat, talte Kong Svend saaledes: „Gud lønne og takke eder Danske for den Kjærlighed og Hørighed, som I saa længe have viist mig; jeg venter at jeg end kan gjøre Regning paa samme i en Sag, som jeg holder for at være af megen Vigtighed. Jeg har holdt de gamle Love mod eder Danske; men nu er der een Ting, hvori I ville holde for, at jeg gaaer udenfor Lovene, og det er ogsaa virkelig Tilfældet. Det er nemlig min Bøn til eder, at I ville tillade mig at udnævne min Eftermand i Regjeringen. Grunden til at jeg beder derom, er, at jeg har mange og vel begavede Sønner, og jeg vil heller skifte Riget og Kongedømmet imellem dem, end at de skulle siden holde Ufred indbyrdes, og der for den Sags Skyld skal blive Krig og Urolighed i Landet." Kongen talte ikke meget, men da han havde udtalt, gav Folket sit lydelige Bifald tilkjende, og formedelst den Venneſælhed og Yndeſt, hvori han stod hos hele Folket, tilstode alle ham hans Bøn, og det blev da ved Lov vedtaget og ved Vaabentag[1] stadfæstet, at Kong Svend skulde kaare den af sine Sønner, som han selv vilde, til Konge efter sig i Danmark. Derpaa tog Kong Svend igjen til Orde, og sagde saa: „Harald er, som I vide, den ældste af mine Sønner i Antal af Aar, men Knud er den raskeste af Sind og den fuldkomneste i Legemsfærdigheder af alle mine Sønner; han er nu ogsaa prøvet i en Hærs Anførsel, han tykkes mig dueligst til Konge af mine

[1]) en Ceremonie ved Bekræftelse af Raadsbeslutninger.

Sønner, og ham vil jeg kaare til Konge efter mig." Dermed var Thinget sluttet.

Svends Død.

25. Derpaa drog Svend tilbage i Landsbyen, hvor han forud havde været paa Gjæsteri; den hedder Suddatorp. Og da Kongen kom til sit Herberge, lod han sin Seng rede, og lagde sig syg til Sengs, og denne Sygdom blev hans Død. Hans Lig blev ført til Ringsted, hvor han blev jordet. Kalf Maanesøn siger saaledes i et Kvad, som han gjorde om Knud den Hellige, Kong Svends Søn, at Kong Svends Lig blev i tretten Dage ført søndenfra Jylland nordpaa til Ringsted med megen Pragt og anseeligt Ligfølge. Kong Svend døde den ni og tyvende April, da han havde været Konge i Danmark i ni og tyve Aar, siden Kong Magnus døde, og to Aar forud i Ufred med Kong Magnus. Kong Svend døde ti Aar efter Haraldernes Fald i England. Da vare fyrretyve Aar forløbne fra Gamle Knuds Afgang. Kong Svend var en meget smuk Mand, han overgik ogsaa de fleste i Størrelse og Styrke; han var venlig og nedladende, meget gavmild, veltalende, myndig og retfærdig, taalmodig, meget tapper og vaabendjærv, skjønt han, som her forhen er omtalt, ikke var seiersæl i de Slag, han holdt. Stein Herdisesøn beretter saaledes i Nisser-Viserne, som han digtede om Kong Harald Sigurdsøn:

Saa vi bør den kjække
Krigers Færd berømme,
At vi ikke den anden
Guldudeler forringer;

Aldrig hilstes to mere
Modige Helte i Striden,
Usandt er det, hvis nogen
Andet om Kongen siger.

Og fremdeles kvad han:

Sandt vi bør om den bolde
Høvdingers Frænde tale,
Flugt ei Daners djærve
Drot da havde taget,
Hvis de Folk, som Hærskjold
Førte, havde ham hjulpet,
Syd for Havet sunge
Sværde mod hinanden.

Harald kaares til Konge.

26. Efter Kong Svends Død blev der strax stor Uenighed imellem hans Sønner, og hver af dem trak sine Venner til sig, og søgte deres Bistand. Asbjørn, som var Jarl over de danske Øer, havde giftet sin Datter til Kong Svends Søn Harald, og var derfor særdeles ivrig for at faae Harald til Konge, og han fik mange andre Høvdinger paa sin Side. De gjorde Folket opmærksomt paa den gamle Bestemmelse i Lovene, at den ældste Kongesøn skulde være Konge, og bekymrede sig ikke om, hvad Kong Svend havde talt derom, eller hvad de havde lovet ham. Kong Svends Søn Knud havde forud været paa Krigstoge i Østervegen, og havde meget Mandskab og en fortrinlig Flaade. Kalf Maaneson beretter i sit Kvad, at Knud skal have overvundet ti Konger, da han var paa Krigstoge i Østervegen. Begge Brødrene Knud og Harald

begave sig nu til Jylland, thi der skulde Kongen udvælges paa Viborg-Thing; der var en stor Forsamling. Men da Thinget var sat, og de Høvdinger, som kunde ventes, vare komne, talte den ene efter den anden, og det blev da klart, hvo der holdt med enhver af Kongesønnerne. Saaledes gik det hele den Dag ligetil Nat; og man var da ikke nærmere Udslaget end da man begyndte. Men den følgende Dag, da Folk vare komne paa Thinget, og nogle Mænd havde talt, da opstod en Mand i Bondehæren og tog til Orde, og talte saa: „Vi Jyder have længe haft Magt til at kaare Konge over Danmark, vi Danske have bestandig været saa heldige, at have haft gode Konger, og denne Konge, som vi nu sidst havde, besad alle de Egenskaber, som pryder en Konge, det er nemlig Kraft og Myndighed til at værne om Landet, thi vort Land er meget udsat for Vikingers Overfald; vi behøve derfor en Konge, som forud er prøvet i Striden og i Hærens Anforsel, og i at styre Landet og holde over Lovene; han skal ogsaa have baade Forstand og Erfarenhed til at være Høvding; en Konge bør være veltalende og sagtmodig, men dog haard til at straffe efter Fortjeneste, gavmild paa Penge, thi han modtager af mange, og skal derfor ogsaa bortgive meget; det er ogsaa til Pryd for ham, at han er smuk og fager og anseelig i sin udmærkede Dragt; lad os derfor tage den til Konge, som ene besidder alle disse Egenskaber, som nu ere opregnede, thi en god Konge er os bedre og nyttigere end alle vore gamle Love. Knud ene besidder disse Egenskaber, som nu ere opregnede, ham ville vi tage

til Konge; Kong Svend gav ogsaa sit Folk saa gode Raad, at det vil være alle bedst tjenligt, at rette sig efter hans Bestemmelse i saadanne Ting, som ere os saa høiligen magtpaaliggende." Da han havde udtalt, gav man lydelig sit Bifald tilkjende, og alle syntes, at han havde talt vel. Asbjørn Jarl havde paa Thinget en god Ven, en mægtig Mand, ved Navn Eyvind Bifra, som dernæst stod op, og, saasnart det igjen blev roligt, tog han til Orde og talte: „En meget vanskelig Sag have vi her at forhandle, men dog byder Nødvendigheden os, at tage nogen til Konge over os; alle kunne tydelig see, at Knud besidder de fleste Egenskaber til at være Konge over Danmark, skjønt vore gamle Love byde anderledes, og ei ville vi tale imod ham; men hvis vi skulle overtræde Lovene, da er det dog tilbørligt, at alle Landets Befalingsmænd og Høvdinger give deres Samtykke dertil, og blive alle fuldkommen enige. Kongens Broder Bjørn, som er den ypperste og mægtigste af Rigets Mænd, er ikke tilstede her paa Thinget; men dette er ikke en Sag af liden Vanskelighed; det synes os derfor raadeligst, at lade alle de bedste og noget formaaende Mænd være her tilstede; lad os modes her i Morgen, og tage os en Konge efter Lovene, skjønt det nu er rimeligst, at det maa blive Knud." Dermed blev Thinget opløst, og Knud drog til sine Skibe. I denne Nat havde Høvdingerne Møde og Raad; der vare Harald Svendson, og hans Svigerfader Asbjørn Jarl, Kongens Broder Bjørn, Eyvind Bifra og mange andre deres Venner, som vilde tage Harald til Konge. Da talte Eyvind Bifra og tog saaledes til Orde: „Vi holdt i Dag Thing med

Knud, og det gik der, som jeg sagde eder forud, at Knud foredrog sin Sag med Iver, men han havde Loven imod sig, og desuagtet fik han dog sin Sag saa vidt, at alle syntes godt om det; dertil hjalp hans Veltalenhed, og den listige Tale, som han havde lagt i Munden paa den Mand, som talte i vor Flok saaledes, at hele Almuen foer eenstemmig frem, og vilde have Knud til Konge. For den Sags Skyld hævede jeg Thinget; og intet andet hjælper os, om vi ligefuldt ville drive paa, at Harald skal blive Konge, end at fuldgjøre det, saa at Knud ikke er nærværende. Vi ville nu faae nogle snue og snilde Mænd til at holde Thing med Knud, men andre skulle imidlertid holde et Lonthing, og paa samme udraabe Harald til Konge. Dette Raad fandt alles Bifald; og man gjorde saa, Eyvind Bifra blev med en stor Deel Bønder sendt hen, at holde Thing med Knud. Da nu Thinget var sat, kom Knud der. Han stod op, holdt en smuk og udførlig Tale, og bad Bønderne give sig Kongenavn, ligesom det forud var aftalt. Da svarede Eyvind Bifra, og bad Bønderne vente, indtil Jarlen eller andre Hovdinger, som kunde ventes did, kom til Thinget: „Det tykkes os hæderligst," sagde han, „at der ere saa mange af de mægtigste Mænd tilstede som muligt, men vi vente, at ingen vil tale herimod." Dernæst gav han Talen den Vending, at han opregnede Knuds Dyder, talte udførlig og smukt om, at han af alle Kong Svends Sønner var bedst skikket til Konge, hvorom han fandt mange sande Ord at sige. Han trak saaledes Tiden ud, og førend han havde sluttet Talen, kom

der Folk til Thinget, som bragte den Tidende, at Harald Svendsøn var udraabt til Konge over hele Danmarks Rige. Da Knud hørte dette, stod han strax op, og gik bort og til sine Skibe. Men da han kom om Bord, undredes alle, som saae ham, over, hvorledes han saae ud, og nogle troede, at han var bleven syg, thi hans Ansigt var saa rødt som Blod. Han satte sig ned paa Høisædes-Kisten, og talte ikke et Ord, heller ikke torde nogen tiltale ham, og saaledes gik det en lang Tid om Dagen. Eyvind Bifra drog strax til Harald og til Asbjørn Jarl og de andre Høvdinger, som havde været enige i denne Beslutning. Han fortalte dem herom, og sagde derhos, at han holdt det for sikkert, at man kunde vente sig Ufred i Landet. De sagde, at det nu kom til at forblive ved, hvad skeet var, og at de maatte holde den Konge i Besiddelse af Landet, som de da havde udvalgt over sig. Eyvind sagde: „Da vil jeg raade til at byde Knud Forlig, thi han vil blive eder en haard Modstander, om han begynder Ufred." „Men," svarede Jarlen, „vi kjende Knuds Stolthed, at ikke vil han lade sig formilde ved Tilbud om Forlig." Hertil svarede Eyvind: „Knud er stræng og stormodig, men ikke mindre forstandig og gudfrygtig, han vil indsee al den Skyld, han paadrager sig ved at stride imod sin Broder, og man kommer til at opofre alt, paa Kongeværdigheden allene nær, hvis det skal hjælpe." „Hvad vil du, at vi skulle byde ham?" spurgte da Jarlen. „I skulle byde ham Jarls Værdighed og derhos Sjælland, og tillige Ed af alle danske Høvdinger, at Knud skal være Konge, hvis han lever længere end hans Broder Harald, hvilke

andre af Kong Svends Sønner der da end ere i Live." „Men," sagde Jarlen, „Knud vil vist under ingen Betingelse opgive at blive Konge." „Det kan man ikke vide," svarede Eyvind, „førend man forsøger det, jeg tilbyder mig, end at drage til Knud i dette Ærende, om I ønske det." Dette tilstode de alle. Eyvind drog da til Knud, og traf ham om Bord. Han gik for ham, og fremførte Ærendet. Knud svarede ikke strax, men tog dog omsider til Orde, og sagde saaledes: „Jeg vil vælge det, som vil synes eder mindre mandigt, at jeg vil modtage det Vilkaar, at opgive Kongenavnet, heller end at slaaes med min Broder Harald om Riget, og lad saa Gud skifte os imellem!" Derpaa modtog Eyvind dette Forlig af Knud, og kyste paa hans Haand, og fik hans Minde til at bringe Harald denne Afgjørelse. Forliget blev da indgaaet, og befæstet med Eder.

Kong Haralds Død.

27. Kong Harald Svendsøn antog da, som nu er berettet, Regjeringen over Danmark efter sin Fader. Knud Svendsøn var da Jarl over Sjælland, og deres Forlig og gode Forstaaelse vedligeholdtes, saa længe de levede. Men Kong Svends andre Sønner, som ikke havde noget Rige at raade over, vare ikke fornøiede med deres Lod, og der var stor Uro i Landet, som følgende Vers bevidner:

Vil en Vise vi digte,
Voxer i Danmark Ufred,
Ikke Svends Sønner enes
Efter Faderens Afgang;

Harald skal med megen
Møie Riget forsvare
Imod elleve Brødre,
Vel maa han da kæmpe.

Kong Harald var en stille og tilbageholden Mand, sagtfærdig og uanseelig; han var taus og talte ikke offentlig, hvorfor andre for det meste maatte føre Ordet for ham paa Thingene; han var ikke meget skikket til at afgjøre noget af Vigtighed; han var ikke nogen Kriger, men fredelig og sagtmodig imod Folket, og viste kun liden Myndighed, saa at enhver gjorde i Landet næsten hvad han vilde. De Danske kaldte ham derfor Harald Hein [1]. Da han havde været Konge i fire Aar, døde han af Sygdom.

Knud bliver Konge.

28. Efter Kong Haralds Død holdt de Danske Viborg-Thing. Paa dette Thing skulde de Danske altid udvælge sig deres Konge efter alle Indbyggernes fælles Beslutning over hele Danmarks Rige. Da blev Knud udvalgt til Konge. Han blev snart en myndig og bydende Høvding, og sagde paa et Thing, som han holdt: „I Danske lønnede min Broder Harald for den Eftergivenhed og Mildhed, som han viste imod eder, med at I kaldte ham Harald Hein, og gav ham det Navn, for at spotte ham; men nu skal jeg lønne eder for det, at I saa ilde gjengjeldte ham hans Godhed, thi jeg skal nu være eder en Kampesteen, som er haard tilfulde." Kong Knud red igjennem Landet, og

[1]) d. e. blød Steen.

da han kom til Halland, holdt han der Thing, og talte selv paa Thinget; han bad da Bønderne tilstaae ham Rideheste til Reisen igjennem Landet, thi han var kommen did til Søes. En Bonde, som var den meest veltalende der, stod op og talte; han sagde, at Bønderne ikke vilde taale strængere Paalæg af Kongen, end de gamle Love bøde; og da han sluttede sin Tale, gave Bønderne lydelig deres Bifald tilkjende, og sagde at de ikke i nogen Henseende vilde lade sig plage mere, end de gamle Love bøde. Men da dette Knur standsede, sagde Kongen: „I have gjort vel, Bønder! at I sige, at jeg skal faae af eder, hvad Lovene byde, men ikke videre; jeg veed ogsaa, at I ville tilstaae mig det, som Lovene byde; jeg vil derfor lyse min Eiendom i Fred for eder;" og dette tilstode de ham alle. Da sagde Kongen: „Da vil jeg forbyde eder Hallandsfarer at benytte de store Skove, som jeg eier, og som ligge her nær ved eder, og at lade baade eders Svin og eders andre Smaakreaturer græsse der." Bønderne studsede ved dette, og havde intet Svar derpaa, og saae at det nyttede dem ikke at ville sætte deres Fordring igjennem, thi Kongens Skove strække sig igjennem hele Halland, men de havde en stor Mængde Svin, som gik i Bøgeskovene og i Egeskovene. Bønderne toge da den Beslutning at tilstaae Kongen alt, hvad han forlangte. De sluttede da en fast Aftale derom imellem sig, thi Bønderne kunde ikke være tjente med det andet Vilkaar. I det samme blev den Bonde dræbt, som havde talt meest imod Kongen. Kongen drog dernæst til Skaane, og holdt der et stort Thing med Bønderne. Bønderne syntes, at han var altfor paastaaende i sine Fordrin-

ger, og raabte derfor alle eenstemmig imod, og nægtede det, som Kongen forlangte. Men da det igjen blev roligt, tog Kongen til Orde: „I Skaaninger ere forstandige Mænd; jeg slutter mig af eders Fremgangsmaade til, at I have spurgt, hvorledes det er gaaet af imellem mig og Hallandsfarerne; I have da udfundet et klogere Raad end de, at nægte det, som jeg vil kræve af eder, thi her kan jeg nu ikke saggive nogen enkelt for Svarene; men jeg vil bede eder ligesom før Hallandsfarerne, at I ville lade mig, uhindret af eder, raade over min Eiendom;" og dette tilstode de alle. Da sagde Kongen: „Det maae nu alle Folk her i Danmark vide, hvad der her er Kongens Eiendom eller Bøndernes Eiendom, at Kongen eier her i Landet alle øde Steder; tilstaae I det?" Alle tilstode, at det var saa. Kongen forklarede øde Steder om Søen og andre Ubygder. Derpaa sagde han: „Da paastaaer jeg min Eiendomsret over Øresund, og jeg vil da forbyde eder alt Fiskeri, som I forhen have haft der, om I ikke ville gjøre noget for mine Ord, og understøtte mig med hvad jeg trænger til." Men da Kongen havde sagt dette, da indsaae alle, at dette ikke vilde være dem tjenligt, at Bønderne skulde miste alt Sildefiskeriet i Øresund. Det blev da besluttet, at lade Kongen ene raade, og de tilstode alle det, som han forlangte. Dermed endtes Thinget.

Om Kong Knud.

29. Kong Knud var en særdeles mægtig og stræng Mand, og straffede meget Usæder. Medens Harald Hein var Konge over Danmark, bleve Usæder

kun lidet straffede, hvad enten det var indenlandske Folk, som gjorde sig skyldige deri, eller Vikinger, som da hærjede paa Danmark, baade Kurer og andre Østerlændinger; men da Knud var bleven Konge, forsvarede han Landet med megen Djærvhed, og forjog alle Hedningerne fra Danmark, ligesom ogsaa fra Søen, saa at ingen torde plyndre paa Danmarks Kyster formedelst Kong Knuds Strænghed og tapre Forsvar. Han lod hver den dræbe, som blev overbeviist om Tyveri, ligesom ogsaa alle Manddrabere og Røvere, hvad enten de vare Udlændinger eller Indenlandske. Den, som lemlæstede nogen paa Haand eller Fod, eller tilføiede ham andre Mishandlinger, maatte bøde derfor med den samme Straf paa sit eget Legeme. Saa stor en Frygt var der for hans Strænghed og Revselser, at ingen torde stjæle i hans Rige. Saa bestemte Kong Knud angaaende den Mand, som gik fra sin Bopæl, uden at sætte Laas for den, eller som havde en Hest, som ikke var fjædret, og den blev bortstjaalen, og hvad han ellers mistede, saa at det blev stjaalet fra ham, da skulde han gaae til Kongen, og faae sin Eiendom der, men Kongen vilde lade den straffe, som havde stjaalet. Han lod den Rige og den Fattige undergaae lige Dom, men dette blev ham meget ilde optaget af saadanne, som ifølge Kongens Dom mistede deres anseete Frænder, skjønt de vare domfældte paa gyldige Grunde.

Knuds Giftermaal.

30. Kong Knud satte sin Broder Erik til Jarl over Sjælland, og gav ham det Rige, som han selv forud havde haft. Der var god Venskabs Forstaaelse

imellem dem, saa længe de levede. Hans Broder Benedikt var bestandig ved Hoffet hos ham, han var en Mand, stor af Væxt og stærkere end enhver anden. Olaf Svendsøn var af lige Alder med Kong Knud; han var en lille Mand og meget styg af Udseende, veltalende, og en stor Kriger. Kong Knud var gift med Edla, en Datter af Hertug Baldevin af Flæmingeland[1], og havde med hende en Søn, som hed Karl.

Om Kong Knud og en Præst.

31. Det hændte sig en Gang, da Kong Knud drog paa Gjæsteri med sin Huustrop, at han kom til et anseeligt Gilde, og paa Gildets første Aften saae Kongen der en Kone, saa smuk at han syntes neppe nogensinde at have seet hendes Lige i Skjønhed. Hun var gift med en anseet Præst. Kongen fattede Kjærlighed til hende; han kaldte derfor sin Huusfoged til sig, og sagde at han skulde mage det saa, at denne Kone var i Sengen hos Kongen om Natten. Intet Menneske torde tale imod Kongens Villie, og endnu mindre gjøre imod den; og det skete da, som Kongen bød. Da Kongen om Aftenen kom til Sengen, var denne Kone der forud, og da Kongen var afklædt, steg han op i Sengen, og da man havde opvartet ham som sædvanlig, gik man bort; men Kongen lagde sig ned, og vendte sig med Blidhed til hende. Hun sagde til ham: „Gud beskjerme eder nu og stedse fremdeles; handl nu saa vel, som det anstaaer eders Værdighed, tilføi mig ingen Beskæmmelse og paadrag eder selv ingen Skyld;

---

[1]) d. e. Flandern.

saa vel og saa skjønt som I sædeliggjør eders Folk i dette Land, saa sømmer det dog eder at vise den skjønneste Sædelighed, thi I er den øverste af alle her i Landet. Nu vil jeg bede for eder, naar I kommer for den Konning, som er almægtig, at han vil høre eders Bøn, som I nu høre min." Kongen svarede: „Tilstaae vil jeg dig din Bøn, da jeg indseer, at det er bedre, og du beder dette med saa megen Inderlighed, og det anstaaer sig bedst at lade det være som du vil; men skjønt det for Øieblikket koster Overvindelse, ikke at handle efter sin Villie, saa er dette dog for intet at regne imod den store Trængsel, som vor Herre Jesus Christus har udstaaet for vor Skyld." Derpaa stod Kongen op, og gik bort, og fik sig en anden Seng om Natten. Om Morgenen lod Kongen Præsten, som var gift med denne Kone, kalde, og sagde til ham: „Du har en god Kone, Præst! behandl hende vel, thi jeg troer, at der vil findes faa saa brave og raske Kvinder." Kongen tog da af sin Haand en Fingerring, som baade var stor og god, og sagde: „Denne Guldring skal du modtage i Vennegave af mig, Præst! og derhos mit Venskab, og hvis nogen tilføier dig Fornærmelse, kom da til mig, og jeg skal skaffe dig Fyldestgjørelse derfor." Præsten takkede Kongen med mange skjønne Ord for Gaven og Tilsagnet om hans Venskab. Kongen bad ham ikke at takke saa meget, „thi jeg vilde," sagde han, „i Førstningen træde i Uvenskab med dig, men nu beder jeg dig om Tilgivelse derfor." Præsten sagde, at han gjerne vilde tilgive ham det. Siden drog Kongen derfra til et andet Gilde.

Om Danmarks Inddeling.

32. Danmark er et stort Rige, og ligger meget adspredt. Det største Landskab af Riget hedder Jylland, det ligger mod Sønden langs med Havet; der er den sydligste Bispestol i Danmark i Hedeby, og i dette Bispedømme er halv fjerde hundrede Kirker, og et hundrede og tredive Skibe for Kongen til Udbud. Den anden Bispestol er i Jylland i Ribe, dette Bispedømme har tre hundrede og fire og tyve Kirker, og maa udrede hundrede og tyve Skibe for Kongen. Den tredie Bispestol er i Jylland i Aarhuus, i dette Bispedømme ere to hundrede og ti Kirker, og halvfemsindstyve Skibe for Kongen. Den fjerde Bispestol er i Jylland i Viborg, i dette Bispedømme ere to hundrede og halvtredsindstyve Kirker, og hundrede Skibe for Kongen. Limfjorden benævnes en stor Fjord i Jylland, som gaaer fra Norden imod Sønden [1]. Nordenfor Limfjorden er en smal Eid eller Landtange vesterpaa til Havet, som har faaet Navnet Haraldseid, af det at Kong Harald Sigurdsøn lod sine Skibe trække over, da han undflyede for Kong Svend. Vestenfor Limfjorden ligger det Landskab, som kaldes Vendelskage, og strækker sig imod Nord; der er den femte Bispestol i Danmark i den Stad, som hedder Hjørring; i dette Bispedømme ere hundrede og tresindstyve Kirker, og

[1]) De gamle Nordboer, som orienterede sig ved Hjælp af Fjeldene, forestillede sig Norden liggende i vort Nordost eller Østen, ligesom ogsaa de gamle angelsaxiske Skribenter; see Rasks Oplysninger til Udgaven af Ottars og Ulfsteens Reiseberetninger i Skandin. Lit. Selskabs Skrifter, 1815, S. 73, 87.

halvtredsindstyve Skibe for Kongen til Udbud. Jyllands Side kaldes Kyststrækningen lige vestenfra Vendelskage og sønder ned til Ribe. Mellem Jylland og Fyen gaaer Middelfartsund. I Fyen er den sjette Bispestol i Danmark i Odense; i dette Bispedømme ere tre hundrede Kirker, og udredes hundrede Skibe for Kongen. Mellem Fyen og Sjælland gaaer Bæltesund. I Sjælland er den syvende Bispestol i Danmark i Roeskilde; i Sjællands Bispedømme ere fire hundrede og elleve Kirker og hundrede og tyve Skibe for Kongen. Nordenfor Sjælland er Øresund, og nordenfor Øresund ligger Skaane og Halland. I Skaane er en Erkebispestol i Lund; det er den ottende Bispestol i Danmark; i dette Bispedømme ere halvfjerde hundrede og tre Kirker, og halvandet hundrede Skibe for Kongen; det er den største Bispestol i Danmark. Mellem disse Lande Jylland og Skaane ligge mange store Ølande, som ikke ere forhen nævnte. Samsø ligger under Aarhuus Biskop, Læsø under Viborg Biskop, de ligge vestenfor Fyen. Also hører under Hedeby: Laaland, Ærø, Thorslund[1], Alsø, Langeland, disse fem Øer ligge under Biskoppen i Fyen. Moen og Falster ligge under Biskoppen i Sjælland. Borgunderholm eller Bornholm ligger ude i Havet østenfor Skaane; det er et stort Rige, og ligger under Biskoppen i Skaane; der ere tolv Kongsgaarde og fjorten Kirker. Disse Lande, som nu ere nævnte, ligge under den danske Konge, og ere baade store og folkerige. Disse Lande udgjorde i Fortiden mange Kongeriger.

[1]) d. e. Thorseng.

Blod-Egils Ophav.

33. Der var en mægtig Mand, ved Navn Ragnar, han var en dansk Mand, og havde sin Slægt i Sønder-Jylland; han boede paa Ragnarstad, som er beliggende i Ribe Bispedømme; der er ogsaa en Sø, som kaldes Ragnarsø. Ragnar havde været en kjær Ven af Kong Svend, og bestandig tjent ham, saa længe Kongen var i Live. Ragnar havde en Søn, som hed Egil, og var udmærket i Legemsfærdigheder, en meget stor og stærk Mand, fortrinlig øvet i Vaaben og en særdeles stor Kriger.

Om Egil.

34. I Danmark tildrog sig den Begivenhed, at der døde en mægtig Mand paa Bornholm, som hed Aage; han havde der bestyret tolv Kongsgaarde, som Kongen eier paa Bornholm; nu var det Embede ledigt og ubesat, og der bleve da sendte Mænd til Kong Knud, som berettede ham denne Tidende, og bade ham at sørge for Eiendommen og sætte en anden derover. Til samme Tid kom Egil Ragnarsøn til Kong Knud, og tilbød sig at ville blive hans Mand, og tjene ham med Troskab; „Samme Bestilling have ogsaa mine Frænder før mig haft," sagde han, „som det er eder bekjendt." „Du er en stor Mand, Egil!" svarede Kongen, „og meget anseelig, og ei vil du fattes Heltemod, men ikke seer du ud til i alle Henseender at have Lykken med dig; men eftersom du er en meget driftig Mand, som vi vide, da vil jeg give dig Eiendommen paa Bornholm til Bestyrelse; du skal ogsaa være skyldig til Udrustninger og til at udrede al kongelig

Rettighed; og dog ville vi fratage tre af de Gaarde, som vi eie der, men du skal bestyre de øvrige." Egil tog imod dette Vilkaar, og antog Bestyrelsen af Eiendommen; han blev snart mægtig og rig paa Folk, saa han havde en stor Trop hos sig; han var gavmild paa Penge, levede som en stor Mand, var bestandig paa Krigstoge om Somrene, og forhvervede sig meget Gods, som han anvendte til sine Folks Underholdning om Vinteren. Han var vennesæl af sine Mænd, og værgede Riget med Haardførhed. Han tilsatte meget af sit Gods ved de Bekostninger, som han havde, thi han havde kun smaae Indtægter i Forhold til dem, som hans Formænd havde haft, men han anvendte langt større Bekostning. Dette tyktes Kong Knud ikke vel om, og han bad Egil at indskrænke Antallet paa sine Folk, og tilføiede, at han havde forbudt Krigførelse indenlands.

Egil drak Blod.

35. Det hændte sig en Sommer, at Egil drog bort fra Landet med atten Skibe, og han kom til Vindland, og hærjede der. Venderne samlede sig imod Egil, og da de mødtes, kom det til et stort Slag, og der faldt mange paa begge Sider. Egil stred med megen Tapperhed; de sloges til Søes, og Vendernes Høvding var paa det Skib, der laae nærmest mod Egils; og da Striden var paa det hidsigste, og man ikke syntes at kunne skjelne, hvo der vilde bukke under, sprang Egil fra sit Skib op paa den vendiske Snekke, hug til Høvdingen og gav ham Banesaar, og strax sprang Egil igjen baglænds tilbage paa sit eget Skib,

og Venderne toge da Flugten. Egil fik saaledes en herlig Seier og betydeligt Bytte. Han var saa træt, at han næsten faldt i Besvimelse, og da han satte sig op i sit Skib, bad han, at man skulde give ham noget at drikke. Drengen svarede: „Her har i Dag været saadan en Støi paa Skibet, at alle Tønderne ere sønderbrudte, og al Drikken er løben ned i Kjølen paa Skibet." „Ligefuldt kan jeg vel drikke den," svarede Egil. „Nei du kan ikke, Herre!" sagde Drengen, „thi den største Deel deraf er Menneskeblod." Egil stod da op, og tog Hjelmen af sit Hoved, og sænkede den ned i Kjølen, og drak tre store Slurke. Derefter drog Egil, efter at have vundet en herlig Seier, igjen hjem til Bornholm. Han fattedes nu ikke Midler om Vinteren til at underholde sit Mandskab. Dette spurgtes vidt omkring, og kom for Kong Knud, og mange berømte meget Egils Manddoms Gjerninger og den Seier, som han havde vundet. Kongen blev taus, da man fortalte ham om Egils Drik. Af denne Begivenhed fik Egil siden Navnet Blod-Egil.

Om Egil.

36. Da Egil havde været en kort Tid hjemme, drog han til Kong Knud, hos hvem han fandt en hæderlig Modtagelse. Kongen spurgte Egil om hans Færd, og han fortalte derom, thi han snakkede gjerne om dette Krigstog, som han havde været paa om Sommeren. Derpaa kaldte Kongen ham til sig i Eenrum, og spurgte ham da, om det var sandt, at han havde drukket Menneskeblod. Egil sagde, at det var ikke ganske uden Grund, men at det ikke havde været

forudbetænkt. „Hvi gik det da saa ilde?“ sagde Kongen. Egil svarede: „Der kom en saa stor Tørst og Mødighed over mig, at jeg syntes neppe at kunne holde den ud, og der var ingen anden Drik for Haanden.“ Kongen sagde: „Denne Sag er bleven meget ubehagelig, og det er et stort Brud imod Kristendommen, og Ordet gaaer, at vi pleie at straffe mindre Forseelser; men eftersom vi isvrigt er vel tilfreds med din Tjeneste, saaledes som den har været, da ville vi ikke dennesinde fælde saa stræng en Dom, som mange ville formode; jeg vil give dig det Raad, at du ydmyger dig for Gud, og bekjender saasnart som mueligt din Synd for Præsterne, og lader dig skrifte; men med Hensyn til Forseelsen imod os, da vil vi tilgive dig det; men ikke synes mig dette, at du har drukket Menneskeblod, at være mindre, end om du havde spiist kogt Menneskekjød.“ Egil lovede Kongen, at han skulde gjøre efter hans Bud, og, førend han drog bort, bød han Kongen hjem til sig til Gilde: „Jeg venter, Herre!“ sagde han, „at det vil føre Lykken over mig, at du besøger min Bolig.“ Kongen lovede ham at komme ud paa Vinteren. Egil drog derpaa hjem, og opholdt sig hjemme paa Bornholm om Vinteren.

Om Kongen og Egil.

37. Kong Knud begav sig om Vaaren paa Reisen til Bornholm. Egil havde der anrettet et prægtigt Gilde. Kongen kom med betydeligt Mandskab. Der var en stor Stue, som om det var en Kongehal;

den var ganske beklædt med Skjolde. Kongen var der i tre Dage ved Gildet, og var meget munter. Egil gav Kongen anseelige Foræringer ved hans Bortreise. Kongen sagde da til Egil: „Hvorledes forholder det sig nu, Egil! har du opfyldt det, som jeg mindede dig om forrige Gang, at du har bekjendt din Forseelse for Præsterne og forsonet dig med Gud?" „Nei jeg har ikke, Herre!" sagde han, „det har jeg glemt." Kongen bad ham ikke at tøve længer dermed. Egil sagde at det skulde skee, og de skiltes nu med Venskab. Egil drog paa Krigstoge om Sommeren, og forhvervede sig megen Rigdom, og kom hjem om Høsten, og drog nu ikke til Kongen.

Om Egil.

38. Da Kong Knud spurgte dette, at Egil atter havde været paa Krigstoge om Sommeren, tog Kongen det meget ilde op, thi han havde forbudt sine Mænd at øve Ran og Uroligheder. Kongen sendte Egil Bud, at han skulde komme til ham. Egil drog da til Kong Knud, og Kongen tog vel imod ham. Han og Egil talte nu sammen; Kongen spurgte Egil, om han havde hærjet om Sommeren. Egil tilstod det. „Det er et slet Forehavende af dig," svarede Kongen, „at du gjør dig til Viking, paa Hedningernes Viis, det vil jeg forbyde dig. Man har ogsaa sagt mig, at du har saa stor en Trop om dig som en Konge, og fører dig i alt op, som Konger pleie, og forøder derved næsten alle dine Penge, og tager da, naar du selv fattes, til andres; der komme mange til os, som besvære sig derover. Jeg vil," vedblev Kongen, „at

du skal formindske din Trop, og ikke give dig Udseende af mere, end din Slægt er til; jeg vil, at du skal holde Maade i alt, hvis du vil tjene mig; men hvorledes gaaer det nu, Egil!" spurgte Kongen, „i Henseende til det, hvorom jeg nogle Gange har mindet dig, som du maa vedkjendes, har du nu gjort Bod derfor?" Egil svarede da meget vredt: „Det venter jeg, Herre!" sagde han, „skjønt I minder mig ofte om denne Sag, at jeg kommer dog til, selv at sørge mest for det, som vedkommer mig." Da svarede Kongen: „Nu venter jeg, at det vil gaae i Opfyldelse, hvad jeg sagde dig den første Gang vi kom sammen, at du ikke i alle Henseender vilde have Lykken med dig, og da du nu saa meget forsømmer dit eget Velfærd, saa vil jeg paa ingen Maade have dig længer i min Tjeneste, og du skal ikke passe min Eiendom herefter." Egil svarede: „I maa raade for, Herre! om I vil lade mig passe eders Gaarde eller ikke, men det vil tykkes eder underligt," føiede han til, „om jeg fører ikke mindre Pragt, skjønt jeg kun har mine egne Eiendomme; jeg skal vist ikke nøde eder min Tjeneste paa." Hertil svarede Kongen: „Ei tør du, Egil! at føre saa store Ord," sagde han, „bøiet har jeg Nakken paa federe Kroppe, end du er; jeg tænker, at det vil gaae dig værre end mig ved at vort Venskab brydes. Nu er det min Anelse," tilføiede Kongen, „at der vil hændes dig noget, som er endnu værre end de Ting, som hidtil ere blevne bekjendte om din Adfærd." Derefter skiltes Kongen og Egil uden Venskab. Kongen satte da en anden Mand over Eiendommen paa Bornholm. Egil forrin-

gede ikke sit Folkehold, snarere slog han i alt mere stort paa, og havde nogle flere Mænd. Han opholdt sig nu hjemme paa sin Gaard.

Et Skib bliver borte.

39. I den Tid herskede Olaf Haraldsøn Kyrre over Norge. Han var gift med Ingerid, en Datter af Kong Svend, og Søster til Kong Knud. Imellem disse Svogre var der kjært Venskab. Det skete en Sommer, at et stort Skib med en kostbar Ladning, som tilhørte nogle Kjøbmænd, seilede fra Norge ned til Danmark og øster igjennem Øresund og dernæst øster paa til Bornholm. Siden blev dette Skib borte, saa at intet spurgtes til det, og intet fandtes af Skibet, og der vare mange Formodninger om, hvor det var blevet af. Den norske Konge sendte Bud til sin Svoger, den danske Konge, at han skulde lade søge efter dette Skib, hvor det kunde være blevet af; og det lovede han.

Egils Død.

40. Kong Knud foer engang med nogle Skibe til Bornholm. Paa denne Reise fulgte ham hans Broder Benedikt og tvende Brødre, af hvilke den ene hed Svend, den anden Astraad, de vare danske Mænd, mægtige og af stor Slægt, og bleve kaldte efter deres Moder Thorgunnas Sønner. Deres Moder Thorgunna var en Datter af Vagn Aagesøn; disse Brødre stode sig vel hos Kong Knud. Kong Knud seilede nu til Bornholm med sin Flaade, og det var hans fornemste Ærende derover, at gjøre Forsøg paa at faae nogen

Oplysning om det norske Skib, som var blevet borte, thi Kong Knud var meget bekymret derover, og vilde gjerne vide, hvor det var blevet af. Da de nu vare komne nær Bornholm, seilede de forbi nogle Øer. Kongen bød, at man skulde lægge dertil, og saa blev gjort. Derpaa gik de i Land. Kong Knud gik langs Strandbreden, paa hvilken der laae mange store Stene. Kongen betragtede Stenene, og saae at de vare ganske røde. Kongen spurgte da sine Mænd, hvorledes det kunde være. De svarede: „I maa bedst kunne skjønne det, Herre!" Da sagde Kongen: „Det skulde jeg troe, at her maa en Tid have været en meget stor Brand; kan hændes at det nu viser sig, hvad jeg længe har haft Anelse om, og som angaaer mig og Egil; det er nu ikke at fordølge," sagde Kongen, „at jeg troer, at dette er skeet ved Menneskeværk, men snart vil det vise sig; nu ville vi ikke opholde os her længer dennesinde." Kongen drog nu videre, og tog Herberge kort fra Blod-Egils Gaard. Egil havde en stor Mængde Folk om sig, og man undredes meget over, at han holdt saa betydeligt Mandskab, da man ikke mærkede at han havde tilstrækkelige Indtægter dertil, thi Egil havde da ophørt med at drage paa Krigstoge. Folk talte meget for Kongen om Egils og hans Mænds Forhold og Sæder, og man kunde mærke paa Kongen, at han syntes lidt derom. Samme Aften lod Kong Knud skikke Folk til Egil under Anførsel af Benedikt og Brødrene Svend og Astraad, de vare i alt hundrede Mand. De droge, indtil de om Natten kom til Egils Gaard. Egil og hans Folk pleiede at sidde og drikke til Midnat; og da Benedikt med sine Folk kom til Gaarden,

gik de til Drikkestuen; Egil og hans Mænd sade den Gang endnu og drak. Benedikt lod da slaae en Kreds om Stuen; men da Egil og hans Mænd bleve vaer, at der var Ufred for Haanden, grebe de til deres Vaaben, og agtede at forsvare sig. Benedikt sagde, at det vilde være det bedste Vilkaar for dem, at overgive sig, og da Egil mærkede, at de havde en heel Hær, gik han ud og overgav sig til dem. Han blev da tagen fangen, og Benedikt drog med ham til Kongen; men Brødrene Svend og Astraad bleve tilbage med deres Mænd, og skulde passe paa, at ingen af Egils Folk undkom. Da Egil nu kom til Kongen, sagde denne til ham: „Der er nu forløben en lang Tid fra vor forrige Sammenkomst, Egil! nu ønsker jeg, at denne bliver den sidste." Egil svarede: „Det maa nu staae i eders Magt, Herre! men det venter jeg," vedblev han, „at ingen vil holde dig for en bedre Høvding eller større Konge, om du end lader uskyldige Folk dræbe." Hertil svarede Kong Knud meget sagtmodig: „Jeg kommer nu til, Egil! at bære Ansvar for mine Gjerninger; hvis jeg dræber uskyldige Mænd, da kommer jeg til at svare for Gud derfor; men dog er det nu, Egil! kommet saa vidt med dig, at det ikke længer nytter dig at vise Stridighed og Trods; vi have nu taget dig saaledes til Fange, og nu kommer du til at sige reent ud, hvad der er skeet, om det end ikke, som det aner mig, er smukke Ting; vi ville nu med Iver søge at komme efter Sandheden; du skal nu bekjende os om det Skibsmandskab, som vi troe at du og dine Mænd have myrdet, og bemægtiget dig deres Gods; dette har nu alt for længe været holdt skjult; vi have

ogsaa været paa det Sted," tilføiede Kongen, „hvor vi troe at denne Misgjerning er udøvet." Egil saae da, at der var ikke andet for end at bekjende, ligesom det var og havde gaaet; thi han vidste, at der vare saa mange af hans Mænd medvidende deri, at nogle af dem neppe vilde holde sig tause, naar man trængte haardt ind paa dem. Egil svarede da: „Den Gang dette Skib, hvorom I nu spørge, laae under den samme Ø, hvor I nu have været, da udspeidede vi deres Færd. Der ere Lavvande udenfor, men det vidste Nordmændene ikke, thi de vare ikke bekjendte der, og Vandet faldt om Natten ved Ebben bort fra deres Skib. Da droge vi til i Dagningen," vedblev Egil, „og vi taltes da kun lidet ved; vi toge alle Folkene, som vare paa Skibet, og bandt dem, og røvede alt Godset; derpaa trak vi Skibet op paa Stenene og stak Ild i det, og brændte det altsammen op, baade Skib og Folk, saa at der ikke kunde sees noget Mærke deraf, uden det allene, at Stenene bleve røde." Da Egil havde bekjendt dette, sagde Kong Knud: „Det er da, som jeg anede, at du er en Misdæder, som har gjort dig fortjent til Døden; seer nu, gode Høvdinger!" vedblev han, „hvorledes vi skulle straffe saadant Nidingsværk." Der vare mange af Egils Frænder tilstede, som vare meget anseete Mænd, og de tilbøde at ville give Bøder for Egil; men Kongen svarede: „Ei skal det spørges, at jeg saaledes forhaaner min Gud, at jeg for Gunst eller Gave skulde dømme saa uretfærdig. Fortjener det ikke Dødsstraf, om han kun havde myrdet eet eneste Menneske, og nu har han myrdet mange, og siden levet af det stjaalne Gods." Det var nu

baade saa, at det syntes ondt at modsige, og heller ikke torde nogen tale imod Kongen, saa Udfaldet blev, at man ledte Egil til Skoven, reiste en Galge, og hængte ham der op. Derefter drog Kongen til den Gaard, som Egil havde eiet, og lod der Egils Mænd straffe, nogle lod han dræbe, andre lod han lemlæste, og andre fordrev han bort fra Landet, men ingen af dem, som havde haft nogen Deel i dette Anslag, lod han ustraffet, og han ødelagde saaledes denne Røverbande. Denne Daad skaffede Kongen mange Uvenner, thi Egil havde baade mange og store Frænder. Derefter begyndte Høvdingerne at blive uenige med Kongen, og at sætte sig meget imod ham, og ligesaa gjorde dernæst ogsaa Almuen; da de syntes, at han var for stræng og straffede for haardt, men de vare forud vante til Selvraadighed.

Om Kong Olaf og Kong Knud.

41. Kong Knud af Danmark og Kong Olaf af Norge aftalte en Sommer et Møde imellem sig. De mødtes i Elven [1], og toge med Glæde imod hinanden, og talte nu sammen. Paa et Møde talte Kong Knud saaledes til den norske Konge Olaf: „Jeg har tænkt paa, Svoger Olaf!" sagde han, „hvis det ikke synes eder et uklogt Foretagende, at gjøre en Leding ud af Landet, og mindes det Rige, som vi Frænder tykkes at have meget Krav paa, det er nemlig Riget i England; der have vore Frænder haft megen Magt, som det er eder bekjendt, hvorlunde Knud den Mægtige, vor

[1]) d. e. Gotelven.

Frænde, bemægtigede sig hele England, og herskede over dette Rige ligetil sin Dødsdag, og hans Sønner efter ham. Nu ville vi, min Svoger Olaf! søge dertil om eders Hjælp, og vi ville gjøre eder det Forslag, at I skal være Anfører paa dette Tog, eftersom I har en stor Sag at hævne paa Englands Beboere, og da ville vi yde eder Bistand af vort Rige; eller ogsaa jeg vil blive Anfører paa Toget paa begges Vegne, skjønt jeg er mindre skikket dertil, og faae Bistand og Hjælpetropper dertil af eder." Hertil svarede Kong Olaf: „Denne Sag, som I nu har talt en Tid om for mig, Kong Knud! synes os meget klogt anlagt; man har store Prøver paa, at I Frænder have haft Lykken med eder, og der vundet stor Berømmelse; det ganske modsatte er Tilfældet med vore Frænder, thi vi have der lidt saa stort et Tab, at vi aldrig faae det oprettet. Nu maae vi betænke og kunne skjønne det, at da min Fader Kong Harald drog bort fra Landet, da sagde Folk, at aldrig havde en taprere Hær været udrustet fra Norge til noget Tog; da vare alle Ting, som anvendtes dertil, bedre, end det nu er muligt at tilveiebringe dem i Landet; nu kan man ikke faae saadanne Mænd, som han havde med sig, og det kan man endnu meget mere sige om Høvdingen, naar man sætter mig i Sammenligning med Kong Harald, som da var Anfører for Toget. Og da nu hint Tog gik saa uheldig af, saa vove vi ikke saa meget at friste Lykken, at vi ville troe at kunne bemægtige os Riget i England. Men eftersom I, Kong Knud! ved dette søger ikke mindre, hvad der er mig fornødent, end hvad I selv ønsker, da vil jeg give eder til dette Tog tresindstyve

store Skibe, og udvælge til sammes Besætning alle de tapreste Mænd af mine Huustropper, og i ingen Henseende skulle Skibe og Folk med mindre Omhu udrustes, end om jeg selv var Anfører." Kong Knud svarede: „Dette er kongelig talt og budet, som man kunde vente, og dette Vilkaar ville vi modtage, og raade saa Gud for Udfaldet!" De talte meget om Forholdet mellem Norge og Danmark, og hele deres Samtale førtes med Venskab. Beslutningen blev altsaa, at Kong Knud vilde gjøre et Tog til England, og der vare forskjellige Meninger om, hvad Udfald dette Tog vilde faae. Derefter skiltes Kongerne med Venskab, og gave hinanden Foræringer; Olaf drog op til Norge, men Kong Knud ned til Danmark.

Om Kong Knud.

42. Kong Knud lod gaae Udbud over hele sit Rige, og bestemte, hvor mange Folk og Skibe, der skulde udredes af hvert Herred, og bød, at det skulde være en almindelig Leding med Mandskab og Skibe. Der var da stor Udrustning i Danmark om Vinteren. Erik Jarl beredte sig til dette Tog med Kong Knud, og ligesaa gjorde andre Stormænd. Tidlig om Vaaren lod Kong Knud Hæren samle, og hele Flaaden stævne sammen til Limfjorden. Til samme Tid kom Nordmændenes Flaade, som Kong Olaf havde lovet Kong Knud; den var besat med stridbare Folk, som i alt vare vel udrustede. Den danske Hær blev nu trukken sammen, og den udgjorde en utallig Mængde. Kong Knud var da endnu ikke kommen, men dog sendte han Bud til dem, og lod Ledingsfolket vente efter ham,

og sagde at de ikke skulde behøve at vente længe. Saa-ledes forløb syv Dage, og da Kongen endnu ikke kom, bleve de Danske ilde tilfredse med hans Udeblivelse. Denne var imidlertid foranlediget af, at der vare komne nogle til ham, som havde berettet ham, at Venderne havde en Flaade i Søen, og agtede at hærje paa Danmark om Sommeren, for at hævne den Ufred, som Blod-Egil havde tilføiet dem. Kong Knud sendte Mænd til Venderne med Forslag om Forlig, og bad dem ikke at hærje paa Danmark; han lod sige, at de ikke vilde være i Stand til at stride imod ham, men at der dog derved vilde tilføies mange Meen og Forurettelse: „Derfor ønsker jeg," lod han tilføie, „at vi skulle slutte Forlig og Fred imellem Landene, saa at ingen af os hærjer paa de andres Land." De Udsendte droge nu til Venderne, men Kongen sagde, at han vilde vente paa dem i syv Dage, thi han vilde ikke drage bort fra Landet, om denne Ufred ikke afværgedes. Denne Uge forløb nu, og hans Udsendinge kom ikke tilbage. De Danske syntes nu, at det var længe de maatte vente efter deres Konge, da de laae samlede, og de fandt det til megen Skade, at de skulde ligge der paa eet og samme Sted til ingen Nytte. Høvdingerne holdt lange Samtaler derom, og de bleve da enige i at ville skikke Mænd til Kongen, og bade Kongens Broder Olaf om at paatage sig denne Reise. Han var uvillig til at drage, og sagde at han troede, at Kongen vilde selv raade for sin Reise: „hvad end I Danske knurre over," tilføiede han, „jeg troer, at han kun gjør lidet for mine Ord; Kongen følger ikke gjerne, hvad man siger til ham, men er meget egen-

raadig, men I Danske ofte ikke standhaftige, og kun maadelig troe." Men skjønt Olaf sagde sligt, lod han sig dog ved sine Venners Bøn overtale til at love at ville reise, og han drog da med nogle Mænd til Kongen. Men saasnart Kong Knud saae sin Broder Olaf, sagde han til sine Mænd: „Griber Olaf, og sætter Fjæder paa hans Fødder, og vogter ham, saa at han ikke kan komme bort, thi jeg vil ikke høre noget Ord af ham." Dette syntes mange underligt, hvorfor Kongen lod det gjøre; men saa stor en Skræk havde man for Kongens Ord, at ingen torde handle imod hans Bud. Den følgende Dag satte Kong Knud Mænd til at føre Olaf vester til Flæmingeland til sin Svigerfader Hertug Baldevin. Kong Knud bød dem sige saaledes til Baldevin, at han skulde holde Olaf i Bevogtning og Fængsel, og aldrig lade ham slippe ud af det Jern, hvori han var sat, med mindre han selv sendte ham Bud. Mange sagde: „Det synes os, Herre Konning! at det er en stræng Dom, hvormed I dømmer denne Mand, thi vi see ikke, at han har tydelig gjort sig skyldig til at blive sat i et saadant Fængsel." Kongen sagde: „Ei vil jeg fremføre Beskyldning imod Olaf for Folket, men vide maa den almægtige Gud, om der ere Grunde dertil. Det kan ogsaa være," sagde han, „at I vide nøiere end jeg, hvad Mand han er; men det er min Formodning," vedblev han, „at det ikke vil vare længe, inden Olaf selv vil afgive Vidnesbyrd om, hvad Mand han er." Mændene droge nu med Olaf vester over til Flæmingeland, som Kongen havde budet dem, og kom til Hertug Baldevin, bragte ham Kong Knuds Ordsending

og Jærtegn med Hensyn til Olafs Modtagelse. Hertugen gjorde, som Kongen bød, han satte Olaf i et høit Taarn, og Mænd til at holde Vagt ved ham; det var en stræng Bevogtning, og der sad Olaf en Tid.

Om Knuds Hær.

43. Nu er at berette om de Mænd, som havde fulgt Olaf Svendsøn til Kong Knud; de bleve meget bestyrtsede, da de saae, hvad Medfart Olaf fik; de skyndte sig derfor at løbe bort, og kom tilbage til Ledingshæren, og fortalte Folket, hvad der var skeet; sagde ogsaa tillige, at Kong Knud aldrig vilde komme der: „Nu har han viist," sagde de, „hvad Mand han er; han har nu bedrevet en uhørt Gjerning, hvis Lige, desbedre! sjelden er bedreven; han tog nu sin Broder, som var uskyldig og vel skikket til Høvding, og satte ham i Jern; vi troe at han har ladet sig bevæge dertil af Frygt for, at Høvdingerne skulle heller ville have Olaf til Konge end ham, og derved vilde ogsaa Danmarks Rige staae sig bedre, og Folk vilde ikke være udsatte for saadan Overlast." Denne Beretning gjorde stærkt Indtryk paa mange, og Høvdingerne holdt Thing og talte om denne Kongens Handlemaade, og enhver yttrede da sine Tanker herom. Der vare da nogle Høvdinger, som sagde ligeud, at Danmarks Rige aldrig vilde trives, saa længe Knud var Konge, men der vare dog mange flere, som ikke yttrede aabenbart Fjendskab imod Kongen, saa at Almuen kunde lægge Mærke dertil, skjønt de dog vare af samme Mening som hine. Der var da en stor Raadslagning i Hæren, hvad man skulde gjøre. Nogle Høvdinger

sagde, at de burde hæve Ledingen, og give Folkene Hjemlov. Bondehoben sprang op med een Stemme, og ønskede, at den maatte aldrig trives, som vilde ligge der længer; mange sagde ogsaa, at de kun nødtvungne vare komne til denne Leding. Nordmændene bade dem tøve, og være taalmodige, og ikke gjøre Kongens Bud forgjeves, og sagde at han vilde snart komme. De Danske raabte derimod, og sagde at Nordmændene kunde ligge i dette Sultehul, saa længe som de vilde. Derefter oploestes Ledingen, og alle de Danske seilede bort, og hver drog til sit Hjem, og den holdt sig for heldigst, som først naaede Hjemmet. Men saasnart Ledingshæren var opløst, kom Kong Knud til Limfjorden. Den norske Flaade laae der da, og Nordmændene droge strax til Kongen, og modtoge ham særdeles vel. Kongen var da meget vred paa de Danske, fordi de havde opløst Ledingshæren, og sagde: „Nu have de Danske atter viist deres Troskab, naar vi saa faae dem dette betalt." Kongen var overmaade opbragt, men stillede vel sine Ord, som han stedse pleiede, om der end indtraf noget, som mishagede ham særdeles meget. Nordmændene tilbøde Kongen, at de vilde følge ham, og drage, hvorhen han ønskede det. Kongen sagde, at de førte sig vel og mandig op, og havde vel opfyldt deres Herres og Høvdings Bud. Men Kongen bad dem drage hjem til Norge igjen, og takkede dem meget for at de vare komne der: „Men vi Danske," tilføiede han, „komme nu til at lege noget med hinanden." Dernæst seilede Nordmændene hjem til Norge. Kong Knud drog da til Sjælland, og han havde da meget Mandskab med sig. Da kom de Mænd, som

han havde sendt til Vindland, til ham, og berettede ham den Tidende, at Venderne toge med Takke imod Kong Knuds Tilbud, at holde Forlig og Fred med Kongen; og Grunden til at de havde ladet en Flaade løbe ud var den, at de frygtede et Angreb af ham, da de havde spurgt, at der i Danmark var udbuden Leding. De sendte nu Kongen Tilbud om Venskab og derhos anseelige Foræringer. Kong Knud holdt det for en særdeles god Tidende.

Om Kong Knud.

44. Derefter drog Kong Knud sønder til Fyen, holdt der Thing med Bønderne, og gjorde dem store Bebreidelser for den Beskæmmelse, som han paastod at de havde gjort ham. Derfor skulde de, sagde han, blive haardt straffede. Erik Jarl førte Bøndernes Sag for Kongen, og sagde at Aarsagen til Bøndernes Handlemaade ikke saa meget havde været ond Villie imod Kongen: „Det er, som eder er bekjendt, Herre!" sagde han, „at Almuen lyder det, som den sidst hører, og holder det for det klogeste Raad, som nyligst er fattet; nu havde man foresnakket den, at I aldrig vilde komme til den Hær, som var trukken sammen der." Jarlen talte vidtløftig herom, og førte Sagen vel og mandig paa Bøndernes Vegne. Kongen var meget vred, og det var ikke let at faae et Ord indført hos ham; han sagde at Bønderne skulde opnaae Forlig af ham, men han vilde dog ene raade dem imellem. Da overgave Bønderne Kongen Selvdom; Kongen paalagde da dem, som han havde størst Beskyldning imod, store Boder, og mange mistede derved betydelige Pen-

gesumme. Folk syntes at det var en stor Overlast, men holdt det dog for bedst, saa vidt som Sagen nu var kommen, at lade Kongen ene raade dem imellem. Men Kong Knud skaanede dem ikke, thi han lod denne Dom overgaae enhver, som han troede skyldig, hvad enten han var høi eller lav. Høvdingerne holdt dette for en altfor stor Undertrykkelse, og vare meget ilde tilfredse dermed, men dog dristede ingen sig til at tale imod Kong Knud.

Om Kong Knud.

45. Kong Knud drog derpaa sønder til Jylland, og der kom meget Folk til ham. Kongen havde da meget mere Mandskab, end han pleiede, og lod anrette Gilder for sig, hvor han vilde opholde sig, og lod Bønderne have alle Bekostningerne derved. I hvert Herred holdt han Thing med Bønderne, androg denne samme Sag, og sigtede Bønderne for at have beskæmmet ham ved at nægte ham den skyldige Hørighed. Kongen talte længe og vel og haardt imod Bønderne, og der fandtes meget i hans Tale, som indeholdt Beskyldning imod dem. Bønderne svarede for sig, og paastode sig fri for al Brøde, men paa den anden Side saae de, at de ikke vilde kunne stride imod Kongen, da han havde betydeligt Mandskab, og havde budet mange Stormænd til sig. Med Knud vare den Gang hans Brødre Erik Jarl og Benedikt, og Thorgunnas Sønner Svend og Astraad. Der vare ogsaa med Kongen to Brødre, af hvilke den ene hed Palmar, den anden Blakmar, som vare Fostbrødre til Drouning Edla, med hvem Kong Knud var gift; de vare store og stærke

Mænd, og vare høit anskrevne hos Kongen; saaledes vare der mange meget anseete Mænd hos Kongen.

Om Thord Skore.

46. Der var en Mand, ved Navn Thord Skore, og en anden, som hed Tolar Verpil; de vare Kong Knuds Sysselmænd vester paa Vendilskage i Hjarrande Syssel; det er en Landtunge, som gaaer ud vester af Jylland. Dette Landskab er fattigt imod andre Landskaber i Danmark. Derfra vare Asbjørn Jarl og Eyvind Bifra, og de Steder, hvor de vare fødte, kaldes siden Asbjørnsboder og Eyvindsboder. Thord og Tolar spurgte, at Kong Knud var i Jylland, og tillige at han, hvor han kom frem, holdt Ting og Møder med Bønderne, og paalagde dem store Bøder. De spurgte ogsaa, at Kongen tiltænkte Vendelboerne samme Vilkaar som de øvrige, og da Thord fik det at vide, stævnede han Bønderne sammen til et Thing, og indbød did fornemmelig alle dem af sine Mænd, som havde nogen Stemme og Anseelse, og da Thinget blev sat, var der kommen en betydelig Forsamling. Da stod Thord Skore op, og talte saaledes: „Jeg maae have spurgt om denne Konge, hvorledes han drager igjennem Landet med Ran og Plyndring; han har ogsaa samlet til sig en stor Hob sammenløbet Pak, som tilføie mange Overlast; men det er dog at vente, at det vil blive værst for ham selv, thi han har næsten ingen dygtig Mand med sig, og det er at vente, at ikkun faa af saadanne, som ville have Anseelse for at være raske Mænd, ville give sig til at tjene ham, thi han er

troløs og gjerrig, saa at han ikke kan holde Maade; og derfor kan man snarere med Grund kalde ham en Viking end en Konge. Han har nu dræbt nogle Høvdinger, og gjort dem til Ubodemænd, saa at Frænderne ingen Bøder skulde modtage, andre har han bortjaget af Landet for ingen Forseelser, men alle har han underkuet i Trældom. Denne Ufrihed og Undertrykkelse vil aldrig hæves, saa længe han lever, og det er skrækkeligt, at Folk skulle taale af ham enhver Udaad, som han vil udøve. Nu vil jeg bekjendtgjøre min Beslutning desangaaende, at jeg vil ikke taale hans Overlast over mig; jeg seer, at et saa fattigt Folk, som er her i vor Egn, ikke vil kunne udholde saadanne Udsuelser af ham, som andre nu have maattet udstaae. Nu er det, som I vide, meget vanskeligt at komme hid formedelst Søer og Moradser, og hvis eder synes som mig, da ville vi ikke vente her hjemme paa denne Forurettelse. Nu beder jeg, at I sige eders Mening herom, og om I ville være enige i den Beslutning, som jeg vil tage, eller I ville fatte et andet Raad." De sagde at de vilde lade ham bære Omsorg for denne vanskelige Sag, og tilføiede: „Vi have længe prøvet, at din Forsorg har kommet os vel til Nytte." Thord svarede: „Ei vil jeg være ene om at tage Beslutning i en saa vanskelig Sag, som denne synes mig at være, men alle skulle vi være enige derom, thi jeg bærer Formodning om, at Kong Knud vil komme her at hjemsøge os, og naar han da taler til eder, saa vil han fremføre sin Sag saaledes, at I ville holde det for det sandeste, som han da taler, thi han er veltalende og trædsk og en meget underfundig Mand; han vil blive

eder snu, og I ville komme til kort, hvis I hører paa noget af det, som han taler. Nu forlanger jeg, at I borge mig for eders Troskab paa den Maade, at enhver Mand, som er noget eiende, skal overgive mig alle sine rede Penge, og dem skal jeg da forvare, indtil der bliver noget Endeligt paa denne Sag; og hvis I ere troe imod mig, og holde dette, som vi nu have talt, da skulle I igjen faae eders Penge tilbage; men hvis I svigte mig i Troskaben, da er min Skjæbne let at forudsee, og hvis Kongen faaer dette Forehavende at vide, da ville I blive haardt straffede af ham, om I end kunne slippe med Livet, og man kunde da sige, at der var nogen Grund dertil." Tolar Verpil svarede: „Vi kjende Almuens Mening i dette, at ingen her vil overgive sin Sag i Kongens Hænder, om han end bliver saa opblæst, at han tænker at fare med Ufred gjennem hele dette Land. Det er vort Ønske, at man nu skal fatte noget hurtigt Raad; vi bede, at du, Thord! vil paatage dig at anføre hele denne Trop, thi du er den viseste af os." Da sagde Thord: „Er dette alle deres Villie og Samtykke, som nu ere her komne sammen?" Dette tilstode alle de Tilstedeværende. „Det Raad vil jeg da først give," sagde Thord, „at vi holde Folket samlet, saa at vi ikke lade nogen, som nu er kommen her, slippe bort, snarere samle flere til, og rykke siden hen til den Aa, som er paa Knuds Vei, naar han vil drage hid til os; og hvis de da ville begive sig herover til os, da skulle vi forhindre dem at gaae over Vadestedet." Derefter blev Thinget opløst, og de rykkede nu med hele denne Hær ligetil Aaen.

Der spurgte de den Tidende, at Kong Knud var ikke langt derfra paa Gjæsteri paa Sævarende inderst i Bugten af Limfjorden. De udsendte da Speidere fra sig, for at iagttage Kong Knud og hans Mandskabs Mængde.

Om Kong Knud.

47. Kong Knud var, som sagt, paa Gjæsteri paa Sævarende. Kongen agtede at skikke Mænd vester over til Vendelboerne, og paalægge dem Bøder. Kong Knud udnævnte til denne Færd Thorgunnas Sønner Svend og Astraad, som fik tresindstyve Mand med sig. De havde ikke spurgt til, at Thord havde samlet Folk. Brødrene droge da, indtil de kom til en stor Aa. Paa den anden Side af Aaen var en stor Hær, fuldt bevæbnet, som strax stillede sig op i Slagorden paa Aabredden ved Vadestedet, da Brødrene rede til Aaen. Da sagde Svend Thorgunnesøn: „Disse gaae vel imod os, for at bringe os Skatten og Bøderne; de kunne ogsaa vide, at vi ikke ere bekjendte her; de haveført sig meget bedre op, end mange have formodet; vi ville derfor lægge et godt Ord ind for dem." Astraad svarede: „Ei veed jeg, hvad jeg skal sige, mig tykkes at de ikke ere at lide paa." Thord og hans Folk hørte, hvad de sagde, og da svarede Tolar Verpil: „I skulle ikke saa hurtig glæde eder, thi jeg venter, at I skulle herfra faae saadanne Bøder, som I fortjene; det er ogsaa det største Under, at I agte at paalægge hele Folket Trældomsaag; men det er at vente, at det vil gaae ud over eder selv, skjønt Folk ere senere til at byde eder Spidsen, end det burde sig; I ville snarere

andenſteds end her kunne ſætte eders Ubillighed igjennem, og angriber kun, om I tør!" Da ſvarede Svend Thorgunneſøn: „Disſe føre ſtore Ord i Munden, men hvad ſynes eder raadeligt, ſkulle vi ikke rykke frem til Aaen?" Aſtraad ſvarede: „Nu gik det, ſom jeg anede, at de ikke vilde bringe os Bøder, ſom Kongen kunde have Gavn af, og det ſynes os ikke raadeligt, at ride ud i Aaen, da de have en betydelig Hær, men nu tør man ikke fordølge ſig, hvad deres Beſlutning er." Svend ſagde igjen: „Ei vil Kongen holde ſit Ærende for vel udført, hvis vi ikke tales mere ved, og ikke er det mit Raad, at vi ſkulle ſlye for ſtore Ord allene; vi ville beſtemt rykke frem!" og de gjorde da ſaa. De andre ſkøde ſtrax, og kaſtede Stene paa dem; det gik derfor langſomt med deres Fremriden, deres Skjolde ſønderſloges af Stenene, og ſelv bleve de ſaarede af Skuddene. Da ſagde Aſtraad: „Lad os vende tilbage, og det havde været bedre at have gjort det før!" Svend ſagde, at det aldrig ſkulde ſkee, og ſlog Heſten med Sporerne. Da tog Aſtraad i Bidſeltømmen, og dreiede Heſten tilbage under ham, og lod ham ikke raade heri, thi han ſaae, at det var ikke at tænke paa at komme frem der. Han var meget ſtærk, og Svend mægtede derfor ikke at følge ſin Villie; da vendte ogſaa alle deres Følgeſvende tilbage. Svend var nu meget vred, og drog tilbage, indtil han kom til Kong Knud, og berettede ham Ærendets Udfald. Kongen var da beredt til at drage bort fra Gildet paa Sævarende. Kongen blev vred ved denne Tidende. Svend var meget opbragt, og bad Kongen ſkikke Bud allevegne omkring efter Folk, og derpaa drage imod disſe Mænd

og slaaes med dem, og befrie sig fra saadanne Drog: „Det er det største Under," sagde han, „at saadanne Folk, som ere agtede for intet, skulle vove at gjøre Opror, og føre Avindskjold imod eder; vi skulle gjøre dem et Afbræk, som de skulle mindes længe!" Kongen svarede: „Bister er Svend nu, og ikke ere de ufortjente dertil, men dog vil jeg her tage en anden Beslutning, end at slaaes med mine Undersaatter; vi ville igjen skikke vore Mænd til dem, da vil denne Ufred standses, men jeg vil drage nord over til Fyen, som jeg har besluttet." Kongen kaldte da en Høvding, som hed Tole til sig; han var af stor Slægt og en meget beleven Mand. Til ham sagde nu Kongen: „Du skal drage til Vendelboerne, og sig dem, at de skulle adsplitte deres Flok, og drage hjem til deres Boliger, og sende siden nogle til mig, at vi kunne slutte Forlig!" Efter dette drog Kong Knud nord over til Fyen, og drog der omkring paa Gjæsteri. Tole drog ogsaa sin Vei, og havde tresindstyve Mand.

Toles Fald.

48. Om Thord Skores og hans Følges Færd er det at berette, at de stævnede den samme Vei, ad hvilken Thorgunnas Sønner undflyede; de bekjendtgjorde nu for alle, at de agtede sig med denne Hær imod Kong Knud, og denne Trop foer meget hidsig frem. Da Folk spurgte denne Nyhed, løb enhver, som var kommen eller forud var der, til, og alle sagde, at de vilde give sig i Færd med dem. Det blev da snart en almindelig Opstand, og hvor denne Hær kom frem, fik de, hvad de vilde. Tole og hans Mænd

spurgte dette, og vare just komne til en Landsby, da de saae Hæren. Tole gik op i Byen, thi Folk raadede dem at fare varlig frem, og sagde at de troede, at de Hovdinger, som da anførte Hæren, kun vilde lade faa Ting ugjorte. Tole gik op i et Taarn, og nogle Mænd med ham, for at iagttage Hæren, som kom der forbi, og han vilde see saa nøie som mueligt at bemærke, hvor stor denne Hær var. Han agtede ogsaa derfra at fremføre Kongens Andragende. Thord og hans Folk havde forud spurgt, at Kongen havde sendt Folk imod dem, og ligesaa, hvor de nu vare komne. De droge da frem til Byen, og standsede Hæren. Thord spurgte, om der vare nogle af Kongens Mænd der i Byen. Der blev svaret ham, at de vare der, og ønskede at tale med ham. Thord gik da op i Byen med en stor Trop Folk, og bid hvor Tole stod i Taarnet, og spurgte hvad Ærende han vilde fremføre. Tole talte da saaledes: „Hvorhen agte I eder med denne Hær; mange ere begjerlige efter at vide, hvi I have begyndt dette, at stifte Ufred her indenlands, og du vil ogsaa have Dristighed til at sige, hvad du tænker paa." Thord svarede: „Du formoder ret, Tole! at jeg skal have Mod og Manddom til at sige dig dette, skjønt du er en stor Ven af Kongen: Vi agte ikke at standse denne Færd, førend vi træffe Kongen, hvis han tør oppebie os, og hvis det gaaer saa, som vi ønske, da vil Kong Knud ikke undslippe." Da svarede Tole: „Dette er en meget uheldig Beslutning, og vil blive eder til Ulykke, som fortjent er, hvis I ville fortsætte dette; gjører heller, hvad eder anstaaer, vender eder saa hurtig mueligt fra dette Uraad! det er aldeles utilbørligt,

at sætte sig op imod en saa herlig Konge, som vi have. Lad os heller tjene ham, saa godt som vi kunne! det er vor Skyldighed, thi vi have en mægtig og myndig, trofast og retskaffen, viis og gavmild Konge, som i alle Henseender er bedre begavet end alle andre i dette Land; det viser sig tilfulde om Kongen, at de af hans Mænd ere sanddruere, som tale vel om ham, end de som laste ham. Nu er det Kongens Bud angaaende alle de Folk, som boe i hans Rige, og have begaaet nogen Forbrydelse imod ham, at han vil tilstaae dem Forlig. Han vil, som det bør sig, at de skulle overgive deres Sag i hans Vold og Miskundhed; han vil ogsaa holde Lovene og Landets gamle Ret mod eder Danske, men have derimod Lydighed og tro Følge. Betænker nu, hvad eder anstaaer, og om I endog nu have betydeligt Mandskab, saa vil dog Lykken forsage eder meget imod Kong Knud, thi saaledes er det gaaet dem, som have været større Mænd og mægtigere end I. Haver da, gode Mænd!" vedblev han, „Gud og eders eget Vel for Øie og standser denne Opstand, og søger Forlig med eders Konge! det vil endnu være eder let at opnaae, saa snart han seer, at I selv troe at have gaaet for vidt, thi han skaaner og benaader enhver saa meget mere, som han har begaaet større Forseelse imod ham. Jeg skal ogsaa føre eders Sag saa vel som jeg kan, hvis I nu ville gjøre dette for mine Ord." Men da Tole sluttede sin Tale, da svarede Thord Skore: „Denne Mand har talt meget en Tid, men det meste usandt; han er tilvisse en Løgner, I skulle ikke troe hans Ord; Kongen har sat ham til at tale sin Sag, og troer, at Folk skulle fæste Lid til

sligt; nu ville vi ikke give nogen Agt paa det, som han fremfører!" Mange sagde, at Tole havde talt vel og billigt, og at det var raadeligst at føie sig efter hans Ord, og forlige sig med Kongen. Thord tog da et Spyd af Haanden paa en Mand, som stod ved Siden af ham; dette Spyd skød han op i Taarnet, hvor Tole stod, og det traf ham midt paa, saa han døde paa Stedet. Mange holdt det for et stort Tab.

Om Thord Skore.

49. Derefter fortsatte Thord med sine Folk Toget, indtil de kom til Sævarende, hvor Kong Knud havde været paa Gjæsteri; det var en stor Kongsgaard, som bestyredes af en kongelig Foged. De dræbte Fogeden, og plyndrede alt Godset. De spurgte da, at Kong Knud var dragen over til Fyen, og havde kun lidet Mandskab. De sendte da Bud til de Høvdinger og anseete Bønder, som vare nærmest derved, og lode dem sige, hvor vidt det var kommet med dette Foretagende, og bade dem mindes de Forurettelser, som Kong Knud havde tilføiet dem. Dette syntes alle at være et stort Under, at disse Folk, som næsten ikke forhen vare bemærkede, havde givet sig til at iværksætte saa stort et Anslag. Det viste sig nu, som før blev bemærket, at mange Høvdinger vare meget fjendtlig sindede imod Kong Knud, thi de kunde ikke udholde hans Retfærdighed. De fleste vare da lette at bevæge til Deeltagelse i Opstanden imod ham, og behøvede kun liden Opmuntring dertil. Enhver, som spurgte denne Tidende, gjorde sig strax færdig, og i faa Dage var der sammenkommen en saa stor Hær, at

den neppe kunde tælles. Der vare da ogsaa mange store Høvdinger i denne Hær. Der var kommen Asbjørn, Jarl over de danske Øer, og Eyvind Bifra; thi der vare forud i Hæren med Thord mange af deres Frænder, Venner og Bekjendtere, som vare komne vestenfra Vendilskage. Asbjørn Jarl antog da Anførselen over denne Hær. De rykkede med Hæren til Randers, og forbleve der nogle Dage; og fik der igjen mere Tilløb af Folk.

50. Kong Knud var i Fyen, da han spurgte Toles Drab, og at Bønderne havde samlet sig, og Høvdingerne sammentrukket en Hær imod ham, og tillige at de havde en uovervindelig Hær, og at det var deres eneste Agt, at sætte efter ham. Han stævnede da Folk til sig der fra Herrederne, og truede med Strænghed, om de ikke mødte, men de svarede alle eenstemmig, at de ikke vilde hjælpe nogen af Parterne, hverken Kongen eller Bønderne. Kong Knud skikkede ogsaa Bud til sin Kone Dronning Edla, og bad hende drage bort fra Landet saa snart som mueligt, til sin Fader Hertug Baldevin i Flæmingeland og tage med sig hendes og Kong Knuds Søn Karl, og alt Løsøre som hun kunde føre, og de Kostbarheder som hun vel kunde have med sig paa Reisen.

Om Bønderne.

51. Om Bønderne og deres Hær er nu at berette, at de vare i Randers, og forskaffede sig der Skibe til Overfarten over Sundet. Da lod Asbjørn Jarl holde Thing, og talte for Folket, og sagde saaledes: „Hvad Beslutning have I i Henseende til dette

Møde, som I ville have med Kong Knud. Skjønt han kun har lidet Mandskab imod denne store Hær, som I have, saa bliver det dog nødvendigt, at fatte noget andet godt Raad, om det skal gaae vel, thi han har et udvalgt Mandskab, som er øvet i Strid. Kong Knud vil blive eder trædsk og listig, han har faaet Nys om vor Færd. Det synes mig raadeligst, at een eller anden forstandig Mand af vor Hær drager til Kongen med Forslag om Fred, og han vil da kunne udforske hans Hærs Størrelse og hans Beslutning, hvad han har i Sinde." Dette holdt alle for et herligt Raad, men dog vare de uvillige til at drage i dette Ærende. Da sagde Jarlen: „Mon det da ikke er bedst, at jeg drager til Kongen i dette Ærende; vi have ofte prøvet List imod hinanden." Derpaa drog Jarlen paa et Skib over Sundet med nogle Mænd, og den øvrige Hær blev siden ført over Sundet under Anførsel af Eyvind Bifra, og ingen var mere hadefuld paa Kongen end han, eller værre i sine Yttringer om ham, eller ophidsede mere til at dette som snarest skulde iværksættes. Det var saaledes bestemt, at Jarlen skulde komme tilbage til Hæren, naar han havde været hos Kong Knud, og udforsket hans Hærs Størrelse og hans Beslutninger. Da Hæren beredte sig til at gaae om Bord fra Randers, sagde Thord Skore til sin Stalbroder Tolar Verpil: „Nu ville vi vende tilbage med vort Mandskab, thi nu ere her komne saa mange mægtige Mænd og store Høvdinger, at man nu vil tykkes kun lidt at behøve vore Raad, men dog have vi udrettet meget paa vor Færd, thi der er nu det bedste Haab om at denne Hær ikke vil standse, førend det er

iværksat, som er alle den største Nødvendighed og Lykke, at Kong Knud bliver dræbt. Derpaa droge de bort fra Hæren med deres Mænd, og altfor stor Tummel og Raab var der over hele Hæren, til at nogen skulde give Agt derpaa.

Om Asbjørn Jarl.

52. Asbjørn Jarl drog til Kong Knud med sine Mænd; og da han kom til Kongen, gik han for ham, og hilste paa ham. Kongen besvarede ikke hans Hilsen. Jarlen sagde derpaa: „I maa have spurgt den Tidende, Herre! at der er begyndt Ufred imod eder; denne er tiltagen saa meget, at mange Stormænd ere indviklede deri; dette synes os at være det største Uraad og Nidingsværk, som disse Mænd agte at udføre; og ikke kan jeg nægte, Herre! at jeg jo har været i deres Hær; disse Folk ere saa onde og rasende, at de ville ikke agte paa, hvad der kan være dem til Gavn; og jeg drog i deres Flok, fordi jeg vilde saaledes skaffe mig sikker Underretning om, hvad de have i Sinde; men jeg tænkte paa, hvad der anstaaer mig, og jeg veed, at det er min Skyldighed, aldrig at svigte eder, og jeg drog derfor strax til eder, for at underrette eder om, hvorledes det forholder sig, og yde eder al den Bistand, som jeg formaaer, hvis I behøve flere Mænd. Drag nu Omsorg derfor, og tag noget godt og hurtigt Raad!" Kongen takkede ham, og sagde at han førte sig bedre op i dette, end andre formodede: „Men hvad synes eder raadeligst, Jarl!" sagde han, „giv du nu noget Raad, thi du er en forstandig Mand, om du er os saa huld, som du siger." Jarlen sagde: „Ikke kan

jeg give eder noget Raad, men jeg er skyldig at tale herom, hvad mig synes raadeligst; I have lidet Mandskab, skjønt vel udrustet; det synes mig derfor raadeligst, at I, saaledes som Sagerne nu staae, søge at undkomme hen, hvor Landets Styrke er større, og I vil da snart kunne faae mere Mandskab, rykker siden imod Bønderne, og lad saa de Nidinger blive slaaede til Bedring!" Dette Raad samtykte Erik Jarl og mange andre Høvdinger. Da svarede Kongens Broder Benedikt: „Aldrig ville vi tage Flugten for de Danske; det er mit første Raad, at denne Jarl bliver greben, saa at han ikke kommer bort med Livet, og vist er det underligt, Herre! at I troer Asbjørn Jarls Ord, og jeg seer tydelig, at han er en Løgner og Forræder imod sin Herre." Hertil svarede Kongen: „Dette Raad skulle vi optage, Benedikt! ikke at flye for vore Fjenders Møde, raade saa Gud for, hvorledes det vil løbe af! men du, Asbjørn Jarl! drag du tilbage samme Vei til Bønderne, og sig dem saa, at vi ville forliges! jeg vil byde dem fra min Side, at de skulle i enhver Henseende nyde deres fulde Ret, som de gamle Love bestemme her i Danmark; saaledes have Landets forrige Høvdinger gjort; men da jeg troer at have Grund til at straffe dem, saa vil jeg fælde Dom i den Sag, og ikke vil jeg tilstæde, at Bønderne maae dømme i min Sag. Dette skal du nu fremsætte for Bønderne; kom snart tilbage, hvis de ville afslaae Freden, og vær os nu tro, thi det er din Skyldighed, da du er min Undersaat, og har dit Herredømme af mig; men hvis du handler anderledes, da vil Gud straffe dig; og mange troe dig ilde; kom nu snart tilbage til mig, thi

vi ville vente dig her!" „Ja, Herre!" sagde han, „hvis de ikke ville lyde mine Ord, da skal jeg snart komme tilbage med alle mine Mænd, thi nu behøver I Hjælp." Derpaa bukkede han for Kongen, og gik bort til sine Mænd. Det var silde paa Dagen, da de droge bort fra Kongen; det var i Fyen i den Stad, som hedder Odense; der var Kong Knud til Gilde med hele sit Mandskab om Natten.

Om Forræderiet.

53. Asbjørn Jarl drog nu lige til Bønderne. Hæren var da kommen over Middelfartsund, og kommen af Skibene. Man spurgte da efter, hvor mange Folk Kongen havde om sig, og hvad Beslutning han havde taget. Jarlen forklarede dem da, hvad han havde bemærket, og sagde at han havde været uvis om, hvad Udfald hans Sendelse vilde faae. Jarlen berettede dem, hvor Kongen var, og hvor han vilde være om Natten, og sagde at det nu var det bedste at besøge ham, og bad dem nu ikke tøve, da han nu ventede, at det vilde faae et godt Udfald, hvis Lykken vilde føie sig for dem. Bønderne vare da ogsaa saa forbittrede, at de vilde strax ile lige mod Kongen. De kom da nu til den Aa, som løber nærmest Staden Odense, hvor Kong Knud var til Gilde; denne Aa hedder Kalvaa. Bønderne kom der tidlig om Morgenen, strax som Solen var staaet op. Asbjørn Jarl lod da holde Standthing, talte for Folket, og sagde saa: „Jeg drog til Kong Knud, som I vide, og erkyndigede mig om hans Styrke og Plan; derom er det at berette, at jeg talte med Kongen, og mærkede da af

hans Ord, at han ikke vilde tilstaae nogen sin Ret; han truede ogsaa Bønderne med den haardeste Medfart, saasnart det stod i hans Magt; og aldrig har han talt stoltere mod eder Danske end den Gang. Paa den anden Side maa jeg nu sige eder, at jeg troer at Kongen er bestemt til Døden; det syntes jeg at kunne mærke paa ham, thi han var aldeles raadvild, hvilket aldrig før har hændet ham, thi han er en klog Mand; han har ogsaa kun lidet Mandskab, men dog troer han, at han vil ene kunne udrette alt. Nu kunde det vel gaae saa godt, at der blev snart en Ende herpaa, saa at man kunde mærke, om han virkelig er sig selv nok, da han ikke vil agte nogen Mands Raad; jeg mener, at det nu er det eneste for eder, ikke at opsætte Angrebet paa Kongen; jeg og mine Mænd skulle først angribe ham, thi det holder jeg for meget nødvendigt; den fortjener heller ikke at kaldes en Mand, som bærer nogen Frygt for denne Gjerning, at dræbe Kong Knud; og hvor mange Høvdinger ere ikke her nu komne sammen, som han har tilføiet store Forurettelser, dræbt deres Frænder eller Besvogrede, berøvet samme deres Eiendomme, eller tilføiet dem andre Beskæmmelser; nu vil det kun lidet nytte at opmuntre eder med Ord, hvis I ikke ville mindes sligt; her i Landet ville vi aldrig faae vor Frihed igjen, saa længe Kong Knud er i Live. Tænker ogsaa paa, hvad Vilkaar der ere eder tiltænkte, hvis Kongen undslipper, da han syntes eder grusom, den Gang I havde gjort ham mindre imod; det siger jeg eder bestemt, hvis Knud faaer igjen Magt over Danmark, da vil han grusomt gjengjelde nogle af dem, som nu opvække denne Ufred. Nu

ønskede vi gjerne, ikke at vove derpaa; vi ville have en Konge, som holder Maade i alle Henseender, og ikke er os for stormodig, og øver ikke saa stor Strænghed som denne Konge." Da Jarlen havde sluttet sin Tale, sagde Eyvind Bifra: „Vi have nu en Tid hørt paa denne Mands Tale; han er baade viis og godvillig og Anfører for denne Hær; det er derfor Folk bedst tjenligt, at følge hans gode Raad, saa vel som det nu er truffet sig, at det Raad kan blive udført. Folk har nu ogsaa saa aabenlyst bekjendt sig som Kongens Fjender, at det nu ikke er raadeligt at stole paa hans Miskundhed; jeg behøver heller ikke at fordølge eder, at jeg agter selv personlig at anfalde Kongen, og ikke tilstaae andre at udføre den Hædersgjerning, og det er mit Haab, at den Lykke vil blive mig til Deel." Da Eyvind havde endt sin Tale, stod den ene op efter den anden, og talte vidtløftig, men dog stemmede alt med det, som Jarlen først havde talt, og de Danske fattedes ikke store Ord, og alle havde megen Lyst til at tage Kong Knud af Dage, og med denne Beslutning trængte nu Almuen frem.

Om Kong Knud.

54. Det var nu blevet saa langt op paa Dagen, at det var blevet Messetid. Kong Knud gik da til Kirken, for at høre Messen; han spurgte nu, hvad man saae til Bønderne. Hans Mænd sagde, at de holdt Ting paa den anden Side af Aaen. Kongen sagde: „Og ikke kommer Asbjørn Jarl, vor Ven; han vil berette os det, hvis der ikke ere Udsigter til Fred." Da svarede Benedikt: „Han vil aldrig sige os noget Godt; det var et meget uklogt Raad, som jeg

den Gang strax sagde eder, at lade ham drage bort." Kongen sagde, at det ikke var et uklogt Raad, og at han vilde blive ham tro. Derpaa gik Kongen til Messen; og da Messen var sungen, blev det Kongen berettet, at Bøndernes Hær var kommen over Aaen, og stormede op imod Byen. Da sagde Kongen: „Hvad Raad skulle vi nu tage? Nu tør vi ikke at fordølge os, at Bønderne ville søge os med Ufred, og det er ikke at undres over, da vi have været altfor ufredsommelig; det er nu let at see, hvad disse Folk ville." Erik Jarl svarede: „Det er mit Raad, Herre! at I stiger til Hest og rider bort, thi det vil endnu godt kunne lade sig gjøre, om Gud vil, og da er alt reddet, naar I er det." Hertil svarede Kongen: „Om jeg nu end frelser mit Liv, saa ville de dog her anrette saa stor en Ødelæggelse, at jeg seent vil faae den oprettet, og det vil jeg derfor ikke, men meget heller vil jeg ene opofre mig for os alle, thi jeg veed sikkert, at, hvis de let faae mig taget af Dage, da ville de fleste af mine Mænd faae Fred." Da svarede Benedikt: „Den Skam skal aldrig gaae os over, at vi skulde udsætte eder for eders Fjenders Anfald, om vi end vidste os Freden sikker derved; nei, i det Sted skulle alle danske Møer spørge, at vi kunne bruge Sværdene tilbørlig i Dag og forsvare vor Konge, thi tilvisse vil jeg ikke see, at I nedhugges for mine Øine, naar jeg staaer hos; jeg har ogsaa aldrig hørt, at Gud synes bedre om modløse og feige Mennesker end om modige og raske Helte; vi ville derfor meget heller mandigen døe med eder, end overleve eder med Vanære. Gid den aldrig tælles blandt brave

Mænd, som nu frygter for noget, eller bliver ræd, og lad enhver vise sig med Tapperhed og Manddom, thi vi have en god Høvding at følge." Alle gave lydelig tilkjende, at de bifaldt hans Tale, og den ene opmuntrede den anden. Hos Kong Knud vare mange anseelige Mænd, blandt hvilke følgende maae regnes som de fornemste: Erik Jarl og Benedikt, Svend og Astraad Thorgunnas Sønner; der vare ogsaa Palmar og Blakmar og mange andre brave Helte. De stillede sig nu op i Kirken, og agtede at forsvare Døren. Det var en stor Trækirke, med mange store Glasvinduer paa.

Om Kong Knud.

55. Kong Knud var inderst i Choret, og knælede for Alteret til Bøn, og bad med Taarer til Gud for sig, at det vilde skee, som var ham bedst tjenligt. Og da han reiste sig op fra sin Bøn, aftrak han den Skarlagens Kjortel, han havde været ifort, som var smukt bebræmmet. Derpaa kaldte han den Præst, som sang der, til sig, og sagde: „Du skal have denne Kjortel, Præst! jeg ønsker at du skal holde Bøn for de Mænd, som falde her i Dag, baade for mine Mænd, og ikke mindre for dem af Bønderne, som falde." Derpaa gik Kongen til Skrifte, og bekjendte alle sine Synder for Præsten, og tilgav sine Fjender den Efterstræbelse, som de øvede mod ham. Han satte sig dernæst ned ved Alteret, og kastede en Skarlagens Kappe over Skuldrene, han var underneden ifort en Silketrøie. Kongen kaldte dernæst paa Svend Thorgunnesøn; derpaa tog han et smukt Bælte, som han havde om sig, og som var en stor Kostbarhed, og i samme sad en smuk

Kniv. Da sagde Kongen til Svend: „Dette Bælte skal du have, Svend! og ikke lade det komme fra dig, uden du giver det i gode Hænder; thi det er vanskeligt at see, om du nu faaer flere Gaver af mig." Svend takkede Kongen for Gaven, og spændte strax Bæltet om sig, og sagde at det skulde beskjerme hans Liv om Dagen. Kongen bad Gud beskjerme hans Liv: „men det tykkes mig rimeligst, Svend!" tilføiede han, „at du ikke falder i denne Træfning." Derpaa tog Kongen Davids Psalmer, og sang deraf.

Kong Knuds Mænds Opstilling.

56. Paa samme Tid kom Bondehæren til Kirken, og gjorde strax Angreb med Raab og Skrig, og spurgte, hvor den af Gud forskudte Knud var; de bade, at han nu skulde lade sig see, og ikke skjule sig, forat der nu kunde blive en Ende paa det Hele. Da svarede Benedikt: „Ei tør I Bønder at føre saa store Ord, skjønt I have meget Mandskab, ei er Seiren derfor eder vis, thi bedre skulle Tølperne, som ere løbne hjemmefra Smørkjernen, tykkes om, at være i Dag hjemme at tærske Korn, end at skifte Hug med os Kongens Mænd." Benedikt var saaledes klædt, at han var ifført en rød Skarlagens Kjortel, ovenpaa den havde han en Brynie og yderst en Silketrøie uden Ærmer; han bar en guldbeslaaet Hjelm, et rødt Skjold, paa hvilket en Ridder stod malet med Guld, og et skjønt Sværd i Haanden; og han var den raskeste af alle. Han stod midt i Kirkedøren, og bad Bonderne gaae ind i Kirken, hvis de vilde træffe Kongen. Paa den

ene Side af ham i Døren stode hans Broder Erik Jarl og Thorgunnas Sønner, og paa den anden Side stode Palmar og Blakmar.

Her begynder Slaget.

57. Derefter trængte Bønderne mod Kirken, men Kongens Mænd forsvarede sig saa mandig, at det varede længe om Dagen, inden nogen af disse faldt, skjønt en Mængde af Bønderne bleve fældede, men andre med friske Kræfter fornyede igjen Angrebet, thi der vare overmaade mange. Ved Angrebet brugte Bønderne følgende Feldtraab: „Nu lønner jeg dig Koen, Kong Knud! nu lønner jeg dig Oxen, nu lønner jeg dig Hesten." Men da de havde saa ringe Fremgang med deres Angreb paa Kirken, sagde Asbjørn Jarl: „Dette er en stor Skam, hvorledes man angriber her i Dag, da der kun ere faa til Forsvar, og vi have tabt mange Mænd, men de ingen; dette Folk er tosset og raadvildt; gaaer nu om paa den anden Side af Kirken, bryder Glasvinduerne fra og skyder og kaster Stene derind paa dem!" Man gjorde nu saa, og angreb dem gjennem Aabningerne med Skud og Steenkast; da bleve mange saarede, nogle bleve forslaaede af Stenene, og andre bleve aldeles ihjelslagne. Da sagde Benedikt, at de skulde søge ind i Choret, og forsvare sig der, saa længe det vilde lykkes dem; og de gjorde saa. Derpaa trængte Bønderne ind i Kirken efter dem, men Benedikt og hans Medstridere forsvarede Chordøren med Mandighed. Nogle af Bønderne angrebe Kirken udentil, og Striden begyndte nu anden Gang, og var da meget skarpere end første

Gang. Der begyndte nu at falde en Deel af Kongens Mænd, skjønt der dog endnu faldt mange flere af Bønderne, og Folk sige at Blodet i Kirken naaede op til Auklerne. Asbjørn Jarl gik nu rundtomkring Kirken og en stor Trop Folk med ham, opmuntrede Hæren til Angreb, og bestemte, hvor de skulde angribe. Benedikt stod midt i Chordøren, og forsvarede sig med megen Mandighed; han fældte mangen Mand, og bad de Troesfornægtere kun at angribe rask, og ligesaa gjorde alle hans Mænd; de ønskede at den, som i nogen Maade skaanede Bønderne, aldrig maatte trives. Og da Striden var paa det hidsigste, blev Kong Knud truffen af en Steen, som blev kastet ind igjennem et Vindue. Dette Slag traf ham paa Øienbrynet, og han blødte stærkt. Han tog da et Bækken, og satte i sit Skjød, at det ikke skulde bløde paa hans Klæder, og sang Psalmer ligesom tilforn. Striden var nu meget ødelæggende, og der faldt saare mange af Kongens Mænd, og efterlode sig et godt Ord; men endnu den Gang vare alle Høvdingerne i Behold.

Kong Knuds Fald.

58. Der blev nu nogen Standsning i Striden, og Bønderne holdt op med Angrebet. Kongens Mænd toge da ogsaa Hvile. Benedikt stod midt i Chordøren, og støttede sig paa sit Skjold; han var da endnu ikke saaret, men overmaade træt af Striden; thi det sige alle eenstemmig, at man ingensteds har seet et raskere Forsvar af saa faa Mænd, saadan en Overmagt der var imod dem, og ingen værgede sig dog mandigere end han. Nu saae Benedikt og hans Medstridere, at

en Mand gik ind i Kirken, og havde viklet en Atlaskes Kaabe om sig; han var vaabenløs; denne Mand kjendte de, at det var Eyvind Bifra; han sagde saa: „Hvad Raad skulle vi nu fatte, som vil kunne være alle bedst tjenligt, thi nu er det saare nødvendigt, saa vanskelig som Sagen nu staaer, om der vil være noget at ændre; dette Folk har faret frem med Hidsighed og Raseri, men nu have de faaet nogle Skrammer af eders Vaaben, Kongsmænd! Hører mig nu! Bønderne ere nu villige til at indgaae Forlig med Kongen. Jeg gik strax til eder, Benedikt!" vedblev han, „fordi dette er mig en stor Glæde; det ville ogsaa alle indsee, at det er høilig nødvendigt, at det kommer til Forlig; det viser sig, som man kunde vente, at Lykken langtfra ikke vil staae Bønderne bi imod Kong Knud. Skjønt det nu er kommet vidt, gode Mænd!" vedblev han, „saa er der dog endnu langt mere at befrygte, hvis Kongen kommer noget til, thi man kan ikke vide, da her ere mange komne sammen, som kun ere lidet at stole paa, om nogle skulle bedrive en Udaad; lad os nu alle betænke, hvad der er det bedste, og lad Vreden sætte sig imedens, thi ingen seer noget Fornuftigt, saa længe den behersker ham. Nu beder jeg dig i Guds Navn, at du vil tillade mig at gaae til Kongen, thi jeg troer at han er villig til Fred." Benedikt svarede: „Du skal aldrig faae Lov til at gaae til Kongen, thi det vide alle, at du i Utroskab overgaaer enhver anden, og hvis du ikke havde gaaet saaledes i vor Vold, da skulde du kun gaae faa Skridt herfra; men da du er vaabenløs, tykkes det mig en Skam at dræbe dig, skjønt jeg ikke holder det for nogen Synd." Kongen hørte

deres Samtale, og sagde: „Lad ham kun gaae, hvor han lyster, ofte har Eyvind viist sig os hengiven; jeg og mine Frænder have ophøiet ham til Magt og Værdighed, det vil han lønne os vel, og han maa have et Ærende til os, som er godt og os til Gavn." Benedikt svarede: „I skal raade derfor, Herre! men ei er det mig uventet, at jeg snart vil komme til at fortryde det." Eyvind gik da ind forbi Benedikt i Sanghuset, og da han kom for Kongen, bøiede han sig for ham, og sagde: „Hil være dig, Herre!" Kongen saae til ham, og svarede intet. Da lod Eyvind Kappen glide tilbage fra sine Skuldre; han havde et blottet Sværd under Klæderne, og han stødte det i Kongen og gjennemborede ham. Kongen faldt da tilbage mod Panelet, og anbefalede sig i Guds Haand, og døde paa Stedet. Eyvind sprang strax op paa Alteret, thi oppe over Alteret var der et stort Vindue, som Glasset var brudt fra, derigjennem agtede han at springe ud. Men da Benedikt og hans Medstridere saae, hvad der var skeet, løb de alle paa een Gang ind i Choret, og Palmar var den hurtigste; han hug til Eyvind, da han kom til Alteret, og Hugget traf ham paa Ryggen, i det han var ved at krybe ud igjennem Vinduet. Eyvind var iført en Brynie, men saa stærkt var dog Hugget, at det skar Eyvind over midt paa Livet, og Overkroppen faldt ud af Vinduet, men Nederkroppen ind i Kirken. Efter dette blev der en stor Tummel blandt Mandskabet, og nogle sagde at man skulde søge at komme bort og bjerge sig saa godt som det lod sig gjøre; dette samtykte Erik Jarl, og han søgte ud ad den søndre Side af Kirken. Han kaldte paa sin Broder Benedikt

og bad ham følge sig: „Det kan ikke være nogen til Lise i sin Sorg," sagde han, „at alle brave Mænd blive her fældede." Benedikt svarede: „Det kunne nu de gjøre, som synes bedst derom, de kunne undflye, som holde det for bedre end at stride, men de stride, som finder det smukkere; lev nu vel og lykkelig, Broder! og vi mødes igjen i Himmerige!" Erik Jarl undslap nu, og nogle faa Mænd med ham, hvortil baade det hjalp, at der kun blev lagt lidet Mærke til faa Mænd, og, skjønt man kjendte Erik Jarl, saa var han dog saa afholdt af mange, at ingen vilde tilføie ham nogen Skade.

Benedikts Fald.

59. Benedikt blev nu saa opbragt, at han sprang ud af Choret, kastede Skjoldet, fattede Sværdet i begge Hænder, og nedhug til begge Sider, hvad der kom for ham; og alle undflyede, som kunde slippe bort, men dog kom mange til at ligge der tilbage i Kirken. Han banede sig Vei lige ud til Kirkedøren, uden at nogen holdt Stand imod ham. Brødrene Palmar og Blakmar fulgte ham, og holdt sig ikke tilbage. Men da de kom til Kirkedøren, standsede de, og kunde da ikke komme længere, thi der udenfor var Bondehoben, som hindrede dem fra at komme ud. Man trængte da ind paa Benedikt og hans Medstridere fra alle Sider; og, skjønt de vare store Kæmper, bleve de dog overmandede, og det kom da saa vidt, som det hedder, at een ikke kan staae imod mange. Der faldt nu Benedikt og alle hans Medstridere med megen Hæder, saa at deres Forsvar og Tapperhed er bleven navnkundig.

Striden standsedes nu, og de tilbageværende af Kongens Mænd overgave sig. Brødrene Svend og Astraad, Thorgunnas Sønner, vare ikke faldne.

Om Asbjorn Jarl.

60. Strax efter Striden droge Bønderne bort, thi mange længtes efter at komme hjem. Asbjørn Jarl raadede dem, som havde været Hovedmændene, at tage sig vel i Agt, og søge at faae at vide, hvad Beslutning Erik Jarl og Kongens andre Mænd vilde tage: „Men ikke taler jeg det," sagde han, „fordi jeg er i Frygt for mig og mine Mænd; jeg tænker at de fleste ville sige, at ikke har nogen anden haft større Deel heri end jeg; og det vil jeg vedgaae; jeg fortryder det heller ikke, thi her er man ikke gaaet for vidt, nu vil ogsaa jeg drage hjem." De forsamlede Folk adspredtes da, og enhver begav sig paa Veien til sin Hjemstavn.

Asbjørn Jarls skrækkelige Død.

61. Asbjørn Jarl drog nord op til Øresund strax efter Træfningen. Han tog Herberge i en Landsby, og sov en Nat paa en Loftsal. Der skete den skrækkelige Begivenhed, at der kom en Mængde Rotter ind, som vare meget større, end man før havde seet. De anfaldt Jarlen saa heftig, at han maatte strax staae op, og forsvare sig imod dem, men ligefuldt anfaldt de ham. Der vare mange Mennesker inde paa Loftsalen, men de brøde sig ikke om nogen anden. Jarlen sprang da ud af Salen, og de forfulgte ham strax, og da han kom ud, angrebe de ham heftigst. Da løb han ned til Stranden, og kom ud paa et Skib, og styrede

fra Land. De løb strax ud i Vandet, og op i Skibet til ham, og reve ham strax i Ansigtet og paa Næsen, og det endtes med, at de dræbte ham, og derefter forsvandt disse Uvætter strax paa Stedet. Dette Under med Asbjørn Jarls Død spurgtes vidt omkring, og opvakte stor Rædsel hos de Mænd, som havde haft størst Andeel i Angrebet paa Kong Knud. Der vare da mange, som fik Mistanke om, at denne Gjerning, at de havde dræbt Kong Knud, ikke var saa retfærdig for Gud, som det ofte havde været dem forestillet; og man sagde da, at denne Hævn maatte være sendt af Gud.

Thords Død.

62. For nu at fortsætte den før begyndte Fortælling, maa berettes, at Thord Skorre og Tolar Vervil vendte tilbage med deres Mænd. De kom en Dag tidlig om Morgenen til en stor Aa, hvorover deres Vei gik; der var en stor Fjælebro. Enhver red da over Broen, eftersom han kom til; men da de fleste vare komne over, sagde Thord Skorre: „Her farer man uforsigtig frem, at man rider her over som paa en slet Mark." De, som vare komne over, svarede, og bade ham kun ride rask til: „Thi," sagde de, „du har den Hest, som holdes for den bedste, og da nu alle de andre have redet derover, vil det vel ogsaa lykkes dig, og synes os det en mindre Manddoms Gjerning, end at slaaes imod Kong Knud, hvilket nogle ogsaa holde for at du ligesaa meget vilde have unddraget dig for." Thord blev nu meget vred, og slog Hesten med Sporerne, men den var fed og ustyrlig, og gjorde sig udtilbeens, da den kom ud paa Broen, som dundrede

høit under Hovene, den steilede nu i Veiret under ham paa Broen, og Thord faldt da tilbage af Sadlen og ned i Aaen, og fandt der sin Død paa Stedet. Thords Ledsagere bleve meget underlig tilmode ved denne Tildragelse, og droge dernæst til deres Hjem. Men sandfærdige Folk fortælle, at Tolar Verpil fortæredes levende af Kræft og Orme. Ved disse Mænds Død tilkjendegav Gud, hvor fordømmelig denne Gjerning var baade for Gud og Mennesker.

Kong Knuds Grav.

63. Efterat Bønderne vare dragne bort fra Fyen, samlede de Mænd, som havde været Kong Knuds Venner, sig i Odense, og gik hen, hvor Kong Knuds Lig laae; da vare hans Saar lægte, Liget var smukt og tækkeligt, og det blev nu sømmelig klædt. Benedikts Lig blev toet og ligeledes klædt og ligesaa de andres, som vare faldne der. Derpaa blev Kirken gjort ryddelig, de Døde baarne ud, og stædte til Jorde. Til Kong Knuds Lig blev gjort en meget smuk Kiste. I en anden Kiste blev Kongens Broder Benedikts Legeme lagt. Denne Ligbegængelse var meget anseelig. Kong Knud blev jordet i Odense i Fyen og ligesaa hans Broder Benedikt. Kong Knud faldt om Loverdagen den tiende Juli, som er to Dage efter Seljamanna-Messe. Da havde han været Konge i Danmark i syv Aar, og styret og behersket dette Rige med megen Retskaffenhed og Myndighed. Da vare forløbne fra vor Herres Jesu Christi Fødsel et tusind og syv og firsindstyve Aar.

Om Thorgunnas Sønner.

64. Efter Kong Knuds Fald troede de Danske at burde vælge sig en Konge. Ifølge de gamle Loves Bestemmelser, at Kongens ældste Søn skulde være Konge, var Olaf Svendsøn nu den nærmeste til Regjeringen. De Danske talte meget om denne vanskelige Sag, og mange vilde, at man skulde kalde Olaf hid for at antage Regjeringen; men dog syntes dette ingen let Sag, der hvor han nu var; thi de ventede sig kun lidet Venskab af Hertug Baldevin formedelst de Begivenheder, som for kort Tid siden vare skete. Man tog da den Beslutning, at anmode Thorgunnas Sønner om at drage vester over til Flæmingeland til Hertug Baldevin, for at forsøge paa at faae Olaf paa een eller anden Maade udløst. Da disse Mænd havde været Kong Knuds kjæreste Venner, holdt man for, at de snarest vilde kunne faae ham udfriet. Brødrene svarede med disse Ord: „Ei fortjene I Danske, at vi skulle drage i eders Sendefærd, og udføre eders Ærende; men denne Færd er ikke saa lang, at den jo vil kunne vel fuldføres; og vi vente os god Modtagelse af Hertugen." Uagtet de i Begyndelsen undsloge sig, saa tilstode de det dog omsider efter deres Venners Raad; de beredte sig til Reisen, og begave sig paa Veien, saasnart de vare færdige, og kom til Flæmingeland til Hertug Baldevin og hans Datter Dronning Edla. De bleve der modtagne med Velvillie, og Dronningen glædede sig meget ved deres Komme, og udspurgte dem nøiagtig om de Begivenheder, som nylig vare foregaaede i Danmark. De gave hende Underretning om alt, hvad hun spurgte dem om. Siden fremførte

de deres Ærende for Hertugen, og berettede ham de danske Høvdingers Ordsending og Almuens Bøn, om han vilde give Olaf Orlov til Hjemreise: „Vi vente, Herre!" sagde Svend, „at I vil i den Henseende gjøre meget for vor Skyld og vort Ord." Hertugen svarede: „De Danske fortjente af os, hvad der kunde være dem baade til Beskæmmelse og Skade, formedelst det Nidingsværk, som de nu have udøvet; derfor ønske mange Ondt over dem, som de vel fortjene; men paa den anden Side var det ikke ufortjent, at de Danske fik en saadan Høvding over sig, som Olaf er; men dog er han nu kommen saaledes i min Vold, at han vil seent udfries derfra, thi det fandt jeg aldrig ugrundet, hvad Kong Knud sagde mig, men det var det sidste Bud han sendte mig, at denne Mand skulde jeg aldrig lade komme løs." Da svarede Brødrene begge paa een Gang: „Folk sige, Herre! at i denne Sag er Kongen snarest gaaet for vidt, og dette sige endog hans egne Venner, og Olaf syntes at tjene ham med Troskab. Men hvis Kongen er gaaet for vidt, saa tykkes ingen at være saa skyldige som vi Brødre til at gjøre det godt igjen; vi ville da paa vor Side byde alt, hvad eder synes, og I vil forlange, for at vi kunne udfrie denne Mand Olaf herfra." Hertil svarede Hertugen: „Ikke formoder jeg, det vil vise sig, at det var en uklog Beslutning, at Olaf blev sat i Fængsel efter Kong Knuds Anmodning, men jeg indseer vel, at eders brave Sindelag og Kjærlighed til Kong Knud bevæger eder hertil. Da jeg nu bestandig har haft Prøver paa, at I ere brave Mænd, og jeg veed sikkert, at I have fulgt Kong Knud vel og mandigen; saa vil jeg derfor sætte

eder et Vilkaar; Olaf skal udløse sig med tredive Mark Guld, men dog under den Betingelse, at I skulle sidde her i Jern imedens, indtil Olaf har udbetalt de nu bestemte Penge. Jeg vil, at I saaledes skulle prøve, hvor brav en Mand Olaf er, eller hvo der har bedst kjelnet, hvad Mand han er; det maae I ogsaa betænke, at, hvis Olaf ikke vil betale de nu bestemte Penge, da komme I aldrig ud af denne Bevogtning og dette Fængsel; nu staae I mest Fare," sagde han, „men ikke sætter jeg nogen Lid til Olaf, og ikke vil jeg tilskynde eder til dette," føiede han til. Da Hertugen havde bestemt dette Vilkaar, sagde Brødrene, at de vilde gaae til Olaf. De bleve da fulgte til Fængslet, hvori han sad. De berettede ham nu det Hele, de danske Høvdingers Ordsending, at det var deres Ønske, at han skulde udvælges til Konge over hele Danmarks Rige. „Dette have vi nu ogsaa andraget for Hertugen," sagde de, „og han afslog bestemt din Løsladelse i Førstningen, men ved vore Bønner lod han sig dog bevæge til at forunde dig Frigivelse, dog under den Betingelse, at vi Brødre skulle sættes i det samme Jern, som du nu sidder i, indtil de bestemte Løsepenge ere udbetalte. De fleste sige, at vi vove meget paa din Miskundhed, om vi gjøre dette; men vi vente, at det vil komme os til Gode, og at du vil vel lønne os det, saa meget som vi udsætte os for, thi faa ville vist gjøre dette for din Skyld." Hertil svarede Olaf: „Dette synes mig et meget godt Vilkaar, og ikke forlanger jeg noget andet; ei frygter jeg for denne Pengesum, og naar jeg faaer Regjeringen i Danmark, da skal jeg ikke have baaret Kongenavn i tre Dage, forend jeg skal

have tilveiebragt og udbetalt Beløbet, og disse Penge skulle I have for den Bistand, som I nu vise mig i den vanskelige Stilling jeg befinder mig i; og kommer jeg noget til Magt, da kan hændes at I faae Gjengjeld for dette." Derpaa kom Hertugen til dem, og dette Raad gik nu i Udførelse. Olaf gav sit edelige Løfte om, at han vilde udløse disse Mænd det allersnareste det var ham muligt; han svor ogsaa for Hertugen at han vilde betale Pengene, eftersom han nu lovede. Olaf blev da paa dette Vilkaar udtagen af Fængslet, og Svend og Astraad bleve igjen indsatte i samme, og der bleve lagte Jern paa deres Hænder og Fødder. De fik ogsaa saa liden Føde, at de netop kunde opholde Livet derved.

Olaf udvælges til Konge.

65. Olaf reiste nu til Danmark, og, saasnart han kom der, samledes der Folk til ham. Han drog til Jylland, og der blev stævnet til Viborg-Thing. Olaf blev da udvalgt til Konge over hele Danmark. Han skaffede sig derpaa en Huusstrop, drog igjennem Landet, paadømte Sager og varetog Regjerings Anliggender. Det omtales ikke, at han tænkte paa at opfylde det Hertugen givne Løfte om at betale Pengebeløbet for sin Udfrielse; men det varede ikke lang Tid, forend nogle mindede ham om denne Sag, at han skulde tænke derpaa; det var nemlig Thorgunnas Sønners Frænder og Venner. Kongen svarede dem med Vrede, bød dem, ikke at tale saadant til ham, og tilføiede: „Disse Brødre have gode Dage hos Hertug Baldevin, som de vel fortjene, thi de have længe tjent

Svogrene, og nu faae de derfor Løn som forskyldt. Mere udvirkedes ikke af Olaf den Sag betræffende.

Her fortælles om Kong Knuds Hellighed.

66. Da Kong Olaf var paa Gjæsteri i Fyen, kom den Præst, som sang i Kirken, hvori Kong Knud hvilte, til ham. Præsten bad ham tale med sig i Eenrum, og han sagde da til ham, uden at nogen hørte derpaa, at han ofte om Nætterne saae et stort Lys brænde over hans Broder Kong Knuds Gravsted: „Ogsaa skee der mange andre Tegn," tilføiede han, „som forekomme os meget mærkværdige; vi troe visseligen, at han maa være en Helgen; nu ville vi have eders Minde, Herre! til at dette maa videre bekjendtgjøres." Hertil svarede Kongen: „Drist du dig kun ikke til at sige saadan Løgn, thi jeg veed mange Ting i Kong Knuds Vandel, som tilfulde godtgjøre, at han langtfra kan være Helgen. Det skal du ogsaa vide for vist, at, hvis nogen taler herom mere i mit Paahør, da skal han være Døden vis." Præsten blev da glad ved, at han som snarest lod denne Tale fare, saa ilde som Kongen optog den, men ligefuldt udbredte sig dog i Danmark det Ry, at Kong Knud var en virkelig Helgen, skjønt det ikke blev aabenbart bekjendtgjort, saalænge Kong Olaf levede, thi ingen dristede sig til at tale derom formedelst Kong Olafs Strænghed.

Om Thorgunnas Sønner.

67. I den Tid sade Thorgunnas Sønner i Jern og Fængsel ude i Flæmingeland, og bleve holdte haardt, thi Hertug Baldevin lod dem ikke skaane, da

det var ham meget imod, at Olaf Svendsøn var kommen løs, skjønt han ved Brødrenes Bøn lod sig bevæge til at tilstaae det. Dette syntes Dronning Edla meget ilde om, og hun bad bestandig for dem, og bad Hertugen, at de maatte nyde Godt af, at de havde tjent Kong Knud, istedenfor at lide for Kong Olafs Uretskaffenhed. Hertugen svarede med Vrede, og sagde: „De skulle oppebie den Dag her i Flæmingeland, da deres Ven Olaf udløser dem, eller ogsaa oppebie her deres Død. Skjønt han nu undlader at udløse dem, saa fortjene de dog at undgjelde det, thi de bade indstændig om hans Løsladelse, og fremførte mange Grunde, hvorfor det ikke anstod at afslaae dem deres Forlangende. Nu maae de ogsaa tilstrækkelig føle, hvad det er de have virket til, da de gjorde sig al Umage for at faae Olaf udfriet. Det er nu gaaet ganske efter min Formodning, at det vilde være forgjeves at vente nogen Troskab af Olaf." Saaledes forløb nu den næste Vinter efter Kong Knuds Fald, at Brødrene sade i Jern hos Hertug Baldevin.

Kong Knuds Jærtegn.

68. Da Svend og Astraad sade i Fængslet, tildrog sig følgende Begivenhed Paaskenat. De havde da forud næsten ingen Føde faaet, og ingen havde nylig været hos dem, og de vare da meget afkræftede baade af Hunger og Jernenes Sliden, thi Jernene gnavede dem meget paa Benene, og forvoldte Betændelse underneden hvor de sade. Om Morgenen efter Klokken sex overfaldt der Svend en Tunghed, og han tyktes sna-

rere at vaage end at sove; han saae da, at en Mand kom ind, som var meget prægtig klædt, og saa skinnende, at han tyktes neppe at kunne see imod ham, han tyktes i ham at kjende Kong Knud. Han gik til Svend, og sagde: „Haardt er du nu medtagen, Stalbroder Svend! og det er ikke efter Fortjeneste; nu vil jeg udløse dig af dette Fængsel; du skal ogsaa berette Hertug Baldevin min Hilsen, for at han herefter skal formilde din Tilstand." Han tog da i Fjæderen, som sad paa hans Fødder, og rev den sønder som et Halmstraa, og ligesaa gjorde han ved den, som sad paa Hænderne. Derpaa sagde Kongen: „Nu er du bleven løs; du skal nu fortælle denne Begivenhed, naar som flest ere tilstede; jeg venter, at Gud tilstaaer mig den Miskundhed, at, naar Folk anraabe mit Navn med Oprigtighed, de da ville faae Lindring i deres Meen." Der forekom ham da en stor Klarhed i det mørke Fængsel, og han fornam en kostelig Vellugt. Efter dette forsvandt Kongen for hans Øine, og Svend vaagnede, om han virkelig havde sovet; da vare Jernene af ham. Han fortalte da Astraad, hvad der havde forekommet ham. Astraad svarede og sagde, at det samme havde forekommet ham; og de vare nu begge løse. Astraad bad, at de nu strax skulde forlade Fængslet, men Svend sagde, at de paa ingen Maade skulde gaae derfra, førend Hertugen sad ved Bordet om Dagen, fordi de fleste da maatte være nærværende. De gjorde saa, og gik nu til Hallen, da Hertugen sad ved Bordet. De vare saa affræftede, at de krøbe snarere end de gik. Men da de kom ind i Hallen, saae Hertugen dem, og bød de Folk, under hvis Bevogtning de havde været,

at gribe Fangerne og føre dem ud. Da sagde Svend: „Ei vilde du lade det gjøre, Herre! om du vidste, hvo der har løst os.” Hertugen sagde, at han troede, at de, som skulde have bevogtet dem, havde slet opfyldt deres Pligt. „Nei,” sagde Svend, „dem er det ikke at tilregne, thi Kong Knud kom i Nat til os, og rev Fjædrene af os; og til Beviis herpaa kan det tjene, at Fjæderstykkerne ligge i Fængslet.” Da nu Hertugen lod sig forlyde med, at han ikke forstod, hvad de sagde, tog Dronning Edla Ordet: „De maae i det mindste have Fred om Helligdagen, Herre!” sagde hun, „i hvad der saa siden skeer; jeg ønsker, at I faae Vished om dette er sandt, hvad de sige; det vilde være os en stor Glæde, om det var sandt. Dette kommer mig ikke uventet, thi jeg veed at Kong Knud i sin Gudsdyrkelse besad mange Egenskaber udmærkede fremfor de flestes.” Hertugen bad hende raade. Der blev da redt en god Seng for dem, og de bleve i alt, hvad muligt var, pleiede paa det bedste. Drengen Karl, Kong Knuds og Edlas Søn, kom til Sengen, hvori de laae. Svend Thorgunnesen havde spændt Bæltet af sig og lagt det op paa Hyndet ved Siden af sig. Karl tog det smukke Bælte, som han saae, og legede med det. Svend sagde: „Hvorledes synes du om denne Kostbarhed, Karl?” „Vel,” svarede Drengen. „Vil du have Bæltet?” sagde Svend, „jeg holder det meest passende, at du faaer det, fordi din Fader, Kong Knud, gav mig det, og jeg opfylder da din Faders Bestemmelse, eftersom jeg saa synes at overgive det i gode Hænder.” Karl gik strax til Hertugen, og viste

ham den Kostbarhed, han havde modtaget til Foræring, og sagde at den havde forhen tilhørt hans Fader: „Jeg venter nu, Frænde!" tilføiede Karl, „at I vil tilstaae mig den Bøn, at disse Mænd paa een eller anden Maade skjenkes deres Frihed af eder." Ogsaa Dronningen gjorde sig megen Umage for at udvirke dem Fred. Hertugen svarede: „Vanskeligt vil det være, at modstaae eder begge; vi maae nu først tales ved." Derpaa gik Hertugen til dem, og spurgte om, hvorledes de vare komne ud af Fængslet. De fortalte ham det Hele, og tillige at Kong Knud havde bedet dem at hilse ham, at han maatte tilstaae dem deres Frihed, og bevidnet dette sit Ønske ved Jærtegn, om hvis Paalidelighed ingen Tvivl kunde være. Hertugen lovede da at gjøre saa. Thorgunnas Sønner kom snart igjen til Kræfter, saa meget desto snarere, da nu Hertugen behandlede dem godt, og lod dem pleie paa det bedste. Og da de igjen vare blevne raske, udbade de sig Tilladelse til Hjemreise. Hertugen sagde, at det skulde tilstædes dem: „Nu vil jeg," tilføiede han, „tilkjendegive vor Overeenskomst; I skulle først drage til Kong Olaf og bede ham udbetale Pengene, som han lovede for sin Udløsning, og overgive dem til eder, og I skulle da bringe dem til mig; men hvis han, som jeg aner, ikke vil betale Pengene, da skulle I betale os disse Penge, og I skulle bekræfte ved Ed, at I ville holde dette." Dette tilstode Brødrene. De droge derpaa bort fra Flæmingeland, og Hertugen gav dem Følge med paa Veien. Men da de kom til Danmark, begave de sig til Kong Olaf, og bade ham at udbetale dem Pengene, som han havde lovet for sin Udløsning:

„I har ikke, Herre!" sagde Svend, „gjort, som I lovede, og som vi ventede, nu maa I ville gjøre det godt igjen, og hurtig og rigtig udbetale det Hele; det vil endnu være os meget fornødent, thi vi have givet vort edelige Løfte til Hertug Baldevin, at han ikke skal tabe disse Penge." Hertil svarede Kongen: „Nei andet fortjente Flæmingerne af os, end at vi skulde betale dem Penge for den Vanære og Beskæmmelse, som de tilføiede os, og det skulle de derimod have til Gjengjeld derfor, at, saasnart jeg har sikret mig min Magt her i Danmark, skal jeg udbyde en heel Hær af mit Rige, gjøre et Tog mod Hertug Baldevin, og tilføie dem alle saa meget Ondt, at de skulle aldrig trives." Kongen blev nu saa hidsig og forbittret, at ingen torde nærme sig ham; og Svend var gladest ved, at han slap bort. Brødrene droge dernæst hjem til deres Gaarde, og samlede alle deres Penge og Kostbarheder og laante en Deel af Venner og Frænder; ogsaa deels solgte, deels pantsatte de deres Jordeiendomme. Og da de havde samlet saa stor en Pengesum, som var bestemt, droge de vester til Flæmingeland til Hertug Baldevin; og han modtog dem vel. De havde ikke været der længe, førend de udbetalte Pengene; alt var i Guld og skjært Sølv, og derhos gave de Hertugen kostelige Sager, som vare sjeldne i hans Land. Da sagde Hertugen: „I dette have I opført eder vel og høimodig, jeg veed ogsaa, at I ikke ere saa overmaade rige, at jo her findes den største Deel af eders Eiendom, og det er dog meget Gods; jeg vil nu gjengive eder disse Penge, og I skulle derhos have min Tak og mit Venskab, men disse Gaver vil jeg modtage." De

takkede ham meget for hans Høimodighed. De opholdt sig der nu i kort Tid, og da de vare færdige til Afreisen, gav Hertugen dem gode Foræringer, og de skiltes som kjære Venner. Da Brødrene kom hjem til Danmark, sloge de sig til Ro paa deres Gaarde, og tjente ikke Kong Olaf. Thorgunnas Sønner vare bestandig anseete for meget raske Mænd.

Kong Olafs Endeligt.

69. Olaf Svendsøn var gift med Ingerid, en Datter af den norske Konge Harald Sigurdsøn og en Søster til Kong Olaf Kyrre. Olaf Svendsøn var en myndig, stræng og uvenneſæl Mand; han var begjerlig og pengegjerrig. Der var i hans Tid stor Misvæxt og Lovløshed i Danmark; og mange af dem, som ikke havde deeltaget i Opstanden mod Kong Knud, sagde, at der var skeet et uheldigt Skifte, og at det var gaaet ud over dem, eftersom denne Konge ikke lod noget Menneske være i Sikkerhed. Olaf var Konge i Danmark i otte Aar; han døde af Sygdom, og blev ikke begrædt af de Danske.

Om Jarlen Erik Svendsøn.

70. Erik Jarl havde i Kong Olafs Dage styret det Rige i Sjælland, som hans Broder Knud havde forlenet ham med. Erik var en mægtig og vennesæl Mand, og havde bestandig en stor Mængde Folk om sig. Han gjorde uafladelig Hærjetoge til Østervegen mod Hedningerne, men lod alle Kristne, ligesom ogsaa Kjøbmænd, fare i Fred. Ved denne Fremfærd blev han navnkundig og vennesæl over hele Østervegen. Han

drog lige øster til Garderige, og besøgte der mange berømte Høvdinger, som toge særdeles vel og hæderlig imod ham. Der fik han mange Foræringer af Høvdingerne. Saa siger Markus Skeggesøn i Eriksdrapa:

Mangen Drot i Garderige
Traf den ypperlige Fyrste,
Rigdom bolde, gjæve Mænd den
Hæderlige Kriger skjenked;
Over hele Østervegen
Var den milde Drot navnkundig,
Udbredt blev ved Hædersdigte
Vidt hans Navn af mange Skjalde.

Erik Jarl drog i Begyndelsen af Vaaren østenfra Garderige; han seilede der østenfra i Sommerens Begyndelse og hjem til Danmark til sit Rige. Saa siger Markus:

Prægtigt Skib om Vaaren tidlig
Venders Ødelægger rusted
Øst fra Garde, paa den hule
Bølge sked han Havets Ganger;
Kongens Broder Snekkens brede
Bord mod vilde Storm beskjermed,
Den af Snille kjendte Drot ved
Danmarks Kyster siden landed.

Erik den Gode bliver Konge.

71. Erik antog da ifølge Lovenes Bestemmelse Regjeringen i Danmark efter sin Broder Olaf, thi han var den ældste af Kong Svends Sønner, som da vare i Live. Da Erik var bleven Konge i Danmark, haandthævede han Lovene i Landet, og søgte at forbedre Folks

Sæder, da mange Uvaner og Usæder havde faaet Indpas i Landet, medens Olaf regjerede. Kong Erik sædeliggjorde igjen Folket, og gjorde sig yndet og elsket af alle de bedste Mænd i sit Rige. Han var gavmild paa Penge baade imod Høvdingerne og imod sine Venner, og uddeelte store Summer til alle dem, som kom til ham, og mest til dem, som fjernest fra besøgte ham; han gav ogsaa meget til Fattige. Han blev snart vennesæl af de Danske, og blev kaldt Erik den Gode [1], og Folk sagde, at dette Tilnavn passede godt til ham, thi alle, som kom til ham, nøde Prøver af hans Goddædighed. Saa siger Markus:

Rigdom Folk af gjæven Fyrste
Finge, gode Sværd og Skibe,
Guld i Mængde gavmild Erik
Ofte til de Brave skjenked;
Kongers Overvinder, stærk i
Striden, bortgav gode Ringe,
Frodes Stols Besidder [2] rige
Gaver deelte ud til mange.

Om Erik.

72. Ikke længe efterat Erik havde tiltraadt Regjeringen, kom den samme Præst, som forhen havde forkyndt Kong Knuds Hellighed for Kong Olaf, til ham, og, saasnart Kong Erik saae denne Præst, kaldte han ham i Eenrum, og spurgte, hvad han kunde berette om de Tegn, som viste sig paa Kong Knuds Hellighed: „For lang Tid siden ventede jeg," sagde

[1]) sædvanlig kaldt Eiegod. [2]) d. e. den danske Konge.

Kongen, „at det vilde være Tilfældet; vi ønske derom nøiagtig Underretning, thi det er os alle den største Glæde, om det kunde siges med Sandhed." Hertil svarede Præsten: „Ja, Herre!" sagde han, „det er skjønt at tale herom, og sandt, thi det er vist, at ingen anraaber med Inderlighed hans Navn, at han jo faaer hurtig Lindring i alle sine Meen, hvad han end fattes." Dette bekræftede mange sanddrue Mænd med Præsten. Mange havde allerede anraabt Kong Knud, og paa hans Hellighed skete mange skjønne Jærtegn. Hans Hellighed blev da kundbar over hele Danmark.

Om Kong Erik.

73. Kong Erik blev nu en mægtig og berømt Høvding; han var den venneseelleste Konge, man kjendte. Han straffede meget Folks Usæder, ødelagde Vikinger og Ildgjerningsmænd; han lod Tyve og Røvere dræbe, lemlæste paa Hænder eller Fødder, eller ogsaa underkastes andre store Straffe, saa at ingen slette Mennesker kunde trives i Danmark for ham. Han var retfærdig i sine Domme, og holdt strængt Guds Lov. Saa siger Markus:

Venders Overvinder hæmmed
Viking[1], Udaadsmænd udryddede,
Tyves Hænder lod afhugge,
Haardt sit Folks Usæder straffe;
Aldrig spurgte man at Erik
Af fra Retten vige vilde,
Sig til Held Guds Lov i Gjerning
Seierherren holdt bestandig.

[1]) d. e. Sørøveri.

Kong Erik var en viis Mand, og besad ualmindelig Lærdom; han forstod mange Tungemaal, havde en ypperlig Hukommelse og var meget veltalende. Saa siger Markus:

Den i Kamp berømte Fyrste
Eied Guld og modigt Hjerte,
Stor Hukommelse og andre
Gode Evner uden Laster;
Ædlingen i alt udmærket,
I sin Ungdom lærte mange
Tungemaal, den djærve Erik
Overgik i Magt de fleste.

Eriks Bortreise.

74. Kong Erik beredte sig til en Reise bort fra Danmark, og gjorde da Folk vitterligt, at han agtede sig syd til Rom. Han havde et anseeligt, dog ikke talrigt, Følge med sig. Imidlertid overdrog han sine Venner Rigets Bestyrelse. Han gik hele Veien syd til Rom. Saa siger Markus:

Fik (saa siges) Kongen Lyst den
Lange Vei til Rom at gange,
Herlighed at skue, hegnet
Fredland [1] og Venedig saae han.

Siden reiste han ud til Venedig og til Bar [2], og besøgte mange hellige Steder, og gik bestandig. Saa siger Markus:

Broderen til Hovedkonger
Fem drog siden ud til Bar, og

[1]) d. e. det af Alperne omgjerdede Italien. [2]) i Apulien.

Vilde Gud ved Gaver prise,
Gud vil naadig Fyrsten skjerme!

Kong Erik bortskjenkede paa denne Reise store Summer til Klostere og andre hellige Steder. Dernæst vendte han igjen tilbage, og kom da atter til Romeborg, da han reiste søndenfra. Saa siger Markus:

Store Helligdomme hented
Haralds Broder hid fra Rom da,
Rige Skrin med røden Guld og
Ringe prydet Yngves Slægtning;
Gik med trætte Been igjennem
Munkeriget [1] og tilbage
Op til Rom igjen, selv Erik
Gik i Spidsen af sit Følge.

Kong Erik opholdt sig i nogen Tid i Romeborg, og indgik Venskabs Forbindelse med mange Høvdinger der i Borgen og vidt omkring andre Steder, og gjorde sig særdeles elsket af dem. Han behøvede ingensteds Tolk for sig, hvor han kom. I den Tid var Paschalis, den anden af det Navn, Pave i Rom; hos ham fandt Kong Erik en meget hæderlig Modtagelse, og blev hans kjære Ven. Erik udvirkede Pavens Tilladelse til, at en Erkebispestol maatte oprettes i Danmark, istedenfor at der forud ingen havde været nordligere end i Bremen i Saxland. Saa siger Markus:

Erkebispesædet flytted
Erik hid til os fra Saxland,
Her i Norden bedre Kaar ved
Kongens Bønner vi erholde.

---

[1]) d. e. Italien.

Desuden udvirkede Erik ogsaa af Paven meget andet, som har været til Gavn for de nordiske Lande. Paven tillod ham at tage Kong Knuds Reliqvier op af Jorden. Saa siger Markus:

Ei en anden Fyrste vil til
Folkets Bedste sligt udrette,
Alt, hvad Kongen ønsked, tilstod
Christi Hoveddyrker Paven.

Derpaa skiltes Paven og Erik med Venskab og stor Kjærlighed, og Kong Erik begav sig paa Hjemreisen. Da han kom til Byen Placencia, lod han anlægge et Herbergeersted tæt ved Byen; og da han kom til Byen Lucca, gav han der en Pengesum til at alle Pillegrimme, som talte den danske Tunge, skulde der uden Betaling faae Viin nok at drikke og fri Beværtning. Derefter drog Kong Erik hjem til Danmark til sit Rige, og han blev meget navnkundig af denne Reise.

Om Keiser Henrik.

75. Til den Tid var Henrik, en Søn af Keiser Henrik den Milde, Keiser i Saxland. Han var en stor Kriger, og da han spurgte, at Kong Erik var dragen bort fra Landet, stævnede han en stor Hær sammen i sit Rige, og rykkede med den til Vindland, og hærjede der vidt og bredt i det Rige, som de danske Konger havde længe besiddet der. Alt Folket tilstode da Keiseren Lydighed. Til den Tid var hele Folket i Vindland hedensk. Keiseren satte mange Høvdinger derover, til at forsvare og bestyre det Rige, som han havde indtaget. Den mægtigste af dem hed Bjørn. Denne Bjørn talte til Keiseren saaledes: „Efterat vi have

tilføiet den danske Konges Rige saa stor Skade, have vi stor Trang til Bestyrkelse af eder; jeg vil derfor bede, at I vil forunde mig at træde i Svogerskab med eder, og tillade mig at torde beile til eders Søster, Fru Bothild, thi det forekommer mig ikke at være uden Fare, at være udsat her for de Danskes Overfald; derhos er min Slægt eder bekjendt og mit Forhold." Keiseren sagde, at han vilde tilstaae ham dette, om han vilde henvende hele sin Hu paa at forsvare dette Rige mod de Danske, eller andre som vilde gjøre Fordring derpaa. Da giftede Keiseren Fru Bothild med Bjørn. Om hendes Slægt berettes det, at hun var Keiserens Halvsøster paa mødrene Side, men hendes Fader hed Thorgaut, og var dansk af Herkomst; han var Kong Svend Ulfsøns Hofsinde, og var den skjønneste Mand man kunde see, hvorfor ogsaa Kong Harald Sigurdsøn gav ham Tilnavnet Fagerskind. Hans Fader hed Ulf; han var Jarl i Danmark, og var en stor Kriger; han drog paa Toge til de vestlige Lande, hærjede meget paa Gallisseland, og indtog og ødelagde Landet, og han blev derfor kaldt Galisse-Ulv. Han ægtede Jarlen Hakon Eriksøns Datter Bothild, og hun var Moder til Thorgaut Fagerskind. Keiseren satte nu sin Svoger Bjørn til Høvding over det Rige, som han havde indtaget i Vindland. Keiser Henrik drog dernæst igjen hjem til Saxland; men Bjørn antog Bestyrelsen af den danske Konges Landskab, og agtede at forsvare dette Rige imod de Danske. I den Tid kom Kong Erik søndenfra Rom, da Venderne havde unddraget sig fra Lydighed imod ham, og han gjengjeldte dem da deres Utroskab, som senere skal berettes. Saa siger Markus:

Venderne da ikke torde
Kongens Rige længer holde,
Deres Frafald dem til Skade
Blev, da det fra Sønden spurgtes.

Om Erik.

76. Da Kong Erik kom hjem til sit Rige, og spurgte at Keiseren havde gjort et Indfald i Vindland, holdt han strax Thing med Høvdingerne og Bonderne, og talte da saaledes til dem: „Det er alle og enhver bekjendt, hvorlunde Tydskerne have gjort et Indfald i det Rige, som de danske Konger, vore Frænder, have i lang Tid besiddet i Vindland; nu skulle alle mine Mænd vide, at vi agte at tilbageslaae dette Anfald, eller i modsat Fald døe." Derpaa sendte han Opbud til Krig over hele sit Rige, og traf en stor Hær sammen, skaffede sig siden Skibe, og seilede med hele Hæren til Vindland. Saa siger Markus:

Over stærkt oprørte Bølger
Stævned Kongen, Bræder knaged,
Søen rimbeklædte Stavne
Rysted udfor Venders Bygder.

Men da de vendiske Høvdinger, som Keiseren havde sat over dette Rige, spurgte, at en dansk Hær var paa Veien imod dem, da stævnede de en Hær sammen, og beredte sig til Strid. Da Erik spurgte, at Venderne agtede at forsvare Landet imod ham, gik han i Land med sine Tropper, og paa begge Sider stillede de nu Hæren i Slagorden. Kong Erik opstillede sin Hær saaledes, at der var en Tryne fremmerst paa Fylkin-

gen, og alt mod Fjenden var dækket ved en Skjoldborg. Saa siger Markus:

Sine Folk med Skjoldes tætte
Dækning Kongen trindt omslutted,
Under Skjoldeklang opstilled
Hæren i en Tryneorden.

Dernæst lod Kong Erik sit Banner føre frem, og der begyndte da en meget skarp Strid. Kong Erik var fremmerst i Kampens Hede, og stred meget tappert; han var iført en Brynie, og havde en Hjelm paa Hovedet. Saa siger Markus:

Strid trindt gjæven Fyrste voxte,
Banre Kongens Mænd frembare,
Drotten gik i Kampens Bulder
Brynieklædt og hjelmbedækket.

Venderne begave sig nu paa Flugt, og holdt sig paa forskjellige Steder i Borge og Kasteller, men de Danske angrebe dem, holdt Slag med dem, og dræbte mange af dem. Saa siger Markus:

Venders Hær i Borge værged
Sig, og did de hurtig droge,
Raske Mænd til Kampen ilte,
Banret over Fyrsten vaied;
Pile lod da Erik flyve,
Sværde Livet mange røved,
Vaaben sang, og Helte segned,
Saaes paa Valen Blodet flyde.

Blodet paa den røde Skjoldborg
Sprudled, Helten fældte mange,

Hæder vandt den unge Drot, hvor
Brynier sprang og Vaaben klirred.

Venderne saae da, at det var det bedste Vilkaar for dem, at overgive sig til Kong Erik, og vove paa, hvad Naade han vilde tilstaae dem. Saa siger Markus:

Hedningernes Hær omsider
Af den gamle Port udginge,
De, som Skandsen nærmest Marken
Værged, maatte gaae til Haande.

Der var skeet saa stort et Mandefald, at ingen kunde tælle de Faldne. Ogsaa Keiserens Svoger Bjørn var mellem dem, og ligesaa næsten hele den Hær, som havde fulgt ham. Kong Erik gjorde der betydeligt Bytte, hvilket han alt uddeelte mellem sine Mænd, og han vilde selv intet have. Kong Erik lod Bygderne vidt omkring i Landet brænde, og Beboerne vare saa bange, at de undflyede vidt og bredt. Saa siger Markus:

Hedningernes Hjerter bleve
Sorrigfulde, da sig Ilden
Vidt udbredte over Landet,
Bygderne lod Erik brænde,
Baalet høit i Huse tændtes,
Vide Salene nedstyrted,
Syntes end ved Dagens Komme
Ilden op mod Himlen række.

Paa dette Tog mistede ogsaa, som Markus beretter, mange Livet baade for Ild og Vaaben. Nogle af Venderne droge da til Kong Erik. Kongen paalagde dem store Boder, og erklærede det Rige, som de danske Konger havde besiddet i Vindland, siden Kong Svend

Tveskæg havde underlagt sig det, for sit arvtagne Land. Saa siger Markus:

Seierrig var Eriks Fremgang,
Flugten Vender hurtig grebe,
Bøder loved grumme Bønder,
Overvundet Folket var da;
Fyrsten sine Krav udførte,
Folket nødtes til at lyde,
Riget, som Kong Svend bestandig
Eiet havde, tog han atter.

Kong Erik satte der Mænd til at forsvare Vindland og bestyre det paa den danske Konges Vegne. Efter saaledes at have vundet en stor Seier, drog Kong Erik dernæst hjem til Danmark. Da han kom nede fra Vindland, kom han først med sin Flaade til Øland, som Markus beretter:

Flaaden lagde Togets Fører
Trindt kring Sø omskylled Strandbred,
Vaade Kyster lod den bolde
Drot med Spyd og Skjolde hegne;
Landets Strand den gjæve Konge
Slutted ind med kolde Skjolde,
Paa det raske Tog med røden
Skjoldborg omgav Daners Eyland.

Derefter opholdt Kong Erik sig rolig hjemme i sit Rige, og blev berømt og navnkundig af dette Tog.

Kong Knuds Reliqvier optages.

77. Kong Erik lod alle de forstandigste Mænd i sit Rige, saavel lærde som ulærde, kalde sammen.

Kongen tilkjendegav, at det var hans Ønske, at man skulde undersøge Kong Knuds Gravsted, hvis Præsterne intet havde derimod, men han tilføiede, at det dog skulde komme an paa deres Formening. Alle bade Kongen selv at sørge derfor. Med Bisköppernes og hele Almuens Samtykke droge de da efter Kongens Bestemmelse til Fyen med et stort Følge. Alle de ypperste Mænd i Danmark vare da hos Kongen. Man undersøgte nu Kong Knuds Gravsted, og tog Kisten op, og hans hellige Reliqvier bleve med Lovsange baarne omkring Kirken; men østenfor Kirken sad en Mand, som længe havde været en Krøbling; til ham kom de Mænd, som bare de hellige Reliqvier; og da de havde baaret Kisten frem over ham, da stod han frisk op, og gik med de andre omkring Kirken, lovende Gud og den hellige Kong Knud. Siden bleve de hellige Reliqvier indbaarne i Kirken, og satte midt paa Kirkegulvet. Derefter gik Kongen og Præsterne til, og Kong Knuds Kiste blev oplukket, og hans Legeme var fuldkommen ligesaa ubeskadiget, som da han nylig var død, og dette fandt alle saare mærkeligt. Da blev Legemet taget ud af Kisten, og lagt paa en Baare. Folk sagde da, at man skulde prøve Reliqvierne, og alle henskøde deres Forslag til Kongens Afgjørelse. Da sagde Kongen: „Jeg synes bedre om, at de blive prøvede, thi det kan hændes, hvis de ikke blive prøvede, at det vil siges, at det er vi Danskes Bedrageri og Opspind; men vi haabe, at Gud for sin Martyr Kong Knuds Fortjeneste vil tilstæde, at hans Hellighed vil blive saa meget klarere og utvivlsommere for alle, jo større Prøve der sættes paa den, saa at ingen længer

kan være uvis derom." Da lod Kong Erik tage ubleget Lærred og vikle sammen i en Bru, saa at det hverken var længere eller kortere end Kong Knuds Legeme; denne Bru blev nu lagt ovenpaa Legemet, og man tog viet Ild og antændte Lærredet, som opbrændte saa aldeles, at der blot var Aske tilbage, men den hellige Kong Knuds Legeme var ganske uforbrændt og saa aldeles uskadt, at ikke et eneste Haar var svedet, men Legemet var endogsaa meget smukkere end tilforn. Da opløftede Præsterne et Te deum, og priste alle den almægtige Gud og denne hans Martyr. Derefter begyndte man strax at holde hans Dødsdag meget høitidelig, og over hele Danmark blev hans Messedag holdt som de største Høitider. Dernæst optog man Kongens Broders Benedikts Ligkiste af Jorden, og alle hans Saar, som havde vendt mod Kong Knud, vare ganske lægte. Kong Erik lod gjøre et prægtigt Skrin, hvori Kongens Reliqvier bleve lagte. Dette Skrin blev sat over Alteret. I et andet Skrin hviler Benedikt i Odense i Fyen. I denne samme Kirke, som nu er helliget til Kong Knud, viser Gud for hans Mæglen og Forbønner stor Miskundhed og mange Jærtegn: der faae Blinde deres Syn, Halte gaae, Spedalske renses, Djævle flye fra affindige Mennesker. Naar man anraaber eller paakalder ham med sand Tro, ydes ogsaa denne Hjælp andensteds vidt omkring med Samvirkning af vor Herre Jesu Christ, som lever og regjerer, een Gud til evig Tid uden Ende, Amen.

Om Kong Eriks Sønner.

78. Kong Erik havde taget til Fange Keiser Henriks Søster, Fru Bothild, der, som før blev berettet, havde været gift med Bjørn. Med hende avlede Kong Erik en Søn. Denne Dreng blev opkaldt efter Kongens Broder Knud den Hellige; han var tidlig haabefuld og smuk af Udseende. Da han endnu var ung, sagde Kong Erik til Fru Bothild saaledes: „Du har nu opholdt dig her i nogen Tid, men nu maa det høre op; jeg vil lade dig følge hjem til dine Frænder." Hertil svarede hun: „Jeg troer at vi just ikke af Elskov ere komne sammen, og I har omgaaets mig mere af Vellyst end Kjærlighed; I maa da tilstaae mig, Herre! at vor Søn Knud drager med mig til Lindring i min Kummer." Kongen svarede hende igjen: „Ei har jeg saa meget godt at lønne dine Frænder for, at jeg skulde forunde dem det, at denne Dreng voxer der op, thi det er min Anelse, at han vil blive en Hæder for sine Frænder og for mange andre." Hun blev siden fulgt hjem til sine Frænder, og Kongen gav hende et hæderligt Følge med. Men Knud voxte op ved sin Faders Hof; han var venneſæl og vel dannet i alle Henseender. Kongen elskede ham meget, og ligesaa gjorde hele Almuen. Kong Erik havde to andre Sønner, som vare ældre; den ene hed Erik, den anden Harald Kesia; de vare begge haabefulde Mænd. Desuden havde Kong Erik en Datter, som var gift med en Mand, som hed Hakon den Norske; han blev ogsaa kaldt Hakon Sunnivesøn, da hans Moder var Sunniva, en Datter af Jarlen Hakon Ivarsøn og Kong Magnus den Godes Datter Ragnhild. Hakon den

Norske og Kong Eriks Datter Ragnhild havde en Søn, ved Navn Erik Lam, som længere hen vil blive omtalt. Kong Erik var en særdeles virksom Regent, medens han herskede i Danmark; han viste stor Iver baade for at styre Landet og at holde over Lovene; ogsaa anvendte han megen Omhu paa at bringe de Steder, som vare forfaldne eller i Aftagende, igjen i Opkomst; han lod bygge fem Steenkirker paa sin egen Bekostning, og lagde siden Gods dertil. Saa siger Markus:

Viisdoms hulde Ven lod bygge
Hovedkirker mange Steder,
Smukt indhegnede, af Steen han
Skjønne Templer fem anlagde;
Kirkerne, som Daners Konge,
Kampdjærv og i alt udmærket,
Nord for Saxers Land opførte,
Prydede med Paneler vare.

Kong Eriks Reise til Jerusalem.

79. Det skete engang, at Kong Erik holdt et stort Thing. Han tog saaledes til Orde: „Gud takke eder Danske for den Kjærlighed og Lydighed og den megen Godhed, som I have viist mig, saalænge vi have været sammen; men nu agter jeg mig paa en Reise bort fra Landet til Jerusalem; og er det ikke vist, om Skjæbnen vil forunde mig at komme tilbage. Min Søn Erik skal drage med mig og tillige andre Høvdinger, som jeg vil udvælge dertil; min Søn Harald skal blive tilbage i Danmark for at bestyre Landet, medens jeg er borte; min Søn Knud vil jeg give Her-

tugdom og derhos Hedeby og det Landskab, som ligger dertil; men det er alle Folk bekjendt, at min Broder Nikolaus er ifølge Lovene nærmest til Kongedømmet efter min Død; jeg vil heller ikke berøve ham den Hæder og det Herredømme, som tilkommer ham; og jeg haaber at han vil lønne mig det vel, og jeg troer at han er mig saa god en Frænde, at han vil yde min Søn Knud Venskab og Bistand til at holde sig i Besiddelsen af det Rige, som jeg overgiver ham, thi han er selv endnu kun et Barn. Det er mit Ønske, at de vil omgaaes vel, som det anstaaer Frænder, og det vil jeg bede alle mine Venner, at de behandle Drengen godt og hæderlig." Derpaa beredte Kong Erik sig til Reisen med stor Bekostning, og denne hans Beslutning spurgtes vidt omkring, og mange Stormænd, saavel udenlandske som indenlandske, gjorde sig færdige til at reise med ham. Til samme Tid sendte ogsaa den franske Konge anseelige Foræringer til Kong Erik, førend han begav sig paa Reisen. Det er de flestes Beretning, at der da er blevet sluttet Forlig imellem Keiser Henrik og den danske Konge Erik, saa at de selv sendte hinanden Foræringer. Keiseren sendte Kong Erik betydeligt Mandskab af sit Rige. Saa siger Markus:

Skjære Penge Frankrigs Styrer
Skjenked Bjørns belevne Broder,
Ved den store Keisers Gaver
Glæded sig den djærve Kriger;
Frække Mænd ham gav til Følge
Fyrsters Ven med god Udrustning

Hele Veien, indtil Jyders
Herre kom til Cæsars[1] Bolig.

Om Erkebiskoppen.

80. I den Tid var Øssur, en Søn af Svend Thorgunnesøn, Biskop i Lund i Skaane; han var en mægtig og høibyrdig Mand, og en stor Høvding; han havde en fornem og anseet Slægt, og mange fandt ham vel skikket til Erkebiskop. Efter Eriks Foranstaltning blev Øssur med hele det danske Folks Samtykke udvalgt til Erkebiskop i Danmark, og skulde Erkebispestolen være i Lund, hvorunder alle Danske skulde tjene. Saa siger Markus:

Kort fra Lund i Danmark Landets
Gjæve Konge satte lod en
Erkebispestol, som alle
Folk af danske Tunge[2] ærer;
Helligt Vælde fremmer Kongen,
Viet er til Bisp den milde
Øssur, ham den hulde Fyrste
Himmeriges Sti anviser.

Om Kong Erik.

81. Da Kong Erik havde beredt sit Mandskab, som ham syntes bedst, begav han sig bort fra Landet med et skjønt Følge; han havde en betydelig Rytterhær, og desuden mange Folk til Fods. Saa siger Markus:

---

[1]) d. e. den constantinopolitanske Keisers. [2]) d. e. alle Nordboer.

Sine indre Saar den tapre
Konge ønskede at læge,
Nordenfra den djærve Kriger
Drog, for Sjælen at helbrede;
Til de dyrebare Egne
Drotten agted sig, han Jorsals[1]
Trygge Land besøge vilde,
Klarhed om sit Liv udbrede.

Kong Erik reiste paa fornem Viis med prægtigt Optog, og i hver By, hvor han kom, blev der viist ham megen Hæder, og Præsterne gik ham imøde med Procession og hellige Reliqvier. Saa siger Markus:

Mod den uforsagte Konge
Var man af de store Byer
Kors og skjønne Helgenkister,
Sang, imedens der blev ringet;
Saadan Ære ingen Fyrste
I en andens Rige nyder,
Men ei heller kunde nogen
Mand med Daners Konge lignes.

Kong Erik fortsatte Reisen, ligetil han kom til Miklegaard, da var Alexis Grækernes Konge; han tog vel imod Erik, og lod holde et anseeligt Gjæstebud for ham. Kong Alexis tilbød Kong Erik Valget, om han vilde heller modtage af ham en halv Læst Guld, eller at han skulde lade lege for ham den Leg, som Grækerne kalde Padreims Leg, som Kongen pleiede at lade lege paa Padreim[2], et saa benævnt Sted; og alle sagde at Legen ikke kostede Kongen mindre end dette Guld, som

---

[1]) d. e. Jerusalems. [2]) d. e. Ridebanen Hippodromos.

han tilbød Kong Erik. Men efterdi Kong Erik havde stor Bekostning, da han holdt et betydeligt Følge, og tilsatte saaledes mange Penge, og han derhos havde foresat sig en lang Reise, valgte han af den Aarsag Guldet. Denne samme græske Konge Alexis gjorde siden den norske Konge Sigurd Jorsalefarer samme Tilbud; og da Sigurd den Gang var paa Hjemreisen, og saaledes havde de største Bekostninger fra Haanden, valgte han derfor Legen; og ere Folk af forskjellig Mening, hvilket der har været meest kongeligt. Den græske Konge gav Kong Erik sin Hædersdragt, og han gav ham derhos fjorten Krigsskibe, og desuden forærede han ham mange kostelige Sager. Saa siger Markus:

Stor Navnkundighed ved Reisen
Vandt den ypperlige Konge,
Herskeren i Miklegaard ham
Selv en halv Læst Guld foræred;
Forud Erik fik en kostbar
Klædning af den store Herre,
Flere Gaver, fjorten Skibe
Skjenked ham den høie Keiser.

Kong Alexis og Kong Erik skiltes med megen Kjærlighed og Venskab. Erik seilede da fra Miklegaard med en stor Flaade; men da han kom til Øen Cypern, faldt han der i en Sygdom, som blev hans Død. Han døde i den By, som hedder Basta. Da denne Tidende spurgtes, forvoldte den alle hans Undersaatter stor Sorg, hvori ogsaa mange vidt omkring i andre Lande deeltoge. Saa siger Markus:

Almagts Herre Livet kræved
Udenlands af gjæven Konge,

Gammel ikke blev den brave,
Men hans Afgang spurgtes vide;
Siden Folk i mange Lande
Fyrstens Død begræde, Hæren
Er bedrøvet, og det synes
Som om hele Verden sørged.

Kong Erik blev meget begrædt af alle dem, som kjendte ham, saa at det er med Sandhed sagt, at ingen dansk Konge har til den Tid været mere almindelig elsket af hele Folket. Han var otte Aar Konge i Danmark, og styrede dette Rige med megen Kraft og Myndighed. Ingen Høvdinger vovede at anfalde hans eller hans Sønners Riger, og samme formindskedes ikke i nogen Henseende. Han var stræng imod sine Uvenner, hvorfor han ogsaa var frygtet af dem; men han var blid og munter mod sine Venner, og blev derved vennesæl. Saa siger Markus:

Krigerne ei Kongens Vrede
Kunde nogentid udholde,
Modstand ingen ham at byde
Mægted, skjønt det Konger prøved;
Jarlers Herre frygted alle,
Og med Danekongen torde
Ingen mægtig Fyrste kappes,
Kjækt han sine Lande værged.

Slægter i Danmark.

82. Efterat Kong Erik var dragen bort fra Danmark, antog Harald Kesja Regjeringen og Bestyrelsen af hele Danmarks Rige, eftersom Kong Erik havde bestemt det. Han var da allerede saa gammel,

at han var fuldvoxen; han var vennesæl af sine Mænd, hvortil dog den Yndest, hvori hans Fader stod, bidrog det meste. Harald Kesia havde en Søn, som hed Bjørn, og blev kaldt med Tilnavn Jernside. Han var gift med Cathrine, en Datter af den svenske Konge Inge Stenkelsøn, deres Datter Christine var gift med den svenske Konge Erik den Hellige Edvardsøn, og deres Børn vare: den svenske Konge Knud og Dronning Margrete, som var gift med den norske Konge Sverre, og Cathrine, som var gift med Nicolaus Blaka; deres Datter igjen var Fru Christine, som var gift med Hakon Jarl den Gamle i Norge, og deres Søn var Knud Jarl i Norge. Harald Kesia var gift med Ragnhild, en Datter af den norske Konge Magnus Barfod; deres Sønner vare Magnus og Olaf, som længere hen vil blive omtalt, og Harald og Knud.

Om Kong Nikolaus.

83. Nikolaus Svendsøn antog nu Regjeringen i Danmark efter sin Broder Kong Erik; da vare alle Kong Svends andre Sønner døde. Den samme Sommer sendte Pave Paschalis efter Kong Eriks Bøn og Forslag Pallium til Erkebiskop Øsfur. Øsfur var længe derefter Erkebiskop i Lund; han var en mægtig Høvding. Kong Nikolaus blev ogsaa en stor Høvding; han ægtede Margrete Ingesdotter, som forhen havde været gift med Kong Magnus Barfod. Harald Kesia var en god Ven af sin Frænde Kong Nikolaus, og var længe ved Hoffet hos ham; stundum opholdt han sig i Roeskilde i Sjælland, og holdt der en stor Trop Folk, og han bestyrkede meget denne Stad. Kong Eriks

anden Søn Erik var ikke saa meget afholdt af Kong Nikolaus.

Knud Lavards Ophav.

84. Kong Eriks Søn Knud havde Hertugdømmet i Hedeby, som hans Fader Kong Erik havde givet ham; han var særdeles venneſæl og gavmild og overmaade afholdt af Almuen, skjønt Kong Nikolaus og dennes Søn Magnus havde større Magt, og han blev derfor kaldt Knud Lavard[1]. Til at gjøre ham afholdt bidrog det meſt, at han lod alle, som behøvede det, frit benytte hans Eiendomme; men de, som attraaede ſamme, holdt ikke Maade, tillige bleve hans Indtægter mindre, end Nødvendigheden krævede, hvorfor hans Midler meget gik op for ham. Kong Nikolaus og Knud Lavard ſtod ikke i ſaa god Forſtaaelſe, og ſaavel *Kongen* ſom *hans Søn Magnus misundte* meget Knud den Venneſælhed, hvori han ſtod. Man kunde ogſaa ligefrem ſige, at ethvert Menneſke i Danmark vilde gjøre og lade alt, hvad Knud ønſkede. Det var dog egentlig meſt Magnus, ſom var kold imod ham. Nogle Aar efter Kong Eriks Endeligt døde Keiſer Henrik i Saxland, og efter ham blev hans Søn Henrik Keiſer. Da Knud ſpurgte dette, at hans Morbroder Henrik var død, og dennes Søn Henrik bleven Keiſer, fik han Lyſt til at beſøge ſin Frænde Keiſeren, og drog da til ham med et anſeeligt Følge. Da Keiſeren ſpurgte, at hans Frænde var i Vente, lod han berede et anſeeligt Gilde for ham, og tog imod ham med

---

[1]) d. e. Landets Beſkytter.

megen Venlighed, da han kom. Knud forblev hos Keiseren en Tid, og Keiseren gav ham mange hæderlige Beviser paa sin Yndest.

Om Knud Lavard.

85. Engang da Keiser Henrik og Knud Lavard talte sammen, sagde Hertugen til Keiseren: „Herre!" sagde han, „jeg er kommen i Besøg hos eder, for at søge et godt Raad af eder for Slægtskabs Skyld; jeg venter mig Hæder af eder, og at I vil mere agte paa vort Slægtskab til hinanden end paa vore Forfædres Handeler; mit Rige er udsat for megen Fare, og det er mig dog særdeles om at gjøre at beholde min Værdighed; jeg ønsker ikke at opgive den Magt, som min Fader overdrog mig; og jeg vilde gjerne have et godt Raad af eder, hvorledes jeg med Hensyn dertil helst skal forholde mig." Keiseren svarede: „Jeg har spurgt eders Venneselhed, og at I har hvert Menneskes Berømmelse, og det er høilig fornødent, at I bliver i Besiddelse af eders Rige og Værdighed. Nu er det," vedblev Keiseren, „Brug hos os her i Saxland, ligesom vidt omkring andre Steder, at tillukke Landets Havne, og tage Told deraf, og ikke tillade nogen at lægge deres Skibe ind i Havnene, uden at de bestemte Afgifter erlægges. Det kan nu vel hændes, at dette vil synes haardt i Førstningen, naar Folk ikke ere vante dertil, men saa stor Anseelse har du vundet, at jeg venter at den ikke derved vil formindskes; thi det er Brug hos mægtige Mænd vidt omkring i Landene, at tillukke Havnene for Landet, hvorved store Indtægter vindes, og det er derhos til megen Betryg-

gelse for Riget imod Ufred. Desuden skal jeg give dig nogle Penge, saa at du for den Sags Skyld skal kunne holde din Anseelse vedlige." Hertugen takkede Keiseren for Raadet, og sagde at det lod sig let iværksætte i hans Land at tillukke Havnene, og at Landets Beskaffenhed var saadan, at det uden Vanskelighed vilde paa mange Steder kunne lade sig gjore. Siden drog Hertugen hjem til sit Rige med anseelige Foræringer og mange kostelige Sager, som han havde modtaget af Keiseren.

Havnenes Spærring.

86. Danmark var da meget udsat for Anfald af Hedninger, som hærjede der næsten hele Sommeren og plyndrede Kjøbmænd og Landets Beboere. Ikke længe efter at Knud Lavard var kommen hjem til sit Rige lod han bygge to Kasteller paa begge Sider af Vigen Sli, hvor der var smallest over Sundet, som løber ind til Hedeby; dernæst lod han der sætte Bomme af Træ med Jernlænker, saa at man kunde lukke Sundet til. Siden lagde han Besætning i Kastellerne til Bevogtning, der kun maatte tillade dem at lægge deres Skibe derind, som forud havde betalt den bestemte Afgift af hvert Skib. Hertugen opholdt sig for det meste i Hedeby, og han var da sikret mod enhver Ufred. Han bestyrkedes nu meget med Penge, uden at han derved tabte noget af den Yndest, hvori han var, saa at Keiserens Formodning gik i Opfyldelse.

Om Vidgaut.

87. Der var til den Tid en hedensk Mand fra Samland, ved Navn Vidgaut. Han var Kjøbmand

og var meget rig og vel begavet i mange Henseender. Han gjorde bestandig Handelsreiser til Østervegen. Da han en Sommer seilede østenfra til Kurland, traf det sig, at nogle Kurer laae der med Krigsskibe, og lagde strax til ham og vilde dræbe ham; og eftersom han kun havde eet Skib, saae han sig ikke i Stand til at staae imod, og han heisede derfor Seil, og agtede at seile hjem til Samland. Kurerne seilede strax efter ham, og afskare ham fra Samland; han saae da kun to Vilkaar for sig, at vove paa, hvorledes deres Møde vilde falde ud, eller undseile i rum Sø, og begive sig til kristne Lande. Skjønt han ikke fandt noget af disse Vilkaar godt, tog han dog den Beslutning, at undseile derfra og til Danmark. Han havde spurgt om Knud Lavard, at alle, som kom til ham, bleve vel behandlede; og han ventede sig derfor god Modtagelse hos ham, ligesom saa mange andre havde faaet. Det blev da hans Beslutning at seile til Hedeby; han seilede nu til Sundet, og da han fandt det tillukket, raabte han til Vagten, som var i Kastellet, og sagde at han vilde lægge ind i Havnen. Skildvagten spurgte, hvo han var. „Jeg hedder Vidgaut," svarede han. „Ikke har Knud Lavard budet," sagde Skildvagten, „at vi skulle lukke Havnene op for Folk, som vi ingen Kjendskab have til." „Luk du kun Havnen op, gode Mand!" svarede Vidgaut, „thi jeg vil besøge Knud, og jeg skal ogsaa svare for dig, hvis Hertugen vil gjøre dig nogen Bebreidelse for dette." „Det var vel talt," sagde Skildvagten; og de lukkede nu Sundet op, og Vidgaut lagde sit Skib ind, og drog siden til Hertugen. Knud spurgte efter, hvo de vare. Vidgaut sagde, at

de vare fra Samland. „Jeg har hørt tale om dig," svarede Knud, „og det er sagt mig, at du er en Hedning." „Vist nok ere vi Hedninger," sagde Vidgaut. „Da ere der to Vilkaar for eder," svarede Hertugen, „at I antage Kristendommen og lade eder døbe, da skulle I alle være velkomne her, men I modsat Fald komme I til at vove paa, hvad der vil skee." Vidgaut svarede: „Er det ikke det retteste, Herre! at vi vælge os det bedre Vilkaar, om det maa tilstaaes os; jeg vil gjerne antage Troen, og siden modtage hæderlig Medfart af eder." De bleve da døbte, og vare hos Knud Lavard om Vinteren og nøde god Behandling. Vidgaut var ofte hos Hertugen, som underholdt sig med ham, da han vidste meget at berette, eftersom han var en forstandig Mand og vidt bereist. Hertugen udspurgte ham meget om Østervegen, og han vidste mange Ting at fortælle derfra.

Knud Lavards Giftermaal.

88. Øster ovre i Holmgaard var til den Tid Harald Konge, en Søn af Kong Valdemar, som igjen var en Søn af Jarisleif Valdemarsøn. Haralds Moder var Gyda, en Datter af den engelske Konge Harald Gudinesøn. Harald var gift med Christine, en Datter af den svenske Konge Inge Stenkelsøn, og Søster til Dronning Margrete, som da var gift med den danske Konge Nikolaus. Haralds og Christines Døttre vare Malmfrid, som var gift med Kong Sigurd Jorsalefarer, og Ingeborg. Da nu Vidgaut havde været een Vinter hos Knud Lavard, og vundet hans Fortrolighed, bad Hertugen ham at drage i hans Ærende

øster til Holmgaard, og beile for ham til Kong Haralds Datter Ingeborg. Hertil svarede Vidgaut: „Herre!" sagde han, „een Ting er der, som gjør det muligt for mig at udføre eders Ærende, den nemlig at jeg ikke fattes Penge, men omendskjønt jeg i mange Henseender er uduelig til at udføre samme, saa er jeg dog skyldig til at opfylde eders Villie i alt, hvad I vil bruge mig til." Hertugen takkede ham, og sagde at han havde henvendt sig med dette Anliggende til ham, fordi han fandt ham af alle, som vare i hans Rige, bedst skikket dertil baade formedelst hans Forstand og hans Virksomhed. Der bleve nu gjorte Tilberedelser til Vidgauts Reise, og, førend han drog bort, talte han saaledes til Hertugen: „Herre!" sagde han, „I har i Vinter viist mig megen Gunst og Anseelse, men Lønnen vil blive mindre fra min Side, end det burde sig; I maa dog modtage af mig fyrretyve Særke Graaskind, og fem Timbre ere i hver Særk, og fyrretyve Skind i hvert Timber." Hertugen takkede ham for Gaven, og sagde at han ingensinde havde modtaget bedre Gave. Vidgaut seilede nu bort med sit Følge, og fortsatte Reisen uafbrudt, til han kom øster over til Holmgaard til Kong Harald. Han skaffede sig ved Pengegaver Adgang til Kongen, som tog vel imod ham, thi Vidgaut var en berømt Mand, og dristig i sin Tale, og forstod mange Tungemaal. Han fremførte sit Ærende for Kongen, og androg Sagen med Klogskab, og sagde om Knud Lavard, at alle vare enige i at sige, at hans Lige ikke fandtes i Danmark eller vidt omkring i andre Lande: „Hans Æt er eder alle

bekjendt," sagde han, „og dette Giftermaal er eder alle til stor Hæder." Kongen svarede: „Megen Bistand yder du ham i dine Ord, og der vil snart blive en Ende paa denne Sag, om vi optage dit Forslag i dette." „Ja, Herre!" sagde han, „i ingen Henseende vil I finde det overdrevet, hvad jeg har sagt, thi det er et aluindeligt Ord, at Knud Lavard langt overgaaer alle de Mænd, som nu leve i Danmark eller i de nordiske Lande." Kongen svarede da: „Eftersom vi vide, at du er en sanddru Mand, og du er os allene bekjendt fra gode Sider, og vi desuden ogsaa forud have hørt noget tale om Knud Lavard, da vil vi svare vel paa dette Andragende; men det forekommer os, at han kun har et lidet Rige at styre, skjønt han eier et Hertugdømme i Danmark." Vidgaut svarede: „Men derimod har han det, som er meget herligere." „Hvad er det," spurgte Kongen. Vidgaut svarede: „Dyder skal han besidde fremfor de fleste andre Mennesker, og det er mere værdt end mange Penge eller et stort Rige." Kongen talte dernæst med sin Datter og med sine andre Raadgivere, og androg denne Sag for dem. Alle raadede til Giftermaalet, og med Ingeborgs Samtykke blev det da besluttet, at hun skulde giftes med Knud Lavard. Med saa forrettet Sag drog dernæst Vidgaut tilbage til Danmark til Hertug Knud, og berettede ham sit Ærendes Udfald. Hertug Knud takkede ham for hans Bistand, og gjorde nu Tilberedelser til sit Bryllup. Kong Harald sendte sin Datter Ingeborg østenfra Holmgaard paa den bestemte Tid med et smukt Følge, og da hun kom til Danmark, tog Hertugen og hele Folket vel imod hende; og siden holdt han deres Bryllup med

megen Glæde og Pragt. De havde nogle Børn, som siden ville blive omtalte.

Om Magnus Nikolausson.

89. Magnus Nikolausson voxte op ved sin Faders Hof, og han var af alle den største Mand i Danmark, og temmelig vennesæl, men dog var Knud Lavard af alle vennesælleſt og meſt afholdt af Almuen, skjønt Kong Nikolaus og hans Søn Magnus havde større Magt. Men netop dette forvoldte, at der var nogen Kulde imellem dem, i det baade Fader og Søn begyndte at misunde ham hans Vennesælhed, og syntes at hans Venner vare altfor mange. Magnus Nikolausson ægtede Rikissa, en Datter af den vendiske Kong Burislaf; deres Sønner vare Knud og Nikolaus. Magnus havde bestandig en stor Trop Folk om sig; han opholdt sig for det meste ved sin Fader Kong Nikolaus's Hof; men stundum var hver af dem paa sit Sted. Han var en stærk Mand og tidlig moden i alle Henseender, og blev kaldt Magnus den Stærke.

Om Knud Lavard.

90. Knud Lavard drog anden Gang bort fra Landet, og begav sig atter til sin Frænde Keiser Henrik; og da Keiseren spurgte, at han var ivente, lod han berede et anseeligt Gilde for ham, og modtog ham vel. Keiseren talte engang til Hertugen saaledes: „Det glæder mig, Frænde!" sagde han, „at alle sige dig een Lov, thi dig berømme alle, som have nogen Skjønsomhed, og have hørt dit Navn omtale, saa at intet

Menneske er saa vennesæl som du." Hertil svarede Hertugen: „Saa gunstig har Lykken været mig," sagde han, „men I har fra Begyndelsen hjulpet mig med ederS Raad og Understøttelse." Da lod Hertugen frembære de Graavarer, som Vidgaut havde givet ham, og sagde til Keiseren: „Disse Varer beder jeg at I vil modtage, Herre! skjønt der ikke vises eder saa stor Erkjendtlighed, som det burde sig." Keiseren betragtede Gaven og takkede ham, og tilføiede: „Modtaget har jeg vel større Gaver, men faa som jeg har syntes bedre om." Hertugen opholdt sig en Tid hos Keiseren, som gjorde meget af ham og behandlede ham vel; og da Hertugen igjen beredte sig til Hjemreisen, gav Keiseren ham mange Kostbarheder, og sagde at han skulde ikke fattes Penge, saa længe de begge levede: „og de Foræringer, som du bragte mig," føiede han til, „skal jeg desuden gjengjelde dig; du skal faae Klæder af mig, hvis Lige neppe ville findes i eders Land eller videre, og jeg venter, naar du beholder disse Klæder, at Lykken vil følge dig og Held dit Rige; og det vil jeg bede dig, Frænde!" vedblev han, „at du ikke lader disse Klæder komme fra dig, thi hvis det skeer, da frygter jeg for, at der vil snart skee en Forandring i din Lykke." Dette var Keiserens Hædersdragt, og disse Klæder vare ganske bordyrede med Guld og vare store Kostbarheder. Hertugen takkede ham for Gaverne og al den Hæder, som han havde beviist ham. Siden drog Hertugen hjem til sit Rige, og var bestandig anseet for en meget ypperlig Mand. Kort efter døde Keiseren, og Folk sige, at Hædersdragten, som Keiseren havde givet sin Frænde Knud Lavard, besad den Egenskab, at de

fleste, som havde ladet den komme fra sig, ikke levede længe derefter. Keiserdømmet antog dernæst Ljodgeir, en saxisk Hertug, han blev siden kaldt Lotarius.

Om Knud Lavard.

91. Knud Lavard var, som før blev sagt, saa venneſæl, at alle de braveste Mænd i Danmark elskede ham ikke mindre end Kong Nikolaus eller dennes Søn Magnus; men dette vare, som vi ovenfor omtalte, disse af Misundelse saa ilde tilfredse med, at de for den Sags Skyld begyndte at at nære Had til Hertugen og mange af hans Venner. Da Knud Lavard mærkede dette, tænkte han paa Raad i denne Sag, og fandt sig aldeles fri for, i nogen Maade at have forurettet disse Frænder. Da nu Kong Nikolaus og hans Søn Magnus engang vare sønder i Jylland, begav Knud sig til dem med nogle Mænd, og da han kom, modtoge de Hertugen vel. Knud sagde da: „Det er mit Ærende hid, at jeg vil byde eder Frænder til Gilde; jeg ønsker at vi skulle omgaaes meget og med Venskab, som det sømmer os for Slægtskabs Skyld, og ikke lade Bagvaskere uden Aarsag tilintetgjøre vort Venskab." De svarede, og sagde at de gjerne vilde det, og at der ingen Ting var dem imellem, at jo deres Venskab kunde holdes vel vedlige. Knud Lavard red derpaa hjem til Hedeby, og lod der gjøre Anretteller til et Gilde for Kong Nikolaus og hans Søn Magnus. De kom paa den bestemte Tid, og der blev holdt et meget kosteligt Gilde; og da den Dag kom, da de igjen skulde ride bort, takkede Hertugen Kong Nikolaus for den Hæder, som de havde beviist ham ved at besøge ham,

og forærede Kongen mange store Kostbarheder. Derpaa gik han til Magnus, og talte saaledes til ham: „Min Frænde Magnus!" sagde han, „her ere de Klæder, som min Frænde Keiser Henrik gav mig, disse Klæder vil jeg nu give eder, for at vort Slægtskab og Venskab skal være fuldkommen godt, og jeg giver de bedste Kostbarheder, som jeg eier, til dig, fordi det anstaaer dig vel at bære dem, og jeg under dig dem vel, thi du vil lønne mig godt for dem." Magnus iførte sig strax Klæderne, og alle, som saae ham, sagde, at der ikke vilde findes smukkere eller anseeligere Mand end han, og sagde, som sandt var, at det fortjente at lønnes vel. Kong Nikolaus og hans Søn Magnus takkede Hertugen for alle de Hædersbeviisninger, han havde gjort dem ved dette Gilde, og for de store Foræringer som han havde givet dem; og førend de droge bort, bøde de ham hjem til sig om Vinteren til Julegilde; han tog med Tak imod Indbydelsen; derpaa skiltes Frænderne med den største Kjærlighed.

Knuds Fald.

92. Denne Vinter skulde Kong Nikolaus holde Julegilde nord i Sjælland i Ringsted; og til dette Gilde kom Knud Lavard, eftersom det var bestemt, ledsaget af nogle Mænd, og han var hos Kong Nikolaus om Julen; der holdtes et anseeligt Gilde, paa hvilket Kong Nikolaus og hans Søn Magnus og deres Frænde Knud Lavard gave hinanden gjensidig mange Venskabs Beviser. Da nu den Dag kom, da Gildet skulde sluttes, sagde Hertugen, at han vilde berede sig til Bortreise; denne Dag blev der beværtet med størst

Iver, og Hertugens Mænd vare meget drukne. Da sagde Magnus til Hertugen: „Herre!" sagde han, „skjønt der gives eder ringere Gaver end det burde sig, vil jeg dog mindes eders Foræringer; jeg vil give eder fyrretyve Riddere med deres fulde Udrustning;" det siges, at en Ridders Rustning koster otte Mark Guld. Hertugen takkede Magnus for Gaven, og sagde at den var baade god og anseelig. Dagen forløb nu, og den Riddertrop, som Magnus vilde give Hertugen, kom ikke, fordi de ikke vare at søge alle paa eet Sted. Da sagde Hertugen: „Nu ville vi ride forud, min Frænde Magnus! og saa vente paa Hæren, hvor I finder det bekvemt." Magnus svarede: „Lad os gjøre saa!" sagde han, „og jeg skal ride paa Veien med eder, Frænde! og ikke skilles fra eder, førend mit Løfte til eder er opfyldt." „Ja, Herre!" sagde Hertugen, „det vil alt saaledes opfyldes, som I har bestemt det, men bestandig maa jeg holde det for en Hæder for mig, at I vil følge mig." Siden kyste Knud Lavard sin Frænde Kong Nikolaus, og andre som ham syntes. Derefter stege de paa deres Heste og rede bort; de rede igjennem en Skov, og kom til en aaben Plads i samme; da bad Magnus, at de skulde stige af Hestene og vente paa Ridderne, og sagde at han haabede, de vilde kun behøve at bie i kort Tid. De gjorde nu saa, og Folkene stege af Hestene og satte sig ned paa Pladsen, og mange, som vare stegne af, faldt strax i Søvn, thi de havde drukket stærkt om Dagen. Knud Lavard sad paa en fældet Træstamme og hans Frænde Magnus ved Siden af ham, og Magnus havde en blaa Kappe paa. De saae da, at en Mand løb frem af Skoven,

hvori de vare, og da han kom paa den aabne Plads, hvor de sade, krængede han den Kappe, som han var ifort, af sig, og rev det ene Ærme af; han talte ikke til dem, men løb siden tilbage i Skoven. Hertugen spurgte Magnus: „Frænde!" sagde han, „hvad troer du det er? det er som det kunde være noget Tegn." „Jeg veed ikke, Herre!" sagde Magnus, „jeg tænker, at sligt har kun lidet at betyde, troer du vel, at der er noget meent dermed?" „Det aner mig," svarede Hertugen, „at det maa være et Tegn til nogle, som ere os nær, og der maa være kommen en Hær i Skoven, som agter sig imod os." „Det kan ikke være muligt, Frænde!" sagde Magnus, „thi du er saa venneſæl en Mand, at ingen vil gjøre dig Skade." Da lagde Hertugen sin Haand paa Skulderen af Magnus, og spurgte: „Hvi ledsager du mig paa Veien, Frænde!" sagde han, „ifort i Brynie?" „Fordi jeg ikke er saa venneſæl som du er, Frænde!" svarede Magnus. I det samme som de talte dette sammen, løde Lurer i Skoven paa alle Kanter af dem, og dernæst trængte der Folk frem fra Skoven. Denne Hær var anført af en Mand, som hed Henrik den Halte, og var en Søn af Svend, og en Sønnesøn af Kong Svend Ulfsøn og Næstsødskendebarn til Knud Lavard; men dette var Kong Nikolaus's og hans Søn Magnus's Anslag. Da Hertugen saae, at Hæren trængte frem af Skoven imod dem, og han mærkede at de kom med Ufred, sagde han: „Hvad er det, min Frænde Magnus! raader du for denne store Hær?" Magnus fjernede sig fra ham, og sagde: „Ei kommer det dig ved, hvo der raader for den, den skal blive dig tilfulde nok." Han gav

sig da i Trop med Henrik den Halte. „Gud tilgive dig, Frænde!" sagde Hertugen, „om noget er feilet heri, og jeg vil tilgive dig." Magnus og Henrik den Halte gjorde et haardt Anfald paa Knud Lavard, men Hertugen og hans Folk satte sig til Modværn; der blev en skarp Strid, som dog var meget ulige, thi der vare mange om een; og de vare heller ikke beredte, da de aldeles ikke den Dag nærede nogen Frygt for Ufred; dertil kom at mange af dem, som havde lagt sig til at sove, vare saa døddrukne, at de ikke vaagnede, forend Spydene stødte paa dem eller igjennem dem. Der faldt Knud Lavard, og de fleste sige at Henrik den Halte anfaldt ham og gav ham Banesaar; der faldt ogsaa den største Deel af Hertugens Folk, men han selv fik dog, førend han døde, Gud anbefalet sin Sjæl; men faa eller ingen faldt af Magnus's og Henriks Folk. Da denne Begivenhed spurgtes omkring i Danmark, sørgede hvert Menneske over Knud Lavard, og Nikolaus og hans Søn Magnus bleve meget ilde anseete for denne Gjerning, saa at næsten intet Menneske i Danmark længer ønskede Godt over dem, og endogsaa de, som forud vare deres Venner, sagde, som sandt var, at dette var et uhørt Nidingsværk, og ingen brav Mand vilde fra den Tid tjene dem. Knud Lavard blev fort til Ringsted, og der jordet, og han er en virkelig Helgen, og gjør mange skjønne og dyrebare Jærtegn. Hans Dødsdag er een Dag efter den trettende Dag af Julen[1]; men nu holdes der Messedag for ham over hele Danmark om Sommeren Dagen efter Jon Bap-

[1]) d. e. den syvende Januar.

tistæ Messe, thi da bleve hans hellige Reliqvier optagne af Jorden. Den Skov, hvori han faldt, hedder nu Lavardsskov. De Danske fortælle, at der bestandig paa den Plads, hvor den hellige Knud Lavard faldt, er en fager grøn Slette saavel Vinter som Sommer.

Om Knud Lavards Børn.

93. Den hellige Knud Lavard og Ingeborg havde tre Døttre, Margrete, Christine og Cathrine; den sidstnævnte var gift i Østervegen; men Christine var gift med den norske Konge Magnus Blinde, Sigurd Jorsalefarers Søn. Margrete var gift med Stig Hvidlæder i Skaane; deres Børn vare Nikolaus og Christine, som var gift med den svenske Konge Karl Sørkversøn; deres Søn igjen var den svenske Konge Sørkver, han var gift med Ingegerd, en Datter af Jarlen Birger Brosa, deres Søn var den svenske Konge Johan. Da den hellige Knud Lavard faldt, var hans Kone Ingeborg frugtsommelig; hun var den Vinter øster ovre i Garderige hos sin Fader Kong Harald. Hun fødte et Drengebarn, som fik Navnet Valdemar, han blev født syv Dage efter sin Faders den hellige Knud Lavards Død; han var tidlig baade smuk og stor og udmærket i de fleste Ting; han voxte i sin Barndom op ovre i Garderige hos sine mødrene Frænder, og blev snart almindelig afholdt.

Om Erik.

94. Kong Erik den Godes Søn Erik var ikke hjemme i Landet, da han spurgte sin Broder Knud Lavards Død. Men da han spurgte denne Tidende, samlede han alle de Folk til sig, som han kunde faae

og som vilde følge ham; han drog derpaa til Danmark; og da han kom i Land, opfordrede han Folk til at følge sig, og da mange syntes at han havde meget at hævne paa Kong Nikolaus og dennes Søn Magnus, fik han derfor god Bistand; hvortil han ogsaa nød godt af den Yndest, hvori hans Fader Kong Erik og hans Broder Knud Lavard havde staaet, og der samledes nu mange til Erik af saadanne Mænd, som før havde været hines Venner. Saasnart han nu fik sit Mandskab noget forøget, hærjede han vidt omkring i Danmark, gjorde store Anfald paa Kong Nikolaus's Rige, og tilføiede hans Mænd betydelige Nederlag; og der opkom derved stor Krigsurolighed i Landet. Kong Nikolaus satte Folk til Forsvar imod denne Hær; da vare de mægtigste Mænd i Kong Nikolaus's Rige: hans Søn Magnus, Henrik den Halte, og Harald Kesia, den hellige Knud Lavards Broder, som var en kjær Ven af sin Frænde Kong Nikolaus og dennes Søn Magnus, hvorfor mange vare ham paa Halsen, og bebreidede ham meget; han havde Anførselen i Sjælland, og opholdt sig for det meste i Roeskilde til Forsvar imod sin Broder Eriks Anfald, og han havde en stor Trop Folk om sig, og befæstede meget denne Stad; han lod anlægge et stort og stærkt Kastel, og lagde deri meget Mandskab til Forsvar, naar han ikke var tilstede. Kong Nikolaus havde for det meste betydeligt Mandskab om sig, siden denne Ufred begyndte.

Om Kong Nikolaus og Magnus.

95. Det findes skrevet i danske Historiebøger, at Kong Nikolaus og Erik have holdt nogle Træfnin-

ger, om hvis Udfald vi ingen Beretninger kjende. Men det skrives, at Erik Aaret efter sin Broders, den hellige Knud Lavards Dod, holdt et Slag mod Kong Nikolaus paa Jalangershede, og dernæst holdt de eller deres Mænd et andet Slag i Fodvig i Skaane i Nærheden af Lund. To Aar efter den hellige Knud Lavards Fald kom Erik til Sjælland, og hærjede der vide, og indtog da sin Broder Harald Kesias Kastel i Roeskilde, og dræbte der meget Folk. Han lod hele Kastellet nedbryde, men Harald Kesia var den Gang ikke i Staden. Aaret derefter ødelagde Erik hele Staden Roeskilde, og da gik meget Folk i Sjælland ham til Haande og tilstode ham Lydighed. Derfra drog han med en stor Hær nord over til Skaane, og da underkastede hele Folket sig ham baade i Skaane og Halland, og tilstode ham Lydighed. I den Tid var Øssur Erkebiskop i Lund. Han tog vel og hæderlig imod Erik, og bestyrkede ham saa meget, som han formaaede, thi Erkebispen havde været en stor Ven af hans Fader Kong Erik den Gode. Hertil kom, som før blev omtalt, at Kong Nikolaus og hans Søn Magnus havde ved Knud Lavards Drab paadraget sig stor Uvillie hos Almuen, og jo større Styrke Erik fik, des mere voxte Forbittrelsen imod Kong Nikolaus og Magnus, og mange tilbøde da Erik Lydighed og Tjeneste. Kong Nikolaus drog med en Flaade nord til Skaane, og havde meget Mandskab. I Hæren hos ham vare hans Søn Magnus, Henrik den Halte, Harald Kesia og mange andre Stormænd; der vare tillige sex Biskopper, af hvilke den ene var oppe fra Sverrig, den anden fra Sjælland og de fire øvrige fra Jylland, Biskop

Peter af Roeskilde i Sjælland, Biskop Thorer af Ribe, Biskop Ketil af Vendel fra Hjørring.

Kongens og Erkebiskoppens Tale.

96. Erik havde forud sammentrukket en betydelig Hær i Skaane, og rykkede med samme til Fodvig søndenfor Lund, Kong Nikolaus i Møde. Erkebiskop Össur var i Hæren hos Erik, og ham fulgte alle hans store Frænder og meget andet Folk. Der vare hos Erik Skaaningerne og Hallandsfarerne og det Mandskab, som havde fulgt ham fra Sjælland og meget andet Folk; han havde saaledes en meget betydelig Hær, og der vare ogsaa mange Høvdinger. Det var i Pintsedagene, at hele Hæren kom sammen i Fodvig, og da opstillede de paa begge Sider deres Hær, og beredte sig til Slag. Med Erkebiskoppen fulgte en stor Mængde Præster. Da Hæren nu beredte sig til Slag, talte Erkebiskoppen saaledes: „Nu maae Præsterne gjøre Tilberedelser og skrifte Folket, thi man kan ikke vente andet, end at dette Møde vil lede til store Begivenheder, saa at mange ikke ville komme derfra med Livet, og derfor maa enhver tænke paa sin Salighed, da det ikke er vist, at han slipper herfra og kan siden bekjende sine Synder for nogen Præst. Nu er det min Skrifte, at jeg byder eder i Guds Navn at gaae mandigen frem og stride djærvt; tænker paa, som det er Tilfældet, at Gud ikke synes bedre om feige Mænd end raske Helte; enhver skal ogsaa døe engang." Derpaa talte Erik til sine Folk, og sagde saaledes: „Alle Folk her i Landet ere vidende om det Nidingsmord og den Skændselsgjerning, som Kong

Nikolaus og hans Søn Magnus have bedrevet, ved at dræbe min Broder Hertug Knud, og saaledes lønne min Fader Kong Erik de mange Velgjerninger, som han har beviist dem; vi maae vel tænke paa, hvem vi have at hævne!" Han opmuntrede saaledes meget Hæren.

Magnus Nikolaussøns Fald.

97. Derefter lode de paa begge Sider Lurerne gjalde; og da begyndte der en skarp Strid, og der forefaldt store Begivenheder, skjønt vi ikke formaae nøiagtig at opregne alle de Stormænd, som der faldt i Slaget. Imidlertid faldt der paa Kong Nikolaus's Side sex Biskopper. Der var en Mand, ved Navn Sigurd den Stærke, som var Fostbroder til Kongens Søn Magnus den Stærke, og bar hans Banner. Denne Sigurd var bestandig der, hvor Angrebet var heftigst, og stred meget djærvt, saa at hans Forsvar var fortrinligt. Kong Nikolaus blev noget saaret i Slaget, dog ikke meget, førend han flyede, og ligesaa Harald Kesia, som strax lod Fylkingen opløse sig, saasnart han saae at Kongen flyede, og han begav sig da ogsaa paa Flugten. Derefter fortsatte Magnus og Henrik den Halte Slaget med det tilbageværende Mandskab. Magnus's Bannere bleve da stærkt angrebne, og Fylkingerne opløste sig overalt i Hæren. Magnus var iført en Ringebrynie, paa hvilken intet Vaaben bed, og han kæmpede meget tappert, og opmuntrede sine Folk til at staae vel imod og ikke tage Flugten. Men da Sigurd den Stærke saae, at det blev tyndere om Magnus's Banner, og at det ikke

vilde gaae godt saaledes som Sagerne stode, kastede han Banneret, løftede Magnus op i sine Arme, vendte om, og vilde ud paa Skibene. Da Eriks Mænd bleve det vaer, droge de strax efter ham og fordreve de Flygtende, thi da begave alle Magnus's Mænd sig paa Flugten. Erik kom med sine Folk imellem Sigurd og Skibene, og denne nødtes da til at holde Stand. Der begyndte da Striden paa ny, og den endtes med at Magnus og Sigurd begge faldt, og største Delen af det Mandskab, som havde fulgt dem, men de som kunde undslippe, flyede. I Fodvig faldt mange af Kong Nikolaus's og hans Søn Magnus's Folk, der faldt Henrik den Halte og, som forhen blev sagt, mange andre Stormænd. Da vare fire Aar forløbne fra Knud Lavards Død.

Kong Nikolaus dræbes.

98. Kong Nikolaus flyede, som før blev berettet, fra Slaget i Fodvig; han slap ud paa et Skib med nogle Mænd og drog sønder til Jylland; derpaa drog han til Hedeby, ledsaget af faa Folk. Da de rede til Staden, hørte de Luregang og tillige alskens Strengeleg og Klokkelyd. Da sagde Kong Nikolaus: „Her ville Folk tage vel og hæderlig imod os, da der baade ringes imod os, og spilles med Strengeleg, og her vil man ikke spare at vise os al den Gjæstmildhed, som der kan ydes." En Mand svarede Kongen: „Du har længe ikke været forstandig, og det viser sig ogsaa derved, at du troer her, hvor Knud Lavards bedste Venner ere, at møde en hæderlig Modtagelse, snarere frygter jeg at du vil møde andet her." De rede dog

ind i Byen. Der vare da mange Folk forsamlede i Hedeby, og deriblandt mange, som havde været Knud Lavards Venner. Da de spurgte, at Kong Nikolaus vilde komme til Hedeby, bade de alle Mænd, som vare i Staden at yde dem Bistand. Der var da ogsaa en stor saxisk Hær. Og efterdi Kong Nikolaus var da høiligen forhadt af mange i Danmark, gjorde de strax Anfald paa ham, saasnart han kom i Staden. Kong Nikolaus blev da greben, men man tillod ham dog at blive beredt af Præsterne, hvorefter han blev tagen af Dage. Da havde han været Konge i tredive Aar.

Erik Emun tages til Konge.

99. Efter Kong Nikolaus's Fald blev Erik Eriksøn udvalgt til Konge i Danmark over hele Landet; dette skete med Almuens Villie og Samtykke. Han var myndig og straffede haardt alle de Mænd, som efter hans Mening havde forbrudt sig imod ham, og imod alle dem var han haardest, som havde været Kong Nikolaus's og hans Søn Magnus's største Venner, saa at de syntes neppe at kunne udholde hans Strænghed; og efterdi mange troede, at de seent vilde forvinde den Grusomhed, de havde udstaaet af ham, blev han derfor kaldt Erik Emun eller den stedse Mindede. Han var gift med Dronning Malmfrid, en Datter af Kong Harald Valdemarsøn Jarisleifsøn, østenfra Holmgaard, og en Søster til Ingeborg, som hans Broder Knud Lavard havde haft tilægte. Malmfrid havde forhen været gift med den norske Konge Sigurd Jorsalefarer.

Om Norges Konger.

100. I den Tid vare Konger i Norge: Kong Magnus, Sigurd Jorsalefarers Søn, og Harald Gille, Kong Sigurds Broder. De havde Ufred med hinanden, og strede om Riget paa Fyrileif samme Sommer som Kong Nikolaus og hans Søn Magnus bleve dræbte i Danmark. Fra dette Slag flyede Harald Gille sønder ned til Danmark til Kong Erik Emun, men Kong Magnus underlagde sig da hele Riget i Norge. Kong Erik tog vel imod Kong Harald, og tilbød ham i sit Rige, hvad han behøvede til sit Mandskabs Underholdning, thi Kong Erik og Harald Gille havde svoret sig i Brødrelag sammen. Kong Harald bad Kong Erik at give ham Mandskab og nogen Bestyrkning, til at han kunde drage tilbage til Norge, da han agtede at tilbageerobre Riget, som Kong Magnus om Sommeren havde frataget ham. Men eftersom Kong Erik da nylig var kommen til Regjeringen i Danmark, og havde endnu ikke tilstrækkelige Prøver paa Folkets Troskab, troede han ikke at kunne lade Kong Harald faae megen Bistand af sit Rige, men han overdrog ham dog Halland til Bestyrkelse, og gav ham nogen Hjælp baade af Mandskab og Skibe. Kongerne skiltes med Venskab, som de vedligeholdt, saalænge de levede. Derpaa drog Harald den samme Høst tilbage til Norge med den Hær, som Kong Erik havde givet ham, og om Vinteren underlagde han sig hele Norges Rige, men Kong Magnus blev blindet, og siden sat i Kloster, ligesom det fortælles i Norges Konge-Sagaer.

Kong Eriks Krigstog.

101. Erik Emun var haard og stræng imod hele Folket i Danmark, saasnart han troede sig fast i Regjeringen. Han lod sin Broder Harald Kesia og dennes to Sønner dræbe og desuden mange andre Kong Nikolaus's Venner. Det var eet Aar efter Kong Nikolaus's Fald, at Harald Kesia blev dræbt, men Aaret derefter drog Kong Erik med sin Hær til Vindland, og hærjede der vidt og bredt, og anrettede store Ødelæggelser. Han erobrede Staden Arkun, som var beboet af Hedninger. Kong Erik forlod ikke Staden, førend alle de af Hedningerne, som ikke vare dræbte, havde antaget Kristendommen, og Kongen lod hele Folket i Staden kristne. Siden drog han igjen hjem til Danmark. Men saasnart Kongen var borte derfra, affastede de igjen Kristendommen, og vedligeholdt siden Ofringer og hedenske Skikke.

Om Kong Erik.

102. Magnus, som var bleven blindet, drog efter Harald Gilles Drab ud af Klosteret, samlede derpaa Folk imod Kong Haralds Sønner Inge og Sigurd, og holdt nogle Træfninger imod dem, men de seirede bestandig, og Magnus flyede. Siden drog Magnus til Danmark til Erik Emun, og søgte ham om Hjælp; han sagde saa, at det vilde være en kongelig Daad, at drage til Norge med en Hær, og underlægge sig Riget; han lagde til, at Kongerne der vare Børn, og de Lehnsmænd, som vare antagne til Rigets Forvaltning, vare alle af Avind indbyrdes uenige; han sagde saaledes til Høvdingerne, hvor han kom, at

Riget i Norge var let at bemægtige sig, hvis nogle store Høvdinger vilde forsøge derpaa, og ikke vilde et eneste Spyd blive skudt imod dem. Og eftersom Kong Erik var begjerlig efter endnu større Hæder og Værdighed, end han tilforn havde, huede dette ham særdeles vel, og han drog da siden efter Magnus Blindes Tilskyndelse med den danske Hær til Norge, og havde meget betydeligt Mandskab. Ogsaa Kong Magnus Blinde var med paa Toget tilligemed det Mandskab, som havde fulgt ham til Danmark. De kom i Land øster i Vigen, og droge fredelig frem østenfjords, thi der vare Kong Magnus's fleste Venner. Men da de kom til Tønsberg, spurgte de, at Lehsmanden Thjostolf Alesøn var i Oslo tilligemed en Deel af Kong Inges Folk. Kong Erik seilede da til Oslo, saasnart det blev Vør. Men da Bymændene saae, at Kong Erik seilede ind til Hovedø, vilde de bære den hellige Halvards Skrin op fra Byen, og gik under det saa mange som der kunde komme flest til, men Skrinet blev da saa tungt, at de ikke kunde bære det længere end midt ud paa Kirkegulvet. Kong Erik laae om Natten ude ved Hovedø; men om Morgenen, da det var blevet lyst, lagde de ind til Byen. Da gik Bymændene til Skrinet, den Gang Flaaden seilede til Byen, og vilde forebygge, at de Danske skulde føre Skrinet bort, og da blev det saa let, at sex Mænd bare det ud af Byen og lige op i Rommerige, og der var den hellige Halvards Skrin paa Foss i tre Maaneder derefter. Kongen brændte Byen Oslo og ligesaa Halvards Kirke; men Thjostolf samlede Folk, og beredte sig til Slag imod dem, thi

han var den Gang den øverste af alle Lehnsmændene i Norge, og Kongerne vare saa unge, at Thjostolf bar Kong Inge i sit Kappeskjød i Slaget. De Danske flyede strax til Skibene, og lagde bort, og droge siden tilbage til Danmark, og det er et almindeligt Ord, at ikke har der været gjort noget slettere Tog med saa stor en Hær til en anden Konges Rige. Kong Erik syntes ikke at det viste sig, hvad Kong Magnus havde sagt ham, at Norges Rige var let at indtage, og at der ikke vilde blive skudt et eneste Spyd imod ham, og sagde at han aldrig vilde være ham saa god en Ven som tilforn. Kong Eriks Haardhed og Voldsomhed i Danmark tiltog saa meget, at Høvdingerne ikke troede længer at kunne udholde den, men dog driftede ingen sig til at tale imod det, som han vilde have udført. Saasnart nogle ikke strax vilde samtykke i hvad han vilde, truede han dem bestandig med haard Medfart. Mange af Landets Folk vare meget misfornøiede med, at de havde gjort Krigstoget til Norge, mange imod deres Villie og med stor Bekostning, uden enten at have vundet Ære eller Bytte paa samme, og de syntes at Kong Erik ikke vilde tage sig af noget, der kunde være Landets Indbyggere til Gavn eller Riget til Opkomst.

103. Der var en Mand i Danmark, ved Navn Sorteplov, han var en mægtig Mand, og havde sin Slægt i Jylland i Plovsyssel, som ligger i Ribe Bispedømme. Denne Plovs Fader lod Kong Erik dræbe uden nogen anden Aarsag, end at han talte imod ham paa et Thing. Plov tog sig dette meget nær, men saae dog ikke andet for sig, end at lade det beroe ved, hvad

skeet var, og forholde sig rolig. Plov var endnu i sin Opvæxt, den Gang hans Fader blev dræbt. Kong Erik søgte ikke at give ham Oprettelse for den store Sorg, han havde voldt ham. Men da Kong Erik var sønder i Jylland, holdt han Thing med Bønderne, og da Plov fik dette at vide, gik han til en Præst, og bad ham berette sig. „Hvi ønsker du det?" spurgte Præsten, „jeg synes ikke, at du er syg." Da sagde Plov: „Gjør som jeg siger, ellers dræber jeg dig!" „Hvorfor beder du herom?" spurgte Præsten videre. Plov sagde, at han ikke vilde underrette ham derom, og at det ikke vedkom ham. Derpaa gav Præsten ham den hellige Nadver. Da tog han en Fingerring af sin Haand, og gav Præsten, og bad ham om Tilgivelse for at han havde truet ham. Derefter gik Plov hen paa Thinget; han havde i Haanden et stort Spyd, paa hvis Blad der sad en Træskede, han vendte Spidsen nedad. Han bad om Tilladelse til at gaae til Kongen, og sagde at han havde Ærende til ham. Han havde ikke flere Vaaben end Spydet, og da han kom did, traadte han Skeden af Spydbladet, og derpaa stak han Spydet igjennem Kongen, og gav ham Banesaar. Plov stak saa haardt til, at Kongen faldt fremad, i det Stikket gik igjennem ham. Der blev da en stor Trængsel, og Folk lagde ikke nøie Mærke til, hvo der var Gjerningsmanden, thi det skete i en Haandevending. Der var da en Mand, som hed Erik Lam, og var, som før blev berettet, en Søn af Hakon den Norske Sunnivesøn, og en Dattersøn af Erik den Gode, altsaa en Søstersøn af Erik Emun; han var der tilstede; han sprang op, og drog sit Sværd paa

Thinget. Da sagde Plov: „Vær ikke saa heftig, Erik Lam! stik dit Sværd i Skeden; fedt Flæsk faldt i din Kjedel, om du forstaaer at søbe." Og dette talte Plov, fordi han tyktes at denne Mand var nærmest Kongedømmet, og han derhos var venneſæl, som siden viste sig. Paa Thinget blev der en stærk Trængsel, thi man vidste ikke strax, hvo der havde dræbt Kongen, og dermed oploſtes Thinget. Men Plov frelste sit Liv i lang Tid, og var en meget stor og djærv Mand. Erik Emun var Konge over Danmark i fire Aar.

104. I den Tid vare der mange Mænd i Danmark, som vare af kongelig Slægt, og alle vare næsten Born af Alder. Alle syntes at have Krav paa Regjeringen; men Hovdingerne kunde ikke blive enige; nogle vilde yde een Bistand, men andre talte imod, som ofte skeer, at alle ikke blive let enige. Den hellige Knud Lavards Søn Valdemar var da kommen til Danmark; han var den Gang otte Aar gammel, da hans Farbroder Erik Emun blev dræbt. Erik Emun havde en Søn, ved Navn Svend. Magnus den Stærke Nikolaussøn havde en Søn, som hed Knud, hvis Moder var Rikissa, den vendiske Kong Burislafs Datter. Harald Kesia havde ligeledes en Søn, ved Navn Olaf, hvis Moder var Ragnhild, en Datter af den norske Konge Magnus Barfod. Alle disse vare unge og haabefulde Mennesker; men formedelst Kong Nikolaus's og ligesaa Erik Emuns Uvenneſælhed vare Folk uvillige til at tjene deres Afkom. Det var de flestes Villie og Stemme, at tage Valdemar Knudsøn til Konge for hans Faders Venneſælheds Skyld, men efterdi han endnu var et Barn, blev det efter hans Moders og

deres andre Venners Raad besluttet, at Erik Lam blev udvalgt til Konge, og at denne skulde styre og forsvare Riget paa hans Vegne, indtil han kunde selv varetage Regjeringen. Erik Lam var en klog Mand og vennesæl af de Danske; han blev kaldt Erik den Spage.

105. Erkebiskop Ossur i Lund døde eet Aar efter Erik Emuns Fald, da han havde været Erkebiskop i fire og tredive Aar. Han blev begrædt af mange. Dernæst blev Ossurs Brodersøn Askel Erkebiskop i Danmark; han var ogsaa en mægtig Høvding og en viis Mand, og sad længe i sin Stol i Danmark.

106. I det første Aar af Erik den Spages Regjering reiste sig Harald Kesias Søn Olaf imod ham, for at fratage ham Regjeringen, og i det tredie Aar holdt Kong Erik og Olaf otte Slag, og tre i een Vinter; og Erik seirede i dem alle. De vare i tre Aar begge Høvdinger i Danmark, men i det fjerde holdt de atter et Slag, og i dette Slag faldt Harald Kesias Søn Olaf. Efter Olafs Fald herskede Erik den Spage ene over Danmarks Rige med Kongenavn. Han var en mægtig Konge i sit Land og fredsommelig, og der reiste sig siden ingen Høvdinger imod ham. Han residerede for det meste i Lund, og den Stad bragte han meget i Opkomst, saa at ingen Stad i hele Danmark til hans Tid var mægtigere. Han lod opføre en Steenmuur omkring Staden, saa at den var heelt omgiven af een Muur, som længe derefter holdtes vedlige. Erik den Spage var otte Aar Konge i Danmark. Han nedlagde selv Regjeringen, gik i Kloster, og døde som Munk i Odense, og blev meget begrædt af Folket.

Svend Eriksøns Ophav.

107. Kong Erik Emuns Søn Svend blev i Skaane udvalgt til Konge efter Kong Erik den Spage; men Jyderne toge Knud, en Søn af Magnus den Stærke Nikolaussøn, til Konge. Valdemar Knudsøn var den Gang sytten Aar gammel, og var i Besiddelse af Faderens Rige; han var mere tilbøielig til Venskab med Kong Svend end med Kong Knud, efterdi det var Knuds Fader Magnus, som havde sveget Valdemars Fader den hellige Knud Lavard. Kongerne Svend og Knud havde megen Ufred indbyrdes: de holdt det første Slag ved Slangetorp, og i dette Slag seirede Kong Svend, men Kong Knud flyede til Jylland.

Om Kongerne.

108. I den Tid blev Jerusalem indtagen af Hedningerne; og der kom da Udsendinge fra Pave Eugenius, at Folk skulde korse sig til et Tog til Jerusalem, at stride imod Hedningerne, paa hvilket Tog Keiser Konrad blev Anfører. Da denne Tidende kom til Danmark, vilde begge Kongerne med paa Toget, thi saa havde Paven ønsket, og tillige lovet paa Guds Vegne, at ethvert Menneske skulde blive løst fra alle sine Synder, som han havde skriftet, i hvad han end havde begaaet, saasnart han var korset til Toget, og om han døde paa dette Tog, da skulde hans Aand være i Himmerige, førend hans Blod blev koldt paa Jorden. Kongerne sluttede nu efter deres bedste Mænds Raad Forlig imellem sig, og satte hinanden Gidsler til Sikkerhed. Kong Svend satte Olaf Glug, og Kong Knud Nikolaus Skate. Dernæst droge begge

Kongerne til Dubbin, og Kong Knud kom først med sin Flaade i Vismar Havn, men Kong Svend kom med Fyenboerne og Sjællænderne og Hallænderne og Skaaningerne. Der forenede sig de Tydskere med dem, som vilde stride imod Hedningerne for Guds Skyld. Kong Svend havde forlist sit ene Skib med alt, hvad der var paa samme, baade Folk og Gods. Da tilbød Kong Knud at ville give ham et andet Skib med fuld Udrustning men uden Besætning. Dette vilde Kong Svend ikke tage imod, og derved hindredes Kongernes Afreise, og de fore igjen hjem, thi ingen af dem vilde drage bort fra Riget, naar den anden blev tilbage; og Gidslerne bleve igjen udvexlede. Kong Svend opholdt sig da i Skaane, men Kong Knud drog fra Jylland til Sjælland. Da Kong Svend var i Skaane, satte han sig med Magt i Besiddelse af Erkebiskop Askels Person, og holdt ham en Tid som Gidsel. Men da Kong Svend spurgte, at Kong Knud var kommen til Sjælland med en Hær, seilede han med sin Hær fra Skaane til Sjælland imod Kong Knud, og de mødtes ved Thorsteinstorp, og sloges der, og Kong Svend seirede, men Kong Knud flyede til Jylland. Valdemar Knudsøn var, som før blev sagt, i Besiddelse af sin Faders Rige, og herskede i Jylland; han kom Kong Svend til Hjælp, men naaede først dertil efter Slaget. Kong Svend drog derpaa efter Kong Knud til Fyen, og tilbød ham Forlig; men da han kom til Odense, døde der hans Raadgiver, som var Farbroder til Absalon, der siden blev Erkebiskop. Kong Svend drog derfor igjen tilbage, og holdt sig den Vinter rolig i Sjælland. Derefter kom Ribe-Ulf

til Kong Svend, som Raadgiver, og Ditleif Edlarsøn og Yngvar Kveisa, og derved tiltog meget hans Uvenneſælhed. De Danſke ſagde, at Kong Erik Emun truede at gjore de Danſke alt det Onde, ſom hans Søn Kong Svend lod gjøre; de Danſke kaldte ham Svend Sviende, fordi han var haard og grum imod hele Folket. Han lod ved Yngvar Kveiſa ſin Faders Banemand Sorteplov dræbe. I den Tid kom Præſten Einar Skulesøn til Danmark; han gjorde et Kvad om Kong Svend, men fik ingen Betaling derfor; da kvad Einar denne Viſe:

Einar for ſit Kvad ei nogen
Gave fik af den berømte
Svend, ſkjønt Folk den raſke Konges
Gavmildhed ſaa meget priſer;
Danekongen Fidler meer og
Usle Pibers Hvislen agter,
Fyrſtens hele Rigdom raader
Ribe-Ulven nu allene.

Da Kong Svend havde, ſom før blev ſagt, været om Vinteren i Sjælland, udbød han en Hær om Vaaren, og drog til Jylland imod Kong Knud. Valdemar var da hos Kong Svend. Kong Knud var da i Hedeby, og ſammentrak Folk i Jylland, ſaaſnart han ſpurgte til Kong Svends Udruſtning. De mødtes ved Viborg, og det kom der til et Slag, i hvilket Kong Svend og Valdemar ſeirede, men Kong Knud flyede til Aalborg, derfra nord op til Norge til Konghel, og derfra drog han op i Ljodhuus. I Gotland traf han ſin Stedfader Sørkver Kolsøn, ſom da var gift med hans Moder Rikiſſa, og bad ham om Hjælp. Kong Sørk-

ver tilbød at ville give ham et Landskab at styre i Sverrig, som kunde bringe ham tilstrækkeligt ind, men derimod erobre det Rige, som Knud eiede i Danmark, men dette Vilkaar vilde Knud ikke indgaae. Derpaa drog Kong Knud øster til Garderige og derfra igjen; han begav sig da syd til Rostok til sine Morbrødre, men de vilde ikke tillade, at han maatte være der, da de frygtede for, at han vilde fratage dem deres Rige. Siden drog Kong Knud sønder til Bremen til Erkebiskop Hardvig, og han fulgte ham til Brunsvig til Hertug Henrik, Keiser Konrads Søn, som tog imod Knud. Da var Keiser Konrad død, og Fredrik var den Gang Keiser. Kong Knud bestyrkedes med Mandskab i Saxland, og drog med en Hær Tydskere til Jylland. Men da Kong Svend og Ulf spurgte, at Kong Knud var kommen til Jylland, samlede de en Hær imod ham, og de mødtes ved Gedsbæk. Der var en stor Mose, hvor de mødtes, og de kunde derfor ikke strax komme sammen. Men Valdemar var bekjendt der, og vidste et Vadested, hvortil han red; da løb fire Tydskere imod ham, og stak alle paa een Gang til ham. Hesten styrtede, da de to stak den foran i Brystet, men i det samme stak to andre til den bag i Lænden, og saaledes holdtes Hesten i en lige Stilling. Imidlertid kom Valdemars Mænd til, og ligesaa flere Tydskere. Da hug Valdemar til Grev Folkraad, saa at han faldt af Hesten, og i det samme ilte Valdemars Mænd til, og dræbte Greven. Derefter blev der et haardt Slag, som dog ikke varede længe, førend Kong Knud flyede, men Kong Svend og Valdemar seirede. Kong Knud drog da atter tilbage til Saxland, og opholdt

sig der i kort Tid, hvorefter han begav sig til Frisland, og eftergav der ethvert Menneske en Sjettedeel af en veiet Unse af den Afgift, som de vare skyldige at betale til Kongen i Danmark, for at de skulde forsvare ham der imod Kong Svend, og dette tilstode de ham, og anlagde der en stor Borg ved Floden Mildin, og benævnte den Mildinborg. Da Kong Svend spurgte dette, trak han strax en Hær sammen, og drog til Hedeby med en Flaade. Han traf da Skibene fra Slette over til Hylingstad i Frisland. Der holdt han, forend han fik Mildinborg indtaget, et stort Slag, i hvilket der skete saa stort et Mandefald, at Folkene kunde gaae med tørre Fødder over Mildinfloden paa Menneskekroppe. Kong Svend seirede, og Kong Knud flyede da igjen sønder til Saxland til Hertug Henrik af Brunsvig, og opholdt sig der en Tid.

Om Keiseren og Kong Svend.

109. Paa den Tid sendte Keiser Fredrik Kong Svend Bud, og bød ham til sig med Venskab. Da Kong Svend kom til Keiseren, brød denne sin Tro imod ham, og nødte ham til at erklære sig for hans Lehnsmand. Da kom Hertug Henrik og Kong Knud til Keiseren, og Keiseren og Hertugen fik da bragt Forlig tilveie imellem Kongerne Svend og Knud paa det Vilkaar, at Kong Knud skulde staae under Kong Svend og have Bestyrelsen af Sjælland. Kong Svend bad da, at Valdemar skulde gaae i Borgen for ham, at dette Forlig skulde blive overholdt, thi Kong Knud stolede ikke paa, hvad Kong Svend lovede, og sagde at han ikke vilde holde, hvad han lovede, og Kongen

vilde derfor intet Forlig indgaae, naar Valdemar ikke gik i Borgen for Kong Svend. Da sagde Valdemar: „Ikke ønskede jeg, at du vilde forlange dette af mig, Frænde! thi jeg er ikke Kong Knuds Ven; og om du ikke holder det Forlig, som jeg har borget for, du vil det være mig imod, og da vil jeg strax være ude af al Forbindelse med dig." Kong Svend bad ham gaae i Borgen for sig, og sagde at han vilde vel holde Forliget, læggende til at han kunde frit træde ud af Forbundet med ham, om han brød Forliget. Det blev da Enden derpaa, at Valdemar gik i Borgen for Kong Svend, og de droge siden tilbage hjem til Danmark. Men da de kom hjem, brød Kong Svend strax Forliget med Kong Knud, og erklærede alle de Kongsgaarde, som vare i Sjælland, for sin Eiendom. Da henholdt Kong Knud sig til Valdemar, at det, som var aftalt, skulde holdes. Valdemar bad Kong Svend gjøre saa vel, at han holdt det Forlig, som han havde sluttet med Kong Knud; men Kong Svend sagde, at dette Forlig ikke kunde holdes, og foreslog at de skulde slutte et andet Forlig, hvilket de da gjorde. Da fik Kong Knud Apasyssel i Jylland, og sex Herreder i Sjælland og sex Herreder i Skaane. Valdemar gik ogsaa da i Borgen for Kong Svend, thi Kong Knud sagde, at dette Forlig vilde om kort Tid ikke blive holdt bedre end det forrige. Kong Svend bad igjen Valdemar at borge derfor, og sagde at dette Forlig, som var sluttet med hans Samtykke, skulde blive holdt, men at han havde kun meget nødig tilstaaet alt det, som Keiseren vilde sætte igjennem: „da jeg stod for hans Knæ," sagde han. Forliget blev da omsider bragt i Stand

imellem dem, saa at Valdemar skulde være ude af Forbundet med Kong Svend, hvis denne brød det. Denne Sammenkomst holdtes i Viborg. Derefter giftede Kong Knud sin Halvsøster paa mødrene Side Sophie til Valdemar; hun var en Datter af Kong Valadar af Polineland. Derhos gav Kong Knud Valdemar til Venskab og fuldkomment Forlig Trediedelen af alle sine Eiendomme. Valdemar havde en Søn udenom, ved Navn Christopher; hans Moder hed Tofa.

Om Kong Svend.

110. Vinteren efter Forliget mellem Kong Knud og Valdemar udbød Kong Svend Leding, og agtede at hærje paa Sverrig. Han sendte Bud til Kong Knud og Valdemar, at de skulde drage med ham, men det vilde de ikke, fordi Kong Sørkver var gift med Kong Knuds og Sophies Moder Rikissa. Kong Svend drog siden til Sverrig, og indtog det Landskab af den svenske Konges Rige, som hedder Verande, det udgjør fem Herreder, og et Bispedømme, i hvilket der ere sex og halvtredsindstyve Kirker. Ligesaa indtog han et andet Landskab, som hedder Finneide, og udgjør tre Herreder, nemlig Østbo, Sønderbo og Vestbo. Disse Landskaber og Herreder ligge nærmest den danske Konges Rige. Paa dette Tog faldt Nikolaus Dotta. Derpaa drog Kong Svend hjem, men hans Folk bleve tilbage i Fardhuse i Halland under Anførsel af Karl og Knud. Da Goterne spurgte dette, droge de did, og omringede Husene, og dræbte strax Kertesvendene, saasnart de kom ud; derpaa bleve de øvrige Folk tagne til Fange, og Goterne huggede et Hul paa Isen, og

sænkede dem der ned. Endnu den Vinter holdtes Freden vedlige imellem Kong Svend og Kong Knud. Men om Sommeren droge Kong Knud og Valdemar med en Flaade til Sjælland og laae ved Sundby; Kong Svend var da i Roeskilde, og han syntes ikke vel om deres Færd, da han kun havde faa Folk om sig; men de fore i alt saa fredelig frem som muligt, og gave sig ikke det mindste Udseende af at tænke paa Ufred. Da sendte Kong Svend Mænd til dem, og det blev bestemt, at de skulde holde en Sammenkomst. Kong Svend red da ud til dem, og befæstede nu igjen den forhen indgangne Overeenskomst, og de skiltes forligte. Kong Knud og Valdemar droge den samme Dag bort til Jylland, men Kong Svend drog tilbage til Roeskilde. Om Morgenen derefter holdt Kong Svend Slag med Venderne ved Kalvlunde, og seirede og dræbte mange Folk. Endnu dette Aar holdtes Freden vedlige imellem Kongerne Svend og Knud. Kong Svend var meget fortrydelig over, at Kong Knud og Valdemar vare saa vel forligte, og Ditleif Edlarsøn og Ribe-Ulf talte bestandig for Kong Svend, at han maatte see at pønse paa nogen List, at faae dem begge paa een Gang ved noget svigefuldt Anslag bragt af Dage, om han ikke paa anden Maade kunde faae Bugt med dem, og de sagde, at han da uhindret vilde ene kunne styre hele Danmarks Rige. Dette lod Kong Svend sig meget vel befalde. Engang spurgte han nu, at begge Svogrene Kong Knud og Valdemar vare i Ribe, og ikke havde mange Folk om sig. Han drog da skyndsomt bort fra Skaane med en meget betydelig Hær, og agtede nu at fælde dem begge. Men de fik

Nys om hans Reise og Beslutning, og skiltes derfor. Kong Knud drog derfra til Viborg, og Valdemar til Hedeby. Da Kong Svend spurgte det, vendte han atter samme Vei tilbage, og saasnart de fik at vide, at han var vendt tilbage, udbødc de Krigsfolk. Kong Svend samlede ogsaa en Hær imod dem af Skaaninger og Sjællændere, som vilde følge ham, og han var i Roeskilde, da de laae i Lyngby i Valby Herred, og de laae der i syv Dage uden at slaaes. Da droge Skaaningerne bort fra Kong Svend, og da han mærkede, at de flyede fra ham, dristede han sig ikke til at staae imod Kong Knud og Valdemar, men flyede om Natten bort ned til Falster, og han fortsatte dernæst Reisen uafbrudt, til han kom til Landesberg til sin Besvogrede Markgreve Konrad, hos hvem han opholdt sig i tre Maaneder.

Kongernes Forlig.

111. I det Mellemrum, da Kong Svend var fraværende, lod Valdemar sig udnævne til Konge, hvortil alle vare beredte, da han var en meget vennesæl Mand. Valdemar og hans Svoger Knud lode sig da begge paa een Gang vie til Konger. I samme Tid hentede Kong Knud sin Fæstemø, Kong Sørkvers Datter, oppe fra Sverrig. Men medens Kong Knud var oppe i Sverrig, kom Kong Svend og Hertug Henrik til Danmark, og vare fjorten Dage i Landet. De kom saa langt ind i Landet, at de kom til Sommerstade i Jylland. Men da Kong Valdemar spurgte det, drog han med de Folk, som han fik samlet i Sjælland, over til Fyen; han drog dernæst igjennem Fyen til Middel-

fartsund. Der var vanskeligt at komme over Sundet for Isens Skyld; imidlertid kom han dog over selv attende, og drog strax nord op i Jylland, og samlede Folk. Da Kong Svend og Hertug Henrik spurgte hans Ankomst, vilde de ikke oppebie ham, men flyede, og droge i to Dage den Vei tilbage, som de havde brugt fjorten Dage til paa Henreisen. Da Kong Valdemar fik det at vide, lod han sin Hær drage hjem, men han opholdt sig i Jylland om Vinteren, og ventede der paa Kong Knud. Men efterat Kong Svend havde været i Saxland i kort Tid, blev han kjed af at være der, og drog derfra til Vindland, og gav Venderne Betaling, for at de skulde sætte ham over til Fyen. Da Kong Knud og Valdemar spurgte det, udbøde de strax Leding, og styrede til Fyen. Fyenboerne flyede fra Kong Svend, og vilde ikke følge ham, og droge strax til Kong Knud og Valdemar med alt deres rørlige Gods og deres Koner og Børn, thi de havde forud alle kun nødtvungne givet sig under Kong Svend. Kong Svend saae da intet andet Vilkaar for sig, end at søge Forlig med de andre Konger, og han sendte da Mænd til dem, og forlangte Leide til at komme til Samtale med dem, for at forsøge Forlig. De holdt da en Sammenkomst, paa hvilken Kong Svend bad, at Kong Valdemar ene vilde afgjøre Sagen imellem dem, ligesom han selv ønskede, og sagde at han vilde være vel tilfreds med hans Afgjørelse, og at han kun ventede Godt af ham, og han bad ham skifte Landet imellem dem, som ham syntes bedst. Kong Valdemar sagde, at han vilde raadføre sig desangaaende med de

visesté og bedste Mænd, som vare i Landet, og at han ikke vilde saa hurtig tage sig paa at afgjøre Sligt, og bad Kong Svend at vente imidlertid paa Falster. Kong Svend spurgte da, hvorledes der skulde sørges for hans Folk imedens, og sagde at han ikke kunde føde Folket i saa lille et Land, og han bød Kongerne, at de maatte tage imod hans Mænd og underholde dem, indtil Forliget kom i Stand, og dette tilstode de. Men Kong Svend lovede, og kaldte Gud og Mennesker til Vidne paa sit Løfte, at han ikke skulde drage bort fra Falster i den Tid, forend Forliget var sluttet, eller Freden var opsagt imellem dem, og at han ikke vilde samle Folk til sig, førend de vare forligte.

Landets Deling.

112. Kongerne Valdemar og Knud stævnede til sig alle de viseste Mænd, som vare i Danmark, til Raadslagning om Landets Deling. Men saasnart Kong Svend var kommen bort fra Kong Valdemar, søgte strax alle hans Mænd til ham, og da han fik dem at stole paa, og han troede igjen at have nogen Styrke, var han utilbøieligere til det aftalte Forlig, og han var da uvillig til at lade Forlig komme i Stand paa den Maade, som han forud selv havde forlangt, men dog saae han, at der endnu ikke var andet for ham, end at lade det være, som de vilde, da han havde langt mindre Styrke end de. Det blev da bestemt, at Valdemar skulde skifte Landet imellem dem, og dernæst selv vælge først, hvilket Kongerne Knud og Svend tilstode ham. Valdemar henlagde til den ene Deel Jylland og de Øer som høre dertil; dernæst henlagde han til den

anden Deel Skaane og Halland, Bleking og Bornholm og til den tredie Sjælland og Fyen, Ærø og Falster og de Lande, som høre dertil. Kong Valdemar valgte Jylland; men Kong Svend tilfaldt Skaane og de dertil nævnte Lande, og Kong Knud Sjælland og Fyen. Alle fandt, at Kong Valdemar ved denne Afgjørelse viste megen Høimodighed imod Kong Svend, thi Folk holdt for, at Kong Svend havde forbrudt Land og Folk. Siden forenede Kongerne Valdemar og Knud deres Lande, men alle Kongerne svore ved Gud og alt hvad helligt var, at denne Afgjørelse skulde holdes, og at den, som brød Forliget, skulde være i Band af Paven og alle Biskopper og Præster.

Sikkerhed, sat imellem Kongerne.

113. Efter dette Forlig imellem Kongerne bød Kong Knud Kong Svend hjem med sig til Roeskilde, og Kong Svend tog imod Indbydelsen, og alle Kongerne bekræftede da, at der skulde være god Venskabsforstaaelse imellem dem. Kongerne Valdemar og Knud droge begge forud, og lode gjøre Tilberedelser til et Gilde for Kong Svend. Det var bestemt forud, at de skulde ride til Ringsted imod Kong Svend, hvor alle Kongerne skulde mødes; og Kong Valdemar sagde nu til Kong Knud, at de skulde ride imod Kong Svend, og byde ham til Gildet, som var anrettet. Kong Knud svarede, og sagde at han ikke raadede til, at de skulde drage begge i Kong Svends Vold, og tilføiede at han havde Mistanke om, hvor tro Kong Svend vilde være: „Nu ere ogsaa hans Raadgivere der med ham,"

sagde han, „som bestandig tilskynde ham til det Onde, Ditleif Edlarsøn og Ribe-Ulf og Yngvar Kveisa; og jeg vil ikke lide meget paa ham, thi jeg troer, at han ikke synes vel om Forliget, og han vil vist nok ikke holde dette bedre, end dem som han forhen har brudt. Jeg giver derfor det Raad," vedblev Kong Knud, „at du skal ride med Folk imod ham, men jeg vil imidlertid ride til, og holde en Trop Folk samlet for Forsigtigheds Skyld, og jeg venter at det vil hjælpe, og at Kong Svend ikke vil driste sig til at tage den ene af os af Dage, naar den anden bliver tilbage til Hævn; men han vil heller forsøge paa at dræbe os begge paa een Gang." Valdemar svarede: „Ikke vil vor Frænde Kong Svend være saa slet et Menneske, at han vil pønse paa noget Forræderi imod os, og saaledes gjøre Gud og alle gode Mennesker opbragte paa sig, og han vil sikkert holde dette Forlig vel, og ikke svige nogen i den indgangne og beedigede Overeenskomst; men dog skal du raade derfor, Svoger! som dig synes." De gjorde nu saa, og Kong Valdemar red imod Kong Svend, og da han kom til Ringsted, traf han der Kong Svend, som havde betydeligt Mandskab med sig, alle hans Mænd vare brynieklædte og saa bedækkede af Jern, som man kunde see en Isflade. Kong Svend havde da taget sin Beslutning, og agtede at dræbe dem begge, hvis de havde kommet begge. Da Valdemar saae, hvorledes han havde beredt sig, tænkte han paa, at Kong Knud ikke havde gjættet saa urigtig derom, og han bød da sine Mænd ride djærvt frem og ikke lade mærke nogen Frygt paa sig. Da de nu kom sammen, spurgte Valdemar, hvorfor de saaledes vare brynie-

klædte. Kong Svend sagde, at han havde spurgt, at Kong Knud havde noget Ondt i Sinde imod ham: „Men hvi er han nu ikke her?" sagde han; „jeg vilde ogsaa sikre mig og mine Mænd, om I pønse paa nogen Svig imod os." Valdemar svarede: „Ei ville vi svige dig, Frænde! men enhver vogte sig for at begaae nogen Svig imod den anden! thi meget heller vil jeg lade mit Liv end bryde mine Eder, saa fast som vi sluttede Forliget imellem os." Kong Svend sagde, at det vel var saa, og at han heller ikke havde villet troe det, skjønt andet var ham berettet. Derpaa rede de begge til Roeskilde, hvor Kong Knud forud var, og der blev nu holdt et meget anseeligt Gilde, og alle Kongerne glædede sig med hinanden om Natten, og det stod sig da meget godt imellem dem. Kong Svend havde betydeligt Mandskab did med sig, og der vare alle hans Raadgivere med ham.

Om Forræderiet.

114. Den følgende Dag drak alle Kongerne i eet Herberge, og vare muntre. Kong Svends Mænd anstillede Lege udenfor Herberget, og derhen strømmede Folk ud paa Eftermiddagen fra Herbergerne, og fandt mere Morskab i at see derpaa end at sidde bestandig ved Drikkebordet. Der vare da faa Mænd i Herberget uden Kongerne. Da kom Kong Svends Mænd Ditleif Edlarsøn og nogle andre ind og vinkede til Kong Svend. Han stod op, og de talte sammen i kort Tid, dog lønlig. Derpaa gik Kong Svend ud med dem. Han gik ind i et Huus, og skjulte sig der, men Ditleif, Tole Hemingsøn, Yngvar Kveisa og nogle andre

af Kong Svends troeste Mænd vendte dernæst tilbage til det Herberge, hvori Kongerne Valdemar og Knud sade. Kong Valdemar spillede Skak med en anden Mand, men Kong Knud sad paa Bænken ved Siden af ham; og da Ditleif og hans Følgesvende gik ind ad Døren, boiede Kong Knud sig hen til Kong Valdemar, og kyste ham. Kong Valdemar saae ikke bort fra Brættet, men spurgte: „Hvi er du nu saa blid, Svoger?" Kong Knud svarede: „Det vil du snart faae at vide." Svends Mænd trængte da ind, den ene efter den anden, alle fuldt bevæbnede, og de blottede strax Sværdene. Da Kong Valdemar saae det, sprang han op, og viklede Kappen, som han havde over sig, om sin Arm, thi de sade uden Vaaben derinde, da de ikke frygtede for nogen Ufred. Kong Valdemar sprang op og frem paa Gulvet først af alle sine Mænd; han sprang saa haardt ind paa Ditleif, at de faldt begge udenfor Døren. Da hug Tole Hemingsøn til Kong Valdemar, og Hugget traf ham paa Laaret, og det var et let Saar og ikke farligt; han blev ogsaa saaret paa Tommelfingeren. Da Kong Valdemars Mænd saae, at han var falden, lagde de sig ned ovenpaa ham, og bleve der gjennemstukne, men Kong Valdemar undslap derved bort. Da kom Ditleif paa Fødderne, og hug strax med et bagvendt Hug til Kong Knud, og dette Hug var saa stort, at han kløvede hele Hovedet ned i Halsen, og det var hans Banesaar. Der var ogsaa en anden Mand, ved Navn Hjalmsvidar, som hug til Kong Knud. Kong Knud faldt i en Skorsteen. De Danske holde ham for Helgen.

115. Absalon, som siden blev Erkebiskop, havde ikke været i Herberget, da denne Tildragelse skete; han var Kong Valdemars Mand, og ham den kjæreste af alle hans Mænd. Absalon var en særdeles rask og vaabendjærv Mand. Men da dette spurgtes, søgte enhver af de Mænd, som havde været med Kongerne, hen, hvor de troede lettest at kunne frelse sig, thi Folk troede i Forstningen, at begge Kongerne vare dræbte. Absalon vilde ikke undflye, thi han troede, at Kong Valdemar var falden, og han vilde ikke skilles fra ham. Han gik da ind i Herberget, og da vare Ditleif og hans Ledsagere borte, og Absalon vilde nu see efter, om han kunde finde Valdemar enten levende eller død, men Kong Valdemar var da borte. Han tog da sin Skindkaabe, som han havde om Skuldrene, og lagde den under Hovedet paa Kong Knud, der hvor han laae paa Gulvet, og spurgte om Kongen troede at kunne leve, og sagde at han nu kunde undkomme, men han kunde da ikke tale, og døde i hans Skjød. Der var en mægtig Mand af Kongerne Valdemars og Knuds Hær, ved Navn Constantin, der inde i Herberget; han bad Absalon hjælpe ham, om han kunde. Absalon svarede: „Hvorledes vil jeg kunne hjælpe dig mere end du mig." Absalon bad da Constantin at gaae til den Dør, hvor der ikke var Folk udenfor: „og vi ville nu gaae ud paa een Gang!" sagde han. De gjorde saa, og Absalon gik ud der hvor de fleste af Kong Svends Mænd vare udenfor, og stode alle med blottede Sværde foran Døren og agtede at dræbe ham; men hans Frænde Asley, som var Kong Svends Mand, var der udenfor, og da han kjendte ham, sagde han, at, om nogen

tilføiede ham Skade, da vilde han strax nedhugge den, som gjorde det. Saaledes slap Absalon bort. Ditleif og hans Medfølgere bleve vaer, at Constantin løb ud, og de ilte da strax efter ham og dræbte ham. En Mand, ved Navn Peter Thenja, var den som kom Kong Valdemar meest til Hjælp efter Kong Knuds Død; han skaffede dem Heste, og de rede til Ramsø, hvor de traf Absalon og hans Svoger Peter, og der var et meget glædeligt Møde. Derfra rede de alle til Buetorp, og traf der atter nogle af deres Mænd. Derfra rede de til Freysmose, hvor Absalons Broder Asbjørn Snare mødte dem; og han tog meget vel imod dem, og tilbød dem den Bistand, som han formaaede at yde. Han skaffede dem et Skib i Vikingevad, paa hvilket de droge over Sundet; de fik en meget stærk Storm, og kom dog velbeholdne til Land; men samme Aften forliste sex hundrede vendiske Skibe ved Juleholmene.

Om Kong Valdemar.

116. Kong Valdemar var nu kommen til Jylland, og androg paa Viborg-Thing den ham tilføiede Overlast og det Mord som Kong Svend havde begaaet paa Kong Knud. Han fremviste ogsaa der sine Saar, saa at det kunde sees, at samme Skjæbne havde været ham tiltænkt, hvis Gud ikke havde forhindret det. Han krævede Hjælp, og forklarede Folket, hvor høilig Nødvendigheden krævede den; men hele Folket sprang op med Raab, og sagde at de alle vilde følge ham, og sagde, som sandt var, at dette var en meget skændig Gjerning, som Kong Svend havde ladet udøve. Derpaa udbød Kong Valdemar Leding, og fik betydeligt Mandskab; han forlod nu Skibene,

og samlede Hæren paa Land. Kong Svend drog imidlertid til Viborg, og udbad sig der Hjælp, og agtede at tage Kong Valdemar der fangen, men han var da i Randers, og ventede der paa sine Tropper. Da red Asbjørn Snare efter Svends Folk, da han spurgte til dem; han naaede dem paa Flugten, og han fratog tre Mænd deres Vaaben, men Mændene selv undkom, og traf Kong Svend ved Kornung, de fortalte ham deres Tab, og sagde at de vare drevne paa Flugt, og havde kun med Nød og neppe undsluppet. Kongen var ilde fornøiet dermed, og gjorde sine Mænd store Bebreidelser, sagde at de ingen Vanære vilde afværge fra sig, da de saaledes lode sig slaae og fordrive, og at han i dem fødte slette Karle. Imidlertid forblev han der om Natten. Asbjørn Snare red til Kong Valdemar, og berettede ham, at Kong Svend laae ved Kornung. Kong Valdemar drog da over Randersbro, og vilde endnu ikke indlade sig i Slag, efterdi han ventede endnu endeel Folk til sig. Men da Kong Svend kom til Randers, havde Kong Valdemar ladet Broen afkaste, og han kunde da ikke komme over Aaen, og der blev derfor ikke noget af Slaget.

117. Denne samme Høst kom Kong Valdemar med sin Hær til Gradehede tæt søndenfor Viborg. Han vidste da, at Kong Svend kunde ventes did med en stor Hær, og at de nu snart maatte mødes, hvad Udfaldet saa vilde blive; begge havde da en stor og skjøn Hær. Kong Valdemar valgte en Kampplads for dem, og opsatte der sine Telte. Derefter spiste Folkene og hvilte sig, og Kong Valdemar lagde sig til at sove, og da han var sovet ind, drømte han, at han syntes at

see sin Fader, den hellige Knud Lavard, som saaledes talte til ham: „Her ligger du, min Søn!" sagde han, „og er meget bekymret for, hvad Udfald dit Skifte med Kong Svend vil faae; bliv kun ved godt Mod!" sagde han, „thi du har Retten paa din Side; læg nu nøie Mærke til, hvad jeg siger dig, min Søn! thi det er ikke falskt, hvad der bæres dig for: naar du vaagner, vil du see en Ravn flyve, og du skal nøie lægge Mærke til, hvor den sætter sig ned, thi hvor Ravnen sætter sig, der skal du opstille din Fylking, og vil da Gud give dig Seier."

118. Derefter vaagnede Kong Valdemar, og stod op, og tænkte over sin Drøm; han saae nu, hvor der fløi en Ravn, ligesom det havde været ham betydet. Der opstillede nu Kong Valdemar sine Krigere, ordnede sin Fylking, og beredte sig til Slag. De saae nu ogsaa Kong Svends Hær drage frem; han havde ligeledes betydeligt Mandskab, og rykkede hen paa Heden imod dem, og opstillede der sin Hær. Ribe-Ulf bar Banneret for Kong Svend. Da de nu havde beredt sig, opløftede de paa begge Sider Krigsraab, og derefter trængte Fylkingerne imod hinanden, og Striden begyndte og blev meget haard og langvarig, og man kunde længe ikke see, paa hvis Side Seiren vilde falde. Kong Valdemar var til Hest, og stred meget tappert; han red med en stor Trop Folk mod Kong Svends Banner, og der blev en meget skarp Strid, førend Ribe-Ulf faldt, og Banneret blev nedhugget. Derefter kom der Flugt i Kong Svends Hær, og en stor Mængde faldt paa Kamppladsen. Kong Svend undflyede, skiftede Klæder med en Præst, og

gav ham Hesten og Vaabnene, og bad ham undride saa stærkt han mægtede og Hesten kunde fare, men Kongen blev tilbage, og blev greben i en Buskads. Peter Thenja kjendte ham, og sagde: „Hvi ligger I nu saa lavt, Herre?" Da løb Svenmar Ketilsøn til, og dræbte ham, og der faldt Kong Svend Sviende. I dette Slag faldt ogsaa Yngvar Kveisa, som havde dræbt Sorte-Plov. Derefter lod Kong Valdemar Ditleif Edlarsøn gribe, og radbrække. Atle Svendsøn fortalte, at han saae denne Mands ynkelige Henrettelse, da han var i Danmark.

119. Efter dette Slag fik Kong Valdemar Enevældet over hele Danmarks Rige, hvilket blev ham overdraget efter alle Landshøvdingernes Beslutning. Han var en meget venneſæl Konge. Da vare ni Aar forløbne fra Kong Erik den Spages Endeligt, og eet Aar fra Kong Knud Magnussøns Drab. I denne Tid døde Biskop Øssur, og Absalon, Asbjørn Snares Broder, blev viet til Biskop i hans Sted, thi Absalon var en fortrinlig Clerk og en viis Mand, og han blev siden en meget stor Høvding. Kong Valdemar sendte Bud over hele sit Rige Vinteren efter Slaget paa Gradehede, at der skulde Leding ud om Vaaren, og han agtede at drage til Vindland, at kristne Landet, om Gud vilde give Lykke dertil. Til dette Tog beredte mange Høvdinger sig med Kongen; den første af dem var Erkebiskop Askel; der var ogsaa Biskop Absalon af Roeskilde, som var een af de største Helte, som Danmark nogensinde har frembragt; Kong Valdemars Søn Christopher, Svenmar Ketilsøn, Peter Thenja, Biskop Absalons Broder Asbjørn Snare, og Inge-

mar. Hele Flaaden samledes under Øen Møen, som ligger søndenfor Sjælland. Der fik de et haardt Modveir, og bleve derfor liggende der, indtil de ikke havde flere Levnetsmidler tilbage til hele Hæren end for syv Dage. Da kaldte Kong Valdemar sine Raadgivere sammen, og spurgte dem til Raads, hvad de skulde gribe til. Biskop Absalon svarede paa hans Tale: „I Gaar var det Veir til at reise i, og ligesaa var det i Forgaars fuldkommen godt Veir til at reise i, men I bleve da liggende, og vilde ingensteds drage, og hvis I ville ligge rolige, naar det er Veir til at reise, og allene reise, naar Veiret er mildest, saa ere I ikke skikkede til at udsætte eder for saadan Møie, og da er det bedst at lade Ledingshæren drage hjem igjen." Kongen blev vred ved denne Tilskyndelse, og sagde at han ikke vilde vende tilbage, saalænge han havde Levnetsmidler til Hæren. Morgenen derefter bød Kongen, at der skulde lægges fra Land. De roede da ud i en meget stærk Storm, og Kongen var paa Skib med Erkebiskop Askel; det sønderslоges i Stormen, og Kong Valdemar svang sig da op paa Ingemars Skib med sit Sværd og Banner, det blev anseet for et meget godt Spring. Folkene bleve da bjergede, men Godset forliiste. De seilede til Hedinsø. Da gik Kongen op paa Biskop Absalons Skib, og lagde sig ned og sov, men han sendte om Aftenen Svenmar Ketilsøn i Land, at speide. Han tog Vendernes Speidere til Fange, og drog siden tilbage, og mødte Kongen der i Fjorden søndenfor Hedinsø. Svenmar berettede Kongen, at han havde fanget Vendernes Speidere. De landede dernæst paa Vindland i Mundingen af en Flod. De skiftede Hæren til Lands

gang, og Kongen gik i Land paa den ene Side af Floden, og Biskop Absalon paa den anden Side, og de droge da til forskjellige Sider, saa den ene ikke vidste til den anden, og de brændte nu Bygderne vidt omkring paa begge Sider af Floden, droge derpaa igjen tilbage til deres Skibe, og ladede tresindstyve Skibe med det gjorte Bytte. Derefter seilede Kong Valdemar hjem til sit Rige, og opholdt sig hjemme den følgende Vinter. Om Vaaren sendte Kong Inge af Norge Kong Valdemar et smukt Drageskib. Denne Sommer drog Kong Valdemar igjen til Vindland, og paa denne Reise fik han Dragen beskadiget, men Kongen seilede op i Gudagersaa, og holdt der et Slag med en vendisk Høvding, som hed Mjuklat. Dennes Søn hed Fridleif; han blev fangen af de Danske paa det første Tog, og han var da hos Kongen, og var kristnet. De sloges ved Byen Urk; Kong Valdemar seirede, men Mjuklat flyede og faldt siden. De Danske toge hans Hoved, og opsatte det paa en Stage udenfor Byen. Kong Valdemar drog dernæst til sine Skibe. Han spurgte da, om nogen af Høvdingerne havde Mod til at ride til Brunsvig, og bringe Ærende fra ham til Hertug Henrik, Keiser Konrads Søn; han var gift med den engelske Konge Henriks Datter, og de havde tre Sønner, Keiser Otto, Pfaltsgreve Henrik og Vilhelm Digre eller den Tykke, og en Datter ved Navn Gjertrud. Til at drage denne Færd vare alle uvillige, thi man maatte reise lige igjennem Vindland i Hænderne paa sine Fjender. Biskop Absalon tilbød Kongen at drage denne Færd. Det tilstod Kongen. Biskoppen begav sig da paa Veien med tresindstyve Mand, og

ham fulgte Fridleif Mjuklatsøn som Veiviser. De rede da forbi Byen, udenfor hvilken Mjuklats Hoved var opsat paa Stagen. Da Fridleif saae det, fældte han Taarer, og sagde, at det maatte han have ventet, efterdi han ikke vilde tjene den sande Gud. De kom derpaa til Hertug Henrik, og bleve der vel modtagne. Der opholdt de sig en Tid, og udførte deres Ærende, og da de igjen droge bort, tilbød Hertugen dem Folk til Følge. Biskoppen sagde, at de ingen behøvede. De rede fra Brunsvig tidlig om Morgenen, og vare alle klædte i Rustninger. De rede da over en Slette, og havde Mistanke om, at der maatte være Folk forsamlede i Bygden. Da tog Fridleif til Orde og sagde, at det var der hans Fader var bleven dræbt: „Og om I Danske her blive tagne til Fange, saa komme I til at gaae den samme Vei, som I lode ham gaae, og det er nu hver Mand bedst tjenligt at sælge sig som dyrest." Biskoppen takkede ham for hans Opmuntring, og sagde at det var mandigen talt. De rede nu syngende igjennem Bygden om Dagen, og lode ikke nogen Frygt mærke paa sig; og da Indbyggerne bleve dem vaer, troede de, at det var Hertugens Mænd, som rede med saadan Munterhed. Biskoppen naaede da i god Behold med sin Trop til Skibene. Kong Valdemar sad da og læste Davids Psalmer, og blev glad ved igjen at see Biskoppen og hans Mænd.

120. Om Morgenen seilede Kongen mod Øst langs Kysten af Vindland til Svølder, hvor Venderne laae med en stor Flaade. De flyede strax, da de saae den danske Konges Seil. Det blev da god Bør. Kongen afsendte sin Søn Christopher, for at brænde det

Herred i Vindland, som hedder Valung, og bod dem ikke at ride op, førend hele Hæren var kommen i Land. Christopher og hans Folk vare temmelig hurtige i at brænde Bygden. Og da Venderne, som vare paa de Skibe, der forud havde flyet, saae det, roede de til, saa hurtig de kunde, og agtede uforvarendes at overfalde de Danske; men i det samme saae de, hvor Kong Valdemar foer med en Deel af Hæren, og de undflyede da igjen, saa hurtig de kunde, saa at de Danske ikke kunde naae dem. De Danske lagde siden til Havn, og tjeldede, og da Kongeskibet var tjeldet, kom Erkebiskop Askel der, og sagde saaledes: „Altfor hurtige ere I Danske til eders Gjerning, at I begrave dem, førend de ere døde." Kongen spurgte, hvi han talte saa. Erkebiskoppen svarede: „Thi jeg seer, at vi ligge her længe ved Øer og Udskjær, førend vi her vinde saa stor en Seier, som vi gik Glip af ved denne Overilelse; men Ubetænksomhed leder sjelden til noget Godt!" De droge dernæst ifølge Erkebiskoppens Tilskyndelse til Skibene, og roede over en Flod, som var der, og gik der i Land med deres Heste, og brændte der hele Fylket, som ligger ovenfor Stræla, og bleve liggende der om Natten; men om Morgenen derefter droge de til Falong og brændte Herredet, og agtede sig dernæst hjem. Den følgende Nat kom Rygierne til dem ved Masnæs, de beboe Herredet Rygen i Vindland, som er et stort Herred og Rige. Deres Høvding Domabur foreslog de Danske Forlig, men Erkebiskoppen forlangte, at de skulde gaae Kong Valdemar til Haande, og sætte ham Gidsler. Da gav Domabur Erkebiskoppen et Raad, og sagde saaledes: „Du er en ung Mand

uden nogen Erfaring, forlang ikke Gidsler af os, og hærj ikke paa vort Land, drag heller hjem, og hold bestandig Fred med os, indtil eders Lande ere saa vel bebyggede, som vore nu ere, thi mange af eders Lande ligge øde og ubeboede, og derfor passer det sig bedre for eder at have Fred end Ufred." Da svarede Erkebiskoppen: „Jeg veed, at Kong Valdemar vil gjerne følge dit Raad, og jeg synes vel om det; drag nu hjem," vedblev Erkebiskoppen, „og siig Rygierne, at vi ikke bede dem om Gidsler, førend de selv byde os dem." Dernæst drog Domabur hjem, og Kong Valdemar lagde sine Skibe til Havnen Skaparod paa Rygen, og de ginge der i Land med hele Hæren op til Staden Arkun. Denne Stad havde Erik Emun indtaget, som forhen er berettet i Bogen. Der kom Rygierne imod Kong Valdemar med en utallig Hær, og holdt et Slag med ham, i hvilket Kong Valdemar seirede, men af Rygierne faldt tre [hundrede] tusinde, men de Overblevne flyede. De Danske seilede dernæst til Hedinsø, og da de laae der, kom Rygierne til dem, og satte dem fire Gidsler, og tilstode alt, hvad de forlangte. Efter denne Seier drog Kong Valdemar hjem til sit Rige. Paa det næste Ledingstog, som Kong Valdemar efter dette gjorde, styrede han til Stræla. Da red Biskop Absalon op i Landet, og holdt Thing med Bønderne; Biskoppen bød dem at drage til Valagust[1] med Kongen, og give ham Hjælpetropper. Rygierne gjorde, som han bød, og droge med Kongen, og de havde betydeligt Mandskab, og lagde sig i Kuaviz. Der kom

[1]) d. e. Volgast.

de fra Valaguſt imod dem, og ſatte Kongen Gidsler, og tilſtode ham Lydighed, hvorefter Hæren igjen drog hjem. Paa det næſte Tog, ſom Kong Valdemar gjorde, drog han til Grønneſund, thi Rygierne vilde da bryde Forliget, ſom de forhen havde ſluttet med Kong Valdemar, hvortil Grunden var, at de i dette Mellemrum havde underkaſtet ſig Hertug Henrik af Brunsvig og ſat ham Gidsler, thi Henrik erklærede hele Landſkabet omkring Valaguſt for ſin Eiendom, og han havde ogſaa hærjet paa Rygierne. Men da Rygierne ſpurgte, at Kong Valdemar var kommen til Grønneſund, og agtede at hærje paa deres Land, droge de til Kongen, og overgave ſig da paa ny til ham, og Kong Valdemar drog dernæſt hjem. Men da Hertug Henrik ſpurgte dette, gjorde han Kongen Beſkyldning for, at han havde taget Gidsler af Valaguſt og hærjet paa Rygierne, ſom han paaſtod at være hans Underſaatter. Han ſendte da Mænd til Kong Valdemar, og bad ham om Erſtatning for at han havde hærjet paa hans Land, og lod tilføie at han i modſat Fald vilde tage Hævn og drage med en Hær til Danmark. Men medens de Udſendte vare paa Reiſen, havde Øſt-Venderne en utallig Hær ude, og droge mod det Landſkab, ſom Hertugen eiede i Vindland, og brændte Bygderne og dræbte alt Folket. Hertug Henrik tilſkrev Biſkop Abſalon dette Anſlag, men han havde dog ingen Deel deri, og da Hertugen fik Visched derom, ſkikkede han ſtrax anden Gang Udſendinge til Danmark til Kong Valdemar, og bad ham om Forlig, og tillige om han vilde hærje i Forening med ham paa Vindland. Dette tilſtod Kong

Valdemar, fordi de fra Valagust atter havde brudt det Forlig, de havde indgaaet med ham. Den følgende Vaar udbøde Kong Valdemar af Danmark og Hertug Henrik af Saxland Leding, og hærjede paa Vindland. Hertugen kom med sin Hær til Dimin, og leirede sig der om Borgen, men Indbyggerne trak sig sammen, og vilde forsvare deres Land. De gjorde en Nat Anfald paa Hertugens Folk, og dræbte om Natten to Grever, af hvilke den ene hed Adelbrikt, den anden Henrik, og mange andre anseete Mænd. Der faldt halvfemte hundrede Mand af Hertugens Hær, og mange bleve saarede, men alle de, som kunde undslippe, flyede bort. Venderne forfulgte de Flygtende et kort Stykke Vei, og droge dernæst tilbage til Valpladsen, og røvede og plyndrede baade Vaaben og Klæder fra de Faldne. Men da det begyndte at blive lyst, og Tydskerne saae, hvad Venderne toge sig for, rede de tilbage, og sloges med dem, og dreve dem paa Flugten. Derefter indtog Hertug Henrik Borgen, og dræbte en utallig Mængde af Venderne. Kong Valdemar drog andensteds hen med sin Hær, og kom til Valagust; han leirede sig der om Borgen, og Venderne bade da Kongen om Fred, overgave sig til ham, og satte ham Gidsler, men om Natten efter flyede de af Borgen, uden at Kongen bemærkede det. Da Kong Valdemar fik dette at vide, besatte han Borgen med sine Mænd, og drog dernæst ud paa en Flod, og til en Bro paa Floden, som hedder Dunzarbro. Den paafølgende Morgen kom Hertug Henrik fra Grozar, og gik strax om Bord paa Kong Valdemars Skib, og Hertugen faldt meget i Forundring over, hvor godt Kongen

kunde seile. Alt gik nu af med Venskab imellem dem, og Kong Valdemar gjorde da Hertugen Forslag om Svogerskab paa sin Sons Vegne, i hvilket Hertugen indvilligede; og de trolovede da deres Børn sammen, hvilke endnu laae i Vugge; Drengen, Kong Valdemars Søn, hed Knud, og Møen Fru Gjertrud. Om Morgenen efter roede Kong Valdemar til Stolpe, men Henrik drog til Dimin, og nedbrød og brændte hele Borgen. Dernæst drog Kong Valdemar tilbage til Broen, hvor Kassamar, som da var Herre i Vindland, kom til ham, satte ham Gidsler, og blev hans Mand; Kong Valdemar overgav ham to Dele af Valagust at bestyre, men den tredie Deel overgav han Rygierne. Siden drog Kongen til Stræla, og holdt der Beraadslagning med sine Folk; da gav han efter Biskop Absalons og andre Hovdingers Raad sin Søn Knud Kongenavn; han var den Gang et Aar gammel. Han drog dernæst hjem til Danmark. Paa det næste Ledingstog, som Kong Valdemar gjorde, drog han først til Rygen, og da blev Analøng brændt. Ogsaa den Gang var Biskop Absalon hurtigst tilligemed Hoverne, saa at de maatte vente paa Kongen i syv Dage ved Hedinsø, og fore derfra hjem.

121. Imod Vinterens Slutning udbød Kong Valdemar atter Leding. Han drog til Rygen, og gjorde Landgang i en Offerlund ved Stræla, som hedder Bøku. Der brændte og ødelagde de alt, bemægtigede sig Folk og Gods, og droge dermed til Skibene. Dernæst gjorde de Landgang paa den anden Side paa Valung, og brændte der, og droge derfra til Vik, og

brændte hele Landet lige til deres Markedsplads. Derfra seilede de til Hedinsø, hvor de laae og udhvilte sig i to Dage. Da bad Kongen Biskop Absalon at drage forud, men Kongen gjorde da Landgang med Jyderne ved Stræla; men da det blev mørkt, roede Biskoppen op med sin Flaade forbi Kongen til Parez, og red siden op til Byen Gard. Der kom Venderne igjen imod dem, og beredte sig strax til Slag med Biskoppen, og sloges ved en Indsø. Det var et stort Slag, og der skete stort Mandefald, og Biskoppen seirede; der faldt elleve hundrede Mand af Venderne, men kun een Mand af Biskoppens Folk; men to af Biskoppens Mænd, som af Kappelyst prøvede at svømme med hinanden, omkom i Dybet. Derpaa red Biskoppen ud til sine Skibe, og da de dreve Hestene om Bord, kom Kong Valdemar der, og spurgte, hvad de havde foretaget sig, og Biskoppen berettede ham det. Kongen takkede ham i naadige Udtryk for denne Seier, og dernæst droge de alle i Forening til Stræla. Øboerne havde nu faaet stort Bytte, hvilket Jyderne misundte dem, og sagde at Øboerne fik alt, men Jyderne gik Glip deraf, men de torde dog ikke tale derom i Kongens Paahør. Derefter drog Kongen med Hæren til Aasund, og hærjede der. Der dræbte de en Høvding, ved Navn Dalemar, bemægtigede sig alt Folket og Godset, og droge siden til Hedinsø. Der kom Rygierne til Kongen, bønfaldt om hans Miskundhed, og satte ham Gidsler, gave ham de Skatter, som han krævede, og tilstode ham Lydighed. Kongen drog efter dette hjem til Danmark.

122. Kong Valdemar gav sin Søn Christopher en Forlening i Jylland; han fik Hertugdom i Hedeby og det Landskab, som hører dertil; han var en mægtig Mand. Kong Valdemar havde bestandig under hele sin Regjering meget at foretage sig. Han gjorde otte Ledingstoge til Rygen, inden han fik Landet indtaget. En Vinter i Fasten drog Hertug Christopher og Biskop Absalon til Svolder, og brændte der Landet lige op til Tribuzis, saa at det laae øde i mange Aar derefter. De laae den Gang i tyve Dage for Modvind og stærk Storm i Floden Svolder, men siden fik de Bør og seilede hjem. Derefter var alt roligt i tre Aar, indtil Rygierne igjen brøde Forliget. Da udbød Kong Valdemar atter Leding, og drog til Rygen, hvor han kom Pintsedag, og indtog den før nævnte By Arkun. Da kom deres Konge Tetizlaf og hans Broder Jarmar og alle de fornemste af Rygierne til Kong Valdemar, og overgave da Landet og sig selv til ham, og underkastede sig i alle Henseender hans Villie. Kongen bød dem da at antage Kristendommen, thi Hedenskabet havde bestandig holdt sig, siden de igjen afkastede Kristendommen, som de havde antaget, den Gang Kong Erik Emun, som før blev berettet, lod dem døbe, efter at han havde indtaget Byen Arkun. De sagde, at de nu vilde gjøre alt, hvad Kongen og Biskop Absalon vilde forlange. Kongen udvalgte da Sone Ebbesøn og nogle Mænd med ham til at gaae ind i Byen Arkun til det Afgudstempel som var der, og bød ham nedhugge Afguden, som hed Svanteviz, og drage ham ud af Borgen, og plyndre alt i Templet, hvad der havde Penges Værd. Men de, som vare i Borgen,

torde ikke drage ham ud, da de frygtede meget for hans Vrede. Da gik Biskop Svend og Sone Ebbesøn til, og nedhug Guden; derpaa sloge de et Reb om Halsen paa ham, og tvang Rygierne til selv at drage ham ud; og da han kom ud, undrede alle Hedningerne sig over, at han da ikke kunde hjælpe sig selv, og troede mindre paa ham end tilforn. Folk gik da til, og kløvede ham i Stykker, og brændte ham under deres Kjedler; Rygierne indsaae da, at de vare bedragne, og troede ikke mere paa ham. Biskop Absalon og alle Præsterne kristnede nu Folket, og døbte paa een Dag tretten hundrede, og droge derfra, efterat Folket havde tilstaaet Kongen og Biskoppen Lydighed. Om Morgenen derefter drog Kongen til Staden Karenz, og lod der nedhugge tre Afguder, som benævntes Rinvit, Turupid og Puruvit. Disse Afguder gjorde saa store Undere, at, saasnart nogen Mand havde med en Kvinde at gjøre der inde i Byen, koblede de dem sammen ligesom Hunde, og ikke kom de løs fra hinanden, førend de kom ud af Borgen. Den Dag, da disse Afguder bleve brændte, kristnede de ni hundrede Mennesker, og viede elleve Kirkegaarde. De toge der mange Kostbarheder af Gudebillederne, Guld og Sølv, Silke og Atlask og Skarlagen, Hjelme og Sværde, Brynier og alskens Vaaben. En femte Gud hed Pizamar; han var i en Stad ved Navn Aasund, ogsaa han blev brændt. Desforuden var der een, ved Navn Tjarnaglofi, som var deres Seiersgud, og drog i Kampen med dem; han havde en Knevelsbart af Sølv; han holdt sig længst, men dog fik de ham det tredie Aar derefter. Paa dette Tog kristnede de i alt fem tusinde der i Lan-

det. Derefter drog Kong Valdemar hjem tilligemed Biskop Absalon og hele Hæren.

123. Medens Kong Valdemar levede, bleve byggede elleve Kirker paa Rygen, hvilke Biskop Absalon viede. Der er nu en Bispestol i Staden Usna, og i dette Bispedømme ere hundrede og tredive Kirker. Efterat Rygen var bleven kristnet, drog Kong Valdemar ikke mere i Leding. Men formedelst det Gods, som Kong Valdemar fratog Rygierne, opstod der Uenighed imellem den danske Konge og Hertug Henrik, som paastod, at Rygen var hans Land, og at altsaa Godset tilhørte ham. Han bød da Øster-Venderne at hærje paa Danmark. Da Kong Valdemar spurgte det, bød han sin Søn Christopher og Biskop Absalon, at de skulde forsvare Landet, men de vilde ikke oppebie Fjenden i Landet selv, og udbøde derfor Leding, eet Skib af hvert Herred i Danmark. Da de vare løbne ud med Flaaden, spurgte de, at Kurerne havde en Flaade i Søen og hærjede paa Bleking. Da de dog ikke vare fuldkommen visse, om det var en sand Beretning, troede de det fornødent at fatte et godt Raad, og de toge da den Beslutning, at Christopher, Biskop Absalon og Asbjørn droge did og seilede til Øland. Der gjorde de betydeligt Bytte, og toge en Deel Folk til Fange, men da de kom til deres Skibe, spurgte de, at Kurerne vare indenfor. De løslode da Folket, som de havde fanget, og styrede strax hen, hvor de vare, og traf dem ved en Havn, som benævnes Jernlukke. Da Kurerne mærkede, at der kom en Hær imod dem, trak de deres Skibe op, og beredte sig til Modværn paa Landet, og de troede, at det var Svenske.

Men en gammel Mand af Kurerne sagde, at det var Danske: „Det er derfor ikke raadeligt at blive," sagde han; hvorpaa den gamle Mand roede bort med sit Skib, men de andre Kurer bleve liggende der tilbage med ni Skibe. Christopher og Biskop Absalon kom da til med deres Flaade, og beredte sig strax til Slag imod dem, og der faldt alle Kurerne, saa at ikke et Menneskesbarn undkom, men paa de Danskes Side faldt to Mænd. De Danske toge da deres Skibe og Gods, og droge dermed hjem, efter saaledes at have vundet en stor Seier.

Den hellige Knud optages af Jorden.

124. Dette Aar ved Midsommers Tid blev Kong Valdemars Fader, den hellige Knud Lavard optagen af Jorden i Ringsted, og der skete da igjen skjønne Jærtegn paa hans Hellighed. Kong Knud, Kong Valdemars Søn, som den Gang kun var faa Aar gammel, blev da viet til Konge efter Faderens Raad og med Samtykke af hele Almuen i Danmark. Der blev da ogsaa sluttet Forlig imellem Kong Valdemar og den norske Konge Magnus Erlingsøn. Kong Magnus's Fader Erling Skakke kom til Danmark, og traf Kong Valdemar i Randers, og de havde der mange Forhandlinger angaaende den norske og den danske Konges Mellemværende. Kong Valdemar troede sig berettiget til Herredømmet over Vigen i Norge; thi det havde været en Aftale imellem Valdemar og Erling, da Kong Valdemar ydede ham og hans Søn Bistand til at sætte sig i Besiddelse af Norges Rige, at Kong Valdemar skulde have Øster-Vigen.

Der var nært Slægtskab imellem Kongerne Valdemar og Magnus. Kong Valdemars Moder var Ingeborg, en Datter af Kong Harald Valdemarsøn, som forhen blev berettet, og hendes Søster var Malmfrid, som var gift med Kong Sigurd Jorsalefarer, og deres Datter var Christine, Kong Magnus Erlingsøns Moder. Om Kong Valdemars og de Norskes Forhandlinger berettes i Norges Konge-Sagaer. Da nu Erling kom til Danmark til Kong Valdemar, gav denne ham Jarls Værdighed og det Landskab til Bestyrelse, som han gjorde Krav paa i Norge. De skiltes da med Forlig og Venskab, som de vel vedligeholdt, saa længe de levede. Samme Høst udbød Kong Valdemar Leding, og drog til Jomsborg og til Steinborg, som ligger længere mod Østen i Vindland. Kongen seilede ind i et lille Sund, og da han igjen agtede at seile derud af, sagde de Danske, at de syntes at de vare komne i en Sæk, og tilføiede at dette igjen var Biskop Absalons Raad og Forsorg, og at han nu havde kommet dem i en Sæk, og ført dem ind et Sted, hvorfra ingen af dem kunde slippe bort: „Thi nu er der en Hær paa Landet indenfor os," sagde de, „og en Flaade udenfor; men det er jo ikke gaaet her værre end man kunde vente, da du ikke tænker paa andet end ved Fremfusenhed at vinde Berømmelse, og du tænker bestandig, at alt skal gaae efter dit Vink; men skjønt du er en stor Kriger og Kæmpe, er det dog ikke sikkert for dig, at stole paa dig selv i alt, og ikke paa andre, skjønt det nu en Tid er gaaet saaledes med dig." Hertil svarede Biskop Absalon meget sagtmodig: „Efterdi jeg har ført eder i en farlig Stilling, da skal jeg ogsaa frelse eder fra

Faren; men saadan Omtale vil jeg ikke oftere høre; thi vi skulle have Mands Hjerte og ikke en Kvindes, og vi bør derfor være ufrygtsomme, og ikke besvære os, om der end ikke bestandig synes at forestaae behagelige Ting. Nu vil jeg seile forud med mit Mandskab, og mit Raad skulle I end følge; og om I see, at vi komme ud igjennem Sundet, da skulle I i Hast være beredte, gaae i Land med eders Heste, og ride med fylket Mandskab imod Landhæren, og lad os saa see, hvad Udfald det vil faae!" Man gjorde nu, som Biskoppen raadede. Venderne havde en betydelig Hær, baade paa Landet og paa Skibene. Førend Venderne paa Skibene vare beredte, roede Biskoppen nu ud imod dem, og lod strax raabe Krigsraab, og da flyede hele Flaaden, som laae der udenfor, og de torde ikke slaaes med ham. Men de, som vare til Hest, rede til Borgen, og traf der Venderne, og begyndte Strid med dem. Biskop Absalon kom da ogsaa til Hjælp her, da han ingen Modstand havde fundet til Søes. Det begyndte da snart at gaae Venderne uheldig, og i kort Tid dræbte de tresindstyve hundrede Mand af dem, og Resten flyede. De toge ogsaa mange til Fange, og førte dem til deres Skibe. Den følgende Morgen kom en Mand ridende til dem oppe fra Landet, og sagde at han paa Landsfolkets Vegne vilde søge om Forlig, men man fandt at det var Svig og Bedrageri, og Biskop Absalon lod ham gribe, og tvang ham til at bekjende Sandheden. Han var dernæst i Bevogtning hos Biskoppen i fire Dage, og derefter udløste hans Søn ham med hundrede Mark Sølv. Derefter droge de Danske hjem, og da Biskop

Absalon seilede nord til Øresund, laae han i Hylja-mynne med sex Skibe. Det var syv Dage før Alle-Helgens Messe. Biskoppen laae med tre Skibe ved Mundingen, men de andre tre laae paa Grund formedelst Ebben. Men ved Ottetiden (Klokken tre om Morgenen), da Biskoppen læste Ottesang, kom der ni vendiske Skibe, som alle vare meget store, til dem, og gave sig strax til at angribe dem; men da de havde stredet i kort Tid, grebe Venderne Flugten, de Danske bemægtigede sig det ene af deres Skibe, men de otte andre undkom. Derefter seilede Biskoppen hjem, og kom hjem syv Dage derefter. Den følgende Sommer blev der igjen udbudet Leding, og bestemt at Flaaden skulde samles i Grønnesund. Der kom Erkebiskop Askel med Skaaningerne og Biskop Absalon med Sjællænderne, og Christopher med sit Mandskab. De seilede derpaa til Bramnæs, og brændte der alt. Der mødte dem en Greve, ved Navn Hyrning, og indlod sig i Slag med dem; han havde betydeligt Mandskab, og var en stor Kriger, men dog maatte hm̃ strax tage Flugten, og mange af hans Folk bleve dræbte, men nogle tagne til Fange. Derpaa gik de Danske igjen om Bord, og traf Kong Valdemar ved Geitersø, og berettede ham om deres Færd. Nu bleve Jyderne misundelige derover, og sagde at Sjællænderne fik alt Bytte, men de gik Glip deraf. Da drog Kongen med sin Flaade til Stræla, og red der op til Tribuzis og Atripiden, og brændte Landet vidt og bredt, de indtoge Byen, og dræbte Folket, gjorde der Bytte, og droge siden hjem.

Om Kong Valdemar.

125. I den Tid beredte Hertug Henrik af Brunsvig sig til en Reise hjemmefra ud til Jerusalem. Og førend han begav sig paa Veien, sendte han Bud til Biskop Absalon, at han skulde komme at hente hans Datter Fru Gjertrud, som Kong Valdemars Søn Knud skulde have tilægte; men Biskop Absalon var den Gang syg, og kunde ikke reise, hvilket Hertugen syntes var ilde. Men om Vinteren imod Juul sendte Hertug Henrik hende til Hedeby, og sendte Brev til Biskop Absalon, og sagde at han ikke troede nogen Mand i Danmark bedre end ham. Siden skikkede Kong Valdemar Mænd hende i Møde, og tog hæderlig imod hende. Men Hertug Henrik reiste ud til Jerusalem, og kom hjem igjen fra denne Reise. Imod Slutningen af denne Vinter udbød Kong Valdemar igjen en Flaade, og seilede til Vindland og ind i Plazmynne til Gorgasia, og brændte der alt. Derefter drog Kong Valdemar til Bursteborg, og beleirede længe denne Borg; men Udfaldet blev, at Indbyggerne overgave sig til Kongen, betalte ham Penge og satte ham Gidsler. Kongen drog derefter hjem igjen til sit Rige. Det var da roligt i nogen Tid. Den følgende Vinter ægtede Kong Knud Hertug Henriks Datter Fru Gjertrud. I den Tid døde Kong Valdemars Søn Christopher, og til samme Tid opgav Erkebiskop Askel sit Embede, og bad Biskop Absalon at modtage Erkebispedømmet, men han vilde aldeles ikke tage derimod; men siden toge Kong Valdemar og Erkebiskop Askel ham med Magt, og satte ham næsten halv tvungen i

Erkebispesædet, og gave ham Erkebiskops Navn. Den følgende Vaar i Fasten drog Erkebiskop Askel til det Sted, som hedder Klerivas, som er et stort Munkekloster, hvor han døde som Munk. Han var nogle Aar Erkebiskop i Lund. Kong Valdemar spurgte, at Venderne anlagde to Borge i Flatzmynne, imedens de vare forligte og der var Fred imellem dem. Dette syntes Kongen og de Danske i Almindelighed meget ilde om, da de deraf troede at forudsee, at Venderne atter vilde bryde Forliget. Der droge da Sendebud imellem Kong Valdemar og Hertug Henrik af Brunsvig, at de skulde udruste en Hær og drage til Vindland og mødes der. Hertugen rykkede med sin Hær til Dimin. Kong Valdemar udbød atter en Flaade af Danmark, og seilede forbi Valagust til Fuznon, og hærjede, og alt Folket undflyede, men han brændte tre Borge Fuznon, Vinborg og Fuir. Der skikkedes da igjen Sendebud imellem Kong Valdemar og Hertug Henrik, at de skulde mødes i Grozvin; der kom Kong Valdemar til det Sted, hvor de havde aftalt Mødet, men Hertugen kom ikke. Derpaa beleirede Kong Valdemar den Borg, som hedder Kotskovborg; han laae om Borgen om Natten, og brændte den den følgende Nat, begav sig derpaa til sine Skibe, og drog derfra med Ufred. Siden seilede Kong Valdemar til Flatzmynne, og drog der ud, men de to Borge, som Venderne havde anlagt, havde Floden om Vinteren overskyllet og aldeles ødelagt. Kongen drog derefter hjem.

Pavens Ordsending.

126. Denne Vinter sendte Pave Alexander Erkebiskop Absalon Pallium og Legationem over Danmark og Sverrig og over begge Gotlande. Dette fik han uden nogen Betaling, hvilket ingen før havde faaet, og han blev viet om Fasten. Da denne Vinter var forløben, udbød Kong Valdemar Leding af hele Danmark, og Flaaden samledes i Grønnesund. Kong Valdemar vilde da ikke selv drage længere, men bad Folket, at det skulde adlyde hans Søn Kong Knud og Erkebiskop Absalon, hvilke han satte til Høvdinger over Hæren, men han vilde selv ikke drage bort fra Landet. De droge derpaa til Valagust, og opbrændte der alt; derfra droge de til Usna og opbrændte ligeledes der alt, selve Borgen og alt hvad bygget var. Da kom Burisleif og Kassamar, som var Hertug i Øster-Vindland til Kong Knud og Erkebiskop Absalon, bade dem om Miskundhed og satte dem Gidsler af alle deres Lande, og gave Kongen femten hundrede Mark og Biskoppen fem hundrede Mark, for at det Forlig skulde staae ved Magt, som forhen var sluttet med Venderne af Kong Valdemar, hvilket Venderne siden selv havde brudt. De tilstode den Gang alle de Lande Fred, som Kongen ikke vilde at de skulde hærje paa, og kom tilbage den niende Dag, efterat de vare dragne bort, og traf Kongen paa Møen. Han faldt høilig i Forundring over, hvor hurtig de havde fuldført dette Tog, men de berettede ham de Begivenheder, som vare foregaaede paa Toget, og bragte ham Pengene og Gidslerne, og Kongen takkede dem for deres Færd.

Kong Valdemars Død.

127. Derefter forløb fem Aar, i hvilke ingen Leding blev udbuden. Men i den Fred, som da var, anlagde Venderne Borge og Kasteller og gjorde mange Skandser i deres Land, som kunde være til Landets Forsvar. Men da Kong Valdemar spurgte dette, forstod han, at Venderne ikke agtede at holde dette Forlig bedre end de forrige; han udbød da Leding tidlig om Vaaren. Men da Flaaden samledes i Grønnesund, blev Kong Valdemar syg; han talte da til sine Folk, og bad dem at fortsætte Toget ligesom forrige Gang, og han satte atter sin Søn Kong Knud og Erkebiskop Absalon til Høvdinger over Hæren, men de vilde ikke skilles fra ham, førend de vidste, hvorledes hans Sygdom vilde blive. Kong Knud gav da efter Erkebiskop Absalons Raad hele Hæren Hjemlov. Kong Valdemar døde af denne Sygdom den femte Mai. Han blev ført til Ringsted, og der jordet, og blev almindelig begrædt over hele Danmark. Da havde han været Enevoldskonge over hele Danmark i sex og tyve Aar, og han havde holdt otte og tyve Slag i hedenske Lande, og bestandig kriget paa Hedningerne, saa længe han levede, for at bestyrke Guds Kristenhed. Kong Valdemar og Dronning Sophie havde to Sønner: Kong Knud og Valdemar den Gamle, som siden blev Konge i Danmark og som har været een af de berømteste Konger her i de nordiske Lande. Hos ham var Olaf Thordersøn, og lærte af ham megen Kundskab, og han havde fra ham mange herlige Fortællinger. Kong Valdemar Knudsøn havde ogsaa en Datter, ved Navn

Engilborg, som blev gift med den franske Konge Philip, Fader til den franske Kong Lodver, som indtog Damiad. En anden Datter af Kong Valdemar var Rikiss, som var gift med den svenske Konge Erik Knudsøn; deres Born vare den svenske Konge Erik og Engilborg, som var gift med Birger Jarl i Sverrig; deres Born igjen vare den svenske Konge Valdemar og Erik og Rikiss, som var gift med Norges Konge Hakon den Unge. En tredie Datter af Kong Valdemar var gift med Vilhelm Digre eller den Tykke, en Søn af Hertug Henrik af Brunsvig, og Broder til Keiser Otto. Hertug Christopher var ogsaa en Søn af Kong Valdemar med Tofa, som før blev berettet; han var en Slegfredsøn; han døde ti Aar førend sin Fader Kong Valdemar.

Knud antager Kongedømmet.

128. Efter Kong Valdemar Knudsøns Død antog hans Søn Knud Regjeringen over hele Danmarks Rige, og alle Danske gave sig under ham. Men da Keiser Fredrik spurgte Kong Valdemars Død, skikkede han strax Mænd til Kong Knud, og bød ham blive hans Undergivne, og tage sit Rige til Lehn af ham. Kong Knud overlagde da denne Sag med Erkebiskop Absalon og sine andre Raadgivere, hvorledes han skulde svare derpaa, og de raadede ham, at han skulde svare eftergivende, og sige saaledes: at Keiseren kunde vel give ham saa stort Rige, at han kunde blive hans Mand, men for Danmark behøvede han ikke at blive hans Mand. Keiserens Udsendinge droge da

hjem med dette Kong Knuds Svar. Men medens disse Mænd vare paa Reisen, sendte Burislaf af Vindland een af sine Mænd, ved Navn Prida, til Keiseren, og lod hilse ham og sige, at han skulde snart udrette, at Kong Knud af Danmark blev Keiserens Lehnsmand endnu inden Aaret var omme. Keiseren takkede ham for hans Tilbud, kyste Udsendingen, og gav ham en god Hest og Brynie, Skjold og Hjelm, og alle behørige Vaaben smukt forarbeidede; han gav ham en god Skindkappe, og klædte ham vel, lod ham siden drage hjem, og bad ham sige til Hertug Burislaf, sin kjæreste Mand, at han skulde vel holde det, som han havde lovet Keiseren. Derefter udbød Burislaf en stor Hær, og agtede at drage til Rygen, for at underlægge sig dette Landskab. Da Rygierne spurgte dette, sendte Jarizmar Mænd til Erkebiskop Absalon, at berette ham, at Øster-Venderne havde en stor Flaade ude, og ventede paa Vester-Venderne, og agtede at hærje paa dem; han bad Erkebiskoppen hjælpe dem, om han vilde beholde Landet. Erkebiskoppen bad dem staae tappert imod, og sagde at han vilde komme dem til Hjælp. Derefter udbød Erkebiskoppen en Flaade, og seilede til Vindland imod Burislaf. Burislaf havde fem hundrede Skibe, og ventede den Gang endnu paa Vester-Venderne. Da Erkebiskoppen traf Burislaf, kom det til et haardt Slag, som endtes med, at Burislaf flyede med halvtredsindstyve Skibe, men Erkebiskoppen bemægtigede sig alle de øvrige; nogle af Folkene undslap i Land, andre druknede, men den største Deel blev dræbt. Dette Slag stod om Vaaren ved

Pintsedags Tider. Derefter skiftede de Danske alt det Bytte, som de havde gjort, og droge igjen hjem.

Om Knuds Leding.

129. Denne samme Sommer udbød Kong Knud Leding af Danmark, og seilede først til Rygen, og bød Rygierne at drage med sig til Valagust. Kong Knud fik meget Folk derfra, og drog siden til Valagust, hvor han hærjede og lod brænde vidt og bredt. De beleirede længe Borgen. Biskop Absalon gik op i Land med sine Folk; han brændte to Borge, som vare anlagte paa deres Vei i Flatzmynne, og da de vare brændte, drog han tilbage til Kongen. Da kom Burislaf til Landet; han skikkede Mænd til Erkebiskoppen, som da var med sine Folk om Bord paa Skibene, og foreslog ham en Sammenkomst; men Burislaf agtede paa dette Møde at svige Erkebiskoppen, og troede da alt vundet, naar han var af Veien. Han bad Erkebiskoppen drage op i Land, for at de der kunde tale sammen, og sagde at han vilde meget rette sig efter hans Forsorg i Forliget med Kong Knud. Men Erkebiskoppen vilde ikke gaae i Land, thi han havde Mistanke om, som virkelig var Tilfældet, at Burislaf vilde pønse paa Svig, og der blev da intet af deres Samtale. Imidlertid havde Burislaf under disse Forhandlinger med de Danske undsat sin Borg ved at føre Levnetsmidler til den. Peters Messedag gjorde Kong Knud Angreb paa Borgen, og holdt der en Kamp, men fik den ikke indtaget; han laae der siden sex Dage rolig, men drog derpaa bort, fordi hans Levnetsmidler da begyndte at gaae op; men Venderne forfulgte de

Danske og dræbte tresindstyve af dem. Dernæst drog Kong Knud hjem med hele sin Flaade. Denne Høst udbød Kong Knud Leding syv Dage før Mikkelsmesse, og seilede til Rygen, fik der meget Mandskab, og drog derfra til Tribudiz og dernæst op til Trippipen, hvor han hærjede, og brændte hele Landet; han red til deres Kjøbstæd, og brændte det. Da mødtes hele Kong Knuds Hær der, og blev liggende der i tre Dage, men deres Skibe laae ved Stræla. Morgenen derefter droge de til Tikarø, og agtede at opbrænde Voztrosa, men Veiret var imod, og derfor kunde de ikke brænde Borgen. Da Burislaf spurgte dette, seilede han til med to Skibe, og vilde slutte Forlig med Kong Knud, men han havde i Grunden Ondt i Sinde. Kong Knud havde da ikke Levnetsmidler til at føde sin Hær med, og drog derfor igjen hjem til Danmark. Men om Vaaren udbød Kong Knud atter Leding af Danmark. I hans Hær vare da igjen Erkebiskop Absalon, Biskop Asbjørn, og mange andre Stormænd. De havde en stor Hær og droge til Valagust, og brændte Landet paa begge Sider af Floden, droge dernæst lige til Steinborg, og brændte hele Landet, men Burislaf undslap kun med Nød; han kastede sig af Hesten over et Gjerde, og kom saaledes ind i Borgen. Kong Knud og Erkebiskop Absalon kom da ridende til, men Burislaf vinkede til dem, og bad dem om Fred og udbad sig en Samtale med dem; men de bade ham skikke Mænd til dem med de Andragender, som han vilde gjøre. Da hans Udsendinge nu kom til Biskop Asbjørn, bade de ham fremføre Burislafs Bøn for Kongen og Erkebiskoppen, at de skulde give ham Tilladelse til at gaae

ud af Borgen at tale med dem. De sagde at de vilde tale med ham uden Svig, og at de ikke vare saa utroe som han. Burislaf sagde, at han gjerne vilde være tro imod dem, og bad dem bestemme et Møde imellem Kongen og ham, og sagde at han vilde komme om tre Dage til Kong Knud. Kong Knud sagde, at han vilde modtage ham til den Tid, men dog vilde han brænde Landet imedens, ligesom han forud havde bestemt, og den Gaard, som laae foran Borgen. Burislaf bad Kongen brænde, hvad han vilde, men tilføiede, at han ligefuldt vilde komme til ham, og bad Kongen skaane deres Gaarde og Templer, som vare der. Derpaa kom Kvinderne ud fra Gaardene, faldt til Fode for Kongen, og bade at han vilde skaane Gaardene, hvilket Kongen tilstod dem. Derefter drog Kongen op i Landet at brænde, og var der oppe om Natten, og brændte vidt omkring; men om Morgenen derefter drog han tilbage til Skibene. Da kom Burislaf til Kong Knud og Erkebiskoppen og bad dem om Miskundhed, og satte da Kongen Sønnerne af de fornemste Mænd der i Landet til Gidsler, og gav ham tre hundrede Mark og Erkebiskoppen otte hundrede Mark. Kong Knud antog da Overherredommet og Beskyttelsen af hele Vindland, og drog siden hjem til Danmark.

Burislafs Endeligt.

130. Om Vaaren før Paaske kom Burislaf til Kong Knud i Roeskilde, og var hos ham i Paasken, og nød mange Naadesbeviisninger, og bar Sværdet for Kongen. Og da Burislaf igjen reiste hjem, gav Kongen ham gode Foræringer, hvorpaa de skiltes med Ven-

skab. Vaaren derefter i Fasten faldt Burislaf i en Sygdom; han sendte da Bud til sine Raadgivere, holdt Raad med dem, og sagde, at hvis han igjen kom sig af denne Sygdom, vilde han besøge Kong Knud, men hvis det ikke faldt i hans Lod, da bad han Kongen selv at tage Bestemmelse med Landet, som ham syntes bedst. Han bad ogsaa Kongen for Guds Skyld tilstaae hans Børn Venskab, og skifte alt imellem dem, eftersom han vilde, thi han saae, at hans Broder Jarismar havde været vel tjent med, at han bestandig havde været Kong Knud tro. Af denne samme Sygdom døde Hertug Burislaf i Fasten. Derefter droge Burislafs Mænd til Kong Knud, og berettede ham Burislafs Død, og de Hilsener som han havde budet dem at bringe ham, og de bade Kongen at hjælpe hans Sønner og skifte alt imellem dem, som han vilde. De bestemte dernæst en Sammenkomst ved Vordingborg, hvor Burislafs Sønner Nikolaus og Henrik kom, og Kong Knud skiftede da Landet imellem dem, og satte Mænd til at staae dem bi med dets Forsvar. Kong Knud havde saaledes efter Erkebiskop Absalons Raad indrettet Bestyrelsen over hele Vindland, og hele Landet stod nu under deres Herredømme. I alle de Slag, som de Danske holdt med Venderne efter Kong Valdemar Knudsøns Død, var Erkebiskop Absalon Anfører og Kong Knuds Raadgiver, og de havde ikke vundet saadan Seier, havde han ikke været med, thi han var noget nær den største Kriger og Helt, som har været her i de nordiske Lande. Her endes nu Fortællingen om de danske Konger.

Sagabrudstykker

og

Fortællinger

vedkommende

Danmarks Historie.

Første Sagabrudstykke.

Det fortælles, at der var en hellig Mand, ved Navn Arnulf, som først var Jarl i Saxland, men siden Erkebiskop. Hans Søn var Angenses, Hertug i Frakland, som havde Pippins Datter Begga tilægte; deres Søn hed Pippin; hans Søn igjen var Keiser Karl den Store. Karl den Store var Konge over Frakland i fire og tredive Aar, og siden var han Keiser i tolv Aar. I hans Dage vare disse Stolkonger Mikael, Niceforus og Leo. Karl den Stores Dronning var Hildegarden; deres Søn var Lodver, som fulgte sin Fader i Regjeringen, og var Keiser i syv og tyve Aar; han legte eller lo aldrig. I den Tid da Karl den Store regjerede var der en Konge, ved Navn Godefred, som dræbte Frisernes Høvding Rørik, og paalagde Friserne Skat. Siden drog Karl den Store imod Godefred. Da blev Godefred dræbt af sine egne Folk, og hans Broder Heming udvalgt til Konge, og han rykkede videre med Hæren imod Kong Karl den Store, indtil de mødtes ved den Flod, som hedder Eyderen. Der indgik de Forlig, men Heming døde den følgende Vinter. Dernæst bleve Godefreds Frænder Sigrød og Ring Konger i Jylland. De trak begge Folk til sig,

og holdt et stort Slag, som endtes med, at begge faldt. I dette Slag faldt ti tusinde, otte hundrede og tresindstyve Mand. Da antog en Mand, ved Navn Harald Regjeringen. Efterat han havde været Konge i fem Aar, holdt han Slag med Godefreds Søn Reinfred. I dette Slag gjorde Harald Løfte til Seier, hvis han overstod Slaget vel, da vilde han med hele sin Slægt lade sig døbe. Han seirede i Slaget, og drog kort efter med sin Kone, sin Broder Harek og en stor Mængde Danske til Kong Lodver, Karl den Stores Søn, som da var Keiser. Harald og hans Mænd bleve døbte i Meginzaborg i Pave Paschalis's Dage. Harald drog da tilbage til Danmark, fulgt af Biskop Ansgarius, som døbte mange Mennesker der i Landet. Harald døde af Sygdom, og hans Frænde Harek antog Regjeringen efter ham, og herskede over Jylland, indtil hans Morbroder Guttorm stred imod ham; da vare forløbne fra vor Herres Jesu Christi Fødsel otte hundrede og to og tresindstyve Aar; i det Slag, som de holdt, faldt de begge tilligemed hele Kongeslægten, som var med dem, undtagen en Dreng, ved Navn Harek, som siden blev Konge. Biskop Ansgarius drog da igjen til Danmark til Harek, og døbte ham. Harek lod bygge en Kirke i Ribe, men Harald havde forud ladet een bygge i Hedeby. Biskop Ansgarius døde tre Aar efter Slaget imellem Harek og Guttorm. Det siges at Harek da forkastede Kristendommen, og døde kort derefter. Siden vare der igjen hedenske Konger, nemlig Sigfred og Halfdan. Rimbertus var Biskop efter Ansgarius. I hans Bispedømmes tolvte Aar døde Karl den Stores Søn Keiser

Lodver. Han efterlod sig fire Sønner, nemlig Lotarius, Lodver, Karl og Pippin. De skiftede Riget ligelig imellem sig, og Lotarius fik Rommerrige, Borgundien og Lotringen, Lodver Frakland og Kongenavn; Karl Valland, Pippin Aqvitanien. Da Rimbertus havde været tolv Aar Biskop, hærjede de Danske og Nordmændene paa det Land, som hedder Kærlingeland[1]; men Lodver Lodverson den Unge rykkede imod dem, og dræbte af deres Hær tretten tusinde; men fem Aar derefter døde Lodver, og i det Aar søgte de Danske og Nordmændene at hævne sig. De fore op ad Rinstrømmen, og brændte der alle Borge og Kirker paa begge Sider, og brugte Hovedkirken i Borgen Aqvisgranum til Hesteſtald. De brændte Køln og alle Borge langs op med Rin lige til Meginza. Da rykkede Lotarii Broder Karl med en Hær imod dem, de mødtes ved Maasstrømmen. I de Danskes Hær vare Kongerne Sigfred og Gudfred og Ragnar Lodbroks Sønner. De indgik Forlig med Keiseren, og lode sig døbe. Men kort efter brøde de hele Forliget, og hærjede paa Vester-Frakland lige til Parisborg, som de brændte. Arnald, som den Gang var Keiser, rykkede da imod dem med en stor Hær, og fældte ni hundrede Mand af dem, hvorefter den danske Hær standsede sin Fremgang; da vare forløbne fra vor Herres Fødsel ni hundrede Aar. Sytten Aar derefter blev Huno viet til Biskop i Bremen i Saxland. Det tolvte Aar derefter drog Henrik, som var den første Keiser af det Navn, til Danmark, og omvendte de Danske til Kristendommen

[1]) Carolingeland.

baade med Overtalelser og Trudsler, og holdt ikke op, forend de lovede at antage den sande Tro. Derefter reiste Biskop Huno til Kong Frode, som da regjerede over Jylland, og døbte ham og hele Folket. Da opbyggedes igjen de Kirker, som vare blevne ødelagte i Hedeby og Ribe, og ligeledes een i Aarhuus. Derefter skikkede Kong Frode nogle Mænd til Romeborg, og lod efter Pave Agapeti Raad vie tre Biskopper til Jylland; Heredus blev viet til Biskop i Hedeby, Libedagus til Biskop i Ribe, og Rimbrondus til Biskop i Aarhuus. Dette skete ni hundrede og otte og fyrretyve Aar efter vor Herres Jesu Christi Fødsel, og i det tolvte Aar af Otto den Stores Regjering. I Kongefortegnelsen kom vi før fra, at Sigfred og Halfdan herskede over Danmark. Efter dem herskede over de Danske en Konge, som hed Helge. Han holdt et Slag med den svenske Konge Olaf, i hvilket han faldt, hvorefter Olaf regjerede længe over Danmark og Sverrig, og døde af Sygdom. Derefter bleve Gyrd og Knud Konger i Danmark.

2. Keiser Lødver Lødversøn, Keiser Karl den Stores Sønnesøn, regjerede med sine Brødre i sex og tredive Aar. Derefter regjerede hans Søn Karl med sine Brødre, af hvilke den ene hed Karloman, den anden Lødver, i elleve Aar. I den Tid blev Island bebygget; da regjerede Gorm den Gamle over Danmark, og Harald Haarfager over Norge. Efter Karl Lødversøn regjerede Karlomans Søn Arnold i tolv Aar, saa Arnolds Søn Lødver i tolv Aar, saa Konrad Konradsøn i tolv Aar; han var den første af disse Keisere, som ikke nedstammede fra Keiser Karl den Store. Efter

Konrad regjerede Henrik i atten Aar, dernæst hans Søn Otto den Store i otte og tredive Aar, saa hans Søn Otto den Røde i ni Aar. I den Tid var Harald Gormsøn Konge i Danmark og Norge, og Hakon Lade-Jarl regjerede Norge under ham, som før blev berettet; da holdtes deres Venskab endnu vedlige. Hakon Jarl sendte Kong Harald i een Sommer tresindstyve Falke, men betalte ingen Skat, thi Kong Harald eftergav ham alle Skatterne i Norge til de fornødne Omkostninger med at værge Landet imod Gunhilds Sønner.

3. Saa siger den hellige Præst Beda i den Krønike, som han forfattede om Inddelingen af Landene paa Jorden, at det Eyland, som i Bøger kaldes Thyle, ligger saa langt i Verdens nordre Part, at der ikke kommer Dag om Vinteren, naar Natten er længst, og ikke Nat om Sommeren, naar Dagen er længst. Derfor troer man, at det er Island, som er kaldt Thyle, fordi der ere mange Steder paa dette Land, hvor Solen ikke sees om Vinteren, naar Dagen er kortest, en stor Deel af Vinteren, og en stor Deel af Sommeren skinner Solen paa mange Steder i Landet baade Nat og Dag. Men den hellige Præst Beda døde syv hundrede og fem og tredive Aar efter vor Herres Jesu Christi Fødsel, mere end hundrede Aar, førend Island blev bebygget af Nordmændene. Men forhen havde der været nogle Mænd, som Nordmændene kalde Papa; de have været Kristne, thi efter dem fandtes irske Bøger, Klokker og Krumstave og endnu flere Ting, hvoraf man kunde see, at de have været Kristne og ere komne fra Vesterlandene. Engelske Bøger mælde ogsaa, at der i den Tid har været faret imellem Landene.

4. Da Island blev fundet og bebygget var Adrianus Pave i Romeborg, og efter ham Johannes, som var den femte med det Navn i det apostoliske Sæde; og Lodver Lodversøn var Keiser nordenfor Fjeldet [1], og hans Sønner Leo og Alexander over Miklegaard [2]. Da var Harald Haarfager Konge over Norge, og Erik Emundsøn og hans Søn Bjørn over Sverrig, Gorm den Gamle i Danmark, Kong Elfraad og hans Søn Edvard i England, Kjarval i Dublin paa Irland, og Sigurd den Mægtige, Rognvald Møre-Jarls Broder, Jarl paa Orkenøerne.

5. Saa sige lærde Mænd, at fra Stat er syv halve Døgns Seilads til Horn paa Østkysten af Island; og fra Sneefjeldsnæs, hvor der er kortest til Grønland, to Døgns Seilads i Vest. Men hvis man seiler fra Bergen til Hvarf i Grønland lige i Vest, da maa man seile en Tylft søndenfor Island. Fra Reykenæs paa Sønderlandet af Island er fem halve Døgns Seilads lige i Sønder til Ølduhlaup paa Irland; men fra Langenæs paa Nordlandet af Island er to Døgns Seilads til Svalbarde ved Havbugten.

Her fortælles, hvorledes Island først er bleven fundet.

6. Det fortælles, at der vare nogle Mænd, som vilde seile fra Norge til Færøerne; man siger at det var en Viking, ved Navn Nad; men de dreve langt vester ud i Havet. De fandt der et stort Land; de landede paa Østkysten, og gik der op paa et høit Fjeld,

[1]) d. e. Alperne. [2]) d. e. Constantinopel.

og kunde ikke opdage noget Tegn til at Landet var beboet. De droge tilbage til Færøerne om Høsten. Han gav Landet Navn, og kaldte det Sneeland.

7. Der var en Mand, ved Navn Gardar Svavarsøn, svensk af Æt; han foer ud, for at opsøge Sneeland efter sin fremsynede Moders Anviisning. Hun kom til Landets østlige Kyst til det østre Horn, der var da en god Havn. Gardar seilede rundt omkring Landet, og vidste saaledes, at det var et Eyland. Han styrede ind i den Fjord, som hedder Skjalfande. Han lagde til Havn østfjords, opholdt sig der om Vinteren, og byggede sig et Huus; og derfor kaldes det Sted Husevig. Gardar drog til Norge, og roste meget Landet, som da blev kaldt Gardarsholm. Gardar var Fader til Une, Roe Tunga-Godes[1] Fader.

8. Der var en stor Viking, ved Navn Floke Vigvardsøn, som drog ud, for at opsøge Gardarsholm. Han førte tre Ravne med sig. Han kom til Land i Vazfjord. Han gik op paa et høit Fjeld, og saae nord over Fjeldene en Fjord, fuld af Driviis; derfor kaldte de Landet Island, hvilket Navn det siden har beholdt. Erik den Røde Thorvaldsøn var een af Landnamsmændene paa Sønderlandet. Denne Erik fandt Grønland efter Ondot Krages Anviisning, og for at Folk skulde være villigere til at nedsætte sig der, gav han Landet det Navn, som det siden har beholdt, at det skulde hedde Grønland. Hans Søn var Leif den Heldige, hvilket Tilnavn han fik, fordi han bjergede et Skibsmandskab midt i Havet. Disse Lande Island og Grøn-

[1]) d. e. Offerpræst paa Tunga.

land ere, saavidt man kjender, de vestligste Lande, som ere bebyggede i denne Trediedeel af Verden.

9. Begyndelsen til alle paalidelige Frasagn i det nordiske Tungemaal gjøres med det, at Tyrker og Asiens Folk bebyggede Norden; og det er med Sandhed at sige, at det Tungemaal, som vi kalde nordisk, kom med dem her hid til Norden, og det Tungemaal gik over Saxland, Danmark og Sverrig, Norge og en Deel af England. Anføreren for dette Folk var Odin, en Søn af Thor. Han havde mange Sønner, og mange føre deres Slægtregistere op til ham. Han tildeelte sine Sønner Lande, og gjorde dem til Høvdinger. Een af hans Sønner hed Skjold; han antog Herredømmet over det Land, som nu hedder Danmark. Da bleve disse Lande, som Asiens Folk bebyggede, kaldte Godlande og Folket Godjod. Der bleve bestemte Grændser imellem Skjold og hans Broder Yngve-Frey, der beboede det Rige, som nu kaldes Sverrig. Odin og hans Sønner vare meget vise og troldkyndige, smukke af Udseende og stærke af Kræfter. Ogsaa mange andre i deres Slægt besade sjelden Styrke og forskjellige Fuldkommenheder, og nogle af dem begyndte Folk at ofre til og troe paa og ansee for Guder. Skjold var meget berømt og havde et stort Rige under sig. I hans Regjering vare der frugtbare Aaringer og god Fred. Han havde en Søn, som fik Navnet Leif, fordi han efterlod [1] ham Land og Løsøre. I hans Dage herskede der saa god Landefred, at intet Drab skete i hans Regjering, og han fik derfor Navnet Fridleif. Han var en

[1]) i Grundskriften at leifa, efterlade.

meget viis Mand. Hans Søn var Frode, som var saa viis og lærd, at enhver lærd Mand kaldes efter hans Navn den frode. I Frodes Dage var saa god Fred, at ingen vilde dræbe et Menneske, om han end saae sin Faders eller Broders Banemand bunden for sig. Da afskaffedes Ran og Tyverier, saa at en Guldring laae i mange Aar paa den alfare Vei over Jalangers Hede. Det er Folks Formening, at i den Tid, da Frode-Fred var, skal Augustus have været Keiser i Romeborg, han som gjorde Fred over hele Verden; da blev Christus født. Da Fredfrode regjerede, var der saa gode Aaringer, at Agrene saaede sig selv, og behøvede ikke at pløies imod Vinteren. Da fandtes alskens Malm i Jorden. Det skete et Aar, da Frode var gammel, at der kom store Tordendrøn og Lynilde; da forsvandt Solen af Himmelen, og Jorden skjalv, saa at Bjergene styrtede fra deres Sted; da kom Klipper op af Jorden, og alle Spaadomme forvildedes.

10. Hernæst skulle vi begive os til Asien og derfra imod Vesten, og berette, hvorledes Landene i Førstningen ere blevne bebyggede. Egyptelaud bebyggede først Mesraim, en Søn af Kam Noasøn. Norden for Indieland ligger Kvenneland; der er ingen Mandfolk, hvoraf man maae slutte, at Kvinderne der have tvende Avlelemmer. Nær derved er Albanieland; der fødes Folk saa hvide som Snee, men de blive sortere, eftersom de blive gamle; der ere ogsaa saa store og stærke Hunde, at de dræbe baade Oxer og Løver. I Asien ligger fremdeles Parcieland, som Assur, en Søn af Sem Noasøn, bebyggede. Der er ogsaa Perside-

land, som Elim, en anden Søn af Sem, bebyggede. I alt tælles der i Verdensdelen Asien fire hundrede og sex Hovedlande; og der ere syv og tyve Tungemaal.

11. I Europa er Cithia (Skythien), som vi kalde det store Svithjod, det østligste Land; der prædikede Apostelen Philip. Garderige, der ligger Paltesksja og Kænugaard; der nedsatte sig først Magog, en Søn af Japhet Noasøn. Der er ogsaa Kurland og Kirjaleland, Samland, Ermland; Vindland ligger vestligst nærmest Danmark. Østen for Polene er Reidgoteland, og dernæst følger Huneland, Saxonia eller Germania, som nu kaldes Saxland. Den store Flod Danubius løber imellem Saxland og Grækeland. Tracien er ganske det samme som Grækeland; der nedsatte sig først Tiras, en Søn af Japhet Noasøn, fra hvem det Folk, som kaldes Tyrker, nedstamme. Til Tracien grændser Ungareland og Bolgareland. I Grækeland ligger det Fjeld, som hedder Olympus, som hæver sig op i Skyerne; der findes den Steen, som kaldes Abeston, der ikke kan blive kold, naar den een Gang er gjort hed. Vesten for Grækeland ligger Apulealand, der er Borgen Bar, hvor Nikolaus hviler og Montakassin, hvor Abbeden Benedikt dyrkes; der er ogsaa Mikaels Grotte. Til Italien grændser Langbardeland; der hviler den hellige Augustinus, som Kong Lidbrand førte derhen fra Øen Sardinien. Vesten for Pul ligger Campanien; vesten derfor ligger Spanieland, hvorved der ligger en Ø, som hedder Gades. Dertil gaaer Europa, og derfra begynder Afrika.

12. Hernæst skulle vi opregne Landene i Afrika: først Serkland, som før omtaltes, der nedsatte sig først Kam Noasøns Slægt. Det er at bemærke, at der ere mange Lande, som have to Navne, saasom Serkland og Chaldæa. Arabien, som vi kalde Rabiteland, hvor først Kanaan, Kams Søn, nedsatte sig. I Rabiteland ligger Bjerget Sina, paa hvilket Gud gav Moses Loven, som siden kaldes Mose-Lov. Carthago hedder den ypperste Borg i hele Afrika. I Numidien ligger Borgen Yppon, hvor Augustinus den Store var. I Getulien er et Folk, som Gift ikke skader.

13. Nu ville vi atter vende tilbage til Europa, og begynde hvor vi slap, at til den Ø, som vi før nævnte, der hedder Gades, kom Herkules; han reiste vidt omkring, for at undersøge Jorden, og han sagdes da at være kommen til Verdens Ende. Han opførte der to Støtter til Mærke om, hvor han var kommen længst, og de hedde Herkules's Støtter, og staae der endnu. I Yspanien ligger Galicien, hvor Apostelen Jacobus, Johannes's Broder, hviler. Nærmest Valland[1] ligger Flæmingeland, og dernæst Frisland. Mundiefjeld strækker sig østen fra Venedigs Bugt og vester til Spanieland. Ved Saxland ligger Holsteteland og dernæst Danmark. Der var en Mand, ved Navn Brutus, den fjerde fra Æneas, som nedstammede fra Trojanerne; denne Brutus's Navn blev forandret til Britto, og efter ham fik Brittanien Navn; det hedder nu England, men forhen Bretland. I

[1]) d. e. Frankrig.

England ligger Lunduneborg. Sydersøerne ligge nærved Irland, af dem ere ti beboede. Af Orkenøerne ere fem og tyve beboede; der er en Bispestol i Kirkevaag; der hviler den hellige Magnus Jarl. Nærmest Orkenøerne ligger Hjaltland; der er en Erkedegn. Nær derved ligge Færøerne, som i alt ere atten; der er en Bispestol i Kirkebø.

Andet Sagabrudstykke.

Saa fortælles i Hamborger Historie, og den Forfatter, som har skrevet denne Bog, siges at have optegnet alt efter Svend Ulfsøns Fortælling om danske og svenske Begivenheder, at Keiser Otto den Røde, som var den første af det Navn, efterat han havde tilbageerobret alle de Riger under Keiserdømmet, som efter Keiser Karl den Stores Død vare gaaede tabt, drog i sin Regjerings tolvte Aar med en Hær imod de Danske; og saasnart han kom nord forbi Slesvig, hvor Danmarks Rige begyndte, eftersom hans Fader Keiser Henrik og Kong Gorm den Gamle havde i deres Forlig skiftet Landene, ødelagde han Landet med Ild og Sværd, hvor han kom frem, lige til han kom til det Sund, som siden benævnes Ottosund. Derpaa vendte han syd tilbage, og da han kom til Slesvig, kom Harald Gormsøn imod ham, og leverede ham et Slag, men blev overvunden, og flyede til sine Skibe. Derefter gav han sig i Keiserens Vold, og Keiseren gav ham hans Rige tilbage, og Harald lovede at lade sig døbe og kristne hele Danmark. Kong Harald blev da døbt og hans Kone Dronning Gunnhild og hendes unge Søn, som Keiseren stod Fadder til, og lod kalde

Svend-Otto. Da blev Jylland inddeelt i tre Bispedømmer, og Erkebiskop Adeldag af Bremen viede de første tre Biskopper til de bestemte Bispestole: Harald til Slesvig, Leifdag til Ribe, Reginbrand til Aarhuus. Kong Harald Blaatand holdt vel Troen, saalænge han levede.

2. Der fortælles ogsaa, at Kong Harald sendte sin Søn Ring til England med en Hær; thi de Danske havde bestandig haft Herredømme der i hundrede Aar, siden Gudrød indtog Øen; men da Ring havde erobret Øen, blev han svegen og dræbt af Nordhumbrerne. Det fortælles ogsaa der, at Kong Harald indsatte Norges Høvding Hakon, som forud var fordreven, igjen i Riget, og forligte ham med de Kristne. Men da Harald begyndte at blive gammel, vilde hans Søn Svend fratage sin Fader Riget, og dertil bestyrkede ham de Høvdinger, som Harald havde nødt til Kristendommen; de toge Svend til Konge, og forkastede Kristendommen. De leverede Kong Harald et Slag. Kong Harald drog nødig til Strid imod sin Søn ligesom David imod Absalon. Kong Harald flyede saaret af Slaget til Vindland, og døde ved Jomsborg alle Helgens Messedag. Hans Lig blev fort til Roeskilde, og jordet i den Kristkirke, som han selv havde ladet bygge. Han var Konge i halvtredsindstyve Aar.

3. Efter Kong Harald Blaatand antog hans Søn Svend Regjeringen, og holdt ilde Kristendommen. Han blev to Gange taget til Fange af Venderne, og udløst med store Pengesumme. Efter dette drog den svenske Konge Erik den Seiersælle med en meget stor Hær til Danmark, og holdt mange Slag til

Soes med Svend, indtil de Danskes Magt formindskedes, saa at Svend blev dreven paa Flugt, og flyede først til Norge, og da Nordmændene ikke vilde tage imod ham, drog han derfra til England, men Kong Adelraad vilde ikke tillade ham at forblive der, formedelst den Ufred de Danske bestandig havde gjort der. Derefter drog han til Skotland, og den skotske Konge tog vel imod ham. Der blev han til Kong Eriks Død. Kong Svend Ulfsøn har berettet, at hans Morfader fik vel fortjent Hævn, for at han forlod den sande Gud, paa hvem hans Fader havde troet.

4. Kong Erik herskede nu baade over de Svenske og de Danske. Han var en Hedning og Uven af de Kristne. Der staaer skrevet i Bogen, at Keiser Otto den Tredie skal have hærjet paa Danmark og overvundet Kong Erik. Men derom berettes nøiagtig, at Keiseren og Erkebiskoppen af Bremen skal have sendt Biskop Poppo af Slesvig til Kong Erik, at byde ham at antage Kristendommen, og tilstaae Keiseren samme Lydighed, som Harald Gormsøn havde tilstaaet den forrige Otto. Kong Erik bad Biskoppen at vise ham nogle Prøver paa sin Guds Magt. Da bar Biskoppen gloende Jern i sin Haand, og viste Kongen, at hans Haand ikke var forbrændt; og for at Hedningerne skulde opgive al Mistanke, lod Biskoppen sin Kjortel overstryge med Vox, og iførte sig den, lod dernæst stikke Ild i den, og han stod uskadt, da Kjortelen var brændt. Derefter lod Kong Erik sig døbe tilligemed mange tusinde Mennesker. Der bleve da ogsaa sendte Præster til Sverrig, for at forkynde Kristendommen der. Men Kong Svend Ulfsøn beretter, at Kong Erik skal

have forkastet Kristendommen, og er død som Hedning. I denne Ufred formode vi, at Hakon Jarl har deeltaget, og stredet mod Keiser Otto, som det fortælles i Vellhekla, og ydet sin Ven eller Svoger Kong Erik Bistand.

5. Efter Kong Eriks Død antog hans Søn Olaf Regjeringen i Sverrig, men Svend kom da tilbage til Danmark. Svend indsaae da, at Gud var ham vred, han lovede derfor at omvende sig til Kristendommen og paabyde Folket den sande Tro. Derefter indgik Kongerne Olaf og Svend Forlig, saa at Kong Svend skulde beholde sit Rige og ægte Kong Olafs Moder Sigrid Storraade; saa skulde de ogsaa begge lade deres Lande kristne. Da Kongerne vare blevne fuldkommen forligte, ophidsede Dronning Sigrid Storraade dem til at de skulde forsøge paa at ombringe Nordmændenes Konge Olaf Tryggvesøn, som de Danske kaldte Krakebeen; og noget derefter holdt de et meget skarpt Slag med ham nede under Vindland, og der faldt ifølge de Danskes og de fleste andres Sagn Norges Konge Olaf. De tre Høvdinger Olaf Svenske, Kong Svend og Jarlen Erik Hakonsøn deelte da Norge imellem sig.

Fortælling om Hakon Harekſøn.

I den norſke Konges Rige øſter i Vigen var en mægtig Bonde, ved Navn Harek, ſaa rig at han eiede tolv Avlsgaarde foruden den Hovedgaard, paa hvilken han ſelv boede. Paa Søen havde han ſaa mange Skibe, at han handlede paa alle Lande i Øſtervegen og Tydſkland, Flandern og England. Paa den Maade beſtod hans Rigdom fornemmelig i Koſtbarheder og rede Penge. Han holdt tre Hovedgilder hvert Aar, nemlig: Julegilde, Midvinters Gilde og Paaſkegilde. Ved ſit ædle Sindelag blev han ſaa venneſæl, at alle Menneſker berømte ham. Han havde en Søn, ſom hed Hakon, der var en ſmuk Mand og vel begavet. Tiden led nu frem, til Harek gik til ſine Frænder; han efterlod da ſin eneſte Søn alle ſine Herligheder. Da nu Hakon havde modtaget Arven, giftede han ſig efter ſine Frænders Raad, og ægtede en brav Kvinde af en anſeet Slægt. Det varede ikke længe efter Brylluppet, inden hans Kone mærkede, at der var megen Ungdoms Ubeſindighed i hendes Mands Fremfærd, thi han vilde holde al Pragtfuldhed vedlige ligeſom hans Fader, men nu var det forbi med Hareks Erhverv og Tilforſel, thi Hakon tænkte meer paa

Leg og Lystighed med daglige Spise- og Drikkegilder end paa Pengeerhverv og Sparsomhed. Hans Kone foreholdt ham det, thi hun var en sat og forstandig Kvinde, havde hun kun raadet noget; hun spurgte ham, hvad han tænkte paa: „thi det baader ikke din Eiendom," sagde hun, „skjønt den staaer paa mange Fødder, at du øser ud med begge Hænder, men forsømmer alt Erhverv, og det er derfor mit Raad, at du afskaffer de tre Hovedgilder, thi der paaligger dig ingen Skyldighed til at holde dem efter din Fader." Men skjønt hun talte herom, lod han, som han ikke hørte det, og sagde at han ikke kunde bringe det over sit Sind, at vanslægte saa meget fra sin Fader, at han skulde opgive hans Rundhed. „Du maa raade," sagde hun, „men om et Aars Forløb skal jeg sige dig, hvad du øder, thi jeg skal huske derpaa." Han holdt nu ved med det samme, og vedligeholdt derved sin Vennesælhed, og folgte saaledes sit Gods, at han fik Folks Berømmelse derfor. Men efter et Aars Forløb spurgte hans Kone, hvad han tænkte om sit Gods. Han sagde, at han ikke havde meget at sige derom. „Da kan jeg sige dig," sagde hun, „at alle de Handelsskibe, som din Fader efterlod dig, ere saa aldeles borte, at du ikke eier Rum i eet Skib." Hakon svarede, at det ikke skulde hindre ham. Der forløb nu atter et Aar. Da sagde Konen, at alle de tolv Avlsgaarde vare ødelagte og opædte, og at det nu var nødvendigt, skjønt silde, at formindske Gilderne. Hakon sagde, at det endnu kunde vel gaae an: „thi," sagde han, „vi eie en uhyre Rigdom af Kostbarheder og Klenodier, baade i din Medgift og i min Arv." „Bliver du saaledes

ved," sagde Konen, „da er alt Godset gaaet op efter et Aars Forløb." Hakon holdt dog ved med den samme Rundhed, og da den Tid kom, da der skulde beredes til Paaskegilde, sagde Hakon til sin Kone, at han vilde anvende alt paa dette Gilde, og intet spare. Konen syntes ikke vel derom, men dog gjorde hun af Kjærlighed til ham, som han vilde. Ved dette Gilde var der saa stor en Mængde Gjæster, som der aldrig havde været ved noget Gilde, og der blev anvendt megen Umage paa at gjøre det saa prægtigt som mueligt. Og Gildets sidste Aften, som man skulde ride bort den følgende Morgen, blev der drukket til langt ud paa Natten, og da det var forbi, gik Gjæsterne berusede til Sengs. Hakon sov i en Seng med Skaader for, og da hans Kone kom i Seng til ham, talte han saaledes til hende: „Du fortjener vel, min søde Kone!" sagde han, „at jeg af sand Elskov tiltaler dig med Blidhed for al den gode Lydighed og Føielighed, som du har viist mig, imedens vi have været sammen; men jeg har gjengjeldt det med Ondt, først med min Egenraadighed, og nu oven i Kjøbet ved det, som endnu meer vil bekymre dit og mine Frænders og Fostbrødres Sind; jeg vil nu paa ingen Maade forblive her i Landet, og derfor har jeg besluttet, at drage hemmelig bort herfra ganske allene endnu i denne Nat; raade Gud saa for, hvordan det vil gaae mig! men to Ting beder jeg dig om, den ene at du først oplukker Sengen silde i Morgen, thi desto længere Tid faaer jeg til at komme bort, om der bliver søgt efter mig; og det er min anden Bøn, at du vil vente efter mig med samme Troskab, som du venter af mig." Ved denne Tale

græd hun meget og bitterlig, og efter taareblandede Kys skiltes de næsten ved Midnat. Han gik sagte ud af Gaarden, og strax ind i en nærliggende Skov, hvori han gik frem ligetil Dag, og skjulte sig siden.

2. Det er nu at fortælle, at Tjenestefolkene og mange af Bønderne ventede langt ud paa Morgenen udenfor Hakons Seng, thi Konen lod ikke høre til sig. Imidlertid hvidskede de til hinanden, at Hakon vel sov formedelst den lange Nattesidden; men da de, som vilde til Bords og siden ride bort, syntes at det blev altfor længe, bankede de paa Sengen, og spurgte, hvorledes det forholdt sig. Konen spurgte, hvad der var. De sagde, at det var paa Tide, at Manden klædte sig paa. Hun sagde, at hendes Mand ikke var der. Man gik da i Kjælderen og omkring i alle Husene, hvor man kunde vente at finde ham; men da han ikke fandtes paa Gaarden, forvandledes denne Høitid til Bedrøvelse og Graad, Løben og Støien frem og tilbage paa alle Kanter af Gaarden ligetil Middag og længere, og dette var mange til saa stor Sorg, at de seent forvandt den. Nu er at fortælle om Hakon, at han fortsatte Veien øster til Grændsen, og det traf sig saaledes for ham, at mørke Taager hjalp ham frem useet, ligetil han en Morgen kom ud af Skoven og Mørket. Han var da kommen frem til Havet til et Forbjerg, og han blev da snart vaer, at en Skude lagde op til Leie udenfor; det var et meget stort Fartøi, og da de havde draget deres Seil ned, kaldte Hakon paa dem, og bad dem tage ham om Bord; og da de havde opfyldt hans Begjering, gik han for Skipperen, som hed Gyrd, og var en dansk Mand og Hofsinde hos Kong Svend Ulf-

søn, som til den Tid regjerede over Danmarks Rige. Han havde gjort en Handelsreise til England med Kongens Varer, og var nu paa Hjemreisen derfra med ladet Skib. Hakon paatog sig nu et andet Navn, og sagde at han hed Vigfus, og bad Skipperen om Kost og Tilladelse til at reise med til den danske Konge. Han sagde, at han var en fattig Mand, men af god Slægt der i Norge, og tilføiede, at det var hans Anelse, om han skulde faae nogen Lykke, da vilde han erholde den hos den danske Konge. Dette tillodes ham nu, thi Manden saae ud til noget, og de Danske kjendte deres Konges Gavmildhed og Godvillighed. Kort derefter fik de god Bør, og de seilede nu til Sjælland, thi de spurgte, at den danske Konge opholdt sig der. Saasnart det var mueligt, begav Gyrd sig nu til Kongen, og med ham fulgte den norske Vigfus. De kom til Gaarden, just som Kongen sad til Bords, og gik for ham. Kongen tog særdeles naadig imod Gyrd, og spurgte ham, hvorledes det var gaaet paa Englandsreisen. Han sagde, at det var gaaet vel, og da de havde endt Samtalen derom, spurgte Kongen, hvad det var for en ung Mand. Vigfus navngav sig, og bad derhos Kongen om nogen Forsorg. Kongen spurgte, hvad Duelighed han besad til at tjene Hovdinger, om han var behændig eller kunstfærdig i noget. Han sagde, at han ikke besad nogen Kunstfærdighed til at tjene Hovdinger med: „men det er min Anelse!" tilføiede han, „at jeg vil faae Lykke hos eder." Kongen sagde, at det da var ham vanskeligere.

3. Siden lod Kongen den bedste Jernsmed i Gaarden kalde, og sagde saaledes til ham: „Her er en

ung Mand, som du skal modtage og lære ham Jernsmede-Haandværk, om han kan lære det; agt ogsaa paa, at du behandler ham vel, og nær ingen Avind mod ham, om Gud giver ham godt Nemme, som jeg venter." Smeden sagde, at han skulde opfylde Kongens Villie: og de gik nu begge sammen til Smedien, og kort at berette, han havde saa godt Nemme til at lære dette, at efter sex Maaneder var Læresvenden lig sin Mester, og tiltog fremdeles bestandig i Færdighed, saa at Vigfus nu var bleven den fortrinligste Jernsmed af alle i Danmarks Rige. Efter et Aars Forløb kom de begge tilsammen for Kongen, og den gamle Smed sagde da, hvorvidt det var kommet. Kongen takkede ham meget, og kaldte nu en Sølvsmed, til hvem han overgav Vigfus. Han var endnu hurtigere til at lære denne Kunst end den forrige, saa at Mesteren efter sex Maaneder sagde, at han intet kunde lære ham mere, og det samme sagde han Kongen. Kongen satte da Vigfus i en tredie Skole til en Guldsmed, at lære Udgravering, Steensætning og Emaljeren, og efter otte Maaneder kom Mesteren for Kongen, og sagde at han var til Ende med at lære denne Mand, thi saa snild og duelig en Kunstarbeider i Malm, sagde han, at han aldrig havde seet. Han lagde til, at han troede, at hvad Kunst han end vilde lægge sig efter, vilde han lære den til større Fuldkommenhed end andre. Kongen blev glad derved, og satte Vigfus i en fjerde Skole til en Steenarbeider, at tilskjære, lime og indsætte efter Steenmesteres Regel. Denne Kunst var udlært efter et Aars Forløb, saa det gik hermed som med de andre Kunster; han overgik langt alle

andre baade i hurtigt og i ſkjønt Arbeide. Hans Læretid var nu udløben, og efter Kongens Beſtemmelſe begyndte han nu paa at forfærdige de Rigsklenodier, ſom Kongen vilde have til Rigets Hæder. Dermed forløb et Aar. Kongen takkede ham for hans Arbeide, og bød ham Betaling derfor. Vigfus ſagde, at han havde Kongens Lykke at takke for, at han kunde noget, og at han ingen Betaling fortjente. Kongen ſagde, at det var meget, at han vilde arbeide for intet. „Det ſkal da ikke være ſaa," ſagde Vigfus, „jeg vil da vælge det, ſom ſynes mig ſmukkeſt, og ſom vil blive mig bedſt: jeg beder eder, at I vil give mig noget godt Raad." „Du tykkes mig en underlig Mand," ſagde Kongen, „afſlaaer Penge, men beder om ſligt; og hvo ſiger dig, at jeg er fremviis eller forudſeende?" Vigfus ſvarede, og ſagde, at han havde prøvet det paa ſig ſelv, at Kongen var baade viis og forudſeende. Det blev da Enden, at Kongen ſvarede: „Det er mit Raad, at du aldrig troer en lav og rødſkægget Mand." Vigfus takkede for Raadet ſom for den ſkjønneſte Gave. Det andet Aar forfærdigede han nu Guldarbeider og andre koſtelige Klenodier med ſaa ſjelden Kunſtfærdighed, at alle beundrede dem. Efter dette Aars Forløb talte Vigfus og Kongen igjen ſammen paa ſamme Viis ſom forrige Gang. Kongen tilbyder Vigfus Penge, men han forlanger atter et godt Raad, og det blev igjen Udfaldet, at Kongen opfyldte hans Begjering, og ſagde: „I hvor mange Forretninger der end hviler paa dig, ſaa pas dog vel paa, at du ikke gaaer fra Gudstjeneſten, førend den er endt, naar du er i Kirke!" Vigfus takkede for det gode Raad, og arbei-

døde det følgende Aar i Steen, og byggede Danekongen en Hal saa skjøn, at aldrig saaes en saa skjøn der i Landet.

4. Efterat Hallen var bygget, kom Kongen til Vigfus paa den Tid da Folk begyndte at berede sig til Handelsreiser. Kongen takkede ham da for hans Arbeide, og spurgte, hvad han nu syntes bedst om at modtage derfor. „Et godt Raad, Konge!" sagde Vigfus. Da sagde Kong Svend: „Hvi kan dog een og samme Mand være saa beskaffen, forstandig og af ualmindelig Indsigt, men paa den anden Side saa fordringsfri, at vi kunne gjerne tage det op for Spot; men dog skal du endnu raade. Vi raade dig, om du bliver saa vred paa noget Menneske, at du faaer Lyst til at dræbe ham, at du kommer Gud ihu, og læser den hellige Bøn Fader vor i Navn Gud Faders; og hvis Vreden ikke derved forlader dig, da skal du læse et andet Fader vor i Navn Gud Søns; og hvis den endnu ikke formildes derved, da skal du læse det tredie Fader vor i Navn den Helligaands; og hvis du da endnu har Lyst til samme Gjerning, da kan du bedrive den, om Gud ikke forhindrer det, og tilstæder noget Lindringsmiddel." Vigfus takkede som sædvanlig for det gode Raad, og spurgte, hvad han nu fremdeles skulde gjøre. Kongen sagde, at han nu skulde spasere med ham en kort Tid. Kongen gik da fra Staden ned til Bryggen, foran hvilken der flød en Skonnert, ladet, tjeldet og fuldkommen udstyret til at afseile. Da sagde Kongen: „Dit Arbeide, Vigfus! er meget værdt, skjønt vi kun lønne det lidt; denne Skonnert, som er heelt udrustet til Englandsreise, skal du have;

vi have tænkt, at du skal seile med den til England, og opholde dig der i Vinter, thi der er noget at fortjene, hvis den engelske Konge, som jeg venter, lader dig bygge for sig, eftersom Hallerne i England endnu ere byggede paa den gamle Maade. Nyt saa det Gods, som vi give dig, gjør det frugtbringende, thi der ere gode Tider i England, og Ladningen paa Skonnerten vil nok bringe dig noget ind; Skibsfolkene staae til din Raadighed, men det tykkes mig bedst, at du, naar du kommer derover, sparer Kosten, og giver dem et Fartøi at seile paa her tilbage, thi du vil ikke fattes Folk til Vaaren, om du, som jeg tænker, vil drage tilbage til Norge, at besøge dit Fødeland. Vigfus takkede Kongen for al den Godhed, som han havde viist ham, først for Lærdommen og for Pengegaverne og dernæst ogsaa for de gode Raad, og sagde at han skulde gjengjelde ham det med at berømme ham over alle Konger.

5. Han tog nu Orlov af Kongen til Bortreise, gik dernæst om Bord paa sit Skib, og afseilede strax, og han kom i god Behold til England, og bar sig i alt ad, som den danske Konge havde raadet ham. Han sendte Skibsfolkene tilbage, og udskibede Varerne, som alle vare af det Slags, der bedst kunde gjøres i Penge i England. Kongen bød ham snart til sig, thi det varede ikke længe, inden det rygtedes, hvor stor Mester han var i alskens Kunster. Og da han nu kom til Kongen, spurgte denne, om han vilde arbeide noget for ham, og sagde at han havde en gammel Hal, som skulde nedbrydes. Vigfus sagde: „Er det ikke den

danske Konges Raad, at jeg paatager mig det Arbeide, som tilbydes mig, og mig er muligt at udføre denne Vinter?" Men formedelst Tidens Knaphed satte Kongen to Mestere til at bygge Hallen; den ene af dem var en Englænder, og den anden Vigfus; enhver af dem skulde arbeide paa sin Side med de dem tildeelte Arbeids-Svende, thi Kongen vilde see, hvo af dem der var den dueligste og den hurtigste, men Tilberedelserne vare efter Kongens Bestemmelse lige for begge; dog havde den engelske Mester tolv Svende, men Vigfus kun syv. De droge nu til, lagde Grundvolden, og begyndte siden at bygge. Den engelske havde den Bestilling fremfor Vigfus, at han skulde ride hen, hvor Stenene bleve tagne, og bestemme, hvo der skulde tilhugge og tildanne dem. Arbeidet gik nu frem. Kongen undrede sig meget over, at det gik meget hurtigere for Vigfus, skjønt han havde mindre Hjælp. Kongen tænkte ved sig selv, at det var meget, at en Udlænding skulde overgaae den, som Englænderne kaldte Mester, thi man sagde tillige almindelig, at Arbeidet ikke mindre udmærkede sig ved sin Skjønhed, end ved den Hurtighed, hvormed det udførtes.

6. Det hændte sig en Aften, da Arbeiderne havde endt deres Dagværk, at Kongen kaldte den engelske Mester til sig, og gjorde ham store Bebreidelser over, at en Dansker skulde overgaae ham i Kunstfærdighed, og sagde at han vilde tabe sin Berømmelse, saa at han aldrig vilde faae den igjen. Den engelske Mester sagde: „Min Herre! jeg kunde vente at det vilde forekomme eder saa, og derfor nødes jeg til at sige eder det, som I ikke forud veed, skjønt det

gaaer mig meget nær, at jeg skal aabenbare det: det staaer sig ikke bedre med denne danske Mand, end at hans Arbeider fremmes og forskjønnes ved saadan Bistand, som ingen brav Mand skulde benytte. Mine Kamerater kunne vidne med mig, at vi have maalt og aftegnet Væggen, strax som han om Aftenen var gaaet hjem, men om Morgenen er den meget høiere, og derfor staaer det ikke i min Magt at kappes med ham." Kongen sagde, at det ikke kunde være sandt. Den engelske Mester sagde, at han skulde lade kalde sine Stalbrødre hid, for at Kongen kunde høre, hvad de sagde. Da de kom, bleve de adspurgte derom, og de tilbøde deres Ed paa, at hvert Ord var sandt, hvad Mesteren havde sagt, og det gik da saa vidt, at de med Haanden paa Bibelen svore paa, at Vigfus var en Troldmand. Efterat de havde svoret Eden, gik de ud, men Kongen raadførte sig med den engelske Mester, hvad han skulde gjøre, og sagde at det var ham ikke kjært, at en saa forbandet Bygning skulde være over hans Hoved, da han ikke kunde vide, hvad Fare han derved udsatte sig for: „men hvorledes skulle vi tage ham af Dage," sagde han, „saa at vi ingen Bebreidelse udsætte os for? thi ikke synes mig denne Mand lovlig dræbt, om vi ikke lade ham dræbe for andet end Arbeidet, saa stor Berømmelse som han havde hos de Danske." „Der findes Raad for," sagde Mesteren, „I skal nu strax lade mig faae eders Handske med det Budskab til Vigfus, at I meget berømmer hans Færdighed, og at I fra dette Øieblik overdrager ham hele Arbeidets Bestyrelse og Anordning, og derfor byder I,

og sender Handsken til Tegn derpaa, at han aarle i Morgen før Solens Opgang skal ride hen til Trællene og bestyre det Arbeide, som jeg forhen har havt under mig. Saasnart jeg har bragt ham dette eders Bud, vil jeg ride hen til Trællene, og sige dem, at han vil komme der tidlig i Morgen, og derhos at det er eders Villie, at de skulle brænde ham paa et Baal, hvad Skikkelse han saa ved sin Trolddom har paataget sig." Dette Raad samtykte Kongen i. Mesteren drager da afsted, og bringer Vigfus Handsken, og ledsager den med alle de fornævnte Ord, skaffer sig strax Heste, og rider hen i Skoven, og byder Trællene at brænde den danske Bygmester om Morgenen derpaa, hvad Skikkelse han end havde. Men Vigfus mindedes Kong Svends første Raad, som passede paa dette samme Sendebud: at han ikke skulde troe en lav rødskægget Mand; thi Mesteren svarede dertil, da han baade var lav og rødskægget. Derover blev han nu saa meget bekymret, at han vaagede hele Natten, thi han havde fast bestemt at ville følge Raadet, men paa den anden Side syntes det ham farligt, ikke at adlyde Kongens Befaling; men det valgte han dog, at han strax Klokken tre om Morgenen red frem ad Veien, og da Solen stod op, laae der en smuk Landsby for ham, og saasnart han kom ind i Byen den lige Vei igjennem Gaden, hørte han, at der paa den anden Kant ude ved Muren ringedes til Messe. Vigfus gik til Kapellet, og steg af sin Hest, gik ind, og saae sig om; han blev da vaer, at der var en gammel Præst, som baade saae meget slet og var særdeles langsom, og derfor syntes det ham, da han vilde skynde sig, at han aldrig vilde komme til

rette Tid, hvis han tøvede Gudstjenesten ud. Nu mindedes han Kong Svends andet Raad, at han bød ham at høre Messen ud, men alligevel kunde han ikke give sig Tid til at blive der; han sprang op, steg paa sin Hest, og red sin Vei videre; men i det han agtede at ride ligeud af den anden Kant af Byen, ringede det i et andet Kapel strax ved Porten, han steg da af Hesten igjen, og tænkte, som var Tilfældet, at det ringede her sammen til Messens Begyndelse; han gik ind, og knælede, og da den hellige Nadver var uddeelt, besluttede Vigfus at gjøre fyldest for sin Ulydighed imod Kong Svend, og at oppebie Velsignelsen efter Messen, hvor lang Tid der end forløb; og han gjorde saa. Solen kom nu høit op paa Himmelen, thi disse Ophold trak Tiden ud. Han steg derefter paa Hesten igjen, og red stærkt til, og standsede ikke, førend han kom til det bestemte Sted.

7. Nu skal fortælles, hvad den engelske Mester foretog sig. Han vaagede en Tid formedelst den Glæde, at Vigfus skulde dræbes om Morgenen tidlig den følgende Dag, og derfor red han, saasnart det lyste af Dag, thi Messer opholdt ham ingensteds; han red ind i Skoven, for at kunne give Kongen nøiagtig Underning om, hvorledes det var gaaet; men saasnart han kom til Stedet, omringe Trællene ham, gribe ham, og trække ham med Grusomhed hen paa Baalet, som de forud havde bragt stærkt i Lue. Han skreg og spurgte, hvorfor de vilde dræbe ham, og tilføiede: „Jeg er jo en engelsk Mand og Kongens Ven." „Troer du, fordømte Troldmand!" svarede de, „at vi ikke kjende din Ondskab, at du kan paatage dig, hvad Skik-

kelſe du vil, ſom den engelſke Mand ſagde os i Nat, og derfor ſkal Ilden fortære dig." De kaſtede ham da ſtrax ind paa Baalet, og der brændte han op til Kul, det onde og ſvigefulde Menneſke, ſom gravede for andre den Grav, hvori han efter Guds retfærdige Dom ſelv faldt. Men i det Trællene ſtode omkring Ilden, og talte med hverandre om, hvorledes dette Umenneſke foer ud af Verden, red Vigfus hen til dem, og ſpurgte hvorfor de ikke beſtilte noget. De ſagde, at de havde udført den meſt fornødne Morgengjerning ved at dræbe Troldmanden, ſom forrige Høſt var kommen fra Danmark. Vigfus taug da, og ſaae, hvad der var ham beſtemt, og hvorledes Sagen havde vendt ſig; han ſaae da, at Meſſen havde frelſt ham fra Døden, men at den havde faaet Straffen, ſom fortjente den. Inderligen takkede nu Vigfus hos ſig ſelv Gud for ſin Frelſe, foreſatte Trællene Arbeide, og red derpaa hjem til ſit Værk. Da nu Kongen om Dagen ſom ſædvanlig kom, at ſee til Arbeidet, ſtod Vigfus paa ſin Plads, men Pladſen var tom ved den anden Ende. Kongen undrede ſig meget derover, og taug, thi det var faldet ganſke anderledes ud, end han havde tænkt. Vigfus tog da Ordet, og ſagde: „Gud kjendte bedre end I, Konge! hvad ret og retfærdigt var, thi I blev med Falſkhed bedragen til at dømme en uretfærdig Dom over en Uſkyldig; derfor led det ſlette Menneſke for ſin Ondſkab. Saa meget mere maa jeg ſkjønſom erkjende Kong Svends Mildhed, og uligere monne I Konger befindes, ſom I prøves mere." Dermed endtes deres Samtale, thi Kongen gik bort, fordi han ſaae, at han havde handlet uretfærdig. Men kort

efter kom han igjen til Vigfus, og talte med Blidhed til ham, og sagde at han vilde gjøre ham fyldest, førend de skiltes, for det Onde, han ved slette Mennesters Bagvaskelse og Meened havde ladet sig forlede til at ville tilføie ham; og Kongen bad nu Vigfus, at han skulde nedbryde til Grundvolden hele den Deel af Bygningen, som den engelske Mester havde opført, og lade hele Bygningen blive efter een Form. Vigfus gjorde nu saa, og Hallen var bygget heel færdig, førend Skibe seilede bort fra England om Sommeren. Kongen gjorde da et stort Gilde til Ære for Vigfus, da Hallen var færdig. Englænderne roste meget Arbeidet, som det fortjente. Efterat dette Gilde var forbi, gav Kongen Vigfus to Skibe, ladede med gode Varer, og desuden gav han ham god Berømmelse. Vigfus beredte sig nu til Reisen til Norge. Han havde Skonnerten, som Kong Svend havde givet ham, og desuden et andet stort Skib, som han kjøbte i England. Begge disse ladede han med de Varer, som han havde tilkjøbt sig for den danske Konges Gave. Disse fire Skibe udsirede han beundringsværdig ved sin Kunstfærdighed; han skaffede sig til dem forgyldte Vimpler og stribede Seil af forskjellige Farver.

8. Derpaa styrede han bort fra England, og fik god Bør; han kom en Aften under Norge ligeved sit Odelsland i Vigen. Han lagde Skibene i et Skjul, steg i en Baad med nogle Mænd, og roede sagte op til den Gaard, fra hvilken han fordum var dragen bort. Han gik ene i Land op til Gaarden; han blev da ilde tilmode, saa at en heftig Vrede strax kom over ham, thi Gaarden var paa mange Steder istand-

sat og nylig tjæret, hvoraf han troede at kunne slutte, at hans Kone havde faaet sig en ny Mand. Han gik da op i Herbergerne, som han kjendte, og vilde søge efter, hvor Konen laae; thi den foromtalte Seng med Skaader for stod nu ledig. Han kom op paa en Loftsal, hvor der stod en Seng; deri saae han sin Kone ligge og en smuk Mand i hendes Favn. Han tyktes da nu, at det visste sig, at han havde formodet ret, og saa opbragt blev han i sit Sind, at han vilde strax skille denne Mand ved Livet; men efter Guds Tilskikkelse ihukom han Kong Svends tredie Raad, at det var ham forbudt at dræbe nogen saa hurtig, som han havde Lyst til. Han gik nu bort fra Sengen, saa langt som han kunde, derinde i Værelset, og agtede at staae der, medens han læste sit Fader vor; men det gik ikke saa, thi Vreden havde ført ham nærmere til Sengen, da det var ude. Han gik anden Gang tilbage, og tænkte ved sig selv, at, hvor nær det end gik ham, skulde han paaskjønne sit Livs Frelse i England og opfylde Raadet; det gik nu paa samme Maade som før. Han gik bort den tredie Gang, og da Bønnen var ude, var han kommen til Sengen med blottet Sværd, greb i Haaret paa den unge Mand, og agtede at rykke Hovedet frem over Sengestokken, thi han laae bagest i Sengen. Ved dette Ryk vaagnede Konen, og hun mærkede da strax, hvo der var, og raabte: „Vor Søn, min Hakon!" sagde hun. Han kastede Sværdet, og bad Gud beskjerme sig. Der blev nu et saa glædeligt Møde, at det ikke er let at beskrive, thi de glædedes baade paa Sjæl og Legeme over den Lykke, som Gud havde forundt dem. Hun sagde ham da, at hun gik

frugtsommelig med denne Dreng, da de skiltes, „og han hedder Harek efter din Fader." De spurgte nu hinanden gjensidig om, hvorledes det var gaaet dem begge saa lykkelig. Hun sagde, at hans Frænder og Venner havde ydet hende saa megen Hjælp, at hun havde haft tilstrækkeligt af alt, siden han drog bort baade til Føde og Gaardens Istandsættelse. Han sagde, at hun, naar det blev Morgen, skulde faae hans Herlighed at see. Han gik derpaa bort og til sine Skibe, og lod alt lægge til Rette. Og om Morgenen, da Solen rødnede Fjeldene, førte en mild Luftning ham til Landet. Hans Seilads tog sig saa skjønt ud, at alle droge til, for at betragte den, og mange troede, at det var en Konge der seilede. Han seilede saaledes til Land, lod Seilene falde, kastede Ankere, og lagde Brygger op paa Land. Da kjendte Folkene ham, at det var Hakon, som var kommen, og der blev nu en stor Glæde i hele Bygden deromkring, og der blev samme Dag anrettet til et kosteligt Gilde. Han fortalte nu om sine Hændelser, og takkede sine Frænder og Venner for al deres Troskab. Fortællingen om denne Mand slutter med, at han alle sine Levedage vedligeholdt sin Anseelse; thi saadan Lykke og Klogskab havde han faaet hos den danske Konge tilligemed den udmærkede Kunstfærdighed, at hans Gods aldrig kunde gaae til Grunde, men derimod tilbagekjøbte han alle de Jorder, som han forhen havde tilsat ved Ødselhed og slet Bestyrelse, og han levede siden i Overflødighed. Og vi have nu ikke mere at fortælle om ham; her ender denne Saga om Hakon den Norske.

Fortælling
om Erkebiskop Absalons Gjerrighed og om en Bonde.

Det findes skrevet, at der i Danmark var en Erkebiskop, ved Navn Absalon, i en berømt Stad, som hedder Lund; han var en mærkelig Mand, og særdeles virksom i mange Henseender, men meget pengegjerrig, som sees af Beretningen. Han havde med sin Fædrenearv beriget og fra Grunden anlagt et Sortebrødrekloster med betydelige Indtægter og skjønne Herberger. Men det er dernæst at fortælle, at en meget god Ager laae til Kirken i Lund; det var en meget herlig Eiendom, af hvilken den ene Halvdeel tilhørte Kirken og den anden Halvdeel en Bonde. Der voxte den bedste Afgrøde. Biskoppen spurgte ofte Bonden, om han vilde sælge sin Deel af Løkken, og sagde at han var meget bedre tjent med Penge eller med en Jord, hvoraf han ene havde alt Udbytte. Hver Høst pleiede man at skifte Afgrøden med Maal imellem Kirken og Bonden, og det var da begge til Gavn eller Skade, eftersom der var Fordeel eller Tab derved. Saa ofte som Biskoppen forlangte Jorden til Kjøbs, ligesaa ofte afslog Bonden at sælge den; han sagde at

den i lang Tid havde været hans Forfædres Eiendom, og at han derfor ikke vilde afhænde den. Da Biskoppen nu saae, at Bonden ikke stod til at bevæge, blev han meget opbragt, og engang da de talte derom, sagde han, at den hellige Kirke fra den Dag ikke skulde have noget med ham at gjøre, men at Ageren skulde paa en Dag, som han bestemte, skiftes, baade i Henseende til Jorden selv og Afgrøden. Bonden lod sig det befalde, thi han syntes at Fællesskabet i enhver Henseende blev ubehageligt. Tiden led nu frem, indtil begge skulde komme, at dele Ageren. Det var om Sommertide og Ageren derfor smukkest og ønskeligst for en begjerlig Mand. Erkebiskoppen vilde have, at Delingen skulde gaae for sig paa den Maade, at et Reb skulde drages tværs over Ageren; han vilde heller ikke tillade nogen anden uden sig selv at holde det paa den ene Side imod Bonden; og da nu Rebet sank ned i Midten, slæbte Bugten paa Jorden, og det blev ikke saa tydeligt at see, hvilken Linie det angav tværs over Ageren. Erkebiskoppen raabte da: „Stram bedre, Bonde!" sagde han. Bonden agtede at gjøre saa, men eftersom et saadant Reb behøver, som man kan tænke, et dygtigt Tag til, inden det strammes, anvendte Bonden sine Kræfter, og rykkede Rebet haardt til sig, da han tænkte, at der vilde blive holdt tilstrækkelig imod ved den anden Ende. Men det gik anderledes end han tænkte, thi Erkebiskoppen snublede ved Rykket, og faldt forover, saa uheldig at han traf paa en jordfast Steen, som var i Ageren, og kom derved til at bløde. Han stod derpaa op, kastede Rebet, og sagde at Ageren var fuldkommen skiftet, efterdi han af

Avind var beskadiget; at man ikke behøvede at tale længer derom, da det var en afgjort Sag, at Bonden var falden i den Herre Pavens Band formedelst hans Avindsgjerning, og den Skade han havde tilføiet ham; og at der skulde lyses det samme Band over ham i hele Landet, hvis han ikke overgav sig til den hellige Kirkes Dom og Erkebiskoppens Bestemmelse. Enden derpaa blev da, at Bonden vilde heller give efter, end udstødes af det kristne Samfund; thi han saae sin Overmand for sig, men ventede at denne Sag vilde engang komme under en anden Dommer, og han modtog derfor Afløsning. Og da nu Erkebiskoppen havde overtænkt Sagen, affagde han Dommen imellem Bonden og Kirken, og det var en Bestemmelse i Dommen, at Bonden skulde overgive til Kirken den halve Part, som han eiede af Ageren; og han kaldte det en Paamindelse, men ikke nogen Dom for saa stor en Brøde. Bonden lader sig ikke mærke med noget, thi nu opklarede det sig for ham, hvorledes denne Sag i det Hele var anlagt; han fandt sig rolig i sit Tab, og viste Biskoppen samme Lydighed som tilforn. Tiden forløb nu, indtil samme Bonde faldt i en dødelig Sygdom; han lod da en paalidelig Klerk kalde til sig, for at berette ham det anordnede Sakramente af den hellige Kirke; iblandt andet talte han da saaledes til Præsten: „Min Herre!" sagde han, „jeg veed at du er en rask og driftig Mand, derfor vil jeg give dig den bedste Hest, som du kan udvælge dig af min Eiendom, og derhos en tydsk Sadel og Bidsel, for at du, naar jeg er død, skal bringe mit Ærende til Erkebiskop Absalon, som er det, at jeg stævner ham for den himmelske Konges

Domstol, at svare mig der for Ageren og det mere, som staaer dermed i Forbindelse." Præsten antog Gaven, som var god, men syntes dog, at Betingelsen var haard. Bonden døde kort derefter, og havde, saavidt man kunde see, en rolig Udgang af Livet. Men Præsten gjorde, som han havde lovet, skyndte sig til Erkebiskoppen, og kom der til Staden paa den Tid, da denne sad ved Frokostbordet; han gik ind i Hallen fremfor Høisædet, og hilste paa Erkebiskoppen, og sagde derpaa: „Bonden (han nævnte ham ved Navn) er nu dragen bort fra denne Verden, og bad mig, paa hans Vegne at sige eder disse Ord, Herre! at han stævner eder for den himmelske Konges Høisæde, at svare ham der for Agerskiftet fordum." Men i samme Øieblik som Præsten havde udsagt dette sit Ærende, lænede Erkebiskoppen sig tilbage i Stolen, og var død paa Stedet. Dette opvakte stor Frygt over hele Riget, som siden skal fortælles. Men nu skal først berettes om det Kloster, som vi før nævnte. Der skete det samme Dag, som Erkebiskoppen døde den pludselige Død, at efter Completorium silde om Aftenen, da Brødrene agtede at gaae i Seng, og de endnu ikke havde spurgt hans Død, da hørtes en ynkelig Røst fra Hjørnet af Alteret, saa talende med lav og kummerfuld Stemme: „Sora, Sora! pro me supplex ora!" Det er Udtydningen paa disse Ord, at Stemmen bad Munkeklosteret ydmygeligen at bede for den for Guds Aasyn. Paa denne Maade viste den almægtige Guds Miskundhed sig, at, skjønt Erkebiskoppen forbrød sig i sit Liv, fik han dog Tilladelse til at søge Hjælp og Husvalelse der, hvor han havde den største Fortjeneste;

thi efterat Brødrene nogle Dage derefter spurgte Erkebiskoppens Endeligt, nærede de ikke længer nogen Tvivl om, at hans Aand da har forlangt Bistand af deres Bønner. Men nu er dernæst kortelig at berette om, hvorledes denne Begivenhed opvakte stor Frygt i Riget. Det hændte sig kort derefter, at en Forbryder blev greben af Øvrigheden, lagt i Jern og sat i Fængsel. Han var saa haardnakket og forhærdet i sin Ondskab, at han forsvarede alle sine Ugjerninger med Løgn og Meened; og medens han sad i Jern Dag og Nat, havde han i sin elendige Forfatning hørt, hvad der havde gaaet for sig imellem Erkebiskoppen og Bonden; derfor oplægger han sig et Raad, og faaer en Fjante til at paatage sig det Ærende, at bringe hans Stævning til den Herremand, som havde ladet ham gribe, men denne Stævning lignede noget den forrige, med den Forskjel, som man kunde vente, at han stævnede ham for den nedre Høvding, som ikke dømmer nogen godt. Det gik da her ved denne Fjendes store Snedighed saa, at Dommeren ikke dristede sig til at lade den lovlige Straf gaae over Misdæderen, men lod ham undløbe, hvorhen han lystede. Af denne Begivenhed kan man vel indsee, at en Kirkens Bestyrer maa meget vogte sig for, hverken at berige sig selv eller sin Kirke med uretfærdigen erhvervet Gods, thi Herrens Retfærdighed er prøvet i den Henseende, at han ikke vil modtage det, som ikke er lovligen erhvervet. Amen.

Historisk og geographisk Register

til de i dette Bind indeholdte

Sagaer, Brudstykker og Fortællinger.

Historisk Register eller Fortegnelse paa de Personers og Folks Navne, som forekomme i dette Bind.

Geographisk Register eller Fortegnelse paa de Stedsnavne, som forekomme i dette Bind.

Anm. Danmark og Norge ere, som meget hyppig forekommende, i dette Register forbigaaede.

